

TIETOKÄSIKIRJA

1913

AMERIKAN SUOMALAISILLE

Fitchburgissa, Mass.
Suomalaisen Sosialistisen Kustannusyhtiön Kirjapainossa

**KUSTANTAJAT:
TYÖMIES, TOVERI JA RAIVAAJA**

SISÄLTÖLUETTELO:

Kalenterit v. v. 1913—1914	9
Kalenteri v. 1913	10
Tietoja postilähetyksestä	22
Postinkulkuajoja ja välimatkoja	25
Mitä kello on	26
Yhdysvaltain standaaiaika	26
Konsulaatti-asetuksia	27
Sähkösanomamaksut Yhdysvalloissa	28
Sähkösanomamaksut ulkomaille	29
Naisten äänioikeus Yhdysvalloissa	30
Naisten äänioikeus muissa maissa	30
Yhdysvaltain maa-virastot eri valtioissa	31
Vapaata (Homestead) maata Yhdysvalloissa	32
Maan viljellyt alueet	32
Kansallisuuksittainen katsaus ulkomaalaissyntyisistä miespuolisista Yhdysvalloissa	33
Viljalajien kylvöaika Yhdysvalloissa	34
Tilastoja Yhdysvaltain asukasluvusta	36
Maalta-kaupunkiin-liike	38
Asukasluku eri vuosina	38
Luku- ja kirjoitustaidottomia Yhdysvalloissa	38

Mitä Yhdysvaltain presidentti sanoo työläisten sivi-	
tämisestä	38
Elintarpeiden kallistuminen	39
Tukku-hinnat kolmessa Europan maassa	39
Ruokatarpeiden vähittäishintain nousu	41
Eri valtioiden edustajaluku Yhdysvaltain kongressissa	43
Yhdysvaltain teollisuustilastoa	44
Korporationit, kumppaniliikkeet ja yksityisliikkeet ...	46
Palkkatyöläisten palkat ja osuustuotannosta	47
Miehiä, naisia ja lapsia teollisuusaloilla	47
Suurliikkeiden etevämyys	47
Sosialistit maailman parlamenteissa	48
Siirtolaisten lukumäärä Yhdysvaltain eri valtioissa ...	51
Suomen siirtolaisuus Yhdysvaltoihin	53
Yhdysvaltain sosialistipuolueen äänimäärätilastoa	56
Sosialistipuolueen ohjelma 1912	57
Vaalitaistelu v. 1912, kirj. F. J. S—ä	66
Työläisten kurja-asema kylmien numerojen esittämänä, kirj. T. H.	88
Yhteiskunnallinen tarve edistyksen pakkovoimana, kirj. —ä.	106
Naistyö Yhdysvalloissa, kirj. A. O. Sarell	123
Kehityso pillisiä huomioita läheltä ja kaukaa, kirj. A. E. Mäkelä	135
Pohjalla, kirj. Mirian Finn Scott, suom. V. Boman ...	161
Radium, kirj. Severi Alanne	171
Hieman numeroita S. S. järjestöstä, esitti J. A. Partanen	208

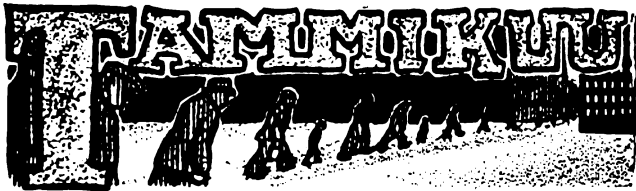

KALENTERI 1913

Tammikuu					Helmikuu					Maaliskuu				
S	M	T	K	T	S	M	T	K	T	S	M	T	K	T
..	1	2
5	6	7	8	9	2	3	4	5	6	2	3	4	5	6
12	13	14	15	16	9	10	11	12	13	9	10	11	12	13
19	20	21	22	23	16	17	18	19	20	16	17	18	19	20
26	27	28	29	30	23	24	25	26	27	23	24	25	26	27
..
Huhtikuu					Toukokuu					Kesäkuu				
..	..	1	2	3	1	2	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	4	5	6	7	8	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	11	12	13	14	15	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	18	19	20	21	22	22	23	24	25	26
27	28	29	30	..	25	26	27	28	29	29	30
..
Heinäkkuu					Elokuu					Syyskuu				
..	..	1	2	3	1	..	1	2	3	4
6	7	8	9	10	3	4	5	6	7	7	8	9	10	11
13	14	15	16	17	10	11	12	13	14	14	15	16	17	18
20	21	22	23	24	17	18	19	20	21	21	22	23	24	25
27	28	29	30	31	24	25	26	27	28	28	29	30
..	31
Lokakuu					Marraskuu					Joulukuu				
..	1	2	1	..	1	2	3	4
5	6	7	8	9	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	23	24	25	26	27	28	29	30	31	..
..	30

KALENTERI 1914

Tammikuu					Helmikuu					Maaliskuu				
S	M	T	K	T	S	M	T	K	T	S	M	T	K	T
..	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
4	5	6	7	8	8	9	10	11	12	8	9	10	11	12
11	12	13	14	15	15	16	17	18	19	15	16	17	18	19
18	19	20	21	22	22	23	24	25	26	22	23	24	25	26
25	26	27	28	29	29	30	31
..
Huhtikuu					Toukokuu					Kesäkuu				
..	1	2	1	..	1	2	3	4
5	6	7	8	9	3	4	5	6	7	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	10	11	12	13	14	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	17	18	19	20	21	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	24	25	26	27	28	28	29	30
..	31
Heinäkkuu					Elokuu					Syyskuu				
..	1	2	1	2	3
5	6	7	8	9	2	3	4	5	6	6	7	8	9	10
12	13	14	15	16	9	10	11	12	13	13	14	15	16	17
19	20	21	22	23	16	17	18	19	20	20	21	22	23	24
26	27	28	29	30	23	24	25	26	27	27	28	29	30	..
..	30	31
Lokakuu					Marraskuu					Joulukuu				
..	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3
4	5	6	7	8	8	9	10	11	12	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	15	16	17	18	19	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	22	23	24	25	26	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	29	30	27	28	29	30	31
..

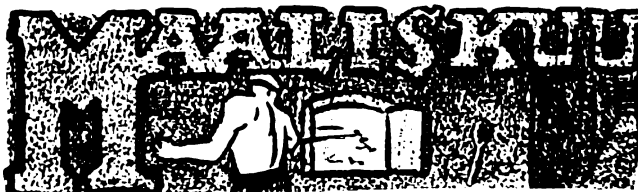

1	K.	Uud. vuod. p.	1	Läillinen juhlapäivä kal-
2	T.	Aapeli, Set		kissa valtiolla palti
3	P.	Eenokki		Kansasissa ja Massachu-
4	L.	Root		settsissa. — 1881 Blanqui,
				ranskalainen vallankumo-
5	S.	Lea		usmies kuoli. — 1863 Lin-
6	M.	Loppiainen		colnin julistus orjien va-
7	T.	Aukusti		pauttamisesta. — 1907
8	K.	Gunnar	2	Amerikan Työmies alkoi
9	T.	Veikko		ilmestymään 3-päiväisenä
10	P.	Sigurd	4	1865 Henkitorjuus poiste-
11	L.	Osvald		taan Amerikassa.
				4. 1894 Perustetaan T. y.
12	S.	Toini	5	Salma, joka on ensimmäisiä
13	M.	Nuutti		työv. yhd. Amerikassa.
14	T.	Feeliks	5	1913 Ellei tämän lukijalle
15	K.	Siviä		tule Raivaajaa, on se heti
16	T.	Ilmari	12	tilattava.
17	P.	Anton		12. 1893 Englannin "Itsenäi-
18	L.	Laura		nen työväenpuolue" perus-
				tettu. — 1912 Lawrence
19	S.	Heikki	19	en lakko alkoi. — 1912 Sak-
20	M.	Fabian		sassa valtiopäivävaalit,
21	T.	Aune		joiden tuloksena 110 edus-
22	K.	Tiera		tajasijaa sos. demok. puo-
23	T.	Meri		luella.
24	P.	Kaukovalta	22	19. 1888 Amerikan S. K. R.
25	L.	Paavali		V.-seura perustettu Re-
				publicissa, Mich.
				22. Pietarin "verisunnuntai".
				24. 1899 Englannin Ammatti-
				yhdistysten keskusjärjestö
				perustettu.
				26. 1907 Raivaaja alkoi il-
				mestymään 3-päiväisenä.
26	S.	Polykarpus	30	1912 Lawrence
27	M.	Viljo		en lakon
28	T.	Kaarlo		johtajat Ettor ja Giovan-
29	K.	Valtteri		nitti vangittiin tekaistun
30	T.	Gunilla		murhasyytöksen perusteel-
31	P.	Alli	31	la.
				31. 1905 Raivaaja alkoi ilmes-
				tymään.

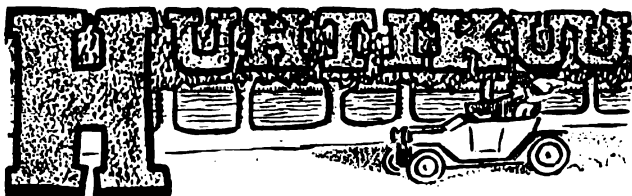
HELMIKUU

1	L.	Bertta	8.	1904 Venäläis-japanilainen sota alkoi.
2	S..	Kyttelinp.	12.	1809 Abraham Lincoln syntynyt; juhlapäivä Cal:n, Color:n, Conn:n, Del:n, Ill:n, Iovan, Ind:n, Kansasin, Mich:n, Minn:n, Montanan, Nev:n, N. J:n, N. Y:n, N. Dak:n, Penn:n, S. Dak:n, Utahin, Wash:n, W. V:n ja Wyomingin valtioissa. — 1809 Charles Darwin syntynyt. — 1912 Manchu-hallitus antoi julistuksen hallituksesta luopumisestaan ja tunnustuksen Kiinan tasavallalle".
3	M.	Huugo	15.	1899 "Helmikuun Julistus-kirja" Suomessa.
4	T.	Ansgarius	17.	1600 Katolinen kirkko polttaa vapaa-ajattelija Giordano Brunon.
5	K.	Armi (Agaata)	22.	1732 George Washington syntyi; juhlapäivä kaikissa valtioissa. — 1840 August Bebel, sosialistinen valtiomies, syntyi.
6	T.	Dorotea	23.	1848 Helmikuun vallankumous Pariisissa.
7	P.	Rikhard	26.	1908 Tosisuomalaiset Minnesotassa päättivät ryhtyä mustiin aikaisiin vaikuttaakseen Yhdysvaltain hallitukseen, jotta se ryhtyisi sortamaan suom. sosialisteja.
8	L.	Laina		
9	S.	Naima		
10	M.	Elina		
11	T.	Eufrosyne		
12	K.	Elma		
13	T.	Sulo		
14	P.	Valentin		
15	L.	Sipri		
16	S.	Julia		
17	M.	Väinö		
18	T.	Rusko (Tyyra)		
19	K.	Kauppo		
20	T.	Hulda		
21	P.	Keijo		
22	L.	Tuulikki		
23	S.	Terttulianus		
24	M.	Matti		
25	T.	Viktoria		
26	K.	Nestor		
27	T.	Torsti		
28	P.	Onni		

1	L. Alpo	1.	1912 Toista miljoonaa hiilikalvos-miestä käsittävä lakko Englannissa alkoi.
2	S. Fanny	3.	1861 Maaorjuus lakkautettiin Venäjällä.— 1895 Helsingin Työmies alkoi ilmestymään.
3	M. Kauko	4.	Yhdysvaltain presidentin virkaanastumispäivä. — 1908 Oikeusjuttu suom. kaivosmiehiä vastaan Rocklandissa, Mich. lakon johdosta, jossa lakossa sheriffit ampuivat kaksi miestä kuoliaaksi.
4	T. Adrian	13.	1848 Vallankumous Wienissä.
5	K. Laila	14.	1883 Karl Marx kuoli.
6	T. Ruedolf	15.	1907 Ensimmäiset eduskuntavaalit Suomessa.
7	P. Perpetua	17.	1858 Robert Owen, utopistinen sosialisti ja ihmisystävä, kuoli.
8	L. Vilppu	18.	1848 Vallankumous Berliinissä.
9	S. Edvin	24.	1912 Lawrencen lakko julistettu virallisesti päättyneekst.
10	M. Aura	25.	1890 Amerikan suom. pimitysopisto, "Suomi-synoodi", perustettu.
11	T. Kalervo	28.	1871 Parisin kommunihallinto alkoi.
12	K. Gregorius		
13	T. Ernesti		
14	P. Matilda		
15	L. Risto		
16	S. Herbert		
17	M. Kerttu		
18	T. Edward		
19	K. Jooseppi		
20	T. Jaakkima		
21	P. Pentti		
22	L. Vihtori		
23	S. Akseli		
24	M. Gabriel		
25	T. Maarian ilm.		
26	K. Immanuel		
27	T. Soini		
28	P. Armas		
29	L. Jonas		
30	S. Usko		
31	M. Irma		

1	T.	Harald	1.	1884 Saksan sos. dem. puolueen pää-äänenkannattaja Vorwärts perustettu.
2	K.	Pellervo	4.	1908 Suomen eduskunta ensi kertaa hajotettu.
3	T.	Ferdinand	6.	1912 Englannin hiilkkalvoslakko päättynyt. — 1909 Robert A. Peary pääsi pohjoisnavalle. — 1907 Roosevelt julistanut sosialistit epämieluisiksi kansalaisiksi.
4	P.	Ambrosius	7.	Kevätvaalit Michiganissa.
5	L.	Irene	11.	1825 Ferdinand Lassalle syntyi.
6	S.	Vilho	10.	1906 Ensimmäiset Duuman vaalit Venäjällä.
7	M.	Allan	14.	1865 Lincoln murhattiin. — 1902 Suurlakko Belgiassa.
8	T.	Suoma	15.	1912 Titanic, Valkosen tähden linjan jättiläislaiva ja 1635 matkustajaa ja laivamiestä hukkuu.
9	K.	Otto	17.	1905 Yleinen rautatielakko Italiassa.
10	T.	Heskiel	18-19.	1906 San Franciscon maanjäristys.
11	P.	Verna	19.	Patrioottien päivä Malnen ja Massachusettsin valtiossa.
12	L.	Julius	20.	1904 Yleinen rautatielakko Unkarissa.
13	S.	Tellervo	24.	1904 Ranskan "Yhdist. sosialistipuolue" perustettu.
14	M.	Tiburtius	29.	1899 Lakko Coloradossa. Bunker Hill-yhtiön sulimo räjäytetty ilmaan.
15	T.	Linda		
16	K.	Jalo		
17	T.	Elias		
18	P.	Valdemar		
19	L.	Bernhard		
20	S.	Amalia		
21	M.	Anselm		
22	T.	Alina		
23	K.	Yrjö		
24	T.	Albert		
25	P.	Markus		
26	L.	Teresia		
27	S.	Engelbrekt		
28	M.	Tuuro		
29	T.	Tyko		
30	K.	Mirjam		

Toukokuu

- 1 T. Vappu
- 2 P. Vuokko
- 3 L. Ristinpäivä
- 4 S. Roosa
- 5 M. Jenny
- 6 T. Aleksandra
- 7 K. Helmi
- 8 T. Aake
- 9 P. Timo
- 10 L. Aino
- 11 S. Osmo
- 12 M. Lotta
- 13 T. Floora
- 14 K. Eedit
- 15 T. Sofia
- 16 P. Esteri
- 17 L. Rebekka
- 18 S. Erkki
- 19 M. Emilia
- 20 T. Karoliina
- 21 K. Konstantinus
- 22 T. Hemminki
- 23 P. Lyyli
- 24 L. Alarik
- 25 S. Urpo
- 26 M. Wilhelmiina
- 27 T. Ihalempi
- 28 K. Alma
- 29 T. Oiva
- 30 P. Basilius
- 31 L. Helka

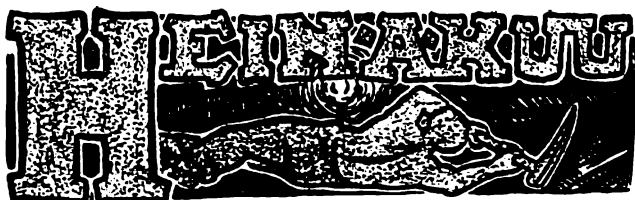
1. 1890 Ensimmäinen sosialistinen vappujuhla. Sittenmin varsinainen kansainvälinen köyhällistön mielenosotuspäivä.
5. 1818 Karl Marx, "tieteellisen sosialismin" perustaja, syntynyt.
9. 1877 Internationalen kongressi Genevessä.
10. 1878 Saksan "sosialistilait". — 1906 Venäjän ensimmäinen Duuma kokoonnut.
11. 1834 Kuuluissa Pullmannin lakko Chicagossa.
13. 1607 Ensimmäinen englantilainen uudisasutus Jamestownissa, Amerikassa.
11. 1771 Robert Oven syntynyt. — 1900 "Sointula", eli epäonnistunut suomalaisten korpeen kulettomma, perustettu.
17. 1789 Ranskan "kolmas sääty" julistaa itsensä kansalliskokoukseksi.
19. 1825 Saint Simon, ranskalainen utopisti, kuollut.
22. 1907 Suomen ensimmäinen kansaneduskunta kokoonnut.
28. 1871 Pariisin kommunaardien viimeinen taistelu ja joukkoteurastus.
30. Hautainkukituspäivä sotilasten muistoksi; juhlapäivä kaikissa paitsi Floridan, Georgian, Louisianan, Mississippin, N. Carolinan, S. Carolinan, Tennesseen ja Texasin valtioissa.

KESÄKUU

1	S. Nikodemus	1—10. 1912 Amerikan suomalaisen sos. järjestön edustajakokous Smithvillessä, Minn.
2	M. Venla	2. 1882 Guiseppe Garibaldi, italialainen vapaudensankari, kuollut.
3	T. Orvokki (Viola)	7. 1905 Norjan eduskunta julisti unionin Ruotsin kanssa puretuksi.
4	K. Toivo	9. 1910 Ryssän III:s duuma hyväksynyt "yleisvaltakunnallisen" lain Suomea vastaan.
5	P. Bonifasius	10. 1903 Kuningasmurha Serbiassa.
6	T. Kustaa	11. 1905 I. W. W.-liitto perustettu Chicagossa.
7	L. Roobert	14. "Lippupäivä" Yhdysvalloissa.
8	S. Salomo	16. 1904 Eugene Shauman amput Bobrikoffin, Suomen kenraalikuvernöörin.
9	M. Ensio	18. 1815 Waterloon tappelu.
10	T. Seppo (Svante)	23. 1848 Työväen kapina Pariisissa; tuhansia työmiehiä teurastettu.
11	K. Impi	25. Nimitysvaali-päivä Pohjois Dakotassa.
12	T. Esko	26. 1856 Max Stirner, anarkisti, kuollut.
13	P. Eedla	28. 1712 J. J. Rousseau, ranskalainen kirjailija ja filosofi, syntynyt.
14	L. Eelis	
15	S. Vieno	
16	M. Justiina	
17	T. Urho	
18	K. Tapio	
19	T. Siiri	
20	P. Into	
21	L. Ahti	
22	S. Pauliina	
23	M. Aatto	
24	T. Johannes	
25	K. Uuno	
26	T. Jeremias	
27	P. Elviira	
28	L. Leo	
29	S. Pietari	
30	M. Päiviö	

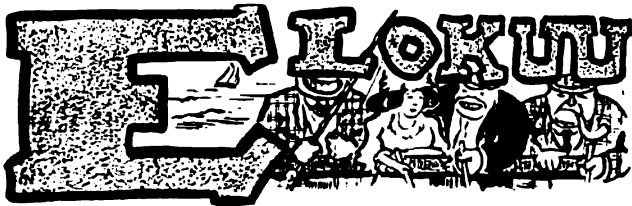
HEINÄKUU

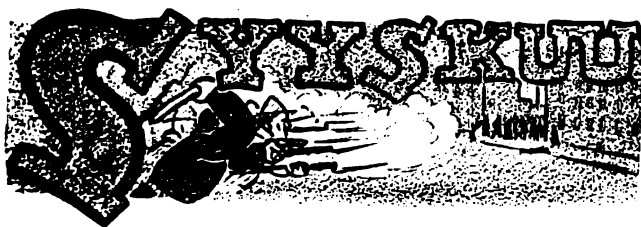
- 1 T. Aaro
- 2 K. Linnea
- 3 T. Arvo
- 4 P. Ulriikka
- 5 L. Unto
- 6 S. Esaias
- 7 M. Klaus
- 8 T. Turo
- 9 K. Ilta
- 10 T. Saima
- 11 P. Eleonora
- 12 L. Hermanni
- 13 S. Joel
- 14 M. Aliisa
- 15 T. Rauni
- 16 K. Reino
- 17 T. Ossian
- 18 P. Freedrik
- 19 L. Saara
- 20 S. Margareetta
- 21 M. Johanna
- 22 T. Magdaleena
- 23 K. Olga
- 24 T. Kirsti
- 25 P. Jaakko
- 26 L. Martta
- 27 S. 7 Unikekoa
- 28 M. Haakon
- 29 T. Olavi
- 30 K. Eriikka
- 31 T. Helena

1. Dominionin päivä Canadassa. — 1876 Bakunin, venäläinen anarkisti, kuollut.
2. 1778 J. J. Rousseau kuollut. — 1881 presidentti Garfield murhattu.
4. 1776 Yhd. itsenäisyyden julistuspäivä; juhlapäivä kaikissa valtioissa. — 1807 Garibaldi, italialainen vapaustaistelija, syntynyt. — 1874 Ensimmäinen yleinen sosialistipuolue Yhdysvalloissa perustettu.
6. 1416 Johan Huss poltettu. — 1535 Thomas More mestattu.
10. Valtiolksi hyväksymispäivä Wyomingissa.
13. 1789 Bastiljen valloitus. — 1889 Kansainvälinen sosialistikongressi Pariisissa.
15. 1809 Proudhon, anarkisti, syntynyt.
16. 1909 Vallankumous Persiassa.
- 17—20. 1899 Työväen edustajakokous Turussa; Suomen Työväenpuolue perustettu
20. 1903 Työmies alkoi ilmeistymään Worcesterissa, Mass.
24. Ralvaajain päivä Utahissa
26. 1896 Kansainv. sosialistikongressi Lontoossa.
28. 1907 Haywood julistettu syyttömäksi.
29. 1901 American Socialist Party perustettu.
30. 1906 Viaporin kapina Suomessa.

HELOKUU

1	P. Maire	1.	Coloradon päivä Coloradon valtiossa. — 1906 Suomalaisen sosialistijärjestön perustava kokous Hibbingissä, Minn.
2	L. Veli	2.	1906 Kapina Kronstadissa.
3	S. Veera	5.	1895 Fredrich Engels, Marxin työtoveri, kuollut.
4	M. Maria	6.	1893 Kansainvälinen sosialistikongressi Zyrichissä.
5	T. Salme	7.	1900 Wilhelm Liebknecht kuollut.
6	K. Sikstus	14.	1904 Kansainvälinen sosialistikongressi Amsterdamissa.
7	T. Lahja	16.	1891 Kansainvälinen sosialistikongressi Brysselissä. — 1885 Belgian työväen puolue perustettu.
8	P. Sylvia	17—20.	1903 Forssan puoluekokous; sosialidemokratinen työväenpuolue perustettu Suomessa.
9	L. Natalia	19.	1875 Saksan sosialistit yhtyivät Gothan kongressissa
10	S. Lauri	24.	1899 Ensimmäinen suomalainen sosialistiosasto Yhdysvaltain sosialistipuolueeseen perustettu Ropportissa, Mass.
11	M. Susanna	25.	1867 Marxin "Pääoma"-teos ilmestyi.
12	T. Klaara	28.	1910 Kansainvälinen sosialistikongressi Köpenhaminassa.
13	K. Alfonso	28—30.	1909 Amerikan suomalaisen sosialistijärjestön kokous Hancockissa, Mich.
14	T. Onerva	31.	1864 Ferdinand Lassalle kuollut.
15	P. Marjatta		
16	L. Aulis		
17	S. Verneri		
18	M. Lemmitty		
19	T. Mannu		
20	K. Samuli		
21	T. Sulho		
22	P. Iivari		
23	L. Auvo (Signe)		
24	S. Pärttyli		
25	M. Loviisa		
26	T. Ilma		
27	K. Toimi		
28	T. Tauno		
29	P. Iines		
30	L. Eemeli		
31	S. Arvi		

1	M. Gottfrid	1.	Työnpäivä, juhlapäivä kaikkialla Yhdysvalloissa. — 1912 Suomalainen Keskusosuuskunta perustettu Fitchburgissa.
2	T. Toora	2.	1839 Henry George syntynyt.
3	K. Sefariina	3.	1859 Jean Jaures, ranskalainen sosialistijohtaja, syntynyt. -- 1783 Yhdysvaltain itsenäisyys kansainvälisesti tunnustettu.
4	T. Mooses	4.	1870 Kolmas, ja Ranskan nykyinen tasavalta, perustettu.
5	P. Mainio	5.	1869 Kansainvälinen sosialistikongressi Basellissa.
6	L. Sakari	6.	1901 McKinley murhattu Buffalossa, N. Y.
7	S. Regina	9.	Valtioksi pääsyn muistopäivä Californiassa.
8	M. Taimi	17.	1787 Yhdysvaltain perustuslaki laadittu.
9	T. Eevert	20.	1870 Rooman valloitus.
10	K. Kaleva	23.	1900 Kansainvälinen sosialistikongressi Parisissa.
11	T. Valma	24.	1869 Rahamallman "musta perjantai" New Yorkissa, jolloin Jay Gould loi rikkautensa tuhansien turmiolla.
12	P. Aleksanteri	28.	1864 Kansainvälinen sosialistien liitto, eli "vanha Internationale" perustettu Lontoossa.
13	L. Jorma	29.	1902 Emile Zola kuollut.
14	S. Ida	30.	1890 Saksan "sosialistilätkien" aika päättynyt.
15	M. Runo		
16	T. Mielikki		
17	K. Elisabet		
18	T. Tyyne		
19	P. Fredriikka		
20	L. Augusta		
21	S. Matteus		
22	M. Mauri		
23	T. Tekla		
24	K. Alvar		
25	T. Kullervo		
26	P. Cyprianus		
27	L. Kaino		
28	S. Lennart		
29	M. Mikael		
30	T. Nyyrikki		

LOKAKUU

1	K. Valio	1. 1881 Sosialisti-kongressi Churissa.
2	T. Ludvik	3. 1896 William Morris, englantilainen utopisti, kuollut. — 1904 Ensimmäinen Amerikan suom. sosialistien edustajakokous Clevelandissa; päätös yhtymisestä sosialistipuolueeseen.
3	P. Hyväneuvo	8. 1837 Charles Fourier kuollut.
4	L. Frans	12. 1492 Columbus löysi Amerikan; juhlapäivä seuraavissa valtioissa: Arkansas, Colo., Conn., Del., Idaho, Ill., Ind., Kansas, Kentucky, Maryland, Mass., Mich., Missouri, Mont., N. J., N. Y., Oklahoma, Penn. R. I., Texas, Vt., Wash.
5	S. Inkeri	14. 1891 Erfurtin ohjelma laadittu. — 1909 Ferrer, espanjalainen vapaa-ajattaja, telotettu.
6	M. Bruuno	16. 1854 Karl Kautsky, nykyajan etevin sosialistinen teoreetikko, syntynyt.
7	T. Brigitta	19. 1878 Sosialistilaki hyväksytty Saksassa.
8	K. Hilja	26. 1905 Suurlakko Venäjällä.
9	T. Ilona	28. 1905 Suurlakko alkoi Suomessa.
10	P. Josefiina	29. 1879 Henry George, amerikkalainen vapaa-mielinen taloustieteilijä, kuollut.
11	L. Otso	30. 1905 "Lokakuun Manifesti" Venäjällä.
12	S. Valfrid	31. Valtioksipääsyn muistopäivä Nevadassa.
13	M. Mielipäivä	
14	T. Elsa	
15	K. Helvi	
16	T. Sirkka	
17	P. Luukas	
18	L. Aleksei	
19	S. Uljas	
20	M. Kasper	
21	T. Birger	
22	K. Irja	
23	T. Severi	
24	P. Aallotar	
25	L. Hilda	
26	S. Amanda	
27	M. Hellä	
28	T. Simo	
29	K. Alfred	
30	T. Kustaava	
31	P. Artturi	

1	L. Pyh. miest. p.	3.	1907 Pres. Roosevelt antoi Terästrustille oikeuden a-nastaa rikollisella tavalla yli puolen biljoonan arvosta rauta-alueita.
2	S. Topias	4.	1839 Chartistien kapina Englannissa.— 1905 "Marraskuun Manifesti", jossa Suomelle taattiin yhteiskunnalliset oikeutensa, jotka kuitenkin sittemmin on vähitellen ristetty. — Syysvaalipäivä Yhdysvalloissa.
3	M. Erland	5.	1855 Eugene Debs syntynyt.
4	T. Hertta	6.	1887 E. Potter, "Internationalen" sepittäjä, kuollut. — 1905 Suomen suurlakko päättynyt.
5	K. Malakias	7.	Ralvaajien päivä Montanassa.
6	T. Kustaa	11.	1845 Jules Guesde, ranskalainen sosialisti, syntynyt.
7	P. Eugen	15.	1881 American Federation of Labor perustettu Pittsburgissa, Pa.
8	L. Aatos	16.	1887 Chicagossa hirtettiin 4 syytöntä unionin miestä Haymarket räjähdysen johdosta.
9	S. Teodor	17.	1856 Robert Owen kuollut.
10	M. Martti Luther	20.	1910 Leo Tolstoi kuollut.
11	T. Martti	27.	Kiitospäivä; juhlapäivä kaikkialla Yhdysvalloissa. Suom. sos. viettävät tämän päivän agitatorin ja lehtien hyväksi.
12	K. Konrad		
13	T. Kristian		
14	P. Oihonna		
15	L. Leopold		
16	S. Aarne		
17	M. Eino		
18	T. Maks		
19	K. Aili		
20	T. Jalmari		
21	P. Hilma		
22	L. Cecilia		
23	S. Klemetti		
24	M. Lempi		
25	T. Katri		
26	K. Dagmar		
27	T. Hilikka		
28	P. Steen		
29	L. Aimo		
30	S. Antti		

J O U L U K U U

1	M.	Oskari	2.	1859 John Brown, orjuuden vastustaja, hirtettiin Charlestownissa, Va.
2	T.	Beata	3.	1831 ensimmäinen tehdastyöväen kapina Lyonissa, Ranskassa.
3	K.	Vellamo	6.	1882 Louis Blanc, ranskalainen sos. kuollut.
4	T.	Aira	9.	1842 Peter Krapotkin, venäläinen anarkistinen teoretikko syntynyt.
5	P.	Selma	14.	1911 Norjalainen Amundsen päässyt Etelänavalle.
6	L.	Niilo	16.	1773 Bostonin "Teejupakka". Amerikalaiset "rehelliset" kansalaiset, jotka harjoittivat teen salakuljetusta, heittivät tullivaapaasi tuodun teelastin mereen. — 1844 ensimmäinen osuuskauppa avattiin Rochdalessa Englannissa.
7	S.	Agaton	18.	1907 Yhdysvaltain yllölkemus kieltää lakonalaisten tuotteiden boikottauksen.
8	M.	Kyllikki	22.	1620 Amerikan "esi-isät" saapuivat "Mayflowerilla" Amerikan mantereelle, Ply mouth Rockiin.
9	T.	Anna	25.	Joulupäivä; juhlapäivä kaikissa valtioissa, paitsi Kansasissa.
10	K.	Juudit	28.	1869 Knights of Labor L., A. F. of Labor-liiton edelläkävijä, perustettu Amerikassa.
11	T.	Taneli		
12	P.	Tuovi		
13	L.	Lucia		
14	S.	Jouko		
15	M.	Heimo		
16	T.	Adele		
17	K.	Raakel		
18	T.	Aapo		
19	P.	Nikolai		
20	L.	Iisakki		
21	S.	Tuomas		
22	M.	Rafael		
23	T.	Israel		
24	K.	Aatami, Eeva		
25	T.	Joulu		
26	P.	Tapani		
27	L.	Johannes ev.		
28	S.	Viatt. last. p.		
29	M.	Rauha		
30	T.	Taavetti		
31	K.	Sylvesteri		

Tietoja postilähetyksistä

Postimaksut Yhdysvalloissa.

Kalkki postin kautta kulkevat kotimaiset lähetykset jaetaan neljään luokkaan. Kotimaisen luokittelun alaisiksi kuuluvat myöskin Canada, Mexico, Tutuila, Porto Rico, Guam, Havaii, Philippiin saaret, Panama kanava alue, Panama tasavalta ja Shanghai kaupunki Kiinassa.

Ensiluokkaan kuuluvat suletut kirjeet, hallituksen ja kuva-postikortit tahi kaikki sellaiset lähetykset, jotka ovat niin suletut ettei niitä voi tarkastaa, paitsi sellaiset suletut paketit, jotka kuuluvat neljäänteen luokkaan.

Postimaksu kirjeistä on 2 senttiä ounceelta eli sen osalta.

Postikortin maksu on 1 sentti ja vastauspostikortin, joka on kaksiosainen, 2 senttiä. Postikorttiin saa myöskin kirjoittaa osoitteen puolelle, pystysuoran viivan vasemmalle puolelle.

Yksityisistä eli kuvapostikortteista on sama maksu kuin hallituksen postikortteista, mutta niiden pitää olla joksikin yhtä paksumpaa paperia kuin hallituksen kortit ja eikä suurempia kuin kolme ja yhdeksän kuudettatoista osaa tuumaa leveitä ja viisi ja yhdeksän kuudettatoista osaa tuumaa pitkiä eli pienempiä kuin 4 tuumaa pitkiä ja kaksi ja kolme neljäsosaa tuumaa leveitä. Yksityiset postikortit saavat olla mitä väriä tahansa kunhan vaan osoite ja postimerkit ovat selvästi nähtävissä.

Postikortit, joissa on jonkinlaista killejauhetta, täytyy sulkea koteloon, muuten niitä ei lähetetä.

Jos tahtoo, että kirje viedään heti osoitetulle henkilölle kun se saapuu paikkakunnalle, on siihen kiinnitettävä paitsi tavallista postimerkkiä, myöskin erikolpostimerkki (Special stamp), joka maksaa 10 senttiä. Saman arvosta muitakin postimerkkejä kyllä kelpaa, mutta silloin pitää kirjoittaa kirjeen päälle "Special delivery". Tällaisia pikälähetyksiä ei kuitenkaan kanneta kauemmaksi kuin sinne, mihin postinkantajien matka päättyy. Jos siis tällainen kirje on osoitettu sellaisille paikkakunnille, johon posti viedään hevoseilla eli muilla ajoneuvoilla, ei sitä lähdetä erikseen viemään, vaikka siinä onkin erikolmerkki.

Jokaisessa lähetyksessä täytyy olla vähintään yksi täysimaksu postimerkeissä lähetykseen kiinnitettynä, muuten se ei lähde menemään. Puuttuva postimaksu peritään vastaanottajalta.

Postissa ei saa lähettää painavampaa lähetystä kuin 4 paunaa, paitsi jos se on yksi kirje.

Täysi kirjelmaksu otetaan myöskin koneella kirjoitetuista eli muuten valmistetuista kopioista. Mutta jos niitä lähetetään vähintään 20 ja ovat ne osoitetut eri henkilöille eikä kotelot ole sulettu, jolloin ne lasketaan kolmanteen luokkaan kuuluviksi, on maksu yksi sentti kahdelta ounceilta eli sen osalta.

Ensiluokkaan kuuluvat lähetykset palautetaan lähettäjälle takaisin, jos vastaanottajaa ei ole löytnyt, ja jos kuoreen eli käärepaperin on painettu pyyntö siitä.

Postikortteja ei palauteta lähettäjälle, vaikka osoitettua henkilöä ei ole löytnytäkään.

Maksetut kirjeet lähetetään vapaasti toisesta postikonttorista toiseen, vaikka kuinka monta kertaa, siksi kuin vastaanottaja löytyy. Näihin ei tarvitse lisätä muuta kuin uusi osoite ja pyhkiä entinen pois.

Toinen luokka. Toisen luokan postimaksu on 1 sentti paunalta eli sen osalta. Tähän luokkaan kuuluu sanomalehdet, kuukausijulkaisut ja sellaiset aikausjulkaisut jotka ilmestyvät vähintään neljä kertaa vuodessa. Eri yhdistyksen, joiden jäsenmäärä on vä-

hintään 1,000 henkilöä, voivat lähettää julkaisuun tässä luokassa jos se tapahtuu vähintään neljä kertaa vuodessa.

Nämä maksut koskevat alnoastaan kustantajia eli julkaisijoita. Jos joku muu lähettää toisen luokan postilähetyksiä, maksaa ne 1 sentin joka neljältä ouncelta eli sen osalta.

Kolmas luokka. Kolmannen luokan postimaksu on 1 sentti kahdelta ouncelta eli sen osalta ja täytyy postimerkit olla lähetysten kiinnitetyt. Mutta pyytämällä erikoisluvan, voi maksun suorittaa yhtäaikaa rahassa postikonttoriin, jos vähintään 2,000 yhdenlaista lähetystä lähettää.

Tähän luokkaan kuuluu painetut kirjat, lentolehdet, kiertokirjeet ynnä muut painotuotteet, korehtuurit ja korjatut korehtuurit, sekä käsikirjoitukset, jos ne seuraavat korehtuureja, mutta muuten menee niistä ensiluokan maksu. Painavampaa lähetystä kuin 4 paunaa ei saa tässäkin luokassa lähettää, paitsi jos se on yksi kirja.

Lähetysten täytyy olla niin kääritty, että voidaan helposti tarkastaa, eikä niihin saa kirjoittaa muuta kuin lähettäjän ja vastaanottajan osoitteet ja nimet sekä "book", "photo", eli "printed matter", merkiksi mitä lähetys sisältää.

Tämän luokan lähetysten täytyy olla täysin maksettuja, eikä niitä lähetetä toisesta postikonttorista edelleen jos ei uusi maksu seuraa uutta osotetta.

Neljäs luokka. Tähän luokkaan kuuluu kaikki postissa luvalliset lähetykset, joita ei toisissa luokissa luotella ja pitää ne olla niin käärittyt, että niitä on helppo tarkastaa, paitsi sellaiset kauppatavarat, jotka pilaantuisivat jos ne eivät olisi hyvin suletut, kuten lääkkepillerit, hienot saippuat, tupakka ym.

Maksu on yksi sentti ounceilta eli sen osalta, paitsi siemenistä, juurista ja kasveista eli niiden taimista, joista maksu on 1 sentti kahdelta ouncelta eli sen osalta ja täytyy se olla täysin maksettu ja postimerkit päällä, paitsi jos vähintään 2,000 lähetystä lähetetään yhtäaikaa, jolloin maksun voi suorittaa rahassa postikonttoriin. Uusi maksu on suoritettava lähetysten edelleen lähettämistä eli palauttamisesta.

Sellaiset lähetykset, jotka voivat vahingoittaa toisia lähetyksiä, kuten lasitavarat, sokeri, neulat, kynät, naulat ym. täytyy olla ensin kirjekuoreen, paperilaatikkoon eli vaatteeseen sulettu ja sitten asetettu joko metalli- eli kovapaiseen laatikkoon, jonka syrjät ei saa olla teräviä.

Myrkyllisiä, räjähtäviä ja tulenarkoja tavaroita, eläviä tahi kuolleita eläimiä, hyönteisiä, hedelmiä eli sellaisia kasviksia, jotka matkalla voivat pahentua, tahi mitään sellaista, joka levittää pahaa hajua, ei postissa kuleteta.

Ampuma-aseita kuletetaan, jos ne huomataan vaarattomiksi.

Välikuomia ei saa postissa lähettää, mutta muita vaarattomia juoksevia aineita voi lähettää. Juoksevia aineita ei saa olla enemmän kuin 4 ouncea yhdessä puliossa ja pullon pitää olla metallisessa eli pu'sessa vettä pitävässä laatikossa ja niin pakattu ettei se säry.

Minkäänlaista epäsiiveellistä kirjallisuutta tahi kuvia, jotka kirottavat epäsiiveellisuuteen, ei saa lähettää eikä mitään sellaista, jossa kehoitetaan arpojen ostoon eli muihin lotterin tapaisiin uhkapeliin. Kaikki arpajaisia ja lottereita selostavat lähetykset ovat kielletty. Postikortit ja muut sellaiset lähetykset, joiden kääreissä eli ulkopuolessa on sellaisia sanoja, kuvia, piirroksia eli ehtoja, jotka ovat sopimattomia ja voivat johtaa haureuteen ja muuhun irtaisuuuteen eli ovat herjaavia, kunniaa loukkaavia, pilkkaavia eli uhkaavia ja silmiinpistäväällä tarkoituksella tehty, toisen henkilön maineen eli käytöksen häväisemiseksi, ovat kiellettyt.

Vakuutus.

Kalkki kirjeet ja paketit voidaan sisäänkirjoittaa (register), jos säädettyyn postimaksuun lisätään 10 senttiä. Jokaisessa sisäänkirjoitetussa lähetyksessä täytyy myöskin olla lähettäjän nimi ja osoite. Kuitti lähetysten saapumisesta palautetaan lähettäjälle jos hän sitä pyytää eli on lähetyksen päälle kirjoittanut "Receipt desired".

Hävinneistä sisäänkirjoitetusta (registeratusta) lähetyksestä maksaa Yhdysvaltain hallitus sen arvon, mutta ei enempää kuin \$50.00 ja senkin vaan Yhdysvaltain rajojen sisällä. Jos lähetys on osotettu ulkomaille, maksetaan siitä korkeintaan \$10.00.

Rahoja voidaan postin kautta lähettää ostamalla Post Money Ordereita joita saadaan postikonttoreista ja maksavat ne:

§ 2.50 tahi vähempi	3 senttiä
2.51 aina § 5.00 asti	5 senttiä
5.01 aina 10.00 asti	8 senttiä
10.01 aina 20.00 asti	10 senttiä
20.01 aina 30.00 asti	12 senttiä
30.01 aina 40.00 asti	15 senttiä
40.01 aina 50.00 asti	18 senttiä
50.01 aina 60.00 asti	20 senttiä
60.01 aina 75.00 asti	25 senttiä
75.01 aina 100.00 asti	30 senttiä

Yhtä money orderia ei kirjoiteta suurempaa kuin \$100.00. Sitä ei tarvitse vakuuttaa, sillä jos se häviää, saa kuitilla toisen.

Postimaksut ulkomaille.

Kirjeet maksavat ulkomaille 5 senttiä ensimmäinen ounce ja kolme senttiä joka seuraava. Postikoritit 2 senttiä kappale. Sanomalehti 1 sentti 2 ouncea.

Kauppapaperit, kuten rahtikirjat, vakuutuskirjat, kaikenlaiset virkakirjeet ja käsikirjoitukset julkaisuja varten 5 senttiä 10 ouncea tahi sen alle. Siltä painavimmat 1 sentti joka kahdelta ounceelta.

Kauppatavaroiden mallit 2 senttiä 4 ouncea tahi sen alle ja 1 sentti jokaiselta kahdelta ounceelta tahi sen osalta jos lähetys painaa yli 4 ouncea.

Painotuotteita saa olla yhdessä paketissa korkeintaan niin paljon, että se painaa 4 paunaa 6 ouncea. Salvadoriin, Cubaan, Mexicoon ja Panamaan, saa lähettää painavammankin lähetyksen, jos se on yksi kirja.

Ulkomaille lähetetty paketti ei saa olla millään puolelta pitempi kuin 18 tuumaa, paitsi painotuote, joka, jos on ympyräisellä rullalla, saa olla 30 tuumaa pitkä ja 4 tuumaa läpimitaten.

Posti Money orderit Suomeen, Ruotsiin ja Norjaan maksavat 10c. Jokaiselta täydeltä kymmeneltä dollarilta tahi sen osalta.

Postipakettilähetys

Vuoden 1913 alusta tulee käytäntöön postipakettilähetys. Maa jaetaan visseihin piireihin, joiden sisällä vaihtelee matkan mukaan maksu, aina 5 sentistä paunalta ensi 50 mailiin matkalta, nousten 8:aan senttiin 1,000 maililta ja 11:sta senttiin 1,800 maililta. Pakettien lähetysten suhteen on erityisesti muistettava:

Että pakettilähetykseen, eli kalkkiin neljännen luokan postiin, on käytettävä erityisiä postipaketti-merkkejä, eikä tavallisia postimerkkejä, muuten ne pidätetään postikonttorissa.

Että niitä voidaan postittaa vain postikonttoreissa tahi haara-postikonttoreissa.

Että pakettien päällä täytyy olla lähettäjän osoite, muuten niitä ei oteta vastaan.

Postinkulkuajoja ja välimatkoja

Laskettuna New Yorkista.

Seuraavista tauluista näkyy välimatkan pituus ja aika, mikä kuluu postin kuletukseseen New Yorkin ja lueteltujen sisä- ja ulkomaisten paikkain välillä.

Paikka Yhdysvalloissa	Tunteja	Mailia
Albany, N. Y.	142	3½
Atlanta, Ga.	882	24
Bismark, N. D.	1738	60
Boston, Mass.	217	6
Baltimore, Md.	188	6
Boise, Idaho.	2736	92
Buffalo, N. Y.	410	9½
Carson City, Nev.	3036	109
Charleston, S. C.	804	21
Chattanooga, Tenn.	853	32
Cheyenne, Wyo.	1899	54
Chicago, Ill.	900	23
Cincinnati, O.	744	23
Cleveland, O.	568	19
Concord, N. H.	292	9½
Deadwood, S. D.	1957	65
Denver, Colo.	1930	61
Des Moines, Ia.	1257	37
Detroit, Mich.	743	21
Galveston, Tex.	1789	56
Harrisburg, Pa.	182	6
Hartford, Conn.	112	4
Helena, Mont.	2423	89
Hot Springs, Ark.	1367	55
Indianapolis, Ind.	808	23
Jacksonville, Fla.	1077	30
Kansas City, Mo.	1302	38
Louisville, Ky.	854	30
Memphis, Tenn.	1163	40
Milwaukee, Wis.	985	29
Montgomery, Ala.	1057	26
Montpellier, Vt.	327	10
New Orleans, La.	1344	32
Omaha, Neb.	1383	43
Philadelphia, Pa.	90	3
Pittsburg, Pa.	431	13
Portland, Me.	325	12
Portland, Oreg.	3181	114

Prescott, Ariz.	2724	94
Providence, R. I.	189	5
Richmond, Va.	344	11
St. Louis, Mo.	1048	29
St. Paul, Minn.	1300	37
Salt Lake City, Utah	2452	71
San Francisco, Cal.	3250	105
Santa Fe, N. Mex.	2173	82
Savannah, Ga.	905	26
Tacoma, Wash.	3209	102
Topeka, Kans.	1370	48
Trenton, N. J.	57	2
Vicksburg, Miss.	1288	50
Vinita, Okla.	1412	42
Washington, D. C.	228	6
Wheeling, W. Va.	496	14
Wilmington, Del.	117	5
Wilmington, N. C.	593	20

Paikkoja ulkomailla	Mailia	Päiviä
Amsterdam, Hollan.	3985	9
Antwerpen, Belgia	4000	9
Ateena, Kreikka	5055	12
Berliini, Saksa	4385	9
Buenos Ayres, Arg.	8045	29
Calcutta, Intia	11120	26
Cape Town, E.-Afr.	11245	27
Glasgow, Skotlant	3370	10
Hampur, Saksa	4820	9
Havana, Cuba	1366	3
Hong Kong, Kiina	10590	25
Konstantinopoli, T'ri	5810	11
Lontoo, Englanti	3740	8
Madrid, Espanja	4925	9
Manila, Filippiinit	10193	33
Melbourne, Australia	12265	26
Panama, Keski-Am.	2855	6
Pariisi, Ranska	4020	8
Riode Janeiro, Bras.	6204	23
Rooma, Italia	5030	9
Pietari, Venäjä	5370	10
Helsinki, Suomi	5195	10
Shanghai, Kiina	9920	25
Tukholma, Ruotsi	4975	10
Sydney, Australia	11570	21
Vien, Itävalta	4740	10
Yokohama, Japani	7348	20

Mitä kello on

Silloin kun se näyttää 12 päivällä
Yhdysvaltain standaarialkkaa

Näissä maan- palkoissa	Itävalti- oissa	Keskivalti- oissa	Vuoristo- valttoissa	Länsiran- nikolla
Aden Arabia	8.00 jpp.	9.00 jpp.	10.00 jpp.	11.00 jpp.
Amsterdam Holl:ti	5.20 jpp.	6.20 jpp.	7.20 jpp.	8.20 jpp.
Atena . . . Kreikka	6.35 jpp.	7.35 jpp.	8.35 jpp.	9.35 jpp.
Berlin Saksa	6.54 jpp.	6.54 jpp.	7.54 jpp.	8.54 jpp.
Bombay India	9.51 jpp.	10.51 jpp.	11.51 jpp.	12.51 jpp.
Bremen Saksa	5.33 jpp.	6.33 jpp.	7.33 jpp.	8.33 jpp.
Dublin Irlanti	4.35 jpp.	5.35 jpp.	6.35 jpp.	7.35 jpp.
Hampuri . . . Saksa	5.40 jpp.	6.40 jpp.	7.40 jpp.	8.40 jpp.
Havre Ranska	5.00 jpp.	6.00 jpp.	7.00 jpp.	8.00 jpp.
Hongkong Kiina	12.37 epp.*)	1.37 epp.*)	2.37 epp.*)	3.37 epp.*)
Honolulu . . Havaji	6.29 epp.	7.29 epp.	8.29 epp.	9.29 epp.
Itävalttoissa Yhdy.		1.00 jpp.	2.00 jpp.	3.00 jpp.
Keskivalt. Yhdysv.	11.00 epp.		1.00 jpp.	2.00 jpp.
Konstantinopoli T:ti	6.56 jpp.	7.56 jpp.	8.56 jpp.	9.56 jpp.
Köpenhamina T:ika	5.50 jpp.	6.50 jpp.	7.50 jpp.	8.50 jpp.
Liverpool Englanti	4.48 jpp.	5.48 jpp.	6.48 jpp.	7.48 jpp.
Lontoo . . Englanti	5.00 jpp.	6.00 jpp.	7.00 jpp.	8.00 jpp.
Länsirannikko Yh.	9.00 epp.	10.00 epp.	11.00 epp.	
Madrid . . Espania	4.46 jpp.	5.46 jpp.	6.46 jpp.	7.46 jpp.
Manila . . Filippiinit	1.04 epp.*)	2.04 epp.*)	3.04 epp.*)	4.04 epp.*)
Melbourne Austral.	2.40 epp.*)	3.40 epp.*)	4.40 epp.*)	5.40 epp.*)
Parisi . . . Ranska	5.09 jpp.	6.09 jpp.	7.09 jpp.	8.09 jpp.
Pietari . . . Venäjä	7.01 jpp.	8.01 jpp.	9.01 jpp.	10.01 jpp.
Roma Italia	5.50 jpp.	6.50 jpp.	7.50 jpp.	8.50 jpp.
Tukholma . . Ruotsi	6.12 jpp.	7.12 jpp.	8.12 jpp.	9.12 jpp.
Wieni . . . Itävalta	6.06 jpp.	7.06 jpp.	8.06 jpp.	9.06 jpp.
Vuoristovalt. Yhdy.	10.00 epp.	11.00 epp.		1.00 jpp.
Yokohama . Japani	2.19 epp.*)	3.19 epp.*)	4.19 epp.*)	5.19 epp.*)

*) Seuraavan päivän aamuna.

Yhdysvaltain standaarialkkaa

Pääasiassa rautateiden liikenneaikataulujen vuoksi jaettiin Yhdysvallat v. 1883 tehdyn keskinäisen sopimuksen mukaan 60-125 läntisen pituusasteiden välillä neljään, pituusasteiden välimatkalta lähes yhtä suureen alueeseen, joissa kussakin on oma standaarialkansa, joka eroo kunkin vieraisen alueen ajasta tasan tunnilla. Näiden alueiden mukaan kutsutaan alka itäiseksi (eastern), keskimäiseksi (central), vuoristo- (mountain) ja länsirannikko- (Pacific) ajaksi.

Itäisen aika-alue alkaa Atlantin rannikolta yltäen Torontoon ja etelässä Charlestoniin, S. C., käsittäen m. m. seuraavat huomattavimmat kaupungit: New York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Washington, Richmond, Norfolk, Charleston, Buffalo, Pittsburg, Montreal, Quebec, Ottawa, Toronto.

Keskimäisen aika-alue alkaa edellisen länsirajasta (joka juoksee epäsuorassa viivassa Detroitista Charlestoniin) ja jatkuu Blumarckiin, N. D., josta se juoksee etelään Rio Grande-joen suulle, käsittäen seuraavat huomattavimmat kaupungit: Chicago, St. Louis, Minneapolis, St. Paul, Milwaukee, Kansas City, Omaha, Indianapolis, Cincinnati, Cleveland, Detroit, New Orleans, Memphis, Savannah, Pensacola, Winnipeg.

Vuoristo-alka-alue alkaa keskimäisen länsirajasta yltäen Idahan, Utahin ja Arizonan valtioiden länsirajalle, sisältäen m. m. seuraavat kaupungit: Denver, Leadville, Colorado Springs, Helena, Regina y. m.

Länsirannikko-alka-alue alkaa taas edellisen länsirajasta yltäen Tyynen meren rannikolle ja sisältäen m. m. seuraavat kaupungit: San Francisco, Portland (Ore.), Victoria, Vancouver, Tacoma, Seattle, j. n. e.

Konsulaatti-asetuksia

Valtakirjojen y. m. tästä maasta Suomeen lähetettävien asiakirjojen laillistuttamisesta olemme Venäjän konsulivirastoista saaneet seuraavat ohjeet:

Yhdysvalloissa on kolme Venäjän konsulaattia, joissa asiakirjoja laillistutetaan nimittäin New Yorkissa, Chicagossa ja San Francisco'ssa

New Yorkin konsulin piiriin kuuluvat seuraavat valtiot: Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, New York, Pennsylvania, New Jersey, Delaware, Maryland, Virginia, West Virginia, North Carolina, South Carolina, Georgia, Florida, Alabama, Mississippi, Louisiana, Arkansas ja Tennessee.

Chicagon konsulin piiriin kuuluvat: Kentucky, Ohio, Indiana, Illinois, Michigan, Wisconsin, Minnesota, Iowa, Missouri, Oklahoma, Indian Territory, Kansas, Nebraska, South Dakota ja North Dakota.

San Francisco'n konsulin piiriin kuuluvat: Washington, Oregon, California, Idaho, Nevada, Utah, Montana, Wyoming, Colorado, Arizona, New Mexico, Alaska ja Hawaii Saaret.

Valtakirjat, kauppakirjat, y. m. ovat allekirjoitettavat Notarius Publicuksen (Notary Public) luona, ja on hänen todistettava ja sinetillään vahvistettava että hän persoonallisesti tuntee asianomaisen henkilön sekä että allekirjoitus on hänen (Notariusksen) nähden ja vapaaehtoisesti asiakirjaan tehty. Sitte on asiakirja vietävä County Clerkin virastoon, siellä todistettavaksi, että kysymyksessä oleva Notarius on oikeutettu tällaisia todistuksia antamaan. (New Yorkin kaupungissa ei tarvita County Clerkin todistusta). Tämän jälkeen ovat asiakirjat lähetettävät eli vietävät kustakin valtiosta sen konsulin virastoon mihin ne kuuluvat; New Yorkin konsulaattiin kahdessa kappaleessa, joissa kummassakin pitää olla alkuperäiset nimikirjoitukset ja Notariusksen vahvistus; Chicago'ssa ja San Francisco'ssa on itse asiakirja sekä täydellinen kopio siitä (ilman alkuperäisiä nimikirjoituksia kopiesa) kylliksi. Seri lisäksi on kaikkien konsulaatteihin lähetettävä englannin (eli venäjän) kielinen käännös asiakirjasta, joka San Franciscoon lähetettäessä, pitää olla saman virkamiehen (Notarius Publicuksen) oikeaksi todistama kuin itse asiakirjakin.

Konsulin palkkio on valtakirjojen y. m. vahvistuksesta \$1.60 jokaisesta sen alla olevasta nimikirjoituksesta, paitsi kun mies ja vaimo kirjoittavat yhteisesti nimensä, jolloin ainostaan yksi maksu tulee kysymykseen. Kauppakirjoista y. m. omaisuuden siirtoa koskevista asiakirjoista on voimassa eri taksa, riippuen maksut omaisuuden arvosta.

Asiakirjojen postissa palauttamista varten pitää niiden mukana lähettää vastaanottajan osoitteella ja tarpeellisilla postimerkeillä varustettu kirjekuori.

Sähkösanomamaksut Yhdysvalloissa

(Western Union yhtiön hinnat)

“Yö-kirjettä” (Night Letters), joissa saa olla 50 sanaa, osote ja nimikirjotus vapaasti, lähetetään sähköteitse yön aikana, jos jätetään sisään ennen puolta yötä, samasta hinnasta kuin kymmenen sanan sähkösanoma päivällä.

“Päiväkirjettä” (Day Letters), joissa saa olla 50 sanaa, osote ja nimikirjotus vapaasti, otetaan vastaan joka aika päivästä, mutta niitä lähetetään ja kannetaan vain sikäli kuin tavalliset päiväskösanomat, jotka lähetetään ennemmin, myöten antavat. Hinta näille on puolta korkeampi kuin “yökirjettä”.

Jos päivä- tai yökirjeen sanamäärä nousee yli 50, maksaa jokainen seuraava 10 sanaa tai vähempi yhden viidennen osan varsinaisen 50:nen sanan hinnasta.

(Hinnat on laskettu New Yorkista)

PAIKKA	Sähkösanomat			
	10 sanaa		50 sanaa	
	Päivällä	Yöllä	Päiväkirje	Yökirje
Alabama	\$0.60	\$0.50	\$0.90	\$0.60
Alaska	2.40	2.40		
	to	to		
	10.45	10.45		
Arizona	1.00	1.00	1.50	1.00
Arkansas60	.50	.90	.60
British Columbia	1.00	1.00		
	to	to		
	4.60	4.60		
California	1.00	1.00	1.50	1.00
Colorado75	.60	1.13	.75
Connecticut25	.25	.38	.25
Delaware30	.25	.45	.30
Dist. of Columbia30	.25	.45	.30
Florida60	.50	.90	.50
Georgia60	.50	.90	.50
Idaho	1.00	1.00	1.50	1.00
Illinois50	.40	.75	.50
Indiana50	.40	.75	.50
Iowa60	.50	.90	.60
Kansas60	.50	.90	.60
Kentucky50	.40	.75	.50
Louisiana60	.50	.90	.60
Maine	35—40	.30	.60	.40
Manitoba75	.60	1.13	.75
Maryland35	.25	.53	.35
Massachusetts30	.25	.45	.30
Michigan	40—50	.40	.75	.50
Minnesota60	.50	.90	.60
Mississippi60	.50	.90	.60

PAIKKA	Sähkösanomat			
	10 sanaa		50 sanaa	
	Privatilla	Yöllä	Privatilla	Yöllä
Missouri	50—60	40—50	75—90	50—60
Montana	\$0.75	\$0.60	\$1.13	\$0.75
Nebraska	.60	.50	.90	.60
Nevada	1.00	1.00	1.50	1.00
New Brunswick	.50	.40	.75	.50
Newfoundland	1.10	1.00	.	.
New Hampshire	.35	.25	.53	.35
New Jersey	.25	.25	.38	.25
New Mexico	.75	.60	1.13	.75
New York	.35	.25	.53	.35
North Carolina	.50	.40	.75	.50
North Dakota	.75	.60	1.13	.75
Nova Scotia	.50	.40	.75	.50
Ohio	.40	.30	.60	.40
Oklahoma	.75	.60	1.13	.75
Ontario	50—60	40—50	75—90	50—60
Oregon	1.00	1.00	1.50	1.00
Pennsylvania	25—40	25—30	38—45	25—40
Quebec	.50	.40	.75	.50
Rhode Island	.30	.25	.45	.30
South Carolina	.60	.50	.90	.60
South Dakota	.75	.60	1.13	.75
Tennessee	.50	.40	.75	.50
Texas	.75	.60	1.13	.75
Utah	.75	.60	1.13	.75
Vermont	.35	.25	.53	.35
Virginia	.50	.40	.75	.50
Washington	1.00	1.00	1.50	1.00
West Virginia	.40	.30	.60	.40
Wisconsin	.60	.50	.90	.60
Wyoming	.75	.60	1.13	.75
Yukon	4.25	4.25	.	.

Sähkösanomamaksut ulkomaille

Hinnat New Yorkista. Osotteesta ja nimestä maksu. Yhteen sanaan korkeintaan 15 kirjainta. Jos on siitä yli, lasketaan kahdeksi sanaksi.

	Sanalta		Sanalta
Abessinia	\$0.64	Belgia	.25
Algeria	.32	Bermuda	.42
Alexandria (Egypti)	.50	Bolivia	.85
Antigua	.81	Brazilia	85—1.60
Argentina	.85	Bulgaria	.35
Itävalta	.32	Burmah	.74
Barbadoes	.91	Callao (Peru)	.85

Sanalta	
Cairo (Sgypti)50
Cape Colony (S. Af.)86
Ceylon76
Chile85
Kiina	1.22
Cochin Kiina	1.19
Colon50
Cyprus50
Demerara	1.44
Tanska35
Ecuador	1.00
Englanti25
Ranska25
Saksa25
Gibraltari43
Kreikka36
Guatemala56
Havanna15
Haiti	1.05—1.56
Hollanti25
Honolulu47
Unkari32
Islanti44
India74
Irlanti25
Italia31
Jamaica48
Japani	1.33
Java	1.20
Korea (Seoul)	1.33
Malta35
Martinique	\$1.00
Matanzas20
Melbourne, Vic.66
Mexico City	\$1.75, 10 san.
Nassau (Bahamas)35
Natal (So. Africa)86

Sanalta	
New South Wales66
New Zealand66
Norway35
Orange River Col'y86
Panama50
Peru85
Penang	1.11
Paraguay85
Philippinten saaret (Lu- zon, Manilla, etc.)	1.12
Tolset saaret	1.31
Porto Rico75
Portugali39
Queensland66
Rumania34
Venäjä (Europan)43
Venäjä (Aasian)50
Santo Domingo	1.32
Scotlantti25
Serbia34
Sicilia31
Slam	1.05
Singapori	1.11
Espanja38
St. Thomas96
Ruotsi38
Sveitsi30
Sydney (N. S. W.)66
Tangieri45
Tasmania66
Transvaali86
Trinidad98
Turkki (Europan)36
Turkki (Aasian)45
Uruguay85
Venezuela	1.00
Vera Cruz	\$1.75, 10 san.

NAISTEN ÄÄNIOIKEUS YHDYSVALLOISSA

Naisilla on yhtäläinen äänioikeus kuin miehillä kymmenessä Yhdysvaltain valtiossa, nim. seuraavissa: Wyoming (sitto vuoden 1869), Colorado (1893), Utah (1896), Idaho (1896), Washington (1910), California (1911), Kansas (1912), Michigan (1912), Oregon (1912) ja Arizona (1912).

NAISÄÄNIOIKEUS MUISSA MAISSA

Naisilla on täydellinen valtiollinen äänioikeus Suomessa, ja Worldin Almanakan tietojen mukaan, Uudessa Seelannissa ja Australiassa sekä Islannissa, Mann-saarella ja Norjassa. — Portugalissa ovat naiset saaneet (1912) valtiollisen ääni- vaan ei edustus- oikeuden. — Tanskassa ja Ruotsissa on hallitus esittänyt naisille äänioikeutta, mutta tähän mennessä se ei ole vielä tullut hyväksytyä.

Yhdysvaltain maavirastot eri valtioissa

Yhdysvaltain maavirastoja on seuraavissa paikoissa eri valtioissa:

Valtio tahl territorio	PAIKKA	Valtio tahl territorio	PAIKKA
Alabama...	Montgomery.	"	Broken Bow.
Alaska.....	Fairbanks.	"	Lincoln.
"	Juneau.	"	North Platte.
"	Nome.	"	O'Neill.
Arizona....	Phoenix.	"	Valentine.
Arkansas...	Camden.	Nevada....	Carson City.
"	Harrison.	New Mexic	Clayton.
"	Little Rock.	"	Las Cruces.
California..	Eureka.	"	Roswell.
"	Independence.	"	Santa Fe.
"	Los Angeles.	"	Sort Sumner.
"	Redding.	"	Tucumcarl.
"	Sacramento.	No. Dakota.	Bismarck.
"	San Francisco.	"	Devil's Lake.
"	Susanville.	"	Dickinson.
"	Visalia.	"	Fargo.
Colorado...	Del Norte.	"	Minot.
"	Denver.	"	Williston.
"	Durango.	Oklahoma..	El Reno.
"	Glenwood Springs.	"	Guthrie.
"	Hugo.	"	Lawton.
"	Lamar.	"	Woodward.
"	Leadville.	Oregon.....	Burns.
"	Montrose.	"	La Grande.
"	Pueblo.	"	Lakeview.
"	Sterling.	"	Portland.
Florida.....	Gainesville.	"	Roseburg.
Idaho.....	Blackfoot.	"	The Dalles.
"	Boise.	"	Vale.
"	Coeur d'Alene.	So. Dakota.	Bellefourche.
"	Halley.	"	Chamberlain.
"	Lewiston.	"	Gregory.
Kansas.....	Dodge City.	"	Lemmon.
"	Topeka.	"	Pierre.
Louisiana..	Baton Rouge.	"	Rapid City
Michigan..	Marquette.	"	Timber Lake.
Minnesota..	Cass Lake.	Utah.....	Salt Lake City.
"	Crookston.	"	Vernal.
"	Duluth.	Washington	North Yakima.
Mississippi.	Jackson.	"	Olympia.
Missouri....	Springfield.	"	Seattle.
Montana...	Billings.	"	Spokane.
"	Bozeman.	"	Vancouver.
"	Glasgow.	"	Walla Walla.
"	Great Falls.	"	Waterville.
"	Havre.	Wisconsin..	Wausau.
"	Helena.	Wyoming...	Buffalo.
"	Kallispeil.	"	Cheyenne.
"	Lewiston.	"	Douglas.
"	Miles City.	"	Evanston.
"	Missoula.	"	Lander.
Nebraska...	Alliance.	"	Sundance.

Vapaata (Homestead) maata Yhdysvalloissa

Maaviraston heinäk. 1 p:ltä 1911 antamain laskelmain mukaan on Yhdysvaltain eri valtioissa vapaata maata seuraavasti:

Valtio tai teritori	Ulosmittattua Eekeriä	Mittaamattomaa Eekeriä	Yhteensä Eekeriä
Alabama	100,200		100,200
Alaska		1368,011,291	368,011,291
Arizona	12,040,428	28,982,455	41,022,883
Arkansas	515,455		515,455
California	18,012,903	5,350,061	23,362,964
Colorado	19,069,624	1,529,476	20,599,100
Florida	321,638	155,531	477,169
Idaho	6,180,332	17,942,705	24,123,037
Kansas	108,402		108,402
Louisiana	70,313		70,313
Michigan	105,130		105,130
Minnesota	1,759,027	45,965	1,804,992
Mississippi	51,960		51,960
Missouri	1,483		1,483
Montana	15,283,718	16,746,928	32,030,646
Nebraska	1,336,499		1,336,499
Nevada	28,924,771	26,058,377	54,983,148
New Mexico	23,093,519	10,677,848	33,771,367
North Dakota	1,300,333		1,300,333
Oklahoma	42,919		42,919
Oregon	13,257,246	3,995,929	17,253,175
South Dakota	3,550,573	122,720	3,673,293
Utah	11,587,569	23,447,035	35,034,604
Washington	1,196,231	781,560	1,977,791
Wisconsin	13,500		13,500
Wyoming	30,965,363	2,664,242	33,629,605
Yhteensä kaikkiaan	188,889,136	506,512,123	695,401,259

Maan viljellyt alueet

Seuraava taulu osoittaa, kuinka monta prosenttia allaluetelluissa maissa on viljeltyjä alueita:

Maa	Pros.	Maa	Pros.	Maa	Pros.
Argentina	2	Yhdysvallat	21	Porto Rico	21
Australia	1	Kreikka	22	Portugali	25
Belgia	35	Hawaiji	7	Rumania	43
Cuba	57	Hollanti	62	Venäjä (Eur.)	24
Tanska	70	Intia	20	Serbia	30
Egypti	4	Italia	71	Espanja	25
Englanti ja Wales	74	Irlanti	22	Ruotsi	8
Filippiinit	5	Uusi Seelanti	20	Saksa	42
Ranska	48	Norja	1	Itävalta	35

Kansallisuuksittainen katsaus ulko- maalais-syntyisistä miespuoli- sista kansalaisista Yhdys- valloissa

Viime väenlaskun mukaan Yhdysvalloissa on ulkomailta syntyneitä äänestyslässä olevia valkoisia mieshenkilöitä ja niistä äänioikeutettuja eli kansalaisia eri kansallisuuksittain seuraavasti:

Ulkomailta syntyneitä ja 21 v. täyttäneitä valkoisia

Syntymämaa	Yhteensä	Kansalaisia	Pros. kans.
Englannin kuningaskunta . . .	1,211,193	770,092	63.6
Englanti	437,153	259,569	59.4
Irlanti	597,868	405,590	67.8
Skotlantti	133,118	75,161	56.5
Wales	43,054	29,772	69.2
Skandinavia	664,443	403,776	30.8
Norja	213,022	121,651	57.1
Ruotsi	349,023	219,057	62.8
Tanska	102,398	63,068	61.6
Hollanti	59,753	33,922	56.8
Belgia	25,740	10,611	41.2
Luxemburg	1,889	1,258	66.9
Saksa	1,278,679	889,002	69.5
Sveitsi	69,242	42,760	61.8
Portugali	28,693	7,141	24.9
Espanja	14,170	2,318	16.4
Ranska	59,563	29,613	49.7
Italia	712,827	126,523	17.7
Wenijä	737,150	192,264	26.1
Suomi	70,716	21,669	30.6
Itävalta	609,365	149,914	24.6
Unkari	255,847	36,609	14.3
Rumania	27,836	8,014	28.8
Bulgaria	9,673	403	4.2
Serbia	3,331	298	8.9
Montenegro	4,520	120	2.7
Turkki	22,790	1,474	6.5
Kreikka	74,977	4,946	6.6
Europa (palkka ei tietty) . . .	1,586	564	35.6
Europa, yhteensä	5,943,974	2,733,291	46.0
Canada	531,061	270,804	51.0
Ranskalaisia	171,958	76,772	44.0
Toisia	359,103	194,032	54.0
Mexiko	102,022	10,932	10.7
Cuba & Länsi India	9,674	2,963	30.6
Toiset Amerikan maat	5,616	2,110	37.6
Kaikki toiset maat	54,470	14,017	25.7
Yhteensä kalkkia	6,646,817	3,034,117	45.6

Viljalajien kylvöaika Yhdysvalloissa

Viljalaji	Kylvö-aika	Minkäläiseen maahan paras kylvää	I. antaa eekkeriä kohti	Siemeniä eekkeriä kohti	Viljkoa tuleentumiseen
UUDEN ENGLANNIN VALTIOISSA.					
Koorni	Toukok. 10—30	Savi- tai hiekkamulta	8—12 tonn.	8—12 qt.	14—17
Vehnä	Sykeyllä tai keväällä	Savimulta	18 t.	2 bush.	20
Kaura	Huhti- ja toukok.	Rikas ruokamulta	6—8 t.	2—3 bush.	11—15
Ohra	Huhtik—kesäk. 20 p.	Rikas ruokamulta	7—8 t.	2—3 bush.	10—15
Ruis	Huhtik—Toukok. Syyskuulla	Tavallinen ruokamulta	7—8 t.	5—6 pekkiä	10—15
Tattari	Kesäk. 1—20 p.	Kevyt multamaa	4—6 t.	1—1½ bush.	10—15
Valkoset pavut	Toukok. ja kesäk.	Hiekkamulta	7—8 t.	8—16 qt.	8—14
Perunat	Huhtik. 15 p.—Toukok. 1 p.	Rikas ruokamulta	15—20 t.	8—20 bush.	12—20
Nauris	Heinäk. 1 p.—Elok. 3 p.	Hiekkamulta	10 t.	1 pauna	10
Rehujuurikkaat	Huhtik. 15—Toukok. 5 p.	Paksuruokamulta	8—15 t.	4—6 paunaa	17—22
Tupakka	Huhtik.	Hiekkamulta	8—12 t.		9—12
KESKI-IDÄN VALTIOISSA.					
Koorni	Huhtik. 20 p.—Toukok. 30 p.	Keskin kert; ruokamulta	8—12 t.	6—8 qt.	16—18
Vehnä	Syysk. 20 p.—lokak. 20 p.	Multamaa	8 t.	2 bush.	41—43
Kaura	Maalisk. ja toukok.	Kosteaa savimulta	8 t.	2—2½ bush.	16—17
Ohra	Maalisk. ja toukok.	Savimulta	8 t.	2—2½ bush.	13—16
Ruis	Syysk. 1 p.—lokak. 1 p.	Hiekk- tai someromaa	8 t.	1½ bush.	40—43
Tattari	Kesä- ja heinäk.	Multamaa	5 t.	1½—1¾ bush.	8—10
Valkoset pavut	Touko- ja kesäk.	Hiekkamulta	8 t.	1½ bush.	13—14
Perunat	Maalisk. ja toukok.	Multamaa	10—18 t.	8—15 bush.	10—15
Makeat perunat	Touko- ja kesäk.	Hiekkamulta		10—12 bush.	8—15
Pääkaali	Maalisk.—Heinäk.	Savi- tai hiekkamulta	300—600 p.	4—8 unssia	10—12
Nauris	Heinäk.	Multamaa	10—20 t.	2—5 p.	15—18
Pellava	Toukok.	Kalkkikivimulta			8—10
Tupakka	Toukok.	Hiekkamulta		20 qt.	15—20
Timotee helnä	Maalisk.	Savimulta			
Apila	Heinäk.—huhtik.	Savimulta		6—8 qt.	

KESKI- JA LÄNSIVALTIOISSA

Koorni	Huhtik. 1 p.—kesäk. 1 p.	Musta- tai hiekkamulta	5—10 t.	6 qt.	16—20
Vehnä	Syksyllä tai keväällä	Rikas ruokamulta	8 t.	2 bush.	40—42
Kaura	Huhtik. 1 p.—toukok. 1 p.	Savimulta	8 t.	2—3 bush.	12—14
Ohra	Syksyllä eli keväällä	Savimulta	8 t.	2 bush.	11—13
Ruis	Syysk. 1—30 p.	Kevyt multamaa	8 t.	1—2 bush.	35—40
Tattari	Kesäk.	Savimulta	5 t.	1—2 bush.	10—13
Valkoset pavut	Toukok. 10 p.—kesäk. 10 p.	Savimulta	8 t.	1½ bush.	12
Perunat	Maalisk. 15 p.—kesäk. 1 p.	Hiekkamulta	5—10 t.	6—8 bush.	10—20
Nauris	Heinäk. 15 p.—Elok. 30 p.	Multa- tai mutamaa	8—10 t.	1—6 paunaa	10—16
Rehujuurikkaat	Huhtik. 1 p.—toukok. 15 p.	Hiekkamulta	8—12 t.	6—8 paunaa	22—24
Pellava	Maalisk. 16 p.—toukok. 15 p.	Multamaa	10—16 t.	2—3 pekkiä	15—20
Heinä	Huhtij- ja toukok.	Savimulta	10 t.	8—15 paunaa	

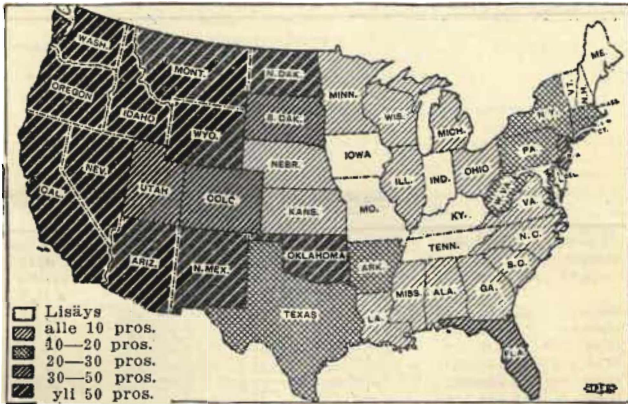
ETELÄVALTIOISSA

Punvilla	Savimulta.			1—3 bush.	20—30
Koorni	Helmik.—kesäk.	Rikas ruokamulta		8 qt.	18—20
Vehnä	Syysk.—marrask.	Savimulta	8 t.	2 bush.	43
Kaura	Helmik., toukok., syysk.	Savimulta	8—10 t.	2½ bush.	17
Ohra	Huhti- ja toukok.	Savimulta	8—10 t.	2½ bush.	17
Ruis	Syysk. ja lokak.	Savimulta	10 t.	1½ bush.	43
Valkoset pavut	Maalisk.—toukok.	Kevyt multa	8 t.	1—2 bush.	7—8
Pääkaali	Lokak., maalisk., toukok.	Kevyt multa	6—10 t.	¼—½ p.	14
Vesime lonnat	Maalisk. 1 p.—toukok. 10 p.	Rikas kevyt multa	5 t.	2—7 p.	16—20
Sipuli	Helmik. 1 p.—huhtik. 10 p.	Multa tai multa		16—24	
Perunat	Tammik., helmik., huhtik.	Kevyt kuohkea multa	8—12 t.	11—15	
Maakeat perunat	Touko- ja kesäk.	Hiekkamulta		12—15	
Pumpkinit	Huhtik. 1 p.—toukok. 1 p.	Rikas kevyt multa	10—12 bush.	17—20	
Tomatot	Jouluk. 1 p.—helmik. 19 p.	Rikas hiekkamulta	4—7 p.	14—20	
Nauris	Helmik., elok., huhtik.	Rikas kevyt multa	8—12	8—12	
Tupakka	Maalisk.	Hiekkamulta	8—15 t.	2—6 p.	
Lehmäherneet	Toukok. 1 p.—heinäk. 15 p.	Hiekkamulta		2—5 pekkiä	6—8

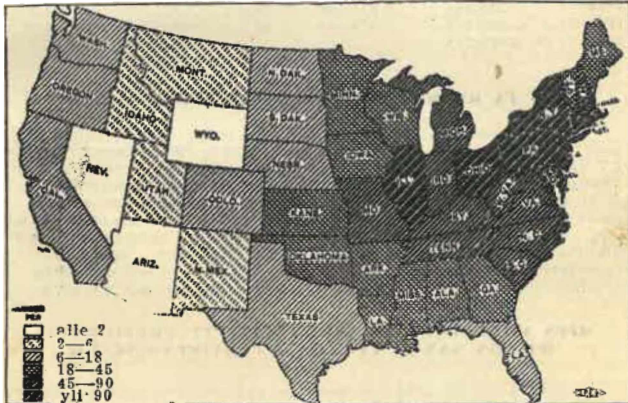
TILASTOJA YHDYSVALTAIN ASUKASLUVUSTA

Valtio	Asukasluku v. 1910	Lisäys v. 1900—1910		Pinta-ala neljäs- malleissa 1910	Asukkaita neljäs- mällä kohd 1910
		Henkilö- luvussa	Prosentti		
Maine	742,371	47,905	6.9	29,895	24.8
New Hampshire	430,572	18,984	4.6	9,031	47.7
Vermont	355,966	12,315	3.6	9,124	39.0
Massachusetts	3,366,416	561,070	20.0	8,039	418.8
Rhode Island	542,610	114,054	26.6	1,067	508.5
Connecticut	1,114,756	206,336	22.7	4,820	231.3
New York	9,113,614	1,844,720	25.4	47,654	191.2
New Jersey	2,537,167	653,498	34.7	7,614	337.7
Pennsylvania	7,665,111	1,362,996	21.6	44,832	171.0
Ohio	4,767,121	609,576	14.7	40,740	117.0
Indiana	2,700,876	184,414	7.3	36,045	74.9
Illinois	5,638,591	817,041	16.9	56,043	100.6
Michigan	2,810,173	389,191	16.1	57,480	48.9
Wisconsin	2,333,860	264,818	12.8	55,256	42.2
Minnesota	2,075,708	324,314	18.5	80,858	25.7
Iowa	2,224,771	—7,082	0.3	55,586	40.0
Missouri	3,293,335	186,670	6.0	63,727	47.9
North Dakota	577,056	257,910	80.8	70,183	8.2
South Dakota	583,888	182,318	45.4	76,868	7.6
Nebraska	1,192,214	125,914	11.8	76,808	15.5
Kansas	1,690,949	220,454	15.0	81,774	20.7
Delaware	202,322	17,587	9.5	1,965	103.0
Maryland	1,295,346	107,302	9.0	9,941	130.3
District of Colum.	331,069	52,351	18.8	60	5517.8
Virginia	2,061,612	207,428	11.2	40,262	51.2
West Virginia	1,221,119	262,319	47.4	24,022	50.8
North Carolina	2,206,287	312,477	16.5	48,740	45.3
South Carolina	1,515,400	175,084	13.1	30,495	49.7
Georgia	2,609,121	392,790	17.7	58,725	44.4
Florida	752,619	224,077	42.4	54,361	13.7
Kentucky	2,289,905	142,731	6.6	40,181	57.0
Tennessee	2,184,789	164,173	8.1	41,687	52.4
Alabama	2,138,093	309,396	16.9	51,279	41.7
Mississippi	1,797,114	245,844	15.8	46,362	38.8
Arkansas	1,574,449	262,885	20.0	52,525	30.0
Louisiana	1,656,388	274,388	19.9	45,409	36.5
Oklahoma	1,657,165	866,764	109.7	69,414	23.9
Texas	3,896,542	847,832	27.8	262,398	14.8
Montana	376,053	132,724	54.5	146,201	2.6
Idaho	325,594	163,822	101.3	82,354	3.9
Wyoming	145,965	53,434	57.7	97,594	1.5
Colorado	799,024	259,324	48.0	103,658	7.7
New Mexico	327,301	131,991	67.6	122,503	2.7
Arizona	204,354	81,423	66.2	113,810	1.8
Utah	373,351	96,602	34.9	82,184	4.5
Nevada	81,875	39,540	93.4	109,821	0.7
Washington	1,141,990	623,887	120.4	66,836	17.1
Oregon	672,765	259,229	62.7	95,607	7.0
California	2,377,549	892,496	60.1	155,652	15.3

Kuvannollisesti osottaa asukasluvun lisääntymistä eri valtioissa viime kymmenen vuoden ajalla seuraava piirros. Kuten siitä nähdään, on asukasluku lisääntynyt enimmäin lännen valtioissa. Sitä huolimatta, kuten toinen piirros näyttää, on maa vielä tiheimmin asuttua idässä.

Piirros, joka näyttää asukasluvun lisääntymistä eri valtioissa

Asukalta neljämällä kohti

Piirros, joka näyttää asukasluvun tiheyttä neljämällä kohti.

MAALTA-KAUPUNKIIN-LIIKE

Mikä prosentti asukkaista on asunut maaseuduilla ja mikä kaupungissa ja mikä niiden suhde on ollut neljän viime väenlaskuvuotena, osottaa seuraava (Maaseutupaikoiksi lasketaan tilastossa ne, joissa on vähemmän kuin 2,500 asukasta):

	Prosenttimäärä asukkaista asunut			
	1910	1900	1890	1880
Kaupungeissa	46.3	40.5	36.1	29.5
Maaseuduilla	53.7	59.5	63.9	70.5
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0

Asukasluku eri vuosina

Väenlaskuvuosi	Väkiluku	Lisäys edelliseen vuoteen verraten		Pinta-ala neljömalleissa	Asukkaita neljömalleja kohti
		Lukumäärä	Pros.		
1910 ..	91,972,266	15,977,691	21.0	2,973,890	30.9
1900 ..	75,994,575	13,046,861	20.7	2,974,169	25.9
1890 ..	62,947,714	12,791,931	23.5	2,973,965	21.2
1880 ..	50,155,793	11,597,412	30.1	2,973,965	16.9
1870 ..	38,558,371	7,115,060	22.6	2,973,965	13.0
1860 ..	31,443,321	8,251,445	35.6	2,973,965	10.6
1850 ..	23,191,876	6,122,423	35.9	2,944,337	7.9
1840 ..	17,069,453	4,203,433	32.7	1,753,588	9.7
1830 ..	12,866,020	3,227,567	33.5	1,753,588	7.3
1820 ..	9,638,453	2,398,572	33.1	1,753,588	5.5
1810 ..	7,239,881	1,931,398	26.4	1,685,865	4.3
1800 ..	5,308,483	1,379,269	35.1	867,980	6.1
1790 ..	3,929,214	867,980	4.5

LUKU- JA KIRJOITUSTAI DOTTOMIA YHDYSVALLOISSA

Yhdysvaltain koko väestöstä (yli 10 vuoden ikäiset vain lasketuna) oli luku- ja kirjoitustaidottomia vuoden 1900 tilaston mukaan 10.7 pros., jota vastoin vuoden 1910 tilaston mukaan vaan 7.7 pros.; vähennys siis 3.0 pros. — 10 ja 14 ikävuoden välisten lasten luku- ja kirjoitustaidottomuusprosentti on laskeutunut samassa ajassa 7.2 prosentista 4.1 prosenttiin. Vuonna 1910 oli 370,120 sanotun ikäistä lasta, jotka eivät osanneet lukea eikä kirjoittaa; näistä oli 144,569 valkoihoista, 218,355 neekeriläistä ja 7,106 indiansi, kiinalaisia tai japanilaisista. Pienin prosentti luku- ja kirjoitustaidottomia on siirtolaisvanhemmista syntyneiden lapsissa, ainoastaan 0.6 pros.

MITÄ YHDYSVALTAIN ASKEN VALITTU PRESIDENTTI WILSON SANOO TYÖLAISTEN SIVISTÄMISESTÄ

"Minä vastustan alhaisen korkeampaa koulusivistystä. Joidenkin täytyy suorittaa maailman likaiset työt. Minkätähden ei työläisten lapsia kasvatettaisi siihen työhön, jota heidän vanhempansa nyt tekevät?" — Los Angeles Tribune.

Elintarpeiden kallistuminen

Elintarpeiden kallistuminen on ehkä yhteiskuntaelämämme huolestuttavin ilmiö, huolestuttavin ilmiö sentähden, että me emme tiedä mihin se päättyy. Sitte vuoden 1898 ovat ne melkein polkkekuketta yhtämittä nousseet, ollen nykyään korkeimmillaan kuin koskaan ennen, varsinkin ruokatarpeet.

Yhdysvaltain työvirasto, joka on vuodesta 1890 alkain pitänyt tilastoa elintarpeiden hinnoista, antaa alempana olevassa taulukossa valaisevan kuvan niiden noususta. Tämä taulu näyttää noin 250 enemmän käytettyjen tavarain tukkuhintain liikuntaa vuosilta 1890—1911.

Tukkuhinnat Yhdysvalloissa
(Keskimääräinen hintaperuste vv. 1890—1899-10)

Vuodet	Maanviljelystuotteet	Ruoka-tarpeet	Kankaat ja vaatteet	Lämpö- ja valonineet	Työtarpeet	Metallit ja kunn. tarp.	Puu- ja rakenn. tarp.	Läkke- ja kemial. tarp.	Talous-tarpeet	Sekalaiset	Kalkki tarpeet	Kalkki
1890	110.0	112.4	113.5	104.7	119.2	111.8	110.2	111.1	110.3	112.9		
1891	121.5	115.7	111.3	102.7	111.7	108.4	103.6	110.2	109.4	111.7		
1892	111.7	103.6	109.0	101.1	106.0	102.8	102.9	106.9	106.2	106.1		
1893	107.9	110.2	107.2	100.0	100.7	101.9	100.5	104.9	105.9	105.6		
1894	95.9	99.8	96.1	92.4	90.7	96.3	89.8	100.1	99.8	96.1		
1895	93.3	94.6	92.7	98.1	92.0	94.1	87.9	96.5	94.5	93.6		
1896	78.3	83.8	91.3	104.3	93.7	93.4	92.6	94.0	91.4	90.4		
1897	85.2	87.7	91.1	96.4	86.6	90.4	94.4	89.8	92.1	89.7		
1898	96.1	94.4	93.4	95.4	86.4	95.8	106.6	92.0	92.4	93.4		
1899	100.0	98.3	96.7	105.0	114.7	105.8	114.3	95.1	97.7	101.7		
1900	109.5	104.2	106.8	120.9	120.5	115.7	115.7	106.1	109.8	110.5		
1901	116.9	106.9	101.0	119.5	111.9	116.7	115.2	110.9	107.4	108.5		
1902	130.5	111.3	102.0	134.3	117.2	118.8	114.2	112.2	114.1	112.9		
1903	118.8	107.1	106.6	149.3	117.6	121.4	112.6	113.0	113.6	113.6		
1904	126.2	107.2	109.8	132.6	109.6	122.7	110.0	111.7	111.7	113.0		
1905	124.2	108.7	112.0	128.8	122.5	127.8	109.1	109.1	112.8	115.9		
1906	123.6	112.6	120.0	131.9	135.2	140.1	101.2	111.0	121.1	122.5		
1907	137.1	117.8	126.7	135.0	143.4	146.9	109.6	118.5	127.1	129.5		
1908	133.1	120.6	116.9	130.8	125.4	133.1	110.4	114.0	119.9	122.8		
1909	153.1	124.7	119.6	129.3	124.8	138.4	112.4	111.7	125.9	126.5		
1910	164.6	128.7	123.7	125.4	128.5	153.2	117.0	111.6	133.1	131.6		
1911	162.0	131.3	119.6	122.4	119.4	151.9	120.3	111.1	131.2	129.3		

Selitykset: — Tämä taulu ei osota hintoja sentelissä ja dollareissa, vaan suhteellista hintaa, joka on laskettu seuraavasti: Vuosien 1890-1899 hintojen keskiarvoksi on otettu 100, ja senmukaan laskettu sitte kunakin vuosina vallinneitten hintojen suhde tähän keskiarvoon.

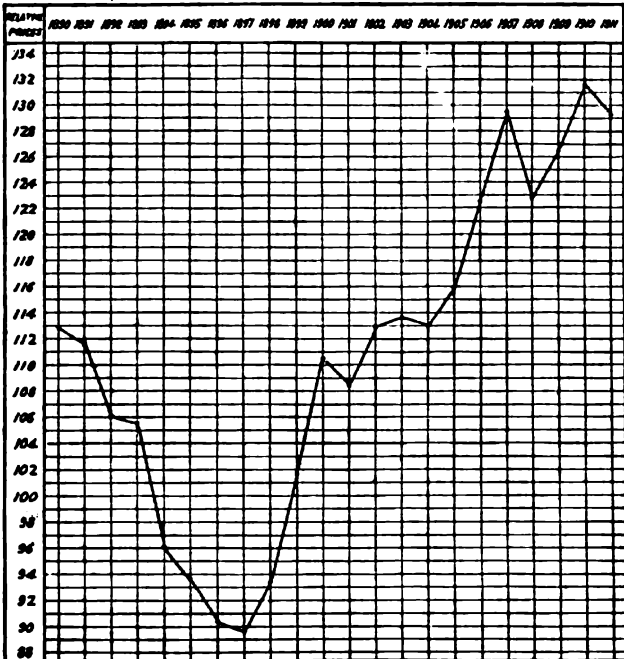
TUKKUHINNAT KOLMESSA EUROOPAN MAASSA

Hintojen kohoaminen ei ole ainoastaan Yhdysvalloissa havaittava ilmiö, vaan Euroopassakin. Siellä ei tuo kohoaminen kuitenkaan ole niin rälkeä kuin täällä, kuten seuraava The Labor Leaderista lainattu taulukko osoittaa:

tukkuhinnat täysissä prosentissa

Vuosi	Hamburg Saksa	Englannin kuningas k.	Ranskassa	Yhdysvalloissa
1900	113	113	112	111
1901	115	108	105	109
1902	103	105	103	113
1903	103	105	104	114
1904	102	106	104	113
1905	106	109	105	116
1906	112	116	115	123
1907	119	120	122	130
1908	112	110	110	123
1909	112	112	112	127
1910	117	117	118	132
1911	...	120	124	...

Kuvannollisesti osottaa kaikkien elintarpeitten tukkuhintain nousua Yhdysvalloissa seuraava piirros, joka on tehty edellisellä sivulla olevan taulun viimeisen sarakkeen perusteella.

Piirros, joka näyttää elintarpeiden tukkuhintain liikuntaa.

RUOKATARPEITTEN VÄHITTÄISHINTAIN NOUSU

Enemmän kuin tukkuhinnat, ovat nousseet ruokatarpeitten vähittäishinnat, varsinkin sellaisten ruokatarpeitten, joita työläisperheissä enimmäin käytetään. Varsin hämmästyttävä on Yhdysvaltain työviraston tässä suhteessa laatima tilasto, jota varten on koottu aineksia vähittäiskauppialta joka puolelta Yhdysvaltoja. Se osoittaa, että seuraavain ravintotarpeitten hinnat ovat nousseet:

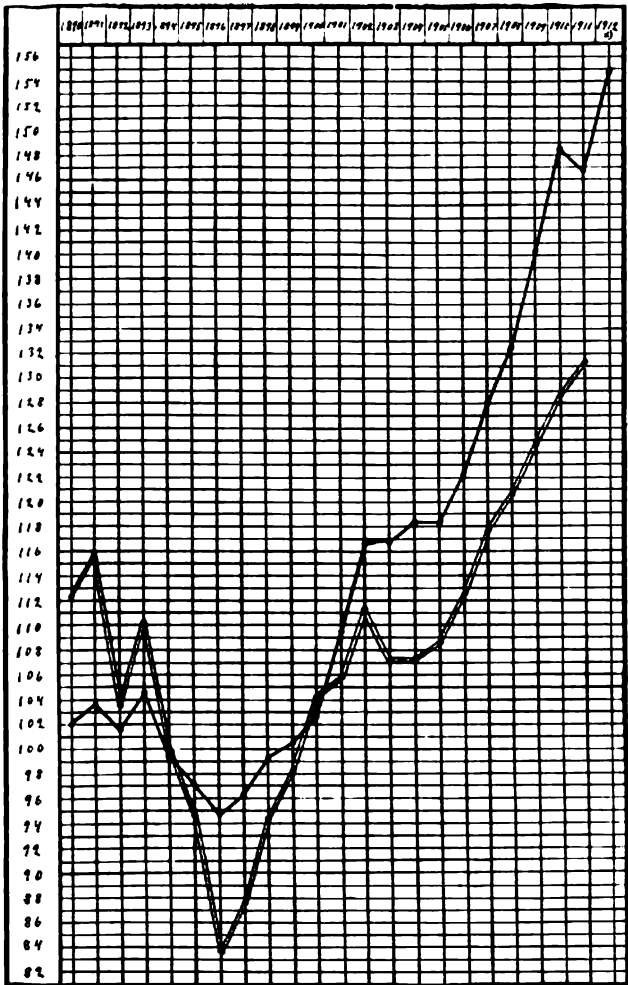
Ravintotarpeet	Vv1890-1899 keskihintoihin verratan kesäk. 15 p:ään 1912.	Kesäk. 15 p. 1911 ja kesäk. 15 p. 1912 vä- llä
	Pros.	Pros.
Sokeri, hieno	8.5	6.0
Munat, tuoreet	26.1	11.8
Maito	32.9	2.4
Vol, meljeri	33.3	15.3
Vehnäjauhot	39.3	10.7
Silava, sula (lard)	55.3	11.3
Kanat	58.1	3.8
Lanneliha (sirloln)	59.5	17.1
Liikkiö, savust. (ham)	61.3	2.7
Ryynit	63.7	12.7
Kylkiliha	63.8	17.5
Roundsteak	84.0	18.6
Pork chops	86.0	11.2
Bacon, savustettu	96.7	*)0.1
Perunat	111.9	7.6

*) Hinta alentunut.

Kaikkien näiden ruokatarpeiden yhteistä suhteellista hintaa verrattuna vv. 1890—1899 keskiarvoon, joka on laskettu yhdeksi sadaksi, osottaa eri vuosina seuraava:

Vuosi	Vuosi		
1890	102.0	1905	118.3
1891	103.6	1906	122.4
1892	101.7	1907	128.0
1893	104.6	1908	132.5
1894	99.5	1909	140.3
1895	97.2	1910	148.5
1896	94.9	1911	146.9
1897	96.4		
1898	99.4	1912	
1899	100.6	Tammik.	153.7
1900	102.9	Helmik.	152.1
1901	109.5	Maalisk.	150.4
1902	116.8	Huhtik.	156.0
1903	116.9	Toukok.	158.6
1904	118.3	Kesük.	168.1

Kuvannollisesti osottaa tämän seuraava piirros, jossa paksu viiva näyttää edelläluetellun 15:sta eri ruoka-aineen vähittäismyyntihinnan liikuntaa, ja kaksoisviiva tukkuhintaan liikuntaa sikäli kuin ensimmäisen taulukon toisen sarakkeen (otsikolla "Ruokatarpeet") numerot sen näyttävät. Tukkuhinnat tosin koskevat useampia (noin 50) eri ravintoainetta kuin vähittäismyyntihintojen vertailuun on otettu, mutta osottavat ne kuitenkin lähimäin näiden yleistä suhdetta.

Miirros, joka näyttää enimmän käytettyjen ruokatarpeiden vähittäis- ja tukkuhintain liikuntaa.

*) Vuoden 1913 kuudella ensi kuukaudella.

Piirroksen selitykseksi mainittakoon, että vaikka siinä muutamain palkoin näyttää tukkuhinnat olevan korkeammalla kuin vähittäishinnat, ei niin todellisuudessa ole asianlaita. On pidettävä mielessä, että piirros osottaa vaan hintojen liikuntaa ja suhteita sen hintain keskiarvon perusteella kuin on saatu ottamalla vv. 1890—1899 hintain perustaksi 100. Esimerkiksi sanokaamme, että tukkuhintain keskimäärä rahassa on ollut \$2.00 ja vähittäishintain \$4.00; molemmille otetaan suhdeluvuksi 100. Siinä suhteessa kuin noina mainittuina vuosina molemmat hinnat ovat olleet yli tai alle tuon keskimäärän, kuvastuvat ne joko ylä tai alapuolella tuon sadan, mutta vähittäishinta ei siiltä, vaikka sen suhdeluku näyttääkin olevan alempi kuin tukkuhintain, ole rahassa alempi. Esim. kun vuonna 1891 tukkuhintain suhdeluku näyttää 115.7, osottaa se, että tukkuhinnat ovat olleet 15.7 prosenttia korkeammat keskimääräänsä, tuota kahta dollaria, siis, tasaisissa luvuissa sanoen, \$2.31, ja kun vähittäishintain suhdeluku samalla aikaa näyttää vain 103.6, merkitsee se, että ne ovat olleet vain 3.6 prosenttia korkeammat keskimääräänsä, tuota neljää dollaria, siis, tasaisissa luvuissa sanoen, \$4.14.

Eri valtioiden edustajaluku Yhdysvaltain kongressissa

Joka täysi kymmenlukuvuodella toimitetaan Yhdysvalloissa väenlasku Kongressin edusmiehuone päättää sen jälestä josko sen jäsenluku pysyy ennallaan tai josko sitä lisätään. Sillä jäsenmääräluvulla, joka tulee hyväksytyksi, jaetaan kalkkien valtioiden yhteinen asukasluku ja siten saatu luku osottaa sen asukaspaljouden, jota yksi edusmies edustaa, eli edusmiehen valintaperustan. Nykyään edustaa yksi edusmies 211,977 asukasta, ja kullakin valtiossa on tämän mukaan seuraava määrä edustajia edusmiehuoneessa:

Valtio	Edustajia	Valtio	Edustajia
Arizona	1	New Hampshire	2
Arkansas	7	New Jersey	12
California	11	New Mexico	1
Colorado	4	New York	43
Connecticut	5	North Carolina	10
Delavare	1	North Dakota	3
Florida	4	Ohio	22
Georgia	12	Oklahoma	8
Idaho	2	Oregon	3
Illinois	27	Pennsylvania	36
Indiana	13	Rhode Island	3
Iova	11	South Carolina	7
Kansas	8	South Dakota	3
Kentucky	11	Tennessee	10
Louisiana	8	Texas	18
Maine	4	Utah	2
Maryland	6	Vermont	2
Massachusetts	10	Virginia	10
Michigan	13	Washington	5
Minnesota	10	West Virginia	6
Mississippi	8	Wisconsin	11
Missouri	16	Wyoming	1
Montana	2		
Nebraska	6		
Nevada	1		
		Yhteensä 435	

Yhdysvaltain teollisuustilastoa

Viimeinen (1910) tilasto osoittaa että Yhdysvalloissa*) olli:

*) Alaskaa, Havaijia ja Porto Ricoa lukuunottamatta.

	Lukumäärät		Lisäys prosentissa			
	1909	1904	1899	1904—1909	1899—1904	1899—1909
Teollisuuslaitoksia	268,491	216,180	207,614	24.2	4.2	29.4
Teollisuuslaitojen henkilöstö	7,678,578	6,213,612	(1)	23.6	(1)	..
Omistajia ja liikkeen-	273,265	225,673	(1)	21.1	(1)	..
jäseniä	790,267	519,556	364,130	62.1	42.7	117.0
Palkkaherreroja	6,615,046	5,468,333	4,712,753	21.0	16.0	40.4
Palkkatyöläisiä	18,680,776	13,487,707	10,097,893	38.5	38.6	..
Havosvoimaa, alkuperäinen	\$18,428,270,000	\$12,676,581,000	\$8,976,256,000	45.4	41.2	105.3
Pääoma	18,453,080,000	13,138,260,000	9,870,425,000	40.5	33.1	..
Kuluja	4,366,613,000	3,184,884,000	2,389,182,000	37.1	33.3	..
Palkkoihin	938,575,000	574,439,000	380,771,000	63.4	50.9	146.4
Palkkaherrain	3,427,038,000	2,610,445,000	2,005,361,000	21.3	30.0	70.6
Palkkatyöläisten	12,141,791,000	8,500,208,000	6,575,851,000	42.8	29.3	84.6
Aiheisiin	1,946,676,000	1,453,168,000	905,442,000	33.9	60.5	..
Seikalaisiin	20,672,052,000	14,793,903,000	11,406,927,000	39.7	29.7	81.2
Tuotteiden arvo	8,530,261,000	6,293,695,000	4,831,076,000	35.5	30.3	76.6
Valmistuksen kautta läskän-						
tyntä arvo (ainelt. arvo pois)						

(1) Ei löydy numeroita.

SELITYKSIÄ

Tilastoon ei ole otettu sellaisia teollisuuslaitoksia, jotka ovat olleet sulettuja koko vuoden, eikä sellaisia, joiden tuotteiden arvo on vähempi kuin \$600.00 vuodessa, eikä ammattikoulujen, vankeilain ja valtioiden, paitsi liittovaltion, teollisuuslaitoksia.

Teollisuuslaitos tarkoittaa melkein poikkeuksetta eri tehdaslaitosta eli tehdasta. Joissakin tapauksissa on sitä kuitenkin käytetty tarkoittamaan kahta tai useampaa tehdaslaitosta, jotka ovat yksien omistajain omistamia ja joista pidetään yhteistä kirjanpitoa.

Teollisuusosalalla henkilöitä. — Tilasto omistajista, liikkeenjäsenistä ja palkkaherrojen luvusta on tehty vain yhtenä viikkinä päivänä saatujen tietojen mukaan. Palkkatyöläisten luvusta on otettu tietoja joka kuukauden 15 p:ä yhden vuoden ajalla; kalkkina kuukausina työssä olleiden yhteinen summa on sitte jaettu kahdellaolalla, jonka tulos, keskimäärä, on otettu tilastoon.

P ä ä o m a. — Tilasto pääomasta on kaikkein vajanaisin, sanoo hallituksen sensus-tilastoilija. Kysymyksissä on nim. kehoitettu vastaamaan vain: omistetun ja lainatun pääoman summa tilivuoden viimeisenä päivänä. Tähän voi ottaa sekä selvoan että liikkuvan pääoman summan sikäli kuin kirjat näyttää. Jos maa tai rakennukset ovat vuokralla, on siltä ilmoitettava, mutta ei niiden arvoa laskuun otettava. Jos omistaa osan maasta tai rakennuksesta, on sen arvo mainittava. Arvopaperilta ja lainoita, jotka edustavat sijoitusta jossain toisessa liikeyrityksessä, ei oteta laskuun.

A i n e t. — Näihin sisältyy vuoden kuluessa kulutetut raaka-aineet, polttoaineet, valo, lämpö ja tehdastarpeet.

K u l u t. — Kuluihin lasketaan kaikki menot, paitsi bondien tai velkain korot ja koneiden y. m. kulutusprosentti.

T u o t t e i d e n a r v o käsittää tehtaassa vuoden ajalla valmistettujen tuotteiden myyntiarvoa (?), joka saattaa vaihdella myytyjen tuotteiden arvosta.

V a l m i s t u s k u s t a n n u k s e t j a v o i t t o t. Sensusnumerot eivät osota valmistuksen täysiä kustannuksia, eivätkä niin ollen voi osottaa saatuja voittoja. Laskuihin ei ole otettu korkoja ja kulutusta. Ja vaikka voittomäärää yritettäisiin laskea vähentämällä kulut tuotteiden arvosta, ei sijoituksille tulevaa voitto-osuutta voida oikein laskea pääomatilaston puutteellisuuden tähden.

Mitä numerot puhuvat

Noin taulussa nähtynä ovat numerot kylmiä. Mutta ne puhuvat myös kylmiä tosiasioita. Niinpä edellisestä taulusta esim. nähdään, että tehdasteollisuudessa tarvittavain palkkatyöläisten luku ei ole viime kymmenenä vuotena (1899—1909) noussut suhteellisesti palkkaherrain luvun ja pääoman lisääntymisen kanssa, jotavastoin taas omistajain ja liikejäsenen luku on noussut suhteellisesti vähemmällä kuin palkkatyöläisten y. m. Samoin on työläisten palkkoihin mennyt suhteellisesti vähemmän kuin tuotteiden arvo on noussut. Kuvaavimmin voidaan ehkä kaikki tämä osottaa seuraavasti:

Omistajain ja liikejäsenten luku lisääntynyt	29.4 pros.
Pääoma lisääntynyt	105.3 pros.
Palkkaherrain luku lisääntynyt	117.0 pros.
Palkkatyöläisten luku lisääntynyt	40.4 pros.
Palkkaherrain palkanmenot lisääntyneet	146.4 pros.
Palkkatyöläisten palkanmenot lisääntyneet	70.6 pros.
Tuotteiden arvo lisääntynyt	81.2 pros.
Valmistuksen kautta arvo lisääntynyt	76.6 pros.

Omistajain ja liikejäsenten, palkkaherrain ja palkkatyöläisten suhteellista lukumäärää osottaa seuraava:

	Teollisuusalalla henkilöitä			
	1909		1904	
	Luku	Pros.	Luku	Pros.
Omistajia ja liikkeenjäseniä	273,265	3.6	225,673	3.6
Palkkaherroja	790,267	10.3	519,556	8.4
Palkkatyöläisiä	6,615,046	86.1	5,468,383	88.0
Yhteensä	7,678,578	100.0	6,213,612	100.0

Korporationit, kumppaniliikkeet ja yksityisliikkeet

Seuraava taulu osottaa teollisuusalalla olevain korporationien, kumppaniliikkeiden ja yksityisliikkeiden luvun suhteen ja niiden käyttämän työvoiman, tuotteiden arvon ja valmistuksessa lisääntyneen arvon vv. 1904—09.

Liikkeiden ominaisuus	Pros. teollisuuslaitoksista	Pros. palkkatyöläisiä	Pros. tuotteiden arvosta	Pros. valmistuksen lis. arvost.
Yksityisliikkeiltä				
1904	52.7	13.8	11.5	13.1
1909	52.4	12.2	9.9	11.4
Kumppaniliikkeiltä				
1904	22.2	15.4	14.4	14.8
1909	20.2	12.0	10.6	11.2
Korporationeja				
1904	23.6	70.6	73.7	71.9
1909	25.9	75.6	79.0	77.2
Loput liikkeet				
1904	1.5	0.2	0.4	0.2
1909	1.5	0.2	0.5	0.3
Yhteinen pros.				
1904	100.0	100.0	100.0	100.0
1909	100.0	100.0	100.0	100.0

Tämä taulu osottaa yksityisliikkeiden ja kumppaniliikkeiden kaikenpuolista merkityksettömäksi käymistä. Ensiksi niiden lukumäärä, palkkatyöväki, tuotteiden arvo ja valmistuksessa lisääntynyt arvo on polkkeuksetta vähentynyt; korporationien yksinomaan lisääntynyt. Toiseksi, vaikka yksityisliikkeet ja kumppaniliikkeet muodostavat 72.6 pros. kaikista liikkeistä on niissä työskennellyt vain 24.2 pros. kaikista teollisuuspalkkatyöläisistä, ja muodostaa niiden tuotteiden arvo ainoastaan 20.5 pros. koko teollisuustuotteiden arvosta. Sensijaan korporationilla, jotka muodostavat vain 25.9 pros. kaikista teollisuusliikkeistä, on ollut 75.6 pros. koko teollisuuspalkkatyöläisistä työssään, ja muodostaa niiden tuotteiden arvo 79.0 pros. kaikista teollisuustuotteista. Ja ei toisten kuin korporationien suhteen ole havaittavissa, että tuotteiden arvon prosenttimäärä nousee suuremmaksi kuin palkkatyöläisten prosenttimäärä, päinvastoin, yksityisliikkeillä ja kumppaniliikkeillä on se pienempi.

Palkkatyöläisten palkat ja osuus tuotannosta

Vuoden 1899 numeron mukaan voidaan laskea tehdastyöläisten keskimääräiseksi palkaksi vuodessa \$426, ja v. 1909 \$518. Tämä siis osoittaa palkannousua. Mutta palkka ei ole noussut suhteellisesti tuotteiden arvon kanssa, joka selvemmin nähdään seuraavasta, joka osoittaa päivän selviää asteettaista alenemista.

Vuosi	Palkka	Netto tuotanto	Työli. osa pros.
1899	\$426	\$1,025	41.6
1904	477	1,150	41.5
1909	518	1,290	40.1

Miehiä, naisia ja lapsia teollisuuslalla

Luokka	Keskimääräinen luku palkkatyöläisiä					
	1909		1904		1899	
	Luku	Pros.	Luku	Pros.	Luku	Pros.
Yhteensä ..	6,615,046	100.0	5,468,383	100.0	4,712,763	100.0
Yli 16 ikäisiä	6,452,800	97.5	5,308,498	97.1	4,551,487	96.6
Miehiä	5,162,547	78.0	4,242,643	77.6	3,632,977	77.1
Naisia	1,290,253	19.5	1,065,865	19.5	918,510	19.5
Alle 16 ikäisiä	162,246	2.5	159,885	2.9	161,276	3.4

Vaikka siis teollisuuslalla työskentelevien naisten ja lasten luku on lisääntynyt: naisten suhteellinen luku on pysynyt samassa ja lasten alentunut

Suurliikkeiden etevämyys

Suurliikkeiden etevämyyden pienliikkeiden yli näyttää selvemmin seuraava taulu, jossa verrataan teollisuuslaitoksia sen mukaan kuinka suuri niiden tuottamain tuotteiden arvo on ollut vuodessa ja kuinka monta prosenttia koko palkkatyöläisluvusta on kussakin luokassa työskennellyt ja mikä on niiden tuotteiden arvon prosenttimäärä koko teollisuustuotteiden arvosta:

Tuotteiden arvo	Pros. teollisuuslaitoksista	Pros. palkkatyöläisiä	Pros. tuotteiden arvosta	Pros. valmistuksen lis. arvost.
Alle \$5,000				
1904	32.9	1.9	1.2	1.8
1909	34.8	2.2	1.1	1.9
\$5,000—20,000				
1904	33.7	7.7	5.1	6.7
1909	32.4	7.1	4.4	6.0
\$20,000—100,000				
1904	22.2	18.8	14.4	17.3
1909	21.3	16.5	12.3	14.7
\$100,000—1,000,000				
1904	10.3	46.0	41.3	44.2
1909	10.4	43.8	38.4	41.9
\$1,000,000 ja yli				
1904	0.9	25.6	38.0	29.9
1909	1.1	30.5	43.8	35.7
Kokonaisprosentti				
1904	100.0	100.0	100.0	100.0
1909	100.0	100.0	100.0	100.0

Edellisestä ensinnäkin nähdään että kaikkein pienimmät, alle viiden tuhannen arvosta tuottavat teollisuuslaitokset ovat lisääntyneet, samoin on lisääntynyt niiden palkkatyöläisten prosenttimäärä, mutta tästä huolimatta niiden tuotteiden arvon prosenttimäärä teollisuustuotteiden arvoon nähden on pienentynyt, samoin kuin valmistuksessa lisääntyneen arvon prosentti.

Toisessa ja kolmannessa luokassa, nimittäin teollisuuslaitosten, joiden tuotteiden arvo on ollut \$5,000—100,000 huomataan vähennystä kaikissa suhteissa. — \$100,000—1,000,000 teollisuuslaitosten luvussa on pieni lisäys, mutta kaikissa muissa suhteissa vähennys. Vasta yli miljoonan dollarin arvosta tuottaneissa teollisuuslaitoksissa huomataan edistystä. Ne eivät ole tosin lisääntyneet kuin kahdellakymmenesosalla prosenttia koko teollisuuslaitosten lukuun nähden, mutta kaikissa muissa (palkkatyöläisten luku, tuotteiden arvo, valmistuksessa lisääntynyt arvo) on nähtävissä huomattava lisäys. Ja tämä luokka on ainoa luokka, jossa tuotteiden arvon ja valmistuksessa lisääntyneen arvon prosentti on suurempi kuin palkkatyöläisten prosenttiluku.

Sosialistit mailman parlamenteissa

(Laadittu etupäässä kansainvälisen sihteeristön tiedonantojen mukaan)

MAA	Vaali vuosi	Kännik sosialisteilla	Pros. koko kännikkärstii	Edustajastioja alahuoneessa			Sosialisteja kun- nallishallinnossa
				Kaikkiaan	Sosialisteilla	Pros. edus- tastioja sosialisteilla	
Saksa ..	1912	4,250,329	34.8	397	110	27.70	10,432
Ranska ..	1910	1,125,877	13.0	595	77 ¹⁾	12.94	3,800 ²⁾
Itävalta	1911	1,041,948 ²⁾	?	516	82	15.89	550 ³⁾
Yhdysv.	1912	928,649 ⁴⁾	?	394	0	0	314 ¹¹⁾
Englanti	1910	384,288 ³⁾	7.4	670	41 ⁴⁾	6.11	1,200 ⁵⁾
Belgia ..	1912	241,895 ⁵⁾	9.2	186	39	20.96	1,300 ⁶⁾
Italia ..	1909	338,855	?	508	43 ⁶⁾	8.46	1,000 ⁶⁾
Suomi ..	1911	320,289	40.1	200	86	43.01	220
Venäjä ..				440			
Sveitsi ..	1911	110,600 ⁷⁾	?	189	15	7.93	400 ⁸⁾
Tanska ..	1910	98,721	?	114	24	21.05	1,000 ⁹⁾
Norja ..	1909	90,985	26.0	123	11	8.94	1,071
Hollanti	1909	82,494	?	100	7	7.00	?
Unkari ..	1907	80,000	?	453		0.00	96 ⁸⁾
Ruotsi ..	1911	172,980	28.6	230	64	27.80	200 ⁸⁾
Espanja	1910	40,725	?	406	1	0.24	100 ⁹⁾
Argentina	1912	55,530	?	120	72	1.66	50 ⁹⁾
Portugali	1911	?	?	?	1	?	?
Uruguay	1911	?	?	69	1	1.44	?
Bulgaria	1911	25,565	5.2	211	10 ⁹⁾	0.47	?
Serbia ..	1912	25,000 ¹⁰⁾	?	160	2	1.25	?
Kreikka	1912	12,000 ¹⁰⁾	?	?	..	0.00	?
Luxenburg	?	?	?	53	7	13.19	?

1) Mainittuna vaalivuonna 75; sittemmin täytevaaleissa v. 1911 ja 1912 valittu 2 tykö. Sittemmin taas kaksi kuollut ja yksi edustaja poistettu puolueesta, joten 74 on jällellä.

2) Äänimäärä vuoden 1907 tuloksien mukaan; nyt jonkun veran pienempi.

3) "Daily Cronicles" mukaan; edellisissä vaaleissa (tammik. 1910) äänimäärä 522,061. Kyseessä olevat vaalit toimitettu joulukuulla 1910.

4) Alkujaan 43; sittemmin täytevaaleissa menettänyt 2.

5) Käsitteää vaan puhtaat äänet; varsinaisesta äänimäärästä on valkea saada selvää sentähden kun sosialistit ovat vaaliliitossa liberaalien kanssa. Liberaalien puhdas äänimäärä on 206,742; sosialistien ja liberaalien vaaliliiton äänimäärä sitävastoin 794,238.

6) Sittemmin vähentynyt puoluehajaannuksen ja puolueesta erottamisten tähden ainakin 5:llä.

7) Lähimain; vissiä äänimäärää ei ole tiedossa.

8) Arviolta.

9) Varsinaisissa vaaleissa ei yhtään edustajaa; sittemmin täytevaaleissa saatu yksi.

10) Sikääläisen maan puolueviraston tiedonanto; osottaa lähittäin oikeaa äänimäärää.

11) Vuoden 1910 laskelman mukaan.

HUOMAUTUS: — Edelläoleva taulukko eroaa melkein kaikessa ennen julaistuista, sentähden kun ne ovat olleet erheellisiä. Tähän on koetettu hankkia ehdottomasti varmoja numeroita, ja mistä ei olla varmoja, siitä erityisesti huomautetaan.

Edellisten lisäksi on seuraavissa maissa sosialisteilla edustajia ylähuoneessa:

MAA	Edustajasijoja ylähuoneessa	
	Kaikkiaan	Socialisteja
Ruotsi	150	12
Belgia	120	9
Tanska	66	4
Argentina	30	1

Paitsi edelläolevia, on joillakin mailla eduskunnissa edustajia, joita ei lasketa eli ei tunnusteta socialistisiksi; ne kulkevat "työväen edustajain" nimellä. Sellaisia on:

KREIKASSA 5 tahi 6 edustajaa, joista sikäläinen puoluejärjestö sanoo, että ne ovat "n. k. socialisteja, joiden kanta ei ole kuitenkaan tietty, sillä he eivät ole koskaan laittaneet mitään ohjelmaa enemmän kuin ilmaisseet socialistista vakaumustaan".

CHILISSÄ on n. s. "Kansanvalta puolue", jolla oli ennen v. 1912 vaaleja 5 edustajaa parlamentissa ja noin 50 virkailijaa kunnallishallinnoissa. Siitä kirjottaa eräs sikäläinen puoluetoveri kansainväliselle sihteeristölle: "Chilin Kansanvalta puolue on muodostumassa voimakkaaksi työväenpuo-

lueeksi. — Se ei ole vielä liittynyt sosialismiin, mutta sen kehitys on tämän suorituksen partaalla”.

UUDESSA SEELANNISSA, jossa on erheellisesti sanottu olevan 60 työväenpuolueen edustajaa parlamentissa, on todellisuudessa vain yksi työväenpuolueen itsenäisesti valitsema edustaja ja kaksi tahi kolme liberaalien listalla valittua työväenpuolueen edustajaa, siis yhteensä vain 3 tahi 4 edustajaa.

AUSTRALIAN liittohallinnossa on työväenpuolueella enemmistö sekä ala- että ylähuoneessa.

ETELÄ AFRIKAN liittovaltioiden parlamentissa on 4 työväenpuolueen edustajaa; kaikkiaan parlamentissa edustajasijoja 121.

BULGARIASTA, josta viime vuonna kierteli kahtalaisia tietoja edustajaluvun suhteen ja josta sanotaan, että siellä “on myöskin 5 edustajaa, jotka tunnetaan sosialisteina, vaikka ovat tulleet valituksi eräänlaisen talonpoikaismpuolueen edustajina” (Asevarasto), lausuttakoon selitykseksi seuraavaa: Kesäkuulla 1911 oli siellä perustuslakia säätävän konventin vaali. Siihen valittiin kaksi vertaa niin paljo edustajia kuin tavalliseen eduskuntaan. Sosialistit valitsivat siihen 6 edustajaa (Yhdistynyt sosialidemokratinen työväenpuolue 5 ja Ahdas sosialidemokratinen työväenpuolue yhden). Sen suoritettua työnsä valittiin (syysk. 1911) varsinainen eduskunta, johon sosialistit eivät saaneet yhtään edustajaa, paitsi täytevaaleissa (1912) yhden.

Sosialisteja maapäiväeduskunnissa

SAKSA, joka muodostuu pikku kuningas- ja ruhtinaskunnista, on edellä sosialistisiin maapäivämiehiin nähden. Niissä on edustajia seuraavasti:

Ruhtinas- eli kuningaskunta	Edustajia alahuoneessa	
	Kaikkiaan	Sosialisteja
Baijeri	163	30
Saksi	91	26
Baden	73	20
Hampuri	160	20
Bremen	150	16
Wurttemberg	92	16
Lubeck	120	12
Oldenburg	45	12
Elsass-Lothring	60	11
Saksi-Coburg & Gotha*)	30	10

*) Molemmilla, Saksi-Coburgilla ja Gothalla on oma eduskuntansa, jotka yhdessä muodostavat yhteisen liittoeduskunnan. Edellisessä on yksi sosialisti ja jälkimmäisessä 9, yhteensä siis 10.

Ruhtinas- eli kuningaskunta	Sosialisteja	Kalkkiaan
Saksi-Meiningen	24	9
Schwarzburg-Rudolstadt	16	9
Hessen	58	8
Saksi-Altenburg	35	7
Preussi	443	6
Reuss nuorempi haara	11	5
Saksi-Weimar	38	4
Anhalt	36	1
Schaumburg-Lippe	15	1
Lippe	21	1
Yhteensä		224

SWEITSISSÄ, joka muodostuu 25:stä kantonista, on 212 sosialistia kantoni-eduskunnissa, joiden yhteinen edustajamäärä on 2,907.

ITÄVALLOSSA on 31 sosialistista maapäivä-edusmiestä. ESPANJASSA 2.

Siirtolaisten lukumäärä Yhdysvaltain eri valtioissa

VALTIOT	Ulkomailla syntyisiä valkolaisia vuoden 1910 räenlaskussa yhleensä	Saapunut Yhdysvaltoihin*)	
		Ennen Tammik. 1 p. 1901	Tammik. 1 p. 1901 ja huhtik. 15 p. 1910 välillä
		Lukum. (Pros**)	
Maine	110,133	71,073	39,060 35.5
New Hampshire ...	96,558	61,243	35,315 36.6
Vermont	49,861	31,452	18,409 36.9
Massachusetts	1,051,050	663,212	387,838 36.9
Rhode Island	178,025	110,626	67,399 37.9
Connecticut	328,759	192,307	136,452 41.5
New York	2,729,272	1,543,224	1,186,048 43.5

*) Tämä on ymmärrettävä siten, että tässä ei tarkoteta Yhdysvaltoihin saapuneiden todellista lukumäärää, vaan niinä vuosina saapuneista tässä maassa vielä asustavien lukumäärää.

***) Tällä tarkottetaan sitä prosenttimäärää, jolla siirtolaiset ovat lisääntyneet tammik. 1 p:n 1901 ja huhtik. 15 p:n 1910 välillä koko nykyiseen siirtolaislukumäärään nähden.

Valtiot	Ulkomailla synt. yht.	Tammikuuta.		Pros.
		1 p. 1910	Lukum.	
New Jersey	658,188	379,144	279,044	42.4
Pennsylvania	1,438,719	748,039	690,680	48.0
Ohio	597,245	355,912	241,333	40.4
Indiana	159,322	103,697	55,625	34.9
Illinois	1,202,560	764,716	437,844	36.4
Michigan	595,524	427,328	168,196	28.2
Wisconsin	512,569	403,150	109,419	21.3
Minnesota	543,010	406,782	136,228	25.1
Iowa	273,484	222,328	51,156	18.7
Missouri	328,896	162,600	66,296	29.0
North Dakota	156,158	103,527	52,631	33.7
South Dakota	100,628	77,027	23,601	23.5
Nebraska	175,865	137,870	37,995	21.6
Kansas	135,190	101,512	33,678	24.9
Delawara	17,420	10,489	6,931	39.8
Maryland	104,174	72,214	31,960	30.7
District of Columbia	24,351	17,442	6,909	28.4
Virginia	26,628	16,322	10,306	38.7
West Virginia	57,072	18,145	38,927	68.2
North Carolina	5,942	3,714	2,228	37.5
South Carolina	6,054	4,287	1,767	29.2
Georgia	15,072	10,068	5,004	33.2
Florida	33,842	18,931	14,911	44.1
Kentucky	40,053	33,779	6,274	15.7
Tennessec	18,459	13,574	4,885	26.5
Alabama	18,956	12,151	6,805	35.9
Mississippi	9,389	6,264	3,125	33.3
Arkansas	16,909	12,804	4,105	24.3
Louisiana	51,782	38,027	13,755	26.6
Oklahoma	40,084	29,566	10,518	26.2
Texas	239,984	153,055	86,929	36.2
Montana	91,644	53,045	38,599	42.1
Idaho	40,427	26,586	13,841	34.2
Wyoming	27,118	13,091	14,027	51.7
Colorado	26,851	82,189	44,662	35.2
New Mexico	22,654	11,511	11,143	49.2
Arizona	46,824	21,097	25,727	54.9
Utah	63,393	42,934	20,459	32.3
Nevada	17,999	10,483	7,516	41.8
Washington	241,197	145,014	96,183	39.9
Oregon	103,001	64,728	38,273	37.2
California	517,250	337,168	180,082	34.8
Yhteensä	13,345,545	8,345,447	5,000,098	37.5

Vuosina 1901—10 saapuneiden ja viime väenlaskun aikana tässä maassa asustaneiden siirtolaisten prosenttiluku (37.5) on hyvän joukon suurempi kuin edellisenä vuosikymmenenä. Vuoden 1900 väenlasku osotti tässä maassa silloin olevan 10,341,276 ulkomailta syntynyttä henkilöä, joista 2,609,173, eli 25.2 pros. oli saapunut Yhdysvaltoihin jälkeen 1890.

Ettei siirtolaisuus ole ollut niin pysyvää kuin viime edellisellä vuosikymmenellä, osoittaa seuraava: Siirtolaisviranomaisten tiedonantojen mukaan saapui tähän maahan vv. 1901—1910 huhtikuun 1 p:ään mennessä kaikkiaan 8,248,890 henkilöä. Näistä löytyi 5,000,098, eli 60.6 pros. väenlaskussa huhtik. 15 p. 1910. Edellisen väenlaskukauden aikana (1891—1900) oli siirtolaisviranomaisten tietojen mukaan saapunut tähän maahan 3,421,184 henkilöä. Näistä löytyi v. 1900 väenlaskussa 2,609,173, eli 76.3 pros. Hallituksen tilastoilija vetää näiden kahden tilastokauden numerojen vertailusta sen johtopäätöksen, että viime kymmenen vuoden ajalla saapuneista siirtolaisista on suurempi osa kuin ennen ollut sellaisia, jotka eivät ole valinneet Amerikkaa vakituisiksi asuinpaikakseen, vaan ovat palanneet takasin. Se liencekin osaltaan tosi niiden suhteen, jotka ovat hengissä pelastuneet poismuuttamaan.

Suomen siirtolaisuus Yhdysvaltoihin

Suomesta siirtyneiden lukumäärästä ennen v. 1883 ei ole tietoja olemassa. Vuosina 1883—92 siirtyi Vaasan ja Oulun läänistä 36,401 henkilöä. Muista läänistä lienee siirtolaisuus ollut vähäinen siihen aikaan. Senjälkeistä koko Suomen siirtolaisuutta osoittaa seuraava:

Vuonna	Lähtenyt	Vuonna	Lähtenyt	Vuonna	Palannut
1893	9,117	1903	16,964	1894—1898	10,225
1894	1,380	1904	10,952	1899—1903	15,499
1895	4,020	1905	17,427	1904	5,406
1896	5,185	1906	17,517	1905	3,930
1897	1,916	1907	16,296	1906	6,790
1898	3,467	1908	5,812	1907	10,786
1899	12,075	1909	19,144	1908	12,436
1900	10,397	1910	19,007	1909	4,830
1901	12,561	1911	9,372	1910	5,348
1902	23,152			1911	?
		Yhteensä	215,761	Yhteensä	75,300

Yhteensä siis tiedetään Suomesta siirtyneen vv. 1883—1911 252,162 henkilöä. Todellisuudessa lienee luku jonkun verran suurempi. Palanneiksi tiedetään vv. 1894—1910 75,300.

Eri läänien osalle jakautuu siirtolaisuus viime kolmena vuotena seuraavasti:

	V. 1911	1910	1909
Uudenmaan	663	1,042	925
Turun ja Porin	1,662	3,550	3,587
Hämeen	472	1,005	755
Vilpurin	965	2,014	1,627
Mikkelin	164	539	523
Kuopion	449	867	777
Waasan	3,819	8,054	8,300
Oulun	1,178	1,936	2,650
	9,372	19,007	19,144
Kaupungit	1,598	2,589	2,321
Maaseutu	7,774	16,418	16,823

Sukupuolen mukaan jaettuna antaa tilasto siirtolaisuudesta seuraavat tiedot:

	Miehiä	Naisia
1911	4,821	4,551
1910	12,444	6,563
1909	12,509	6,635

Jos taas pidetään siirtolaisten ikää jakoperusteena, niin selvenee, että noin puolet sekä mies- että naispuolisista siirtolaisista on leivän hakuun mennessään ollut 21—35-vuotiaita, siis parhaassa iässä. Runsaan neljännosen osan kalkista siirtolaisista muodostavat 21—25 vuoden ikäiset miehet ja naiset. Varsin kuvaava tästä on esim. v. 1910 tilasto, joka osoittaa siirtyneen:

	Miehiä	Naisia
Alle 16 vuoden	970	967
16—20 vuoden	2,910	1,704
21—25 vuoden	3,978	1,810
26—30 vuoden	2,081	985
31—35 vuoden	1,208	497
36—40 vuoden	677	255
41—50 vuoden	439	163
Yll 50 vuoden	129	109
Tunteamaton ikä	52	73

Mielenkiintoisimmat selostavana olevan tilastojulkaisun tiedoista kuitenkin lienevät sen esittämät numerot siirtolaisten ammattista, joka oikeastaan ilmaisee heidän taloudellisen ja yhteiskunnallisen asemansa, siis luokka-asemansa. Väärinkäsitysten välttämiseksi mainittakoon, että tämä tilaston ammattiryhmitys käsittää henkilöiden s. o. siirtolaisten omaiset, vaimon ja lapset. Mitenkä siirtolaisuus siis on jakaantunut eri yhteiskuntakerrosten kesken?

Talollisia, niitten poikia ja tyttäriä, lampuoteja, eläkkeellä eläjiä siirtyi:

V. 1911	2,532 eli 27 pros. koko määr.
V. 1910	5,577 eli 29,3 pros. koko määr.
V. 1909	5,592 eli 29,2 pros. koko määr.

Kauppiaita, kaupunkilaistalonomistajia, merikapteeneja, kauppa-apulaisia, virka- ja palvelusmiehiä ja käsityöläisiä siirtyi:

V. 1911	1,170 eli 12,5 pros. koko määr.
V. 1910	1,820 eli 9,6 pros. koko määr.
V. 1909	1,661 eli 8,6 pros. koko määr.

Torppareita, heidän lapsiaan, loisia, mäkitupalaisia, muita maanviljelyksen palveluksessa olevia, työväkeä ja irtainta väestöä, palvelusväkeä ja tehdastyöläisiä siirtyi:

V. 1911	5,370 eli 57,3 pros. koko määr.
V. 1910	11,269 eli 59,3 pros. koko määr.
V. 1909	11,498 eli 61,1 pros. koko määr.

Huomattavasti enemmän kuin puolet siirtolaisista oli siis yhteiskunnallisen ja taloudellisen asemansa puolesta köyhälistöön kuuluvia. Jos vielä otetaan huomioon, että talollisten pojat ja tyttäret, — jotka suurimmaksi osaksi lienevät pientiloilta ja jotenkin omistamattomia, mutta jotka edellä luetellussa luvussa esiintyvät samassa ryhmässä kuin talolliset — kuin heidätkin laskisi, jos ei omistamattomiin, niin ainakin omistavien ja omistamattomien välillä kekkuviksi, "proletaariseerautuviksi", voinee sanoa, että kaksi kolmannesta siirtolaisista on joko työväkeä tai likkipitäin samalla tavalla taloudellisissa oloissa eläviä. Tuskinpa useimmat talollessiirtolaisistakaan lienevät sen enempää kuin nimellisiä omistajia, joita puute useimmissa tapauksissa on ajanut vieraille maille — menivätpä sinne sitten leivän hakuun tai itselleen "itsenäistä asemaa" luomaan! Silmiin pistää myöskin, että varsinainen työväki, tehtaala'iset ja irtain väestö muodostavat vain verrattain vähäsen osan siirtolaisista. V. 1911 ne muodostivat vain 16,5 pros., v. 1910 16,9 pros., v. 1909 15,4 pros. koko siirtolaismäärästä. "Maanviljelysväestö" — käyttäkäämme tilaston sanontatapaa — otettuna lukuun sekä omistavat että omistamattomat, muodostaakin siirtolaisten pääjoukon. Maaseudulta on nim. lähes seitsemän kymmenesosa kaikista siirtolaisista kotoisin. Se puhuu jotakin se! Sietää sen vuoksi tarkemmin selostella maaseudulla esiytyen eri ryhmien siirtolaisuutta.

Talollisia, lampuoteja, eläkkeellä eläjiä ja ent. talollisia siirtyi:

V. 1911	426 eli 7,5 pros. maalais-siirt.
V. 1910	936 eli 7,5 pros. maalais-siirt.
V. 1909	799 eli 6,1 pros. maalais-siirt.

Talollisten poikia ja tyttäriä — ne muodostavat, kuten seuraavasta näkyy, varsin huomattavan ryhmän — siirtyi:

V. 1911	2,106 eli 36,9 pros. maal.-siirt.
V. 1910	4,624 eli 35,5 pros. maal.-siirt.
V. 1909	4,793 eli 36,4 pros. maal.-siirt.

Torppareita siirtyi:

V. 1911	155 eli 2,7 pros. maalais-siirt.
V. 1910	413 eli 3,3 pros. maalais-siirt.
V. 1909	337 eli 3,0 pros. maalais-siirt.

Torpparien poikia ja tyttäriä, loisia ja mäkitupalaisia siirtyi:

V. 1911	2,990 eli 52,4 pros. maalais-siirt.
V. 1910	6,596 eli 52,2 pros. maalais-siirt.
V. 1909	7,138 eli 54,2 pros. maalais-siirt.

Jos vertaa talollisten ja torpparien poikien ja tyttärien, loisien ja mäkitupalaisien ryhmää siirtolaisten koko lukuun, niin muodostavat ne ensinmainitut:

V. 1911	54,4 pros. siirtolaisten määrästä
V. 1910	59,0 pros. siirtolaisten määrästä
V. 1909	62,3 pros. siirtolaisten määrästä

Kaupunki- ja maaseutujen siirtolaisuus-suhteita kuvaa seuraava taulukko vv. 1901—1911:

V. 1901	1,360	11,201	12,561
V. 1902	3,779	19,373	23,152
V. 1903	3,465	13,499	16,964
V. 1904	1,754	9,198	10,952
V. 1905	1,692	15,735	17,427
V. 1906	1,886	15,631	17,517
V. 1907	2,175	14,121	16,296
V. 1908	909	4,903	5,812
V. 1909	2,321	16,823	19,144
V. 1910	2,589	16,418	19,007
V. 1911	1,698	7,774	9,372

Kaupungeista on siis koko tänä aikana siirtynyt noin 23,528 henkilöä, jotavastoin maaseudulta 144,676.

Ilman pitempiä selityksiä oikeuttavat edelläolevat tilastomerot väittämään, että köyhällistön tai siihen verrattavien ryhmien joukosta siirtolaisten päävoima kertyi. Sanomattakin selvää, että nälkä ja paremman toimeentulon saantihalu se kiertomatalle ajaa. Isännää kohtelee niin tylysti lapsukaisiaan. Ei helly runsaan ravintoa ja parempaa oloa tarjoamaan. Sen sijaan isännän omistajat noita numeroita selostaessaan puhuvat katkerin mielin "uuvuttavista suoneniskulsta". Samalla heiluttavat nälkäruoskaa.

Yhdysvaltain sosialistipuolueen äänimäärätilastoa

Allaoleva tilasto osoittaa sosialistipuolueen äänimäärän lisääntymistä vuosien 1908—1910—1912 välillä. Vuoden 1912 numerot ovat summittaiset, sikäli kuin niistä on voinut saada tietoja tätä taulukkoa tehdessä, jonka täytyi tapahtua muutamia päiviä vaalien jälkeen.

Vuosi	1912	1910	1908
Alabama	2,600	1,633	1,399
Arizona	3,500	1,912
Arkansas	16,400	9,896	5,842
California	85,000	47,819	28,659
Colorado	10,000	9,608	7,947
Connecticut	8,350	12,171	5,113
Delaware	591	556	240
Florida	15,000	10,204	3,747
Georgia	591	224	584
Idaho	9,000	5,791	6,400
Illinois	150,000	49,896	34,711
Indiana	36,000	19,632	13,476
Iowa	20,000	9,000	8,287
Kansas	30,000	16,994	12,420
Kentucky	8,200	6,239	4,185
Louisiana	7,500	706	2,538
Maine	2,700	1,641	1,758
Maryland	3,700	3,924	2,323
Massachusetts	11,129	14,444	10,781
Michigan	23,172	10,608	11,586
Minnesota	15,000	18,363	14,527
Mississippi	2,200	23	978

Missouri	20,000	19,957	15,431
Montana	10,500	5,412	5,855
Nebraska	12,000	6,721	3,624
Nevada	5,000	3,637	2,103
New Hampshire	1,700	1,072	1,299
New Jersey	20,000	10,134	11,249
New Mexico	1,900	1,056
New York	49,986	48,982	38,451
North Carolina	300	437	346
North Dakota	6,400	5,114	2,421
Ohio	70,000	62,356	33,795
Oklahoma	50,000	24,708	21,779
Oregon	12,000	19,475	7,339
Pennsylvania	61,000	59,639	33,913
Rhode Island	1,950	529	1,365
South Carolina	240	70	100
South Dakota	3,100	1,675	2,846
Tennessee	5,000	4,671	1,870
Texas	15,000	11,538	7,870
Utah	9,000	4,889	4,895
Vermont	575	1,067	547
Virginia	800	987	255
Washington	40,000	15,994	14,177
West Virginia	15,100	8,152	3,679
Wisconsin	55,000	40,053	28,164
Wyoming	2,500	2,155	1,715
Yhteensä	928,649	607,674	424,483

Sosialistipuolueen ohjelma 1912

Hyväksytty puoluekokouksessa Indianapolissa, toukok.
1912 ja jäsenistö yleisäänestyksellä elok. 4 p. 1912.

Sosialistipuolue selittää, että kapitalistinen järjestelmä on menettänyt historiallisen merkityksensä ja on kerrassaan kykenemätön ratkaisemaan nyt esissä olevia yhteiskunnallisia kysymyksiä. Me tuomitsemme tämän vanhentuneen järjestelmän kelvottomana ja turmeltuneena, ja koko työväenluokalle sanoin kuvaamatonta kurjuutta ja kärsimyksiä tuottavana.

Tämän järjestelmän vallitessa kansakunnan teollisuuslaitokset ovat joutuneet ehdottoman rahavallan hallinnon alaisiksi, joka riistää tuottajilta vuosittain miljoonia dollareja. Pelkäämättä mitään järjestettyä vastarintaa se o-

jentaa ahnaat kätensä vielä käyttämättömiin luonnonrikkauksiin — maahan, kaivoksiin, metsiin ja vesivoimaan kaikissa valtioissa.

Huolimatta työtäsäästäväin koneiden monikertasesta lisääntymisestä ja tuotantokustannuksia halventavain teollisuusmenetelmien edistyksestä, tuottajien osuus yhä pienenee ja kaikkien elantokustannusten hinnat jatkuvasti kohoavat. Tämän kansakunnan kerskatusta hyvinvoinnista nauttii yksinomaan omistava luokka. Muille merkitsee se ainoastaan yhä suurempaa kärsimystä ja kurjuutta. Jokaisessa kodissa tunnetaan elinkustannusten kohoaminen. Miljoonat työlläiset ovat nähneet palkkojensa ostokyvyn alentuvan kunnan elämä on muuttunut epätoivoiseksi taisteluksi pelkästä olemassaolosta.

Työttömäin suuret joukot kulkevat kaupunkimme kauduilla tai kiertävät valtiosta toiseen odottaen milloin työnantajain tahto asettaa teollisuuspyörät liikkeelle.

Maanviljelijöitä ryöstetään kaikissa valtioissa työvälineistä ja koneista kiskotuilla korkeilla hinnoilla ja liiallisilla vuokra-, rahti- ja säilytysmaksuilla

Kapitalistinen keskittyminen murskaa armottomasti pikkuliikemiesten luokkaa ja syöksee sen jäseniä omaisuutta vaila olevien palkkatyöläisten joukkoon. Amerikan kansan suurin enemmistö on joutunut orjuuden ikeen alaiseksi tämän sydämättömän teollisuus-sortovallan kautta.

Kapitalistinen järjestelmä on syypää kasvavaan sotilasmenojen rasitukseen, köyhyyteen, ryysyläisyyteen, lapsityöhön ja suurimmaksi osaksi mielenvikaisuuteen, rikoksiin ja prostitutsiooniin sekä muihin ihmiskuntaa kalvaviin tauteihin.

Tämän järjestelmän vallitessa työväenluokka joutuu alttiiksi myrkyllisille olosuhteille, hirvittäväan ja tarpeettomaan hengen ja jäsenten menettämisen vaaraan; se on piiritetty oikeuspäätöksillä, injunktionilla ja epäoikeutetuilla laeilla, ja sitä ryöstetään lakkaamatta rikkauksia hallitsevan harvainvallan hyväksi. Sen vallitessa ovat myös työväen-

luokan lapset tuomitut tietämättömyyteen, uuvuttavaan työhön ja synkkään elämään.

Välittämättä näistä epäkohdista, jotka ovat niin selvästi nähtävissä, että kaikki ajattelevat huomiontekijät ovat niiden johdosta hämmästyneet, pysyvät republikaanisen, demokraattisen ja kaikkien uudistuspuolueiden lakeja laativat edustajat silti sortajien uskollisina palvelijoina. Lakiehdotukset, joiden tarkoitus on saada tämän kansakunnan palkkatyöläisille inhimillistä ja oikeudenmukaista kohtelua edes siinä määrin kuin niitä jo nauttivat kaikkien muoden sivistysmaiden palkkatyöläiset, ovat ilman keskustelua tapettu komiteoissa ja lait, joiden näennäinenkin tarkoitus on ollut tuottaa huojennusta maanviljelijöille ja yleensä kuluttajille, ovat petollisesti muutetut välineiksi, joiden avulla yhä suurempia pakkoveroja kiristetään. Sorronaiheuttama yhä kasvava tyytymättömyys on pakottanut nämä kaksi vanhaa puoluetta säätämään joukon erilaisia rajottavia lakeja, joista yksikään ei ole missään tyydyttävässä määrässä rajottanut rahavaltaa ja joista jotkut ovat väärennetyt sellaisiksi, että ne vielä lisäävät tuota valtaa. Trustivastaiset lait, rautateitä koskevat rajotukset ja järjestelysäädökset ja noiden lakisäädösten perusteella käyty oikeustaistelut, syytöseen asettamiset ja tutkimiset, ovat osottautuneet kerrassaan tehottomiksi ja naurettaviksi.

Eikä tätä rahavaltaa ole vakavasti ahdistanut tai edes uhannut yksikään republikaaninen tai demokraattinen hallinnollinen virkailija. Sen voima ja röyhkeys on kasvanut jatkuvasti ja yhtäläillä Clevelandin, McKinleyn, Rooseveltin ja Taftin hallituksen aikana.

Vielä tämän lainlaadinnallisen kujeillon ja tahallisen hallinnollisen välinpitämättömyyden lisäksi ovat Amerikan oikeuslaitokset vahvistaneet ja lujittaneet rahavallan maitia samoin kuin päätökset Dred Scott y. m. jutuissa vahvistivat orjienomistajien valtaa ennen sisällissotaa. Niitä on käytetty välikappaleena työväenluokan sortamiseksi ja puhe- ja kokousvapauden kiristämiseksi.

Sentähden me julistamme, että näiden olojen pitemmälle sietäminen on mahdotonta ja tarkoituksemme on lopettaa ne kaikki. Me selitämme niiden olevan seurauksia nykyisestä järjestelmästä, jonka vallitessa teollisuutta johdetaan yksityisten voitonhimon tyydyttämiseksi eikä yhteiskunnan hyvinvointia silmällä pitäen. Ja edelleen selitämme, että näille epäkohdille ei tule olemaan eikä voi olla mitään parannusta eikä oleellista korjausta paitsi sosialismin kautta, jonka vallitessa teollisuutta johdetaan yhteiseksi hyödyksi, ja jokainen työläinen saa täydellisen yhteiskunnallisen arvon mukaan niitä rikkauksia, joita hän tuottaa.

Yhteiskunta on jakautunut taisteleviin ryhmiin ja luokkiin aineellisten etujen perusteella. Pääasiassa on tämä taistelu taistelua kahden pääluokan välillä, joista toinen, kapitalistiluokka, omistaa tuotantovälineet ja toisen, työväenluokan, täytyy käyttää noita tuotantovälineitä omistajien määräämillä ehdoilla.

Kapitalistiluokka, vaikkakin se on pieni lukumäärältään, kontrolloeraa ehdottomasti hallituksen — lakialaativan, toimeenpanevan ja lakiakäyttävän. Tämä luokka omistaa sen koneiston, joka kokoaa ja levittää uutiset ja tiedot järjestetyn sanomalehdistönsä kautta. Se omistaa oppilaitokset — opistot ja koulut — vieläpä alistaa uskonnolliset ja siveyttä edistävät laitokset alaisekseen. Sillä on myös lisäksi korkea vaikutusvalta, jonka totutut tavat antavat kaikille yhteiskuntajärjestelmille, oikeille tai väärille.

Työväenluokka, joka muodostuu kaikista niistä, joiden täytyy elääkseen työskennellä joko käsillä tai aivoilla, tehtaassa, kaivoksessa tai maakamaralla, on paljo suurempi lukumäärältään kuin kapitalistiluokka. Ollessaan vailla voimakasta järjestöä ja luokkayhteistunnetta ei tämä luokka voi toteuttaa tahtoaan. Saavutettuaan tuollaisen luokkayhteistunteen ja voimakkaan järjestön on työläisillä voimaa laatia kaikki lait ja hallita koko teollisuuden omaksi edukseen.

Kaikki poliittiset puolueet ovat taloudellisten ja luokkaetujen ilmaisuja. Kaikki muut puolueet, paitsi socialisti-

puolue, edustavat hallitsevan kapitalistiluokan yhtä tai toista ryhmää. Niiden keskinäiset poliittiset kinastelut ilmaisevat ainoastaan kapitalististen ryhmien keskuudessa vallitsevaa pintapuolista kilpailua. Miten hyvään ne päättyvät, ei niillä taisteluilla ole mitään todellista merkitystä työläisiin nähden. Voittakootpa sitten republikaanit tai demokraatit poliittisesti, kapitalistiluokka voittaa kummassakin tapauksessa taloudellisesti.

Sosialistipuolue on työläisten taloudellisten etujen ilmaisu. Sen tappiot ovat olleet heidän tappioitaan ja sen voitot heidän voittoja. Se on puolue, joka nojaa tieteen ja yhteiskunnallisen kehityksen perustalle. Se ehdottaa, että koska kaikki yhteiskunnalliset tarpeet nyt tuotetaan yhteiskunnallisesti, niin niiden tuottamisen ja jakamisen välineet tulee omistaa yhteiskunnallisesti ja hallita kansanvaltaisesti.

Kapitalistiluokan taloudellisesti ja poliittisesti heitä ahdistaa on työläisillä ainoastaan jälellä olevana turvana heidän taloudelliset järjestönsä ja poliittinen voimansa. Käyttämällä näitä järkipäisesti ja luokkatietoisesti he voivat menestyksellisesti vastustaa kapitalistiluokkaa, murtaa palkka-orjuuden kahleet ja sovittaa itsensä tulevaisuuden yhteiskuntaan, joka tulee syrjäyttämään kapitalistisen järjestelmän. Sosialistipuolue käsittää luokkajärjestymisen merkityksen täydellisesti ja kehottaa palkkatyöläisiä, työtätekeviä maanviljelijöitä ja kaikkia hyödyllisen työn tekijöitä kaikkialla järjestäytymään taloudelliseen ja poliittiseen toimintaan ja me sitoudumme tukemaan työläisiä pellolla yhtä hyvin kuin tehtaissa, työpajoissa ja kaivoksissa heidän taistelussaan taloudellisen oikeuden puolesta.

Tässä uudessa vapaustaistelussa työväenluokan puoleen kärsimistä tappioista tai saavuttamista voitoista riippuu kaikkiin taloudellisiin ryhmiin kuuluvan yhteisen kansan tappio tai voitto samoin kuin kansanvaltaisen hallinnon häviö tai voitto. Siten on sosialistipuolue tämänpäiväisen vallankumouksen puolue, joka merkitsee siirtymistä taloudellisesta yksilöllisyydestä sosialismiin, palkka-orjuudesta va-

paaseen yhteistyöskentelyyn, kapitalistisesta harvainvallasta teollisuustasavaltaan.

Käytännöllinen ohjelma.

Toimenpiteinä, joiden tarkoitus on voimistaa työväenluokkaa sen taistelussa lopullisen päämääränsä — osuustoiminnallisen yhteiskunnan — toteuttamiseksi ja lisätä sen vastustusvoimaa kapitalistista sortoa vastaan, me valtuutamme ja velvoitamme itsemme ja valitut virkailijamme noudattamaan seuraavaa ohjelmaa:

Yhteis-omistusoikeus.

1. Rutateiden, sähkölennätinlaitosten (langattomienkin), puhelinlaitosten, expressilaitosten, höyrylaivalinjojen ja kaikkien muiden yhteiskunnallisten kulku- ja välitysneuvojen ja suurten teollisuuksien yhteisesti omistaminen ja kansanvaltaisesti johtaminen.

2. Kaikkien viljasäiliöiden, karjapihojen, säilytyslaitosten ja muitten välityslaitosten kunnan, valtion tai liittovaltion haltuunottaminen, nykyisten tavattoman korkeiden elantokustannusten alentamistarkoituksella.

3. Kansallisomaisuuksien laajentaminen siten, että niihin tulee kuulumaan kaivokset, louhimot, öljylähteet, metsät ja vesivoima.

4. Luonnonrikkauksien edelleen säilyttäminen ja kehittäminen koko kansan käytettäväksi ja hyödyksi:

(a) Tieteellisen metsänkasvatuksen ja metsien suojeluksen kautta;

(b) Kuvien maa-alojen ja suomaiden viljelyskelpoiseksi saattamisen kautta;

(c) Tulvaveden säilyttämisen ja vesivoiman käyttöön saattamisen kautta;

(b) Nykyisen maan, kaivosten ja öljylähteiden tuotteiden kohtuuttoman tuhlauksen lopettamisen kautta

(e) Maa- ja vesiteiden kehittämisen kautta

5. Maan yhteisomistaminen milloin se on käytännöllisesti mahdollista, ja, sellaisissa tapauksissa missä sellainen

omistusoikeus on epäkäytännöllistä, kaiken keinotteluun käytetyn maan valtion haltuun ottaminen sen vuotuisen vuokra-arvon verottamisella.

6. Pankki- ja rahalaitosten yhteisomistaminen ja kansanvaltaisesti johtaminen.

Työttömyys.

7. Työttömäin pikainen avustaminen hallituksen välityksellä laajentamalla kaikkia yleisiä hyödyllisiä töitä. Kaikkien tällaisissa töissä työskentelevien henkilöiden on oltava suoranaisesti hallituksen palkkaamia, ei pitemmän kuin kahdeksantuntisen työpäivän eikä pienemmän kuin vallitsevan union palkka-asteikon mukaan. Hallitus myös perustakoon työnvälitystoimistoja; lainatkoon rahoja ilman korkoa valtiolle yleisten töiden teettämistä varten ja ryhtyköön muihin sellaisiin vallassaan oleviin toimenpiteisiin, jotka vähentävät kapitalistiluokan nurjan hallinnon aikaansaamaa laajalle levinnyttä kurjuutta työläisten keskuudessa.

Teollisuusoloja koskevat vaatimukset.

Inhimillisten voimanlähteiden, etupäässä työläisten ja heidän perheidensä hengen ja hyvinvoinnin säilyttäminen:

1. Työpäivän lyhentämisellä samassa suhteessa kuin koneiden tuotantokykyisyys lisääntyy;
2. Hankkimalla jokaiselle työläiselle vähintään puolentoista päivän levon joka viikko;
3. Järjestämällä työpajojen, tehtaiden ja kaivosten tarkastuksen vaikuttavammaksi;
4. Kieltämällä työnteon alle 16 vuoden ikäisiltä lapsilta;
5. Liittovaltioiden vankiloissa ja työpajoissa harjoitetun teollisuuden ko-operatiiviseksi järjestämisellä vankien ja heistä riippuvien eduksi;
6. Kieltämällä lapsityöläisten, vankilatyöläisten ja kaikkien tarkastamattomien tehtaiden ja kaivosten tuotteiden kulettamisen valtiosta toiseen;

7. Poistamalla liikevoittojärjestelmän hallituksen töistä ja sen tilalle asettamalla joko työläisten suoranaisen palkkaamisen tai myöntämällä urakoita työläisten muodostamille osuuskunnallisille ryhmille;

8. Määräämällä minimipalkka asteikkoja;

9. Poistamalla virallisen armeliaisuuden ja asettamalla sen tilalle maksuvapaan vanhuuden eläkejärjestelmän valtion kaikkien jäsenien yleisen vakuutusjärjestelmän työttömyyden ja työkyvyttömyyden varalta, ja työnantajain pakollisen työläistensä vakuutuksen, ilman viimemainituille koituvia maksuja, ammattisairauksien, tapaturmien ja kuoleman varalta.

Poliittiset vaatimukset.

1. Ehdoton paino-, puhe- ja kokoontumisvapaus.

2. Asteettain kohoavan tuloveron hyväksyminen, nykyisen korporatsiooniveroasteikon suurentaminen ja perintöverojen laajennus suhteellisesti omaisuuden suuruuden ja sukulaisuussuhteiden mukaan — näistä verotuksista tulevat varat käytettäköön teollisuuden saattamiseksi yhteiskunnalliseksi omaisuudeksi.

3. Patenttien monopoliomistusoikeuden poistaminen ja sen tilalle yhteisomistusoikeuden asettaminen, keksijät saaden suoran korvauksen palkintojen tai arvopapereiden muodossa.

4. Rajottamaton ja yhtäläinen äänioikeus miehille ja naisille.

5. Aloteoikeus ja yleisäänestys-oikeus sekä oikeus erottaa valitut virkailijat ja suhteellinen vaalitapa kansalliset ja paikallisvaaleissa.

6. Presidentin veto-oikeuden ja senaatin poistaminen.

7. Presidentin ja varapresidentin valitseminen suoraan kansanäänestyksellä.

8. Sen Yhdysvaltain ylioikeuden antaman vallan lakkauttaminen, jonka nojalla se tarkistaa kongressin laatimien lakien sopeutumisen perustuslakeihin. Kansalliset lait peruutettavaksi tai kumottavaksi ainoastaan kongressin säädöksillä tai koko kansan yleisäänestyksellä.

9. Perustuslakien muuttamista nykyisin estävien rajoitusten poistaminen siten, että tätä asiapaperia voidaan korjata maan äänestäjien enemmistön äänillä.

10. Äänioikeuden ja kongressiedustus-oikeuden myöntäminen District of Columbiassa ja kansanvaltainen kansallishallinto puhtaasti paikallisissa asioissa.

11. Kansanvaltaisen hallinnon ulotuttaminen kaikkialle Yhdysvaltain alueille.

12. Lainlaadinta uusien toimenpiteiden aikaansaamiseksi yleistä opetusta ja varsinkin ammattiopetusta varten hyödyllisillä aloilla. Opetustoimiston muuttaminen erityiseksi hallinto-osastoksi.

13. Lainlaadinta uusien toimenpiteiden aikaansaamiseksi terveyden suojelemiseksi. Itsenäisen terveyshoidollisen hallinto-osaston perustaminen sellaisilla rajoituksilla, että kaikille lääkeopillisille kouluille jää täydelliset vapaudet.

14. Nykyisen työtoimiston erottaminen kauppa- ja työosastosta ja sen järjestäminen erityiseksi hallinto-osastoksi.

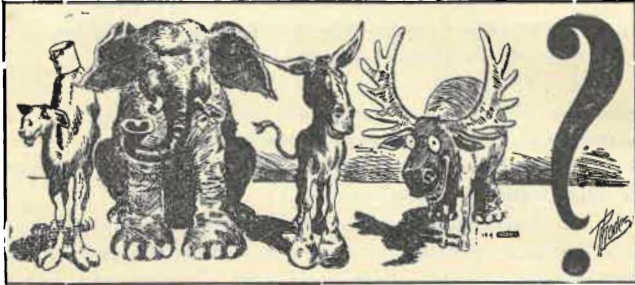
15. Kaikkien liittovaltioiden piirioikeuksien ja Yhdysvaltain alueveto-oikeuksien poistaminen. Valtioiden oikeuslaitoksilla olkoon käsittelyoikeus kaikissa eri valtioiden kansalaisten ja korporatsioonien välillä kehittyvissä jutuissa. Tuomarien valitseminen lyhyiksi virka-ajoiksi.

16. Oikeuslaitosten vallan julistaa injunktsioonituumioita, heti rajoittaminen.

17. Vapaa oikeudenkäyttö.

18. Konventsioonin kokoonkutsuminen tarkistamaan ja korjaamaan Yhdysvaltain perustuslakia.

Sellaiset lievennyskeinot, joita me mahdollisesti kykenemme puristamaan kapitalismilta, ovat ainoastaan työläisten valmistautumista valtaamaan koko hallitusvallan saadakseen haltuunsa koko yhteiskunnalliseksi muuttuneen teollisuusjärjestelmän ja siten päästäkseen oikeudelliseen perintöönsä.

Vaalitaistelu v. 1912

Yhdysvaltain politiikkaa ei toistaiseksi johda selvä luokkajako ja sen nojalla määrätyt periaatteet, ottaen huomioon, että sosialistipuolue, joka on ainoa todellinen ilmaus, nykyisten valtiollisten puolueiden joukossa yhteiskunnallisesta luokkajaosta, tunnustaen sosialismin periaatteita ja ajaen sosialistisia tarkoituksia, ei vielä äskeisessä vaalitaistelussa johtanut puolueiden välistä taistelua. Se asema kuului ilmeisesti viime elokuussa perustetulle Rooseveltin puolueelle. Ja sen aseman saavuttaminen nojaa Rooseveltin persoonaan ensisijassa. Sen takana tietysti on omat syynsä: Rooseveltin entinen maine ja siihen liittyvä viimeisin suurtyö, vanhan republikaanipuolueen kah-tiajakaminen. Se tapahtui sellaisella melulla, jota ainoastaan Roosevelt, aikoinaan maineen kukkuloille kohonnut, muutoin voimakas, tappelunhaluinen luonne, kykenee aikaan saamaan Amerikan nykyisessä politiikassa.

Puoluesuhteet, yhteiskunnalliseen luokkajakoon verratessa ovat hyvin sekavat. Puoluesuhteiden käsittely onkin sen vuoksi pulmallista. Käsittelyä vaikeuttaa kysymykset: Mikä on se yhteiskuntaluokka, joka on demokraatipuolueen takana, mikä republikaani-puolueen perustana ja mikä Rooseveltin puolueen pohjana? Missä ovat ne luokkaristiriidat, jotka erottavat näiden puolueiden harrastuksia toisistaan? Demokraatipuolue ei enää ole erityisesti Etelävaltioiden kapitalismia edustava puolue, eikä republikaani-puolue Pohjoisten valtioiden kapitalismin väikappale, vaan kumpikin edustavat yhtäpaljon koko tasavallan kapitalistiluokkan yleisiä periaatteita. Poikkeusta siinä suhteessa ei myöskään tee Rooseveltin puolue.

Jokainen näistä puolueista syyttää julkisesti toinen toistaan väärästä suhteesta erityisiin kapitalistiryhmiin. Sitä käytetään keinona äänestäjän suosion voittamiseksi, mutta ehkäpä sentään siihen sisältyy muutakin. Näyttää siltä, että

kunkin mainitun kapitalistipuolueen takana on määrätty, erikoisetuja tavoitteleva kapitalistiryhmä. Mutta ennenkuin tarkastan asian sitäpuolta, esitän pienen katsauksen kapitalistipuolueiden ohjelmiin.

Rooseveltin puolueen ohjelmassa viskataan vanhoille puolueille seuraava syytös, ja selitys uuden puolueen tarpeellisuudesta:

“Poliittiset puolueet ovat sen tähden olemassa, että ne hankkivat vastuunalaisen hallituksen ja panevat täytäntöön kansan tahdon. Näistä suurista tehtävistä on kumpikin vanha puolue poikennut. Sen sijaan että ne olivat välittäjiä yleisen hyvinvoinnin editämiseksi, on niistä tullut käytyreitä turmeltuneille liikkeille, jotka käyttävät niitä palvelemaan itsekkäitä pyyteitensä.

Näennäisen hallituksen takana istuu näkymätön hallitus, joka ei tunne minkäänlaista velvoitusta eikä minkäänlaista vastuunalaisuutta kansaa kohtaan. Hävittää tuo näkymätön hallitus, katkaista tuo saastainen liitto turmeltuneen liikkeen ja turmeltuneen politiikan välillä, se on nykyhetken valtiotaidon lähin velvollisuus.

“Kun republikaanipuolue näin on tahallisesti luottamuksensa pettänyt ja kun demokraattinen puolue on osoittanut surkuteltavaa kykenemättömyyttä käsittelemään uuden ajan suuria kysymyksiä, on kansa pakotettu luomaan uuden hallitusvälineen, jonka kautta se voi saada tahtonsa voimaan lakien ja laitosten suhteen. Kun uutta puoluetta eivät kahlehti entiset traditiot, kun sitä ei saastuta vallan väärinkäyttö, kun sitä ei pelota tehtävän suuruus, tarjoutuu se kansan aseeksi lakasemaan pois vanhat väärinkäytökset, rakentamaan uuden ja jalomman valtion.

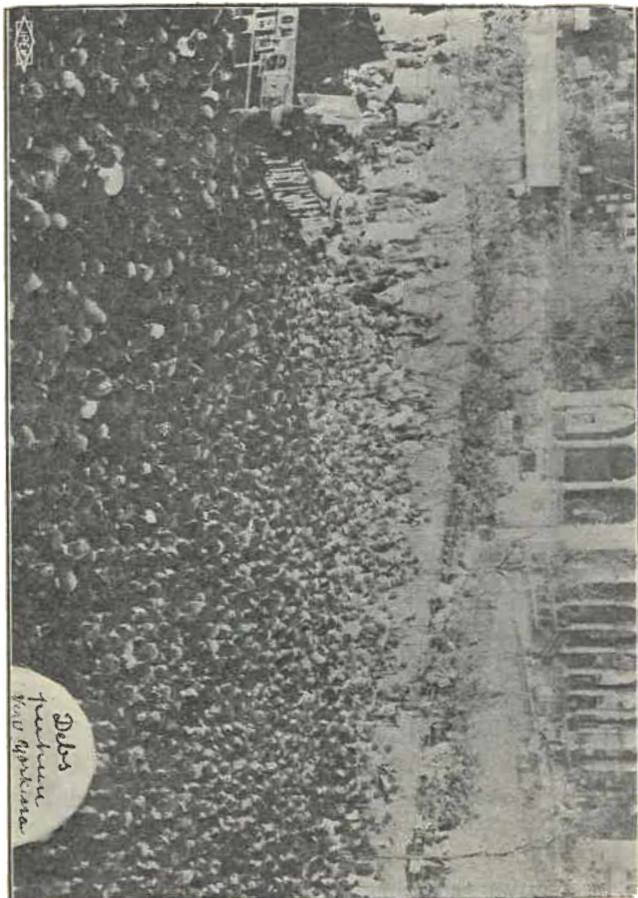
Tämä julistus on sopimuksemme kansan kanssa ja tämän kautta me velvoitamme puolueen ja sen

ehdokkaat valtio- ja kansallispolitiikassa täyttämään tässä tehdyt lupaukset.”

Lupausten joukossa herättä huomiota työväenluokkaa koskeva puoli, jossa löytyy jäljennöstä sosialistipuolueen käytännöllisestä ohjelmasta, mutta sitä enemmän siinä pilkistää esiin ”valtiososialismin” ajajain ajatuskanta, kuten Bismarkin, ja, miks’ei, Napoleonin.

Onko Roosevelt tarkoittanut ohjelmallaan yksinomaan kalastaa tyytymättömäksi käyneen työväenluokan ääniä vaiko hidastuttaa sosialismin edistystä, ajatellen tositeossa välttämättömäksi käydä käsiksi työväestön huonoa asemaa parantavaan lainsäädäntöön, ei ole varma asia. Jos viimeksi oletettu otaksuta on oikea, on Roosevelt kahdenkertaisesti erehtynyt. Joutuessa tekemisiin vastakkaisten yhteiskunnallisten voimien kanssa, ei niitä voi johtaa kulkemaan rinnakkain, sillä luonnostaan ne kulkevat toisiaan vastaan. Jo Bismarkin ja Napoleonin kokeet näyttävät tämän todeksi. Ja he kokeilivat aikana, jolloin valtiovaltaa saattoi käyttää suuremmalla menestyksellä luokkavastakohtain tasaajana. Luokkavastakohtat ovat monin kerroin suuremmat meidän päivinämme, kuin lähes sata tai puolivuosisataa vuotta sitten. Se tekee kahden herran palvelemisen laatuun käymättömäksi. Jokainen yritys siihen suuntaan joutuu auttamattomaan vararikoon. Loppukädessä se lisää sosialismin voimia, kokemuseräisesti ohjaamalla työväenluokan ajattelemaan itsenäisesti, toimimaan itsenäisesti ja valloittamaan kapitalismin, kun kompromissi sen kanssa osoittautuu mahdottomaksi.

Mutta Rooseveltin menneisyys viittaa siihen, että
hänessä. edistysmielisyyden verhon alla yksinkertai-

sesti pilleksi periaatteeton onnen onkija vastaisu-
teenkin nähden, jota suunnaton itserakkaus ja kun-

riianhimo voimistuttaa. Ei ole epäilemistäkään, ett'eikö erinäiset trustit ja suurten rikkauksien omistajat, olisi käyttäneet Rooseveltia rengin tehtävissä, ja puheenalainen puoluejärjestö, on kokoonpantu niistä henkilöistä, jotka aikaisemmin ovat Rooseveltia käyttäneet hyväkseen, pannessaan toimeen satoihin miljooniin nousevia omaisuusriistoja tai valtauksia.

* * *

Demokraattipuolue esiintyi vaalitaistelussa suojelustullivastaisella ohjelmalla ja tilaisuutta varten "tehdyllä" presidenttiehdokkailla. Puolueen ohjelmajulistuksen pääkohta selostaa puolueen kannan seuraavasti:

"Me julistamme, että demokraattisen puolueen johtavana periaiteena on, ettei liittohallituksella perustuslain mukaan ole oikeutta eikä valtaa määrätä tai kantaa tulimaksuja muuten kuin valtion tulojen kartuttamiseksi.

"Republikaanien ylläpitämä korkea suojelustulli on varallisuuden epätasaisen jaon perussyynä; se on veroitusysteemi, joka tekee rikkaan rikkaammaksi ja köyhän köyhemmäksi; sen vallitessa kärsivät pääasiallisesti amerikalainen farmari ja työläinen; se kohottaa heidän elintarpeittensa hintaa, mutta ei se suojele heidän tuotteitaan eikä palkkojaan. Farmari myy markkinoilla ja ostaa ostettavansa melkein yksinomaan suojelustullin suojaamilta markkinoilta. Korkeimmin suojatuilla teollisuusaloilla, kuten puuvilla-, villa-, teräs- ja rautateollisuuden aloilla, ovat työläisten palkat alempia kuin millään muilla meidän teollisuus-

aloillamme. Me väitämme, että amerikkalaisten työpalkan määrääjinä ovat kilpailun määräämät olosuhteet eikä suinkaan suojelustuuli.

Me olemme sitä mieltä, että on ensi tilassa alennettava nykyään voimassa olevia korkeita, ja useissa tapauksissa estäviä tullitaksuja ja vaadimme me, että on hetimiten alennettava huomattavassa määrässä elintarpeiden tullia. Tuotteet, joita tuodaan maahan kilpailemaan amerikkalaisten trustien kontroleeraamien tuotteiden kanssa, joita myydään ulkomailla huokeam- malla kuin kotosalla, tulisi asettaa vapaalle listalle.

“Me tunnustamme, että meidän tuliveroitussys- teemimme on läheisessä yhteydessä maan liike-elä- män kanssa ja olemme sitä mieltä, että lainlaadinnan avulla on lopullisesti toteutettava ne periaatteet, joita me kannatamme, mutta tämä lainiaadinta ei saa vahin- goittaa tai hävittää lainmukaista teollisuutta.

“Me lausumme jyrkän paheksumsemme presi- dentti Taftin menettelyn johdosta, kun hän kieltäytyi allekirjoituksellaan hyväksymästä puuvilla-, villa-, metalli- ja kemiallisten tuotteiden tullitaksan alen- nusta ja farmituotteiden vapaan listan lakiehdotusta. Kaikkein näiden lakiehdotusten tarkoituksena oli kansan syvien rivien auttaminen trustien kiskomista vastaan.

“Vaikkakin republikaaninen puolue lupasi alen- taa tullia, on se tullilainiaadinnallaan osottanut, ettei tuonlaista alennusta saa tapahtua kansan hyödyksi ja koska se ei ole täyttänyt 1908 tehtyjä lupauksiaan, ei sen enää tulisi nauttia kansakunnan luottamusta. Me vetoamme Amerikan kansaan, että se kannattaisi

meidän vaatimustamme, johon sisältyy ainoastaan sellainen suojelustulli, jota tarvitaan valtion tulojen kartuttamiseksi.”

POIS SUOJELUSTULLIT!

(Kuva eräästä demokraattipuolueen äänenkannattajasta)

Demokraattipuolue koskee ohjelmassaan asiaan, nimittäin elämäntarpeiden alentamiskysymykseen, joka nykyisen kalliin ajan vallitessa on käynyt poltta-

vaksi. Mutta lähemmin asiaa miettiessä kyllä huomaa, että tullien alentamisella ei elämäntarpeiden hintoja saada laskemaan. Esniksikin, missä on se maa, joka on valmis tuottamaan pöytätarpeita Amerikan kansalle? Amerikasta päinvastoin kuletetaan ruokatarpeita muihin maihin. Mutta sekin on sivuasia. Pääasia tässä kysymyksessä on toinen. Ja se on se, että vapaitten markkinain aika ei enää ole olemassa. Kansalliset ja kansainväliset trustit määräävät markkinain tilan, eikä tullitariffit. Ei mikään kilpailu menesty markkinoilla näiden laitosten rinnalla. Ei ole suurtakaan mahdollisuutta saattaa elämäntarpeiden tuottajaa ja kuluttajaa yhteyteen toistensa kanssa nykyisen kapitalistisen järjestelmän valitessa, ilman trustien välitystä. Amerikalaista maanviljelijää ei siitä estä tullitariffi, ja hän, jos kuka tahtoisu sivuuttaa välikädet, mutta ei voi sitä tehdä, vaan on pakotettu alistumaan vallitsevan markkinajärjestelmän asettamiin ehtoihin, antamaan tuotteensa halvalla ja sallimaan välikäsille, jotka ovat häntä voimakkaampia, oikeuden asettaa tuotteille markkinahinnat.

Teollisuus- ja kauppakorporatsioonit eivät suinkaan ole tilapäisiä laitoksia, tai laitoksia, jotka ovat syntyneet keinotekoisesti, joiden, yhä suurenevan, teollisuutta ja kauppaa hallitsevan järjestelmän hävittäminen kävisi päinsä. Jos sitä todella yritettäisiin, aiheuttaisi se ylitse pääsemättömän kauppa- ja teollisuuspulan. Demokraattipuolueen ohjelmassa kyllä luvataan, trustilainsäädäntöä uudistamalla valmistaa tie, jota myöden päästään trustien ja niitä johtavien hen-

kilöiden kimppuun. Saman suuntaisen lupauksen tekee republikaanipuolue. Lievemässä muodossa luvataan toimenpiteitä tässä suhteessa Rooseveltin

VAALEISSA VOITOLLE PÄASSEET

puolueen ohjelmassa — merkillistä kyllä — sillä Roosevelt saavutti tällä ohjelmalla kuuluisuutensa ja "kansan suosion".

Mutta ei sentään ole syytä pelätä näiden lupaus-
ten vuoksi kauppa- ja teollisuuspaniikkia. Jokainen
trustiherra on syytänyt syyttämällä vaalitaistelurahoja
kapitalistipuolueiden vaalikassoihin. Se, jos mikä, pa-
raiten todistaa, että trustivallan kukistaminen "vapaan
liikkeen" esteiden poistamiseksi on tuikinnan varassa
oleva asia. Tulkintakin tässä suhteessa jo on vakaan-
tunut. Öljy-trustin hajottaminen, siten kuin se panttiin
toimeen, tapahtui sangen kivuttomasti. Vapaat mark-
kinat öljyliikkeenä ei tuon tuomenpiteen kautta avau-
tuneet, ja yhtävähän siihen päästään demokraatien
lupaamalla osittaisen vapaakauppaperiaatteen toteut-
tamisella, ottaen myös huomioon senkin, että vapaa-
kauppaperiaate on tulkinnan varassa, jos sen käytännöl-
lisestä toteuttamisesta tulisi kysymys. Sehän näh-
dään! Demokraattipuolue voitti vaaleissa. Täydellin-
linen trustivallan voitto!

* * *

Vanhan republikaanipuolueen ohjelmassa ei ase-
teta näytteelle mitään erityistä "uutta muotia" tai
vanhan muodin huomattavampaa uudistusta. Olevat
olot pienillä korjauksilla tyydyttävät republikaanipu-
luetta. Se perustaa menneisyyteensä tulevaisuutensa
toiveet, painostaen erityisesti suojelustullipolitiikan
tärkeyttä, koska suojelustulli "takaa amerikalaiselle
työväestölle korkeat palkat", (kuten sivumennen sa-
noen korkeilla suojelustulleilla suojatussa kutoma-
teollisuudessa, palkkojen ollessa keskimäärin \$8.00
viikolta, eli puolet siitä millä lähimain kunnollinen toi-
meentulo voi olla mahdollista.)

Saakoon tässä sijansa pieni ote republikaanipuolueen ohjelmajulistuksesta:

“Republikaaninen puolue silmäilee entisiä saavutuksiaan ylpeydellä ja tyydytyksellä ja uusia velvollisuuksiaan toivolia ja luottamuksella. Se on ollut vilpittömästi ja aina edistyksen puolue; se ei ole koskaan ollut paikallaan pysyvä eikä taantumuksellinen. Se on täyttänyt toisen suuren lupauksen toisensa perästä kansan tarpeiden ja kansan tahdon mukaisesti.

“Me uskomme hillittyyn edustavaan kansanvaltaamme, johon sisältyy lakien eikä ihmisten hallitus ja jossa järjestys on kehityksen edellytyksenä.

“Ne perustuslaillisen hallituksen periaatteet, jotka aiheuttavat järjestyksellisen ja tehokkaan kansan tahdon ilmaisen, vapauden ja ihmisoikeuksien suojelemiseksi ja lain tulkitsemiseksi vapaan ja itsenäisen oikeudenkäytön kautta, ovat osottaneet, että ne kykenevät ylläpitämään hallitusrakennetta, johonka sisältyy enemmän kuin sadan vuoden kehityksen jälkeen sata miljoonaa ihmistä, ollen hajallaan laajalla ja erilaisella maa-alueella, mutta joita sitoo toisiinsa yhteinen päämäärä, yhteiset ihanteet ja yhteinen rakkaus Yhdysvaltain perustuslakia kohtaan.

“Perustuslain ja siihen sisältyvien periaatteiden vallitessa ovat Yhdysvallat kasvaneet yhdeksi maailman suurista sivistyneistä ja sivistävistä valtioista. Se tarjoo kodin ja tilaisuuden muiden maiden eteenpäinpyrkiville, ja ahkeriile kansalaisille.

“Kansan luottamuksen ja kansan kannatuksen laajalla perustuksella, kansan kannattamana ja kansan hoitamana tulee Yhdysvaltain hallitus ratkaise-

maan tulevaisuuden ongelmat yhtä tyydyttävästi, kuin se on ratkaissut entisajan ongelmat.

“Republikaaninen puolue on nykyään, kuten se on aina ollut edistyneen ja rakentavan valtiomiestaidon puolue. Se on valmiina menemään eteenpäin ja ratkaisemaan niitä uusia kysymyksiä, joita yhteiskunnallinen, taloudellinen ja poliittinen kehitys on tuonut kansallisen mielenkiinnon etualalle.”

* * *

Lukuunottamatta pienempiä eroavaisuuksia eri porvaripuolueiden ohjelmissa, voinee pää eroavaisuudet esittää lyhyesti seuraavalla tavalla:

1 Rooseveltin puolueen ohjelmassa asetetaan etualalle yhteiskunnallisten ja taloudellisten, työväestöä koskevain epäkohtain korjaileminen.

2 Demokraatipuolue ajaa tullitariffin alentamiskysymyksellä.

3 Republikaanipuolue vetoaa “nykyiseen hyvinvointiin”, jota hallitusviisaudella on pidettävä yllä, noudattamalla vanhoja periaatteita.

Jokainen näistä puolueista kannattaa ehdotonta kapitalismia, ja hakemallakaan ei voi löytää erityisiä, etujensa puolesta vastakkaisia yhteiskuntaluokkia, jotka antaisivat loogillisen selityksen kapitalistipuolueiden ohjelmaeroavaisuuksiin. Ne, jotka ovat koettaneet määritellä näiden puolueiden takana olevia tekijöitä, esittävät, että Rooseveltia kannattaa terästrusti ja sitä seuraavat suuren kapitalismin edustajat, johtuen siitä, että Roosevelt on niissä piireissä koeteltu voima.

Hän jo aikaisemmin tekemillään palveluksilla on saavuttanut luottamuksen. Tämä kapitalistiryhmä edustaa muutaman kymmenen biljoonan dollarin pääomaa. Toinen kapitalistinen suurvalta, Öljy-trusti ja sen vanavedessä kulkeva, kapitaalisen suuruudessa edellisen kanssa loistavasti kilpaileva kapitalistiryhmä erikoisemmin kannattaa Taftia ja vanhaa republikaanipuoluetta. Ja kauppakorporatsioneja edustava kapitalistiryhmä seuraa Wilsonin demokraattien rintamaa. Mutta toiselta puolen on muistettava, että kaikki nämä mainitut Amerikan kapitalismin mahdit yhdistyvät toinen toisiinsa niin ettei niillä voi olla vakavampaa laatua eturistiriitoja välillään.

Juuri se, että kapitalistipuolueiden politiikkaa johtaa keskenään kilpailevat kapitalistiryhmät, eikä määrätty, suurempisuuntaiset yhteiskunnalliset periaatteet, tekee taistelun yhtä katkeraksi kuin se on sisällyksetöntä. Ehdokassuuruuksien kunnia on myöskin kysymyksessä, ja tietysti myös omat persoonalliset edut sekä kymmenien ja taas kymmeinen tuhansien, virkapaikkoja vaanivain politikointsijain edut. Se puolue, joka kulloinkin voittaa vaaleissa, saa myöskin samalla vallan täyttää virkapaikat omilla miehillään.

Suurta mehua ja katkeruutta aikaan saanut vaalitaistelurahastotilien penkominen otettiin esille yksinomaan virkapaikkapolitikoitsijain tahdosta. Se oli republikaani- ja demokraattipuolueen virkaherrain sota-juoni Rooseveltin puoluetta vastaan. Ei tosin miksiäkään kunniaksi kummallekaan. Vaikkakin siten kävi päinsä paljastaa Rooseveltin salaliitto trustien kanssa

ja hänen häikäilemätön kaksinaamaisuutensa, paljastui siinä samalla paljastajain yhtä mätä poliittinen moraalii.

Huolimatta paljastuneiden tosiasia:ain selväpuheisuudesta vaalitaistelurahastoja koskevassa kysymyksessä, julisti demokraattipuolueen äänenkannattajat ja Rooseveltia kannattavat lehdet, että trustien rahoista ei huolita vaalikassaan, mutta jokaisen "kunniallisen kansalaisen" dollari on tervetullut. — Valitsemalla "kunniallisten dollarien" avulla presidentin, lupasi

demokraattipuolue täyttää tyhjäksi käyneen "tori'korin." Siitäpä tyhjää kor'ia kantava kuihtunut perheen emäntäkin niin innostuu, että kaivaa kukkarostaan "kunniallisen dollariin", pyytäen saada auttaa "kunniallisen presidenttiehdok-

kaan" vaalitaistelua. Tämä aivan uutta muotia äskettäin päättyneessä vaalitaistelussa. Ehkäpä aivan oivallinen muotikeksintö kapitalistipuolueiden kunnalta katsoen. Säästyivät nekin dollarit, jotka täten kokoon saatiin trustiherroille. Käytännöllistä siltäkin kunnalta katsottuna että siten toteutettiin vanhaa, kaikessa muussakin käytännössä olevaa sääntöä: "hulluilla herrat kyntää."

Ja lopuksi muistettakoon, että äänestäjäjoukkojen puolelleen voittaminen määrää kapitalistipuolueiden ohjelmien sisällön. Parhaat poliittiset kaunokirjailijat saavat panna parastaan niiden kirjoittamisessa. Kaunopuheisuudella koetetaan peittää ristiriitoja, joita ei voi välttää kun kaikille mahdollisille äänestäjäryhmille annetaan oma osansa. Esimerkiksi farma-reille *rautatierahtien alennusta*, rautatietyöläisille *hyvä palkka* ja rautateiden omistajille *”kohtuullinen liikevoitto”*. Teollisuutta ja kauppaa *monopoliseeraavaa liittoutumista* katsotaan lain vastaisena, mutta kaikille liikkeen harjoittajille ja työläisille on annettava täydellinen oikeus *liittoutua tarkoituksella turvata yhteisiä etujaan*. Ja vielä sen lisäksi julistetaan, että *yksilöllinen toimeliaisuus* on säilytettävä kaiken yhteiskunnallisen elämän perustuksena. Työttömyyden vaaraa ja halpapakkaista työtä vastaan luvataan laatia siirto-laistulvaa rajoittavia lakeja, mutta samassa muistutetaan, että maassa asustaa kolmisen miljoonaa äänioikeutettua ulkomaalaissyntyistä, jonka vuoksi täytyy luvata tilaa tässä *”vapaa maassa”* muista maista tän-

ne siirtyville. Ja kun monissa lännen valtioissa on naisilla äänioikeus, ja niin ollen löytyy maassa

1,500,000 äänioikeutettua naista, otti Rooseveltin puolue ohjelmaansa myös naisten äänioikeusvaatimuksen. Toiset kapitalistipuolueet eivät sitä tehneet, mutta ne sensijaan varasivat vaaliagitaattoriensa vaalisaaressa tilaa mainioille naismaailmaa kutkuttaville kohteliaisuuksille.

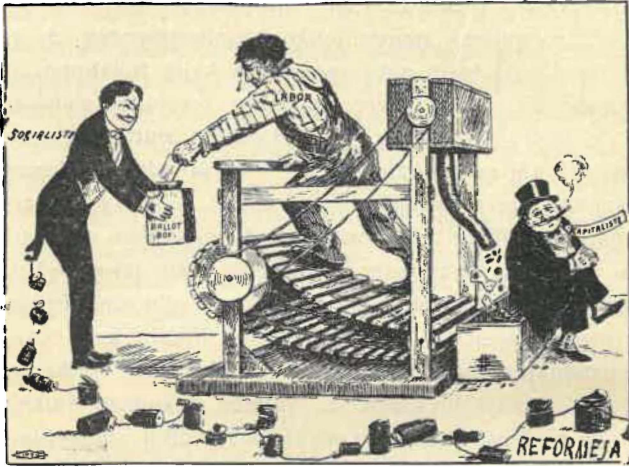
Sanomattakin selvää, ettei kapitalistipuolueiden ohjelmat ole laadittu todellisen toiminnan ohjeeksi. Siihen ne soveltuvat phtä vähän kuin rakkausromani matematiikan oppikirjaksi.

* *

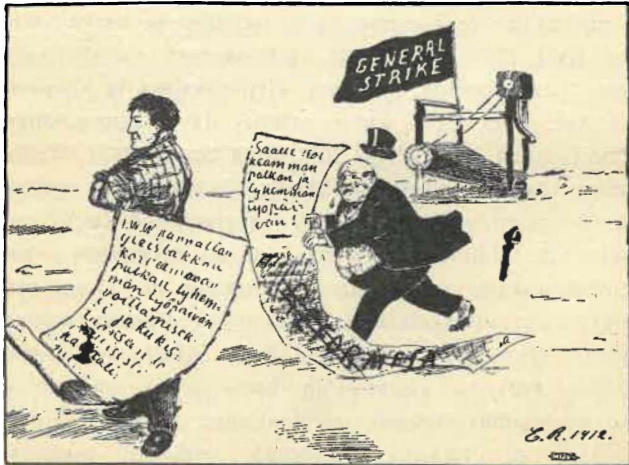
Sosialistipuolueen asema vaalitaistelussa näytti toiselta puolen toivehikkaalta, mutta toiselta puolen oli havaittavissa vakavia vaikeuksia. Viimeaikaiset työväenluokan liikehtimiset vaikka edellyttivätkin menestystä puolueperiaatteiden levittämistyölle työväestön keskuudessa, sisältyy näihin uutuuksiensa vuoksi huomiota herättäviin työväenliikkeisiin jotain sellaista, joka on enemmän vähingoksi kuin hyödyksi sosialistipuolueen vaalitaistelutoiminnalle. Seikka, johon kosketin saikin aikaan heti vaalitaistelun alkaessa laimentavan sisäisen kahinan puolueessa. Puoluekonventioni vaihtoi entisen puoluesihteerin vaalitaistelun johtajaksi, jota vastaan puolueemme syndikalistisilla aineksilla oli kaunaa kannettavana. Ne samaset ainekset eivät suosi vaalitaistelutoimintaa. Koettivat tekosyyin nojalla pilata vaalitaistelua, syyttäen vaalitaistelun johtajaksi valittua huonosta moraalista ja panivat toimeen valitun erottamisyleisäänestyksen. Erottamista vaativa ryhmä,

vaik'eikaan onnistunut ajaa vaatimustaan läpi, sai kuitenkin puolelleen suuren joukon puoluejäsenten ääniä. Sisäinen riita tästä persoona-asiasta kyllä tukahutettiin tuimasanaisesti, ja myös puolueen presidenttiehdokas — kutsuttiin ankarasti järjestykseen, mutta jupakka vaikutti kuitenkin häiritsevästi. Eivät edes puolueen jäsenenä olevat syndikalistit ottaneet osaa vaalitaisteluun. Ne olivat joko vaiti tai ylima'kaisesti vastustivat poliittisen toiminnan periaatteita. Kuvaavaa sekin, että yksi sosialistipuolueen kansallisen toimeenpanevan komitean jäsen, W. Haywood, joka liikkui koko vaalitaisteluaajan puhujamatkoilla, ei puheissaan koskenut vaalitaistelukysymykseen, — vaieten kokonaan vaikka hänen nimensä mainittiin myös Rooseveltin puoluepuuhien yhteydessä.

Puolueen ulkopuolella olevat syndikalistit, joita ei puoluekuri estä esiintymästä todellisessa karvassaan, asettuivat täysin avoimesti vastustamaan sosialistipuolueen vaalitaistelua, puheissa, kirjoituksissa ja kuvaesityksissä, josta pieni, kuvin esitetty näyte liittyy tähän kirjoitukseen. Ne olivat julaistuna Spokanessa, Wash. ilmestyvässä, "Industrial Worker"-lehdessä muutamia päiviä ennen vaaleja. Niissä kuvataan työväenluokan poliittista toimintaa kätyrpalveluksen tekemiseksi kapitalistiluokalle ja asetetaan suurlakko ja "suora toiminta" sen vastakohtaksi, joilla työväenluokka voittaa kerran ympäri pyörähtämällä mitä ikänä se haluaa. Tämän tapaista agitatsionia harjoitettiin ylt'yieensä sängen voimaperäisesti syndikalistien tahoita. Epäilemättä se vaikutti enemmän estävästi sosialistipuolueen vaalitaisteluun kuin kaikkien porvaripuo-

POLIITTINEN TOIMINTA

"SUORA TOIMINTA"

lueiden sosialismin vastustus yhteensä. Ennen vakiintunut, mutta nyt jo luhistunut ammatillisen toiminnan yksin auttava harhakuva nostetaan suurlakko- ja suora-toiminta-aatteiden pukuun puettuna uudelleen kummittelemaan syndikalistisessa agitatsioonissa. Siinä yksi taival lisää entisillä erhepoluilla. Se johtaa meleen: "tie päämäärään kulkee erheitten ja vastuksien kautta."

Myös Rooseveltin puolueen — "toivehikas ohjelma" oli omiaan eksyttämään suuren joukon työläisiä, joka muutoin viimeisessä vaalitaistelussa olisi ollut kiitollinen värväysalue sosialistipuolueelle. Mainitussa ohjelmassa on jotain puoleensa vetävää — puoleksi valveutuneiden työläisjoukkojen puolinaisia näkökantoja vastaavaa. "Sen mitä sosialismissa on hyvää ja toteutettavaksi mahdollista", kuulee sanottavan, "sen on Roosevelt ottanut viedäkseen voittoon". Että se osa työläisäänestäjistä, joka on nousemassa taisteluun kapitalismia vastaan, jakaantuu sosialistipuolueen ja Rooseveltin puolueen kesken, sitä todistavat myös sosialistipuolueen taholta toimitetut koeäänestykset huomattavan johdonmukaisesti. Tuloksissa kilpaili kumpikin puolue keskenään. Vielä selvemmin sama seikka tuli näkyviin varsinaisissa vaalituloksissa. Siellä missä sosialistipuolueella oli suurin äänimäärä, siellä myös oli Rooseveltilla, kuten Illinoisin, Pennsylvanian, Washingtonin, Californian, Ohion, Wisconsinin ja New Yorkin valtioissa, suurin kannatus.

Tämä, jos mikä oli mielenkiintoinen seikka äskesisessä vaalitaistelussa. Se tosin oli sosialistipuolueen äänimäärän vieläkin suurempaa kasvamista estävä

seikka, mutta varmasti samalla huomattava etu sosialismin periaatteiden levittämistyölle vastaisuudessa.

Rooseveltilais-“socialismi” ei ole muuta kuin hetken ilmiö, mutta sen kannattajia ei enää voi saada palautetuksi entisiin ajatustapoihin tai paremmin sanoen estetyksi ajattelemasta socialismia, kun he kerran uskovat kannattavansa sitä mitä “socialismissa on hyvää ja toteutettavaksi mahdollista”.

Edeleen, socialistipuolueen vaalitaistelutiellä oli vanha vastus: A. F. of Laborin johtoklikin vaaliliitto demokraattipuolueen kanssa. Luultiin jo sen julkisena asiana raukeavan, mutta niin ei tapahtunut. Liiton hallintokunta antoi julistuksen, jossa suositeltiin demokraatteja järjestyneen työväestön ystävinä, joita on kannatettava vaaleissa. Sen nojalla käytettiin A. F. of Laboria virallisesti demokraattipuolueen aseena ja siihen nojaten oli demokraattipuoluetta kannattavilla täysi oikeus harjoittaa agitatoria unionissa mainitun puolueen hyväksi.

Näin, kuten edellä on esitetty, esiintyi Amerikan työväenluokka sangen hajanaisena vaalitaistelussa, jakaantuneena niihin, jotka eivät äänestäessään ajattele mitään, niihin, jotka vasta ovat päässeet ajattelemisen alkuun, mutta eivät osaa vetää ajatusjuoksustaan oikeita johtopäätöksiä ja niihin, jotka “periaatteellisista” syistä vastustavat työväenluokan poliittista toimintaa.

Mutta kaikesta huolimatta oli kulunut vaalitaistelu todistus siitä, että socialismi vallottaa itselleen alaa tässä maassa yhtä ripeästi kuin missä muussa maassa tahansa. Vielä puolitoista vuosikymmentä sitte, oii

sosialismi Amerikassa pienten, kiihkoilevain työläisryhmien ja kumouksellisella rikkiviisauksella pilattujen pikkuherrain lahkemuodostusten leikkikaluna. Nyt se esiintyy jo poliittisenakin mahtina, jonka olemassaoloa ei kapitalistiluokka hetkeksikään unohda. Sosialismi lupaa nousta verrattain lyhyessä ajassa maan kohta-
lojen ohjaajaksi ja määrääjäksi. Yksin sosialismi tässä maassa uskaltaa luottaa tulevaisuuteen. Menneitten aikojen, vielä nykyisin vallassa istuvat valta-
mahdit ajattelevat tulevaisuuttaan, kuten synnissä ja saastassa elänyt, ja siihen paatunut vanhus tulevai-
suuttaan voi ajatella. Rumat mielikuvat, hirmuteot, viekkaus, ja kosto sitä elättää, mutta kuolema lopuksi tulee kuitenkin.

F. J. S—ä.

Työläisten kurja asema kylmien numeroiden esittämänä

(“Socialist Campaign Book, 1912”-teosta apunaan
käyttäen kirj. T. H.)

I. Työntulosten riistäminen.

Yhdysvaltain hallituksen 12:sta Sensuksessa
(v:lta 1900) julkaistaan seuraava tilasto:

Asukasluku, 10 vuotiaita ja sitä vanhempia	58,224,600
Kaikilla työaloilla työskenteleviä	29,287,070
Maanviljelyksen alalla	10,438,219
Erikoisilla ammattialoilla (professional ser- vice)	1,264,536
Perheiden ja yksityisten palveluksessa	5,693,778
Työläisiä (ammattitaidottomia)	2,640,420
Erikois-palvelijoita (servants)	1,565,440
Kaupan ja liikennelaitosten aloilla	4,778,233
Tehdas- ja koneteollisuuden aloilla	7,112,304

Hallituksen tilastotiedot ovat muutamissa suhteissa hyviä esimerkkejä selvien tosiasioiden salaamistaidosta.

Hallitus kuluttaa satojatuhansia dollareita kansan varoja huolellisesti suoritettavia tutkimuksia ja laajojen tilastotietojen julkaisemista varten. Mutta kun tahtoo päästä selville jostain tärkeimmistä kapitalistista järjestelmää koskevista tosiasioista, niin aina puuttuu jotain.

Toisin sanoen laajat hallituksen bulletinit useimassa tapauksessa sisältävät selostuksia miljoonista seikoista tuhannessa eri kysymyksessä, joista te ette välitä mitään, mutta eivät anna pienintäkään selvyyttä asiasta, josta haluaisitte tietoja.

Kuvaavana esimerkkinä tässä suhteessa on 13:sta sensus, v:lta 1910, mikäli se koskee tehdasteollisuutta. Yksi tärkeä seikka, josta Yhdysvaltain kansa haluaisi saada tietoja enemmän kuin mistään muusta, on se, kuinka paljo liikevoittoa tehdaslaitokset ovat tuottaneet niinä vuosina, joilta niistä tilastoja julkaistaan. — Tilastotiedot eivät siitä mitään kerro.

Me emme ehkä valittaisi tästä epäkohdasta, jos varmalla tavalla pääsisimme selville edes kahdesta seikasta: ensiksi, mitä tuotanto todellisuudessa maksaa ja toiseksi, mikä on tuotteiden arvo myydessä. Mutta tämäkin on meiltä kielletty. Tilastotiedoissa on pitkä, 11 numeroa käsittävä summa, jonka pitäisi ilmaista "tuotteiden arvon". Näissä on toinen 11 numeroa käsittävä summa, jonka pitäisi ilmaista "menot". Mutta eräs huomautus edellisellä sivulla varottaa meitä, että "sensustatilastot" eivät osota tehdastuotteiden kustannuksia kokonaisuudessaan ja sentähden ei niitä voida käyttää osottamaan liikevoiton suuruutta." Tästä johtuu tavallinen ihminen

kysymään mitä hyötyä on yrittää sanoa paljoko tavaroiden valmistus maksaa, kun sitä ei kuitenkaan sanota? Ehkäpä hallituksen tilastotieteilijät kuitenkin selittävät meille tämän seikan joskus kaukaisessa tulevaisuudessa. Tai myöskin voisi joku kysyä mitä hyötyä on yrittää sanoa paljoko menoja on tavaroiden valmistuksessa, jos niiden menojen suuruutta ei ilmaista?

Eräässä bulletinissa olevassa huomautuksessa sanotaan: "Menoihin sisältyvät kaikki menoerät liikevuoden ajalla, paitsi korko bondeista tai muista veloista ja arvon alentumisen korvaukseksi tehdyt myönnytykset." Mutta toisessa huomautuksessa sanotaan, että tuotteiden arvo tarkoittaa niiden myyntiarvoa *tehtaassa*, josta käy selville, että tuotteiden arvo ei ole niiden arvo ensinkään, mutta eräs arviotapa. Millä hinnalla nämä tavarat myytiin siitä eivät sensustilastot puhu mitään. Ne eivät siitä tiedä. Ja kuitenkin juuri sen me kaikki haluaisimme tietää.

Antamatta valoa tähän seikkaan ovat tilastotiedot melkein arvottomia. Arvottomia ainakin siihen pääseikkaan nähden, joka on kaikkein tärkeimmästä merkityksestä tämän kansakunnan asukkaille, nimittäin: Kuinka paljo liikevoittoa nämä laitokset tuottivat niihin sijoitetulle pääomalle herran vuonna 1910? Kuinka paljo liikevoittoa ne riistivät niiltä työläisiltä, joiden työ tuotti nuo rikkaudet? Kuinka paljo tuotteiden arvosta oikeudellisesti kuului niiden laitosten omistajille ja kuinka paljo siitä kuului työläisille? Lyhyesti sanoen, kuinka paljo he varastivat meiltä? Näihin kysymyksiin me ennen kaikkea tahtoisimme

vastauksen. Näiden asiain tietäminen olisi meille kaikkein tärkeintä. Näihin verrattuna ovat kaikki muut seikat vähemmän tärkeitä. Mutta juuri näihin seikkoihin eivät hallituksen julkaisemat laajat nidokset anna selvitystä.

Näissä tiivistiedoissa on meille sanottu jotain kuitenkin. Meidän tulee siis olla kiitollisia siitä mitä olemme saaneet. Käytämme parhaamme mukaan hyväksemme sitä mitä he ovat meille antaneet.

Yhdysvaltain hallituksen 13:sta sensuksessa (v:lta 1910) luvussa "Tehtaslaitokset" on taulu, jossa julkaistaan m. m. seuraavat tiivistiedot:

Laitosten luku	268,491
Tehtaissa toimivien henkilöluku	7,678,578
Omistajia ja firmojen jäseniä	273,265
Työnjohtajia y. m. s.	790,267
Palkkatyöläisiä (keskimäärin)	6,615,056
Pääoma	\$18,428,270,000
Menot	18,453,080,000
Palkkoihin kaikkiaan	4,365,613,000
Työnjohtajille y. m.	938,575,000
Palkkatyöläisille	3,427,038,000
Raaka-aineisiin	12,141,791,000
Sekalaisia menoja	1,945,676,000
Tuotteiden arvo	20,672,052,000
Tehtailijan lisäämä arvo (tuotteiden arvo,, siitä vähennettynä raaka-aineiden arvo)	8,530,261,000

Edelläolevasta taulusta näemme, että tehdastyön lisäämä arvo tuotteille on \$8,530,261,000. Tämä

summa on syntynyt siten, että raaka-aineiden hinta on vähennetty tuotteiden arvosta. Tämän summan tulisi kuitenkin olla paljo suuremman, sillä, kuten bulletinissa mainitaan, tässä mainittu tuotteiden arvo tarkoittaa tuotteiden arvoa *tehtaassa*. On ihan selvää, että tämä arvo on paljo pienempi kuin tuotteiden todellinen *myyntiarvo*. Kuinka paljo pienempi, sitä on meidän mahdoton sanoa. Toiselta puolen ainakin osa sekalaisista menoista tulisi vähentää yleistuloksesta. Ja meille sanotaan eräässä huomautuksessa, että menojen luettelossa ei ole mainittu mitään arvon alentumisen korvaukseksi luovutetuista myönnytyksistä. Mutta molemmat nämä menorät, nimittäin sekalaiset menot ja arvon alentumisen korvaukseksi myönnettyt luovutukset yhteenlaskettuna ovat varmasti paljo pienemmät kuin se summa minkä myyntihinta on tehtaan hintaa suurempi. On siis hyvin mahdollista, että tuo \$8,530,261,000 on huomattavasti vähemmän kuin työläisten tuottama arvo todellisuudessa.

Otaksuen siis tämän johtopäätöksen oikeaksi saamme selville, että vähentämällä 4,365,631,000 — joka on palkkoihin kaikkiaan kulutettu summa, käsittäen ei ainoastaan tavallisten työläisten, mutta myöskin \$50,000—\$100,000 superintendenttien palkat — \$8,530,261,000:sta, joka on työläisten tuottama kokonaisarvo, työläisiä riistettiin tuona yhtenä vuotena \$4,164,648,000 yksin tehdasteollisuuden alalla; toisin sanoen, näidenkin numeroiden mukaan, jotka tahallisesti ovat alhaisiksi arvioitu totuuden salaamiseksi, saivat työläiset ainoastaan 51,17 prosenttia siitä varal-

lisuudesta, jonka he ovat työllään tuottaneet. Hyvin mahdollisesti saivat he paljo vähemmän.

Ja jos me otamme huomioon tehdaslaitosten johtajain y. m. palkat, jotka usein kohoavat 50 jopa 100 tuhanteen dollariin vuodessa ja jotka siis todeillisuudessa eivät ole varsinaisia menoja vaan osia yhtiön riistämästä ryöstösaalista, niin työläisten saama tulos työstään on vieläkin paljo pienempi kuin edelläolevat numerot esittävät.

Edelläesitettyjä johtopäätöksiä vahvistavat myöskin seuraavat sensustilaston mukaan tehdyt johtopäätökset:

Työläisten keskimääräinen palkka tehdasaitoksissa oli \$518 vuodessa.

Jokaisen henkilön keskimääräinen tuotanto (palkkatyöläiset ja rautatietyöläiset yhteenlaskettuna) oli \$1,151 vuodessa.

Jokaiselta työläiseltä riistettiin siis keskimäärin \$633 vuodessa eli 51.17 prosenttia.

Noiden 273,265 omistajan ja firmojen jäsenten saavuttama puhdas voitto tuotteiden arvosta vähennettynä kaikki menot — oli siis \$2,218,972,000, joka on 12 prosenttia liikkeeseen sijoitetulle pääomalle tai yli \$8,120 keskimääräinen vuotuinen tulo jokaiselle heistä.

Työläisten keskimääräinen vuosipalkka tehtaateollisuuden alalla on siis \$518 ja tehtaidenomistajain vuositulot \$8,120.

National Socialist Hand Book No. 1 arvioi työläisten saaman osan tuottamastaan varallisuudesta vieläkin pienemmäksi. Siinä arvioidaan seuraavasti:

“Tuotannon arvo (s. o. tuotteen arvo, siitä laskettuna pois raaka-aineiden arvo) oli keskimäärin \$1,150 jokaista palkkatyöläistä kohti v. 1904. Nyt on se keskimäärin \$1,290. Mutta työläisten sama suhteellinen osa tuottamiensa tuotteiden arvosta on pienempi kuin se oli v. 1899 tai 1904, kuten käy selville seuraavasta taulusta:

Vuosi	Keskimääräinen päikka.	Tuotannon arvo.	Työläisten osa, pros.
1899	\$426	\$1,025	41.6
1904	477	1,150	41.5
1909	518	1,290	40.1

Tämän arvioimisen mukaan, joka myöskin perustuu hallituksen julkaisemiin tilastoihin, saavat työläiset siis ainoastaan noin 40 prosenttia siitä varallisuudesta, jonka he työllään tuottavat.

II. Palkat ja elantokustannukset.

V. 1906 ryhtyivät viisi huomattua yhteiskuntaolojen tutkijaa New Yorkissa perinpohjaisesti ottamaan selville paljoko vuosittain maksaa 5-henkisen perheen elantokustannukset, s. o. perheen, jossa on mies, vaimo, ja 3 lasta, jotka eivät vielä ole työkykyisiä. He tulivat siihen tulokseen, että tuollaisen perheen isän täytyi ansaita vähintään \$931 vuodessa voidakseen elättää perheensä “soveliaasti” (decently); siis \$3.10 päiväpalkka 300 työpäivästä.

Kysymys alistettiin sitte vielä kuudentoista eri yhteiskuntaolojen tutkijan harkittavaksi. Kuusi

heistä laativat keskimääräisen tuloksen ja se oli \$942. Toiset arviot olivat \$768 (kaksi), \$879, \$900, \$901, \$986, \$1,078, \$1,394, 1,403 ja \$1,449. Edelläolevat arviot ovat kuusihenkiä perhettä kohti. Edelläesitetystä tuloksista voi siis laskea kohtuulliseksi keskimääräisesti alimmaksi palkaksi, jolla kuusihenkinen perhe voi elää, \$950. Viimeiset tällaiset tutkimukset ovat johtaneet siihen tulokseen, että kaikkein vähintään tarvitsee 6-henkinen perhe \$750 vuodessa voidakseen elää.

Alhaisimmankin laskun mukaan tulisi siis minimi- tai alimman palkan olla \$750; keskimääräinen minimipalkka on arvioitu 950 dollariksi.

Mutta ovatko työläisten palkat Yhdysvalloissa noiden "soveliaiden" elantokustannusten tasaisia? Kaikki palkkatyöläiset lukuun otettuna on työläisen keskimääräinen palkka Yhdysvalloissa \$520 vuodessa, joka on yli 200 vähemmän kuin kuusihenkinen perhe tarvitsee elääkseen — mahdollisimman alhaisimmankin arvion mukaan. Ja 56 prosenttia työläisistä tai yli puolet, ansaitsee vähemmän kuin \$520 vuodessa! Nämä numerot ovat Yhdysvaltain hallituksen Census Bulletinista No. 93, sivulta 11, joten ne eivät ole liioitettuja.

Nyt kun kaikkialla puhutaan elantokustannusten kallistumisesta otettakoon se tässäkin esille. Maaliskuulla 1912 julkaisi Yhdysvaltain hallituksen Kauppa- ja Työdepartementin Työtoimisto (Bureau of Labor) Bulletinin, jossa m. m. on tilastotiedot ruokatarvaiden suhteellisista hinnoista v. v. 1897—1911. Sivulla 510 on taulu, joka osoittaa, että kaikkien ruokatarpeiden

hinnat v. 1911 olivat 44.1 prosenttia korkeammat kuin v. 1897. Toisin sanoen elintarpeet, jotka v. 1897 maksoivat \$100, maksoivat v. 1911 \$144.10.

Taulu on seuraava: *)

Vuosi	Prosentti
1897	44.1
1898	38.4
1899	27.1
1900	17.0
1901	19.2
1902	14.5
1903	13.8
1904	14.4
1905	11.6
1906	5.6
19072
1908	5.3
1909	2.2
1910	1.7

Charles Edward Russell on lainannut Yhdysvaltain kongressin virallisista pöytäkirjoista senaattori Lodge — joka on vanhoillinen auktoriteetti — tutkimustensa tuloksina ilmoittamat tilastot siitä missä määrin elantokustannukset ovat kohonneet viimeisten 10 vuoden kuluessa. Russell esittää seuraavat työläisperheissä

*) Oikeanpuoleisessa sarakkeessa olevat numerot osoittavat kuinka monta prosenttia korkeammat olivat hinnat v. 1911 kuin kunkin prosenttiluvun kohdalla vasemmanpuoleisessa sarakkeessa mainittuna vuonna.

enimmin käytetyt ruoka-aineet, joiden hinta on 10 vuoden ajalla kohonnut seuraavilla prosenttimäärillä:

Leipä	18
Meijerivoi	32
Juusto	43
Kananmunat	41
Pannukakkujauhot	32
Ruisjauhot	38
Nisujauhot	13
Tuore raavaanliha	14
Suolattu raavaanliha	44
“Hammi”	32
Lampaanliha	16
Sianliha	51
Kuivatut omenat	23
Viinimarjat	87
Rusinat	8
Sianrasva (lard)	40
Valkokset kauraryynit (Oatmeal)	24
Keltaset koorniryynit (cornmeal)	33
Suolattu (ja savustettu sianliha (bacon)	41
Maito	31
Suola	12
Mausteet	32
Tali	42
Etikka	16
Keskimäärin	26.48

Toiset tutkijat ovat arvioineet m. m. seuraavien elintarpeiden hintojen kohoamisen v:sta 1905 v:teen 1910:

Asuntojen rakennuskustannukset	45%
Pumpulikankaat	115 "
Viilakankaat	120 "
Kenkätavarat	35 "
Perunat	8 "

Dun'in Kauppatoimiston raportin mukaan olivat elantokustannusten hinnat Yhdysvalloissa kohonneet kahdentoista vuoden ajalla ennen vuotta 1908 49 prosentilla, siis puolella.

Hallituksen Työtoimiston tilastojen mukaan olivat työläisten palkat Yhdysvalloissa samalla ajalla kohonneet 19 prosentilla.

III. Työttömyys.

Vedotaksemme tässäkin ensin hallituksen tilastoihin lainaamme Luokkataistelijan Asevarastosta (siv. 81) seuraavan sensustilastoihin perustuvan taulun työttömien lukumäärästä v. v. 1890—1900:

Työläkot.	1900.		1890.	
	Luku	Pros.	Luku	Pros.
Maanviljelysalalla	2,144,689	20.7	1,020,205	11.2
Korkeimmilla ammattialoilla ..	330,566	26.3	142,574	15.1
Yksil. kotiammateissa	1,568,121	28.1	799,272	18.9
Kauppaliikenteen aloilla	500,185	10.5	262,871	7.9
Tehdas ja konteollis. alalla	1,925,403	27.2	1,298,808	22.9
Yhteensä	6,468,964	22.3	3,523,730	15.1

Prosenttimäärä osoittaa työttöminä olevien työläisten prosentin tavallisesti noilla viidellä pääalalla työskentelevien koko lukumäärästä.

Viimeiset luotettavimmat tilastot työttömyydestä julkaisi Ethical Social League of New York ja oli

tuon tilaston mukaan työttömien luku eri valtioissa
huhtik. 7 p. 1908 seuraava:

California	95,000
Connecticut	55,000
Massachusetts	95,000
Montana	18,000
New York	750,000
Ohio	200,000
New Jersey	80,000
Maryland	75,000
West Virginia	40,000
South Carolina	30,000
Florida	45,000
Washington	44,000
Nevada	14,000
Nebraska	19,500
Minnesota	43,000
Arizona	12,000
The Dakotas	26,000
Kentucky	36,000
Texas	40,000
Indiana	60,000
Tennessee	23,000
Louisiana	47,000
Alabama	39,000
Colorado	46,500
Illinois	300,000
Missouri	85,000
Rhode Island	30,000
Pennsylvania	350,000
Michigan	135,000

Delaware	30,000
Virginia	42,000
North Carolina	36,000
Georgia	27,000
Oregon	51,000
Idaho	26,000
Wisconsin	92,000
Arkansas	21,000
<hr/>	
Yhteensä	3,160,000

Nämä tilastot, vaikkakin tietysti epätäydelliset, osottavat, että työttömyyttä on olemassa säännöllisesti aina ja kaikkialla, n. k. "hyvinvoinnin" aikoinakin.

Ja tämä työttömyyskysymys onkin kaikista työväenkysymyksistä vaikein kysymys. Jokainen yritys yhteiskunnallisten olojen parantamiseksi pakottaa meidät luomaan vakavan huomion työttöminä oleviin työläisiin. Hän on se kauhea hirmu. Hän pelottaa demokraattisen puolueen alentamasta tullitariffia. Hän saattaa republikaanisen puolueen pelkäämään hyökätä trustien kimppuun. Hän pelottaa työläiset äänestämään työnantajien ehdokkaita. Hän pakottaa pienet jälleenmyyjät kannattamaan suurkapitalistien politiikkaa. Hän ehkäisee yhteiskuntaolojen parantajain yritykset ja saattaa ammattiliitot varomaan lakkotaisteita työolojensa parantamiseksi.

Mutta niin tärkeä ja vaikea kuin tämä probleemi onkin eivät kapitalistiset politikoisijat ja vallassaolijat lainaa sille mitään huomiota. Eivät edes edistysmielisetkään kapitalisti politikoisijat lainaa huomota

tähän tärkeään kysymykseen. He kyllä voivat osottaa työnantajalle, kuten äskeisessä vaalitaistelussa tekivät, että naisten ja lasten työn rajottaminen ja teollisuustapaturmien ja -tautien ehkäiseminen on heille edullista. Mutta he eivät voi osottaa mitä hyötyä työnantajalle olisi työttömyyden poistamisesta.

Ainoastaan suurten teollisuuspuolien aikana, jolloin työttömyyden aiheuttama kurjuus käy kerrassaan sietämättömäksi, lainaavat vallassaolijat poliitikot sijat huomiota kysymykselle. Silloin asettavat he komissionin tutkimaan työttömyyttä. Sellainen komitea asetettiin Massachusettsissa v. 1893 ja New Yorkissa v. 1907—08 paniikin jälkeen. Komissionit laativat kertomuksensa, tekivät esityksiänsä ja joutuivat unhotuksiin.

New Yorkin komissioni teki kuitenkin muutamia huomattavia havaintoja, m. m. lausuen, että "on olemassa teollisuusjärjestelmästäme johtuvia syitä, jotka tekevät työttömyyden tarpeelliseksi ja mahdottomaksi välttää. Reservityöväestöä täytyy aina olla saatavissa tehdäkseen mahdolliseksi teollisuusyritysten laajentamisen ja uusien suunnitelmien toteuttamisen, tyydyttämään kysyntää vilkkaimpien kuukausien aikana sesonkiteollisuuden alalla ja täyttämään tilapäisten työläisten kysyntää, sellaisten, joita ei säännöllisesti tarvita, mutta aika-ajottain, päivän, viikon, kuukauden j. n. e. Sesonkiteollisuudet, uusien koneiden ja työmenettelytapojen käytäntöön asettaminen, ammattien häviäminen, tilapäiset työt, liikevararikot ja säännöllisesti uusiintuvat teollisuuden seisahdukset pitävät jatkuvasti pakollisessa työttömyydessä suuret joukot työläisiä".

New Yorkin komissiooni teki myöskin toisen huomattavan "löydön". He hankkivat 211 ammattiliittoa tilastotiedot siitä kuinka paljon niiden jäsenet todellisuudessa ansaitsevat ja mahdollisesti voivat ansaita. He otaksuivat, että \$700 tulot vuodessa jotenkin riittivät perheen ylläpitoon. Sitte pääsivät he selville, että jos noiden unionien jäsenillä olisi ollut säännöllisesti työtä, niin ainoastaan 4 pros. noihin ammatteihin kuuluvista työläisistä olisi ansainnut vähemmän kuin \$700 ja enemmällä kuin puolella noista ammattialoista olisi palkka kohonnut yli \$1,000. Mutta kun he ottivat työttömät huomioon, niin he huomasivat, että 25 pros. noihin ammattiliittoihin kuuluvista ansaitsivat vähemmän kuin \$700. Neljäsosa niistä, joiden ansiokyky täysin käytettynä olisi taannut kohtuullisen elintason, olivat joutuneet siihen asemaan, että eivät olleet enää kykeneviä elättämään itseään ottaen huomioon "normaalivaatimukset terveyden, työkyvyn ja yhteiskunnallisen soveliaisuuden suhteen".

Kaikesta edelläolevasta käy selville, että ainakin nykyisen teollisuusjärjestelmän vallitessa on mahdoton kokonaan poistaa työttömyyttä. Me voimme ehkä poistaa kaiken sen työttömyyden, joka johtuu asiain huonosta järjestelystä (maladjustment). Me voimme harjottaa ammattitaidottomat täyttämään ammattitaitoisten tilat. Me voimme ehkä järjestää työt sesonkiteollisuuksien alalla siten, että niitä voivat suorittaa sellaiset työläiset, jotka muilla aloilla sattuvien lamaannuksien takia joutuvat työttömiksi. Mutta kun kaikki tämä on tehty on vielä sittekin olemassa suuri joukko työttömiä, sillä reservityöläisten armeija on

välttämätön teollisuuden säännölliselle kululle ja kehitykselle.

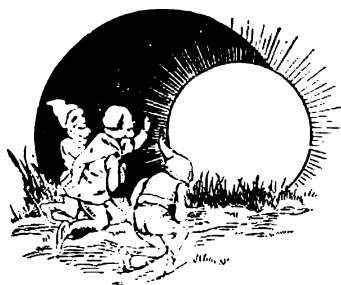
Eikä tämä välttämätön työttömyys itse asiassa olekaan mikään epäkohta. Useille palkkatyöläisille olisi kerrassaan tarpeellista saada enemmän lepoa. Se on epäkohta ainoastaan siksi, että se merkitsee tulojen menetystä jota työläiset eivät voi sietää. Reservijoukot, jotka loikoilevat poliisi- ja paloasemilla kunnes heidän palvelustaan tarvitaan, saavat saman palkan kuin silloinkin kun ovat varsinaisessa palveluksessa. Työttömät palkkatyöläiset ovat aivan yhtä välttämättömiä teollisuuden säännölliselle kululle kuin reservijoukot poliisi- ja paloasemilla. Mutta nyt on tämän reservityöväestön ylläpito asetettu kokonaan työläisten niskoille.

Todellisesti vaikuttavia parannuksia työttömyyden — samoinkuin muidenkin kapitalistisen järjestelmän synnyttämien epäkohtien — suhteen voidaan toivoa vasta sitte kun työläiset itse omistavat ja kontrolloeraavat koko teollisuuden.

Siihen päämäärään pyrkii sosialistipuolue, jonka ohjelma tässäkin teoksessa julkaistaan. Siinä esitetään ne välilliset vaatimukset, joita toteuttamalla parhaiten voidaan työläisten oloja parantaa jo ennen tuon lopullisen päämäärän täydellistä saavuttamista, ollen puolueen vaatimus työttömyyskysymykseen nähden seuraava:

Pikaista hallituksen avustusta työttömille laajentamalla kaikkia hyödyllisiä yleisiä töitä. Kaikki tällaisissa töissä työskentelevät henkilöt olkoot suoranaisesti hallituksen palkkaamia ja heidän työpäivänsä

älkөөn olko pitempi kuin kahdeksantuntinen ja paikansa pienempi kuin vallitsevat union palkat. Hallitus myöskin perustakoon työnvälitystoimistoja; lainatkoon rahoja ilman korkoa valtiolle ja kunnille yleisten töiden teettämistä varten ja ryhtyköön muuhin sellaisiin vallassaan oleviin toimenpiteisiin, jotka vähentävät kapitalistiluokan nurjan hallinnon aikaansaamaa laajalle levinnyttä kurjuutta työläisten keskuudessa.

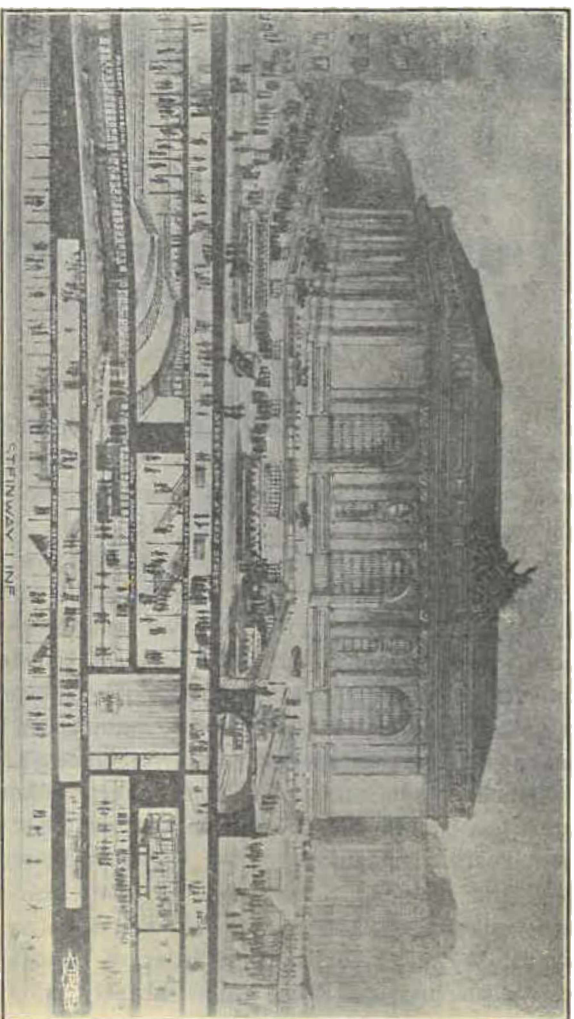

Yhteiskunnallinen tarve edistyksen pakko- voimana

Jokainen uusi edistysaskel aiheuttaa vieläkin uudemman edistysaskeleen tarpeen ja jokainen edistysaskel käy päinsä sikäli kuin se vastaa väistämätöntä edistystarvetta.

Aikamme suurteollisuuden välikappaleet ovat mahdollisia vaan sen kautta, että yhteiskunnallinen tarve loihti ne esille. Ne puolestaan ovat loihtineet esille uusia yhteiskunnallisia tarpeita. Kuolleet koneet vaikuttavat enemmän yhteiskunnallisten, taloudellisten ja valtiollisten olojen kehitykseen ja muutokseen kuin kaiken maailman valtiomiehet ja nerot yhteensä. Tai oikeammin pitää sanoa: kuolleet koneet vaikuttavat ratkaisevasti mitä ikänä maailman suurimmatkin nerot ajattelevat ja suunnittelevat. — Ei toki niin ymmärtäen, että tuotannonvälikappaleet ja tuotteiden jakotavat vaikuttavat kaikkien ihmisten ajatuksiin samalla tavalla. Ajatusten suunta, suurpiirteisesti katsoen, kulkee omaa uraansa sikäli kuin ihminen tai ihmis-

New York Centralin uusi asema New Yorkissa ja lähelkäuse sen editse kulkevan kadun aluksesta.

ryhmä tai tavallisemmin sanoen: *luokka*, suhtaantuu tuotannonväikappaleihin.

Asemansa tajuava osa siitä luokasta, joka työskentelee tuotannonväikappaleiden ääressä ja työllään tuottaa itse tuotannonväikappaleetkin, ajattelee, että tuotteiden pitäisi kuulua tuottajille. Sitävastoin se luokka, joka omistukseen nojaten vallitsee tuotannonväikappaleita, tuottamatta itse mitään, ajattelee päinvastoin — siis, että tuotteet kuuluvat niille, jotka omistavat tuotannonväikappaleet.

Ylläesitettyjen peruskatsantokantojen ympärille kiertyy kaikkalainen yhteiskunnallinen toiminta ja ajattelu.

* *

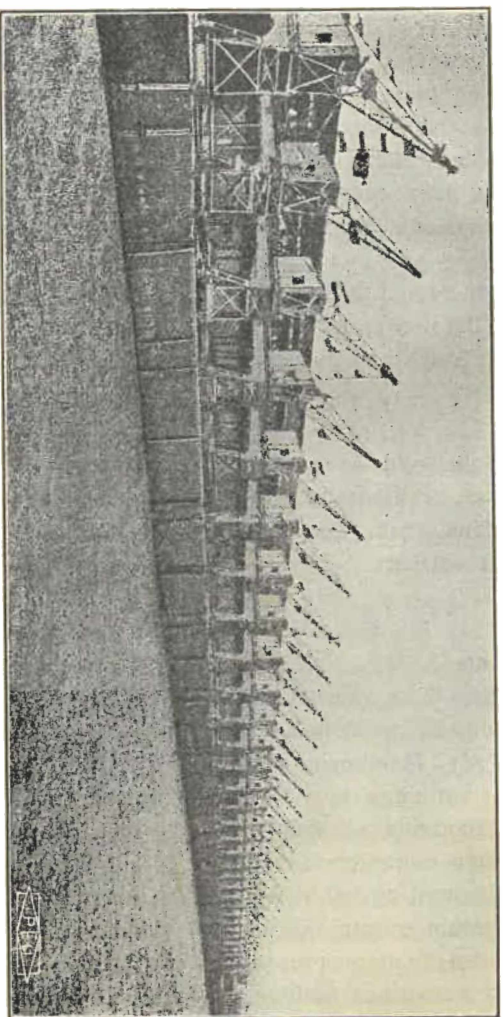
Suurteollisuus kohosi kukoistukseensa ensin Englannissa, valaten aluksi kutomateollisuuden. Että suurteollisuus ensin alkoi Englannissa, ei suinkaan ole pelkkä sattuma. Siihen voidaan huomata seuraavat syyt:

1:si) Englanti oli jo silloin verrattain tiheästi asuttu maa;

2:si) Sen väestön täytyi pyrkiä etsimään ansiota ulkopuolelta oman maan rajojen; ja

3:si) Maailman markkinoilla vallitseva runsas kangastuotteiden kysyntä, jota Englanti käsiteollisuutensa tuotteilla oli koettanut tyydyttää, toi eteen nopeamman tuotantotavan tarpeen.

Englanti oli kehittynyt maaksi, jonka taloudellinen toimeentulo riippui kankaiden valmistuksesta, mutta kankaiden tuottamisprosessissa välttämätön kehittäminen ja kutominen kotityönä oli sekä hidasta että vai-

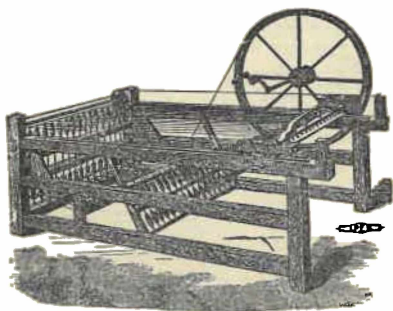
NYKYAIKAINEN SATAMA, HAMBURGISSA

vaikoista. Sitäpaitsi mainitut toiminnot olivat ristiriidassa keskenään. Kutojat eivät saaneet lankaa riittävästi. Kankurin täytyi kokoilla useilta kehrääjiltä kuteita ja sittenkin oli alituinen langan puute hättänä ja käsin kehrätyt langat olivat kaliita, sitäpaitsi.

Koko kansakunnan tärkeimmän elinkeinon menestys vaati ratkaisua.

Jokainen sen ajan nero koetti keksiä keinoa, joka poistaisi vallitsevan pulan tai joka vastaisi ajan tärkeintä yhteiskunnallista tarvetta. Lukemattomia keksintökoneita tehtiin, kunnes vihdoinkin kankuri James Hargreaves v. 1764

sai aikaan kahdeksaa lankaa yhtäaikaan kehräävän "rukkiin," josta pian valmistui niin täydellinen, että yksi nainen saattoi hoitaa 120:n langan kehräämistä. Sivumennen mainittakoon, että keksijä kuoli köyhäin huoneessa.

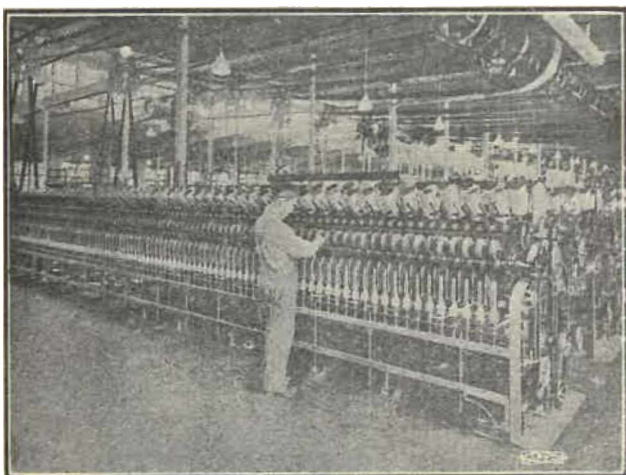

Ensimmäinen kehrukone

"Kehruu-Jenny," joksi ensimmäistä konekehrääjää kutsuttiin, poisti langan puutteen. Mutta se toi tullessaan uuden yhteiskunnallisen tarpeen. Langan valmistuksessa saavutettu nopeus edellytti suurempaa nopeutta kutomisessa. Se nosti kysymyksen koneellisten kangaspuiden aikaan saamisesta. Lukemattomat ihmiset vaivasivat päätään kutomakoneen keksimisessä. Patentti toisensa jälkeen haettiin mitä erilaisemmille ko-

nelaitteille, joissa ilmenee sekä nerokkuutta, että mieltömyyttä. Vihdoin pappi Edmont Gartwright v. 1785 sai laadituksi koneellisen kangaan kutojan. Se vastasi ajan suuren yhteiskunnallisen tarpeen, taaskin luoden uusia tarpeita.

Kun oli saatu aikaan koneita, nousi kysymys käyttövoimasta. Vanhastaan tunnettiin käyttövoimana vesi,

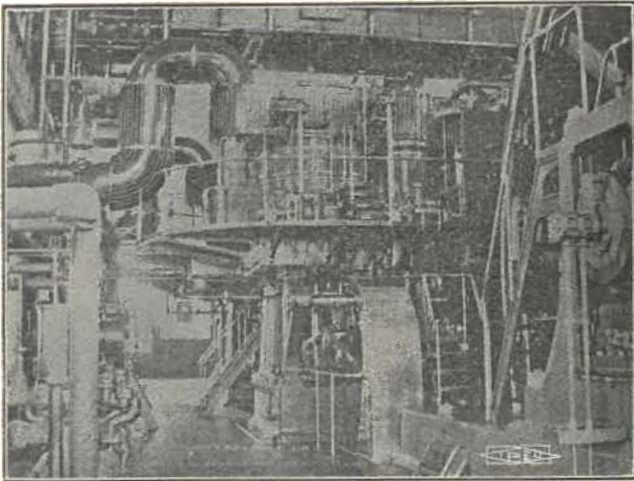
NYKYAIKAINEN KEHRUUKONE

joka pyöritti vesiratasta, mutta virtaava vesiä ei ollut kaikissa niissä paikoissa, joihin tehtaitten rakentaminen muutoin soveltu.

Eipä siis suinkaan ole mikään sattuma, että höyrykone keksittiin. Sen aika oli tullut astua esille ja se myös tapahtui.

Vesihöyryyn sisältyvä voima oli jo aikoja ennen

tunnettu, mutta sellaista voimaa kun ei kaivattu ennen, ei myöskään ennemmin ilmaantunut höyrykoneita. Mitäpä olisi tehty höyrykoneella? Auroja vedettiin hevosvoimin, rukki pyöri kyllin helposti ja nopeasti jaloin polkemalla, viljan jauhaminen kävi päinsä vesirattaan ja tuulen käyttämissä myllyissä. Talonpojan taloudessa tarvitsi huolehtia ainoastaan oman perheen

KAIVOKSEN KONEHUONE

tarpeista. Ne tarpeet voit'in tyydyttää yllin kyllin ilman suurivoimaisia koneita.

Sitävastoin kuin tuli kysymykseen maailman markkinain tarpeen tyydyttäminen, täytyi koneiden ja niitä käyttävän voiman ilmaantua.

Höyrykoneen keksiminen, (keksijä James Watt v. 1773) sai aikaan täydellisen mullistuksen maailmassa.

Koneiden valmistamiseen tarvittiin suuria määriä metalleja, tarvittiin koneita koneiden valmistamiseen, tarvittiin hiiltä polttoaineeksi vedestä voiman synnyttämistä varten. Sanalla sanoen ilmaantui tavaton määrä tarpeita ja tarpeiden pakotuksesta uusia keksintöjä, joiden keskuksena höyrykone näytteli tärkeää osaa. Höyrykone laski myös perustuksen suurille teollisuuskaupungeille, joita kehittyi tuotapikaa.

KUPARIKAIVOKSEN KOMERO

Mutta sepä aiheuttikin taas tärkeän yleismaailmallisen tarpeen, jota seurasi maailmaa mullistavia keksintöjä.

Kysymys kulkuvälineistä astui nyt eteen. Entiset kulkuvälineet: hevonen ja kärryt sekä seilien varassa kulkevat laivat eivät enää vastanneet välttämättömäksi käyneen liikenteen vaatimuksia. Täytyi kulettaa hiiltä,

rautamalmia, raaka-aineita ja valmiita tuotteita maan äärestä toiseen ja toisesta maasta toiseen maahan. Sen täytyi tapahtua nopeasti ja mukavasti.

Rautatie, höyryveturi sekä höyrylaiva ilmaantuivat ennen pitkää. Vuonna 1825 kulki ensimmäinen matkustajajuna Englannissa. George Stephenson rakennutti ensimmäisen veturin jo v. 1812. Vähää aikaisem-

“VANHAAN HYVÄÄN AJKAAN”

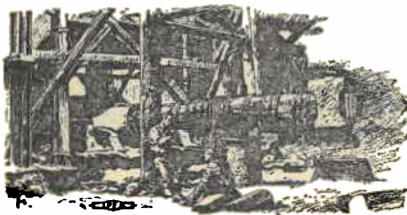
min kokeitiin ensimmäisellä, Roobert Fultonin rakennuttamalla höyrylaivalla Hudson joella, New Yorkin ja Albanyn välillä hyvällä menestyksellä.

Näiden keksintöjen kautta on maailma käynyt kokonaan toisen muotoiseksi ja toisen luontoiseksi mitä se ennen oli. Rautatiet ja höyrylaivalinjat liittävätkin eri maat ja maanosat toisiinsa niin, että koko maapallo on

yksi kokonaisuus. Nykyaikainen ihminen ei ajattele matkaa Europan ja Amerikan välillä suurempana asi-
ana kuin vuosisata sitte eäneet ihmiset ajattelivat
parinkymmenen peninkulman matkaa, joka täytyi kul-
kea hevoskyydillä.

Nykyaikaiset kulkuneuvot ovat jättiläismäisiä lai-
toksia ja niiden rakentaminen tekee välttämättömäksi
muut suuremmoiset laitokset. Laivojen, rautatievetu-
rien ja siltakaarien rakentamisessa kysytään suunnat-
oman suuria raudan ja teräksen valmistus- ja muok-
kaus välineitä, joilla rautatiekiskot, rautaparrut ja te-
räslevyt muokataan tarkoitukseensa sopiviksi, yhtä hel-
posti kuin entisajan seppä viikatteen terän tai hevosen
kengän takomalla.

Tieteeseenkin vaikuttaa teollisuuden voittokulku,
ei ainoastaan heijastamalla siihen, vaan se on vetänyt
tieteen palvelemaan omia tarkoituksiaan. Kemian

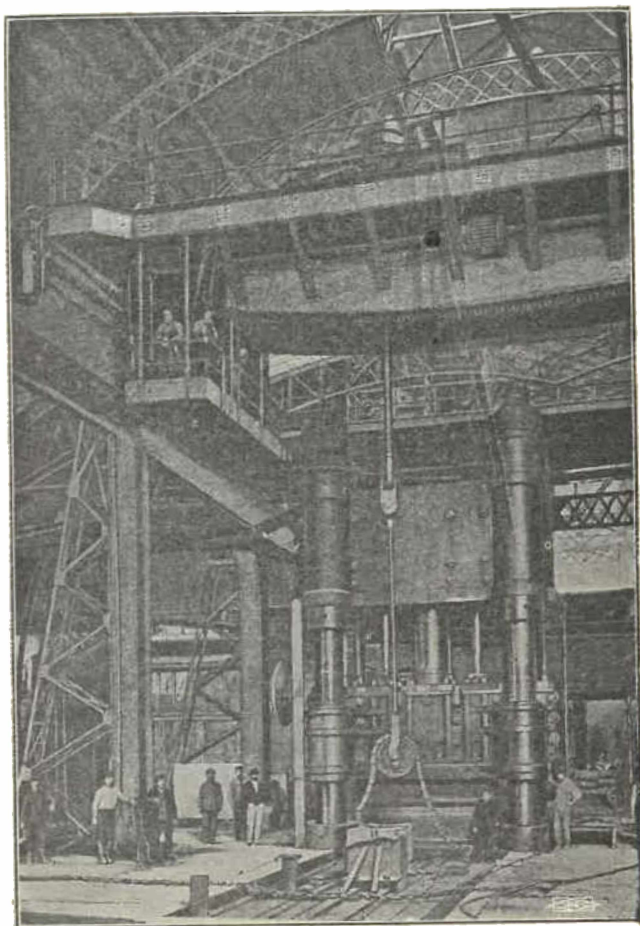
Alkuperäisin konevasara

tekeminen, muuttamalla "kivettynyt päivän paiste" va-
lokaasuksi j. n. e.

tehtäväksi on tul-
lut lukemattomien
pulmien ratkaise-
minen, ennen kel-
paamattomien ai-
neiden hyödylli-
siksi muuttami-
nen, yön päiväksi

* *

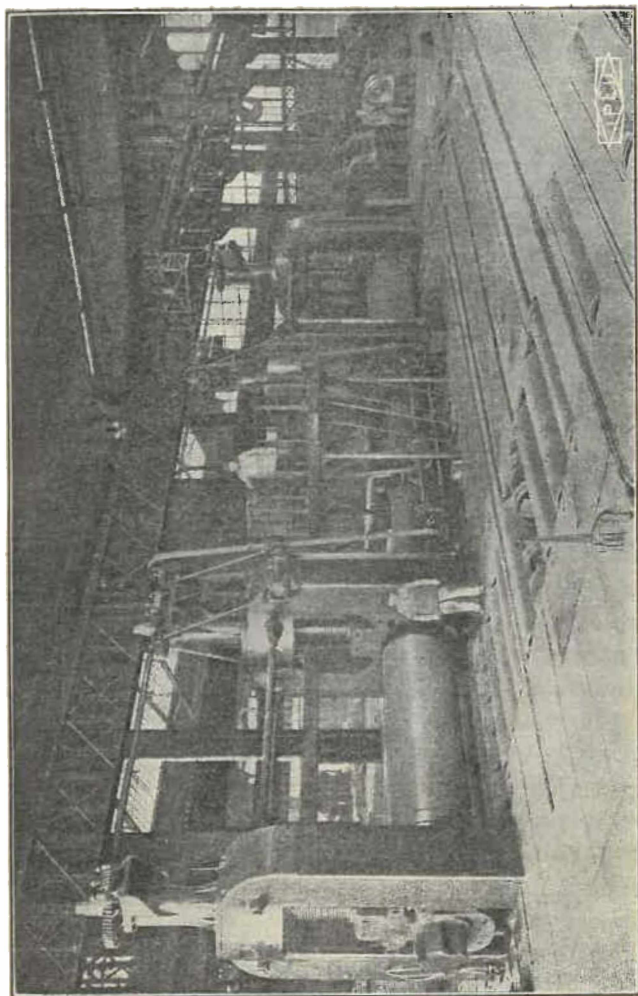
Ihmiskunta pyrkii eteenpäin yhä koneiden voi-
malla. Ihminen itse on joutunut koneen orjaksi. Se

HÖYRYVASARA, JOKA ANTAA 10,000,000 KILON ISKUJA

ei ole koneiden vika. Arvelivatpa jo taloudellisen liberalismien edustajat, että koneet tulevat luomaan onnea kaikille ihmisille yllin kyllin. Mahdollisuudet siinä suhteessa ovatkin verrattomat. Kuinka huoletonta olisikaan ihmisten elämä, jos koneet saisivat palvella koko ihmiskuntaa! Niin ei ole asianlaita tätä nykyä; ompa asianlaita aivan päinvastoin. Koneet näyttävät vitsaukselta työväenluokalle. Mutta sepä se onkin synnyttänyt kokonaan uuden ajattelemistavan ja pyrkimysten maalin maailman köyhälistöluokan keskuudessa, viittoen tien kokonaan uuden muotoiseen yhteiskunnalliseen järjestykseen. Koneet pois harvojen yksilöjen keinottelu oikeuden vallanalaisuudesta. Siinä lyhyesti sanoen se toimintaohje, jota maailman valveutunut köyhälistö seuraa, jonka se tunnustaa omakseen. Siinä se ajatus, jonka ympärillä aikamme yhteiskunnallinen ajattelu, aatteet ja toiminta liikkuu.

Porvarilliset kirjailijat ja valtiomiehet tekevät, vaikkakin hyvin palkattua, mutta sangen raskasta ja epätoivoista työtä, pitääkseen yllä yleisessä tajunnassa kapitalistisen yksityisomaisuuden loukkaamattomuuskäsitettä. Se on yhteiskunnallisen järjestyksemme "pyhä peruste," he vatkuttavat lakkaamatta. Maailma paatuu paatumistaan näille "pyhille perusteille." Ei tarvitse olla sen mikään "villihenkinen sosialisti," joka meidän aikamme näkee nykyaikaisessa kapitalistisessa omistusrjestelmässä hirmuisen vääryyden. Se ei enää ole yhteiskunnallista ajattelemista johtava käsite — käsite, joka aikoinaan, todellisen yksityisomistuksen valtakautena — oli arvossa ja pysyi omalla paiollaan pystyssä. Nykyisin se horjuu joka puolelta.

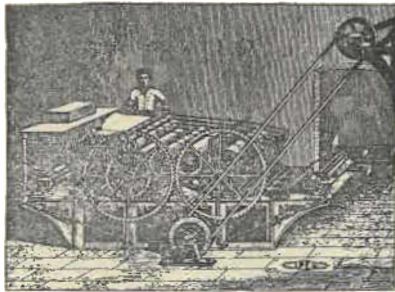
TERÄSLEVIJEN VALSSILAITOS

Kapitalismi on muuttanut yksityisomistuskäsitteen lähimain rosvouskäsitettä vastaavaksi. On varsin tavallista että suur-kapitalistista ja rosvosta puhutaan samassa yhteydessä. Ei tosin "säädyllystä" sanontatapaa noudattavat ihmiset käytä aina sanaa: "rosvo", mutta ovat pakotettuja asioita kuvatessaan saattamaan lukijansa tai kuulijansa siihen käsitykseen. Kunniassa kulkeva aate tai tärkeä yhteiskunnallinen viisaus, kuten tässä nähdään, voi muuttua vastakohtaiseen taloudellisen kehityksen kynsissä.

* *

Miten on laita inhimillisen tiedon ja sivistyksen — tai henkisen elämän kuvattujen materialististen voimien myllerryksen aikakautena?

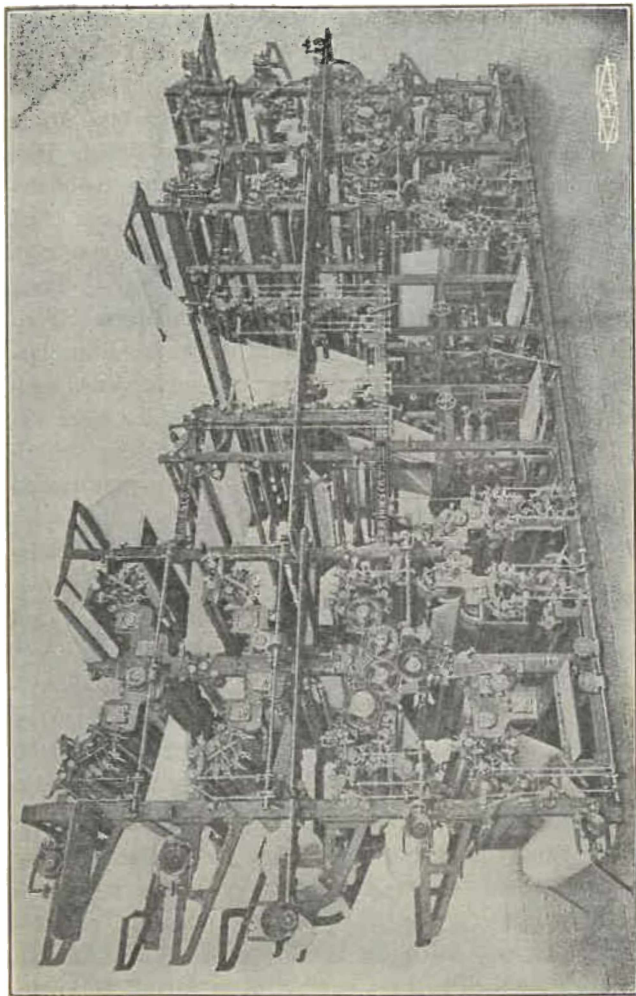
Jo inhimillisen sivistyksen ollessa alkuaikasteilla, tarvittiin väkineitä ajatusten ja tapahumain muistiin merkitsemistä varten. Vuosituhansia sitte val-

Ensimmäinen pikapainokone

mistettiin eräänlaisesta kaislakasvista levyjä, jotka kävivät kirjoituspaperista. Sittenkin käytettiin perka-mentteja. Vihdoin valmistettiin paperimassaa ja siitä suurella vaivalla paperia.

Sitä mukaa kuin yhteiskunnalliset, taloudelliset ja valtiolliset olosuhteet suurenevät, kaupungit kehittyvät

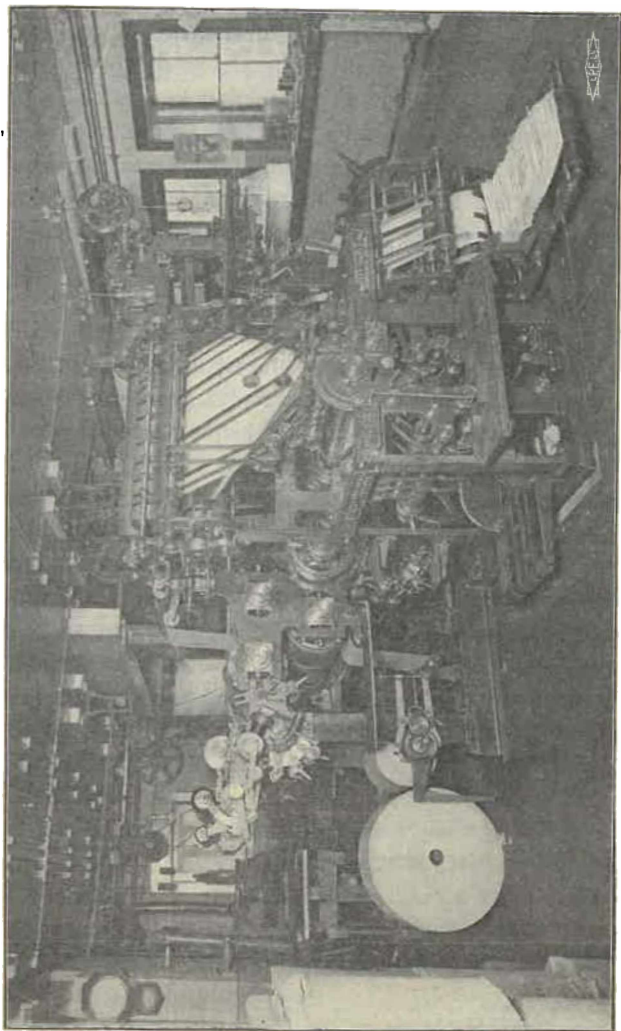

Rotatoni painokone, joka painaa 96,000 16:ta sivun laajuista sanomalehteä tunnissa

ja kauppa vilkaistui, kävi kirjapaino ja paperin laajempi valmistus välttämättömäksi. Mutta vasta kahdeksastoista vuosisata, viikkane kansanliikkeineen lisäsi paperin valmistus- ja kirjapainotaitoa suurissa määrin. Tässäkin yhteiskunnallisen tarpeen laki, kuten kaikessa muussakin, keksintöjen aikaansaajana! Porvariston valtaan nouseminen, joka tapahtui teollisuuden, kaupan ja koneiden kehityksen kautta, vaikutti, että porvariston täytyi pyrkiä laajentamaan mailman tietoisuuspiiriä suunnattomasti. Sanomalehdistö laaja kirjallisuus ja koulut kävivät välttämättömiksi. Yleisen tiedon ja sivistyksen vainio:la työskentelevän, laajan oppineiden luokan syntyminen oli luonnollinen seuraus uusista oloista. Mutta kuten koneetkin, jotka kapitalistiluokka omistaa, ovat yhteiskunnallisena mahtina tulleet suuremmaksi mainitun luokan hallitsevaa mahtia, myöskin tieto ja sivistys raivaa tietä kapitalistiluokan eduille vastaiseen suuntaan. Aseena, kapitalistiluokan vallan kukistamisessa on se suurempi, vuorostaan valtaan nousevan työväenluokan käsissä, kuin kapitalistiluokan asemansa puolustustaistelussa.

Merkkillistä! Kapitalismi on, ei ainoastaan synnyttänyt ne voimat, jotka taistelevat sitä vastaan, vaan on myöskin muokannut ne aseet, joita käyttäen tehdään vihdoin loppu kapitalistisesta luokkavälästä.

Koulut, sanomalehdistö ja kirjallisuus, ne ne ovat olleet välttämättömät kapitalismin ja kapitalistiluokan kehittämisessä, valtaan nousussa ja vallan käyttämisessä, mutta työväenluokan käsissä ollen ne palvelevat toista tarkoitusta, kohottaen työväenluokkaa valtaan. Sosialistinen sanomalehdistö ja kirjallisuus kas-

Raiwanjan Rotatstoni painokone. 18,000 8-sivuista lehteä tunnissa.

vaa lakkaamatta kaikissa maissa. Useat sosialistilehdet, kyetäkseen ilmestymään, tarvitsevat jo mailman suuremmat painokoneet. Ne kilpailevat painosten suuruudessa suurempien kapitalistilehtien kanssa.

Kuvaava seikka sekin, että Amerikan suomalainen sosialistinen sanomalehdistö, joka vasta kymmenkunta vuotta sitten pääsi alkuun, on voittanut ehdottoman ylivallan tšekäläisessä suomalaisessa sanomalehti maailmassa.

Raivaaja ja Työmies, kumpikin, tarvitsevat käyttääkseen siksi suuren kirjapainokoneiston, että niillä kummallakin erikseen voisi suuremmitta vaikeuksista suorittaa kaikkien Amerikan suomalaisten porvarilehtien uosantamiseen tarpeellisen kirjapainotyön.

Sosialismin vastustajain huutaessa kuinka muka sosialismi tavoittelee pelkkiä materialistisia päämääriä ja kuinka se turmelee kulttuurin, ei kuitenkaan, jos tahdotaan totuudenmukaisia olla, voida kieltää, että sosialismi ainoastaan antaa virkistystä nykyisen maailman henkiseen elämään. Vanha porvarillinen sivistys saa aikaan vanhoja mauttomia haukotuksia. Sosialismin henki sitävästoin virkistää aamukasteen lailla aikamme henkisen elämän viljelyskasveja.

—ä.

Naistyö Yhdysvalloissa

(Kirj. A. O. Saroll, apunaan käyttäen sosialistipuolueen vaalijulkaisua "Socialist Campaign Book 1912).

Kapitalistinen palkkaorjuusjärjestelmä painaa tänä päivänä melkeimpä raskaammasti työläisnaisia kuin heidän veljiänsä. Sitä mukaa kuin koneteollisuus on edistynyt, on tuotanto tullut vähemmän ruumiinvoimia vaativaksi. Tämä seikka on tarjonnut kapitalisteille, joiden ainoana päämääränä aina on mahdollisimman suuren yliarvon riistäminen työläisten työstä, hyvän tilaisuuden naistyövoiman käyttämiseen.

Kun naistyövoimaa on kerran saatavissa tuntuvasti halvemmalla kuin miestyövoimaa, niin kapitalistit tietysti koettavat ottaa palvelukseensa mahdollisimman paljon naisia ja samalla päästä eroon kallispalkkaisimmista miestyöläisistä, jotka ovat osottautuneet kapitalisimmiksi kuin naiset. Tästä on ollut kapitalisteille hyötyä monessa eri suhteessa. Ensinnäkin heidän ei tarvitse maksaa naisille niin suurta palkkaa kuin miehille; toiseksi, melkein kaikissa näppäryyttä kysyvissä töissä ovat naiset miehiä etevämmät, ja kolmanneksi; naiset eivät ole olleet niin herkkiä kuin miehet perustamaan keskuuteensa uniojärjestöjä, eikä vaatimaan parannuksia olosuhteisiinsa.

Kaikki nämä seikat yhdessä työläisnaisten taloudellisen epävarmuuden kanssa ovat olleet kannustamassa naisia teollisuustyöläisiksi, ne ovat riistäneet naisen kodilta ja asettaneet hänet ahnaiden kapitalistien palkkaorjaksi.

Meidän sosialistien tarkoitus ei suinkaan ole erottaa naisia yhteiskunnallisesta tuotannosta, kuten ehkä on joskus väitetty, sillä meidän juuri vaadimme naisille taloudellista tasa-arvoisuutta, joka tietysti edellyttää sitä, että naisella on sosialistisessa yhteiskunnassa aivan yhtä hyvä oikeus kuin miehelläkin toimeentulonsa hankkimiseen nähden, joten he voivat työskennellä millä alalla parhaiden haluavat. Mutta meidän tarkoituksemme on antaa naiselle se arvo, joka hänelle oikeuden mukaan kuuluu yhteiskunnan jäsenenä.

Voidaksemme paremmin käsittää naisen merkityksen tuottajana, lienee paikallaan lainata huomiotamme seuraavalle Yhdysvaltain hallituksen vuonna 1900 kemmäärälle naistyötä koskevalle tilastolle, sillä se antaa meille selvemmän käsityksen naistyön nykyisestä laajuudesta. Tilasto on seuraava:

Yhdysvaltain naistyöläiset ammatittain.

Ammatti.	Lukumäärä.
Yhteensä kaikissa ammateissa	5,319,912
Maanviljelysaloilla	977,336
Suoranaisesti maanviljelystöissä	633,209
Meijereissä	892
Maanviljelijöinä, istukasvilj. ja työnjohtajina	307,706
Vihannesvilj., puutarhureina y. m. s.	2,860
Karjankasvattaj. paimenina ja karjakaupp.	1,932

Ammatti.	Lukumäärä.
Tärpättipuun vilj. ja työläisinä	281
Halonhakkaajina	113
Muissa maanviljelystoimissa	243
Korkeimmissa ammateissa	430,576
Näyttelijättäriä y. m. s.	6,857
Arkkitehtejä, kaavojen piirustajia y. m. s. ...	1,041
Taiteilijoita ja taideopettajia	11,021
Pappeja	3,373
Hammaslääkäreitä	786
Sähkötekniikkoja	409
Siviili-insinöörejä ja maanmittareita	84
Sanomalehtinaisia	2,193
Lakinaisia	1,010
Kirjailijoita ja tieteilijöitä	5,984
Soittajia ja soitannon opettajia	52,359
Hallituksen virkailijoita	8,119
Lääkäreitä ja haavureita	7,387
Opettajattareja ja opistojen professöörejä ..	327,614
Muita korkeampia ammattilaisia	2,339
Palvelijoita	2,095,449
Partureita ja hiuksienlaittajia	5,574
Tarjoilijoita (bartenders)	440
Ruoka- ja majatalojen pitäjiä	59,455
Hotellin pitäjiä	8,533
Taloudenhoitajia	146,929
Talonnaisia (janitor) ja apulaisia	8,033
Pesulaitoksien työläisiä	335,282
Luokittamattomia työläisiä	123,975
Sairaanhoidattareja ja kätilöitä	108691
Ravintoloitsijoita	4,845

Ammatti.	Lukumäärä.
Palvelijoita ja tarjoilijoita	1,283,763
Vahteja, poiiiseja, palosotilaita y. m. s.	879
Muita koti- ja persoonallisia palvelijoita ...	6,964
Kauppa- ja kuleluslaitoksien palveluksessa	503,347
Agentteina	10,056
Pankkiireina ja osakekauppiaina	293
Seilareina laivoilla	153
Kirjanpitäjinä ja tilintarkastajina	74,153
Konttoristeina ja jäljentäjinä	85,246
Meijerskoina, ajureina y. m. s.	904
Työnjohtajina	1,418
Kauppamatkustajina	946
Paikallisina erikoisagentteina	79
Rihkamakauppiaina ja kaupustelijoina	2,951
Vuokratalin pitäjinä	190
Kauppiaina ja tavarainväl. (ei tukkukapp.	34,084
Tukkukauppiaina	261
Lähetteinä y. m. s.	6,663
Pankkivirkailijoina	1,271
Ovipalvelijoina ja apulaïsina kauppapuodeissa	566
Tavarainpakkaajina ja lähettäjinä	19,988
Kauppapalvelijoina	149,230
Rautatietyöläisinä	1,688
Pika- ja konekirjottajina	86,118
Katuraitiotietyöläisinä	46
Sähkölennätin- ja telefoonipalvelijoita	22,556
Hautaantoimittajina	323
Muita kaupan ja kuletuk. aloilla työskentel.	3,700
Tehdas- ja käsiteoliisuuden palveluksessa ..	1,313,204
Kapakoitsijoita	2,086

Rakennusaloilla

Puutyötekijöinä	554
Muurareina	167
Maalareina, kiillottajina ja värnissaaajina ...	1,759
Paperoitsijoina	545
Rappareina	241
Höyry- ja kaasuputkien asettajina	126
Kattajina	2
Mekanikkoina (joita ei ole muutoin luokit.)	41

Kemiallisten tuotteiden valmistuksessa

Öljylähteiden ja tehtaiden työläisinä	53
Muita kemiallisilla aloilla työskenteleviä ..	2,799

Savi-, lasi- ja kiviteollisuuden aloilla

Seinä- ja kattotiilien valmistajina y. m. s.	478
Lasiteollisuuden palveluksessa	26,621
Marmoorin- ja kivenhakkureita	143
Savenvalajina	2,904

Kalastuksessa ja kaivosteollisuuden alalla

Kalastajina ja simpukan (oysters) pyydys- täjinä	462
Metalli- ja hiilikaivoksissa	1,365

Ravintoaineiden tuottamisessa

Leipureina	4,328
Teurastajina	478
Makeisten valmistajina	9,214

Mylläreinä	186
Muina ravintoaineiden valmistajina	5,142

Rauta- ja terästeollisuuden alalla

Seppinä	193
Rauta- ja teräsrakennustyöläisinä	3,370
Mekanikkoinna	571
Pannuseppinä	8
Rautauunien ja lämmityslaitosten valmistajina	43
Työkalujen ja veitsien ja kahvelien valmistajina	746
Pyörämestareina tehtaissa	10
Rautalankatyöläisinä	1,786

Nahkureina ja nahkatuotteiden valmistajina

Suutareina	39,519
Satulaseppinä	595
Nahkureina	1,754
Arkkujen ja matkailaukkujen valmistajina ..	1,579

Raittius- ja väkijuomateollisuuden alalla

Pullottajina ja sodaveden valmistajina	794
Oluenpanijoina ja imellyttäjinä	275
Väkijuoman tislajina	30

Puuteollisuuden alalla

Taito-puuseppinä	67
Tynnyrintekijöinä	113
Saha- ja höylämyllytyöläisinä	373
Muina puutyöläisinä	6,805

*Metalliteollisuuden (muiden kuin raudan ja teräksen)
aloilla*

Vaskiseppinä	809
Keiloseppinä ja kellojen valmistajina	4,851
Kulta- ja hopeaseppinä	6,380
Levyseppän töissä	1,775
Muina Metallityöläisinä	2,320

Paperiteollisuuden ja kirjapainoaloilla

Kirjansitojina	15,632
Paperilaitteiden valmistajina	17,302
Kaivertajina	453
Paperitehdastyöläisinä	9,424
Kirjaltajina, kivipainajina ja kirjanpainajina	15,981

Kangas- ja pukuteollisuuden aloilla

Valkasijoina ja värjääjinä	1,785
Mattotehdastyöläisinä	9,017
Puuvillatehdastyöläisinä	120,216
Sukka- ja kutomatehdastyöläisinä	34,490
Silkkitehdastyöläisinä	32,437
Villamyllyissä	30,630
Muissa kutomotehtaissa	51,182
Naisrääteleinä	344,794
Hattujen ja lakkien valmistajina	7,623
Muotikauppiaina	86,120
Neulojattareja	146,105
Paitojen kauluksen ja kalvostimien valmistajina	30,941
Miesten pukujen valmistajina	63,935
Muina pukutyöläisinä	21,042

Sekalaisilla aloilla

Luuta- ja harjatehtaissa	1,577
Sysien, koksien ja kalkin polttajina	43
Koneenkäyttäjinä ja lämmittäjinä (ei vetureissa)	177
Sormikkaiden valmistajina	7,768
Tehtailijoita ja virkailijoita y. m. s.	3,433
Mallien ja kaavojen valmistajina	204
Vaiokuvaajina	3,580
Kummitehdastyöläisinä	7,347
Tupakka- ja sikaritehdastyöläisinä	43,497
Verhoilijoina	2,158
Muilla eri työaloilla	90,810

Kuten edellä oleva tilasto osottaa, on naisilla suuri merkitys tämän maan teollisuudessa. Mutta iuokaamme nyt lyhyt silmäys naisten palkkoihin.

Massachusettsin valtio valtuutti viime vuoden toukok. 11 p. kuvernöörinsä nimittämään viisihenkisen komitean, johon piti kuulua vähintään yksi nainen, yksi järjestyneen työväestön edustaja, yksi työnantajain edustaja ja kaksi muuta kansalaista, ja jonka tarkoituksena oli tutkia naisten ja alaikäisten työläisten palkkakysymystä ja laatia siitä raportti, jota tultaisiin käyttämään nais- ja alaikäisten työläisten minimipalkka perusteena. Komitea esitti raporttina tämän vuoden tammikuulla.

Komitea oli tutkinut 15,278 naistyöläisen asemaa, neljällä eri teollisuusalalla. Se oli saanut selville, että 41 prosenttia makeistyyöläistä, 10.2 pros. kaupapalvelijoista, 16.1 prosenttia pesulaitoksien työläisistä ja 23 prosenttia puuvillatyöläisistä ansaitsivat vä-

hemmän kuin viisi dollaria viikossa; ja että 65.2 pros. makeistyöläisistä, 29,9 prosenttia, kauppapalvelijoista 40.7 pros. puuvillalaatoksien työläisistä ja 39.9 pros. ansaitsi vähemmän kuin kuusi dollaria viikossa.

Samoista lähteistä on julaistu arviolasku, kuinka paljon kotonaan sekä muualla asuva tyttö tarvitsee persoonallisiin menoihinsa viikossa.

Kotonaan asuvan tytön menot arvioidaan seuraavaksi:

Katuvaunumaksut	\$0.52
Vaatetukseen	1.92
Hammaslääkärille, silmälääkärille, muihin lää- kärimaksuihin ja lääkkeisiin52
Huvituksiin ja lepoaikoihin54
Sanomalehtiin ja aikakausjulkaisuihin07
Kirkolle10
<hr/>	
Yhteensä	\$3.67

Kodin ulkopuolella asuvan tytön menot arvioidaan seuraavaksi:

Vuokra ja katuvaunumaksut	3.00
Ravintoon	4.00
Vatteiden pesuun55
Vaatetukseen	1.92
Hammaslääkärille y. m. s.42
Huvituksiin ja lepoaikoihin54
Sanomalehtiin ja aikakausjulkaisuihin07
Kirkolle10
<hr/>	
Yhteensä	\$10.60

Mitä nämä numerot meille osottavat? Ne osottavat, että naistyöläiset, etenkin tehtaissa, kauppapuodeissa ja pesulaitoksissa, eivät saa edes sellaista palkkaa, että se riittäisi edelläarvioituihin elinkustannuksiin. Samalla ne osottavat meille sen syyn, joka ajaa kymmeniä tuhansia naisia joka vuosi prostitutsioonin palvelukseen.

Kun nuorten, elämänhaluisten naisten täytyy nälkäpalkalla raataa epäsideellisissä ja kaikin puolin raskavissa tehtaissa, olla aina puutteessa, niin onko siis syytä ihmetellä sitä, että useat heistä ennemmin antautuvat prostitueeratun inhottavaan ammattiin, sillä se kuitenkin takaa heille ruhtinaalliset tulot heidän entisiin tuloihinsa verraten. Pikemmin täytyy ihmetellä sitä, että suurempi osa työläisnaisista omaa niin lujan siveellisen tarmon, ettei se murru tuollaisen painon alla.

Avioliitto ei useassakaan tapauksessa paranna työläisnaisen asemaa, vaan päinvastoin asettaa se hänet entistä ankarampaan asemaan. Hänen täytyy pitää huoli taloudesta, synnyttää ja kasvattaa lapsia, ja sangen usein on hän pakotettu pitämään ruokataloa kaiken muun ohella. Tehdasseuduilla on perheenäiti useimmiten pakotettu työskentelemään tehtaassa, sillä miehen tulot eivät riitä perheen elatukseen.

Farmarin vaimon asema ei ole paljonkaan sen parempi, sillä hänen täytyy pitää huoli karjasta ja avustaa miestänsä maanviljelyksessä. Katsoimmepa työläisnaisen nykyistä asemaa milta kannalta tahansa, niin olemme pakotettuja tunnustamaan, että työläisnaisten asema on vieläkin kurjempi kuin miesten.

Lawrencen lakko osotti meille kyllin selvästi, mitä työläisnaiset voivat odottaa kapitalististen virkailijain taholta. Siellä räökkäsivät poliisit naislakkolaisia aivan yhtä julmasti ja sydämettömästi kuin miehiäkin. Kapitalistiset virkailijat edustavat vain kapitalistien etuja, joten he eivät anna työläisnaiselle sen suurempaa arvoa kuin työläismiehellekään — he pitävät häntä vain raatajana, jonka on nöyrästi taivuttava kapitalistisen riiston alaiseksi.

Naistyöläiset voivat pelastua heitä pusertavasta orjuudesta vain siten, että he liittyvät työläismiesten kanssa samaan taistelurintamaan; heidän täytyy järjestyä taloudellisesti sekä poliittisesti taistelemaan koko työväenluokan oikeuksien puolesta.

Kapitalistiluokka ei tunne mitään sääliä työläisiä kohtaan, se riistää yhtä kylmäverisesti naisia ja lapsia kuin miehiäkin. Kapitalistit eivät välitä ensinkään siitä, vaikka tuhannet naiset ennen aikaan kuihtuvat tehdaiden pölyisissä komeroissa; vaikka kymmenet tuhannet työläisten tyttäret joutuvat nälkäpalkkojen takia prostitueeratun inhottavaan ammattiin; vaikka tuhansia naisia murskaantuu tehdaiden koneissa joka vuosi — he janoovat vain lisää kultaa, lisää yhteiskunnallista valtaa. Heitä ei liikuta työläisnaisten ja lasten kärsimykset ja kyynleet, sillä nykyisen järjestelmän valitessa saavat kapitalistit sitä enemmän nauttia elämästä ja hyvinvoinnista, kuta kurjemmassa asemassa työväenluokka on.

Työläisnaisilla ei ole siis mitään muuta pelastuskeinoa, kun liittyä miesten kanssa samaan taistelurintamaan. Heidän on liityttävä unio-järjestöihin, voi-

dakeen niiden avulla saada välillisiä parannuksia olosuhteisiinsa. Mutta naisten täydellinen vapautuminen voi tapahtua ainoastaan sosialismin toteuttamisen kautta. Niin kauan kuin osa yhteiskunnan jäsenistä omistaa tuotantovälineet, joista koko yhteiskunnan toimeentulo on riippuvainen, niin kauan tulee myös työtätekevä väestö, niin miehet kuin naisetkin olemaan orjuutetussa palkkaorjan asemassa.

Sosialismi vaatii nykyisen riistojärjestelmän kumoamista ja sen tilalle asetettavaksi taloudellinen tasavalta, jossa työläiset ovat itse omia isäntiänsä; jossa ahnaat kapitalistit eivät enää polje lokaan miehuutta ja naisellisuutta; jossa miehet ja naiset; isät ja äidit, taloudellisesta epävarmuudesta vapaina kasvattavat uutta ja parempaa ihmispolvea.

Tuhannet, miljoonat naiset ovat jo tämän käsittäneet ja liittyneet sosialismin punaisen vapauden lipun juurelle, ja taistelevat vointinsa mukaan väsymättömällä innolla maailman jaloimman aatteen — sosialismin toteuttamisen puolesta, jonka toteuttaminen merkitsee työväenluokan, miesten, naisten ja lasten ja samalla myöskin ihmiskunnan vapauttamista kapitalistisesta riistojärjestelmästä ja sen inhottavista seurauksista.

Kehitysopillisia huomioita läheltä ja kaukaa

Lähellä Ellensburgia, Wash., on äskettäin löydetty yksitoista esi-ihmisen luurankoa. Heti silmistä alkaen kallistuu otsa suoraan taaksepäin, ja yläleuassa on kaksi riviä etuhampaista. Ne löydettiin Craigshillin mäestä, noin 20 jalkaa maanpinnan alapuolelta ja samaten noin 20 jalkaa syvältä mäkirinteen etupuolesta mitaten; ne olivat hautaantuneina liuska savikerrostuman peittämään sementtikalliioon, joka oli täydellisesti kuiva. Leukaluut ovat niin väljät, että nykyaikainen ihminen helposti voi pistää naamansa niiden sisälle. Muutkin luut ovat paljoa vankemmat kuin tavallisen nykyaajan miehen. Reisiluu on 20 tuuman pituinen, josta päättämällä nämä esi-ihmiset ovat olleet 6 jalkaa 8 tuumaa pitkiä. Etuhampaat ovat kuluneet lähes leukaluita myöten; toht. Munson, joka löytöä on tutkinut, sanoo sen aiheutuneen ravinnon nauttimisesta keittämättömänä ja koviin esineitten pureskelemisestä. Kovin kalteva otsa todistaa perin alhaista älyllisen kehityksen astetta.

Sanomalehtiutinen v. 1912.

Tuollaisia löytöjä on monasti ennenkin tehty. Löytöpaikkojen geologisista suhteista on voitu laskea, että alhaisella kehitysasteella olevia ihmisiä on

maapallon eri osissa asustanut jo miljoonia, ehkä kymmeniä miljoonia vuosia takaperin. Se on koko paha isku vanhalle, etupäässä Mooseksen tiedonantoihin perustuvalla käsitykselle, jonka mukaan koko hökötyks, aurinkoineen, kuineen, tähtineen, sanalla sanoen koko avaruus eli mailmankaikkeus olisi tuskin kuuden tuhannen vuoden ikäinen. Mutta tietysti niitä on iikkoja, jotka tänäkin päivänä sitkeästi pitävät kiinni Raamatun luomis- y. m. muinaistaruista. Samalla kannalla — ja lujasti — olisivat varmaan nuo yksitoista Craigshillin luuranko-miestä, jos heidät jollakin keinoin voisi herättää henkiin ja opettaa heille suomea (vaikk’ei muuta kuin mehukkaimmat kirous-sanat), että saisi heidät jäseniksi joko synoodalais- tai laestadiolaisseurakuntiin ja sitte hankkisi heille Kuparisaaren kaivoksiin “hyvät” työpaikat, “skotsmanin paanariksi”.

Luonnontutkijain keskuudessa on kehitysoppi nykyään jo lopullisesti hyväksytty, eikä sitä enää vastusta kaikki papitkaan, paitsi ihan pimeimmät, sellaiset kuin Suomiopiston leipomat ja melkein heidän sivistystasollaan olevat, vaivoin lukutaitoiset laestadiolaissaarnaajat. Valistuneempain jumaluusoppineittenkin täytyy aina lopuksi taipua päivänselvien tosiasioiden edessä. “Kehitys on se tapa, millä Jumala oikeitansa toteuttaa luomakunnassaan” — tuollaisessa kie-rässä muodossa he kehitysopin tunnustavat. Luulevat siten voivansa kuitenkin pelastaa uskon “Jumalaan” ja “luomiseen”, ja eräissä piireissä onnistuvatkin toistaiseksi. Mutta etevimmät luonnontieteilijät jo rohkeasti väittävät Jumalan ihan tarpeettomaksi

vain ihmisen omista kuvitelmistä johtuneeksi oletukseksi, ja ajatuksen erikoisesta luomisesta tosiasioita vastaan sotivaksi mahdottomuudeksi.

Tuo Craigshillin löytö ei ole maailmaa mullistava, ei mikään erinomaisen tärkeä; onhan vain lisänäytöksenä muutenkin riittävässä todisteiden sarjassa. Huomattava se silti on. Niinkuin moni muu luomisen kehityksen vaiheita seuratessa havaittu seikka, todistaa tämänkin löytö, ettei "kehitys" aina ja jokaisessa yksityiskohdassa tarkoita samaa kuin "edistys" tai "parannus"; meillä olisi nyt esim. täysi syy kaidehtia noita veljiä kaksinkertaisista yläleuan etuhampaistaan, meillä polosilla kun ainoakin hammasrivimme usein on ostettavissa. Silloiset elintavat kehittivät hammasrakenteen kestäväksi; ei ollut silloin hammaslääkäreitä, joka kadunkulmassa. Nyt ei noin voimakkaita purimia välttämättömästi tarvita; siksi ne kehittyvät yhä heikommiksi ja hauraammiksi.

Mutta tämä löytö samalla selittää erään ilmiön, jota ei moni liene tullut tarkemmin ajatelleeksi. Lapsille toisinaan pyrkii yläleuan ikenistä kasvamaan liikoja hampaita, joskus näyttää siltä kuin todella olisi tulossa kaksinkertaiset yläleuan etuhampaat. Jolloinkin lääkärit niitä nyhtävät pois, mutta useinkin antavat niiden olla, aikansa. Tämä ilmiö epäilemättä on n. s. atavismia eli palautumista; muinaisaikaisia esiisien ominaisuuksia saattaa näet yht'äkkiä ilmestyä myöhemmissä polvissa. Sellaisia tavataan muitakin; esim. muutamat ihmiset voivat eläinten tavoin liikkua korviaan ja päänahkaansa, vaikka heidän esivanhemmiltaan jo monessa polvessa nuo liikuntalihakset

ovat surkastuneet ja niiden hermot kuoleentuneet. Joskus on tavattu karva-ihmisiä, joilla on ollut karvapeite aivan kuin elukalla; myös on jolloinkin löydetty häntä-ihmisiä, joiden häntä on ollut tavallista pitempi.

Tuollaiset satunnaiset muinaisperimykselliset ilmiöt eivät kuitenkaan yksinään kelpaisi todistamaan ihmisen polveutuvan samasta alkuperästä kuin muutkin korkeammat imettäväiset — lähinnä apinat —, jos ei noiden satunnaisten ilmiöiden tukena olisi samansuuntaisia säännöllisiä ilmiöitä. Niitä on ihmisen ruumiinrakenteessa paljon. Mainitsen niistä ainoastaan pari huomattavinta. Kaikilla meillä on 4—5 yhteenkasvettuneesta nikamasta muodostunut häntäluu, jolla ei ole muuta merkitystä kuin että on muistona hännäkkäistä esivanhemmistamme. Eräiltä hännättömiltä apinoilta on tämä muistokalu kulunut vielä lyhemmäksi kuin ihmisiltä. Toinen sellainen kapine on umpisuolen umpijatko, joka hedelmänsyöjille esi-isillemme ehkä on ollut hyvinkin tarpeellinen, mutta meille se on ei ainoastaan tarpeeton vaan haitallinenkin, siinä kun usein syntyy vaarallinen tulehdus, jolloin tuo joutava kapine on leikkauksella poistettava.

Polveutumisopin tutkijat ovat saaneet selville, että itsekukin eläin sikiöasteella ollessaan suorittaa rotunsa koko siihenastisen kehityksen, tosin lyhyesti, suurin harppauksin, mutta niin varmasti, että juuri tätä lakia on pidetty ihmisen polveutumishistorian tärkeänä perusteena. Ensi viikkoina ei paraskaan asiantuntija voisi, jos ei tietäisi sitä ihmisen sikiöksi.

sanoa tuleeko siitä kala vai lintu; matelija vai inettäväinen; viimeisille kuukausille asti on sitä mahdoton erottaa koiran sikiöstä, ja vielä muutamaa viikkoa ennen syntymistä voisi sen yhtähyvin olettaa apinan sikiöksi.

Syntymättömän sikiön tutkimukset ovat kuitenkin vaikeita ja tarkkoja tehtäviä, joihin ainoastaan sitä varten valmistautuneet, tarpeellisilla apuneuvoilla työskentelevät oppineet pystyvät. Meidän muiden täytyy enemmän taikka vähemmän vastahakoisesti alistua uskomaan heidän havaintojensa ja väitteittensä pätevyyttä. Eikä tuo niin ylen vaikeata ole uskoa sellaista, mikä on oman järkipahasemme ja omien vähäisten huomioittemme kanssa sopusoinnussa, koska olemme uskoa jötköttäneet semmoistakin, mikä pyrkästi sotii kaikkea järkeä ja kokemuksamme vastaan.

Valmiita, mailmaan syntyneitä lapsia kuitenkin me aina olemme tilaisuudessa tarkastelemaan; sitäpaitsi muistamme yhtä ja toista omasta lapsuudestamme. Jos ihmissikiön kehitys kuvastaa ihmissuvun ruumiillista kehityskulkua pääpiirteissään, niin ihmislapsen kehittymisessä voimme nähdä rotumme henkisen kehityskulun lyhykäisesti uusiintuvan.

Heti maailmaan syntyessään ei ihmislapsi kenenkään syrjäisen mielestä ole mikään erinomaisen kaunis kappale. Onhan jotensakin yhtä rakastettavan ruma ryppynaama kuin apinankin penikka. Vasta jonkun ajan kuluttua molemmat muodostuvat miellyttävämmän näköisiksi palleroiksi.

Useat meistä ovat varmaan tulleet huomanneek-

si pikkulapsien uskomattoman suuret käsi- ja jalkavoimat. Jos ne sattuvat varmistamaan käsivarteesi kiinni, voit ne helposti nostaa käsistään kohoksi, eivätkä ne aivan heti väsy tai hellitä otettaan. Sittemmin, lapsen kasvaessa nuo ylimääräiset voimat vähitellen katoavat, vaikka lapsi muuten ruumiiltaan vankkenee ja voimistuu. Menec monet pitkät vuodet, ennenkuin se taas harjoittamalla saavuttaa sellaisen jäntevyyden, että voi riippua käsistään tai jaloistaan. Mistä tuo ensimmäinen tartuntavoima vastasyntyneellä lapsella? Selityksen ovat antaneet ne, jotka ovat nähneet apinaäidin pakenevan pienokaisensa kanssa. Puusta puuhun hyppiessään ja kiipeillessään tarvitsee emo kaikki neljä kättään, joten se ei kiireessä menossa voi kantaa pentua sylissään, niinkuin ihmisäiti lastaan — ihminen kuin liikkumiselimikseen tarvitsee vain kaksi raajaa. Apinalapsi tarttuu kaikilla raajoillaan emonsa kaulaan ja rinnan alle; sen täytyy itsensä pitää huoli siitä että pysyy mukana jo ennenkuin kykenee omintakeisesti paikaltaan liikkumaan. Nähtävästi on apinain ja ihmisten yhteisillä esivanhemmilla aikoinaan vallinnut sama laki. Niin ovat n. s. "luonnollisen valinnan" vaikutuksesta jääneet eloon ja sukuansa jatkamaan ainoastaan ne yksilöt, joilla varhaisimmassa lapsuudessaan on ollut tuo tarttumiskyky parhaiten kehittyneenä. Perintönä se kyky sitte on siirtynyt aina nykyajan ihmislapselle, joka sitä ei enää ollenkaan tarvitse. Varmaan on tämä ominaisuus varsin hitaasti hankittu, kehittyen monen tuhannen sukupolven ajalla yhä täydellisemmäksi; hidas se myös näyttää olevan häviämään vaikka taas

tuhannet sukupolvet eivät ole tätä itsesäilytyskeinoa käyttäneet.

Isovarvas on pikkulapsella paljon liikkuvampi kuin aika-ihmisellä. Senkin voimme helposti ymmärtää, kun muistamme, että apinoilla takaraajatkin ovat käsiä, joissa "isovarvas" täydellisenä peukalona kääntyy toisia (meidän varpaitamme vastaavia) sormia vastaan. Kaikesta päättäen ovat yhteiset esivanhempamme samaten olleet nelikätsisiä. Niin vanhaa perua siis on tuo isonvarpaan liikkuvaisuus ihmislapsella, vaikka harvoin tuota tulee ajatelleeksi katsellessamme, kuinka pikkulapsi melkein yhtä vapaasti liikuttelee isoavarvastaan kuin peukaloaankin.

Pysty käynti, joka ihmiselle on epäilemättä ollut suureksi eduksi taistellessaan ylivallasta eläinkunnassa, on verraten myöhäinen saavutus, toteutunut vasta senjälkeen kuin ihminen ja apina jo olivat piikkiä aikoja kehittyneet kumpikin eri suuntaansa yhteisestä alkuperästä. Näemme, kuinka vaikeata pikkulapsen on päästä tälle asteelle. Kaikkein vanhimmista esi-ihmisistä tähän saakka löydetty kivettyneet luut kuitenkin osottavat niiden omistajien jo olleen pystykäyntisiä, sillä niiden takaraajat ovat olleet jalkoja eikä käsiä.

Milt'ei jo konttaamis- eli ryömimis-asteella ja vielä pitkät ajat jälkeenpäin ilmenee lapsissa tavaton kiipeilyhalu, joka ei niistä tahdo lähteä, vaikka saavat tuontuostakin aikamoisia kolauksia. Vanhemmat ovat vallan ihmeessä niiden "pahuudesta". Kieltämättä tämä on ikivanhaa perisyntiä, mutta lapset ovat sen synnin heissä nyt ilmestymiseen vähemmän syyll-

lisiä kuin heidän vanhempansa, jotka heihin siirtivät ihmiskunnassa säilyneen kiipeilyhalun, perintönä niiltä ajoilta, kun vanhempikin väki vielä oleskeli enimät aikansa puissa.

Näitä tähän asti mainittuja seikkoja voidaan pitää enemmän ihmisen ruumiilliseen kuin henkiseen kehitykseen kuuluvina. Asianlaita on kuitenkin sellainen, että noita kahta — "ruumiillista" ja "henkistä" — ei oikeastaan voi erottaa toisistaan; ruumiilliset seikat aiheuttavat n. s. henkisiä ilmiöitä, eikä n. s. henkisiä ilmiöitä ollenkaan tapahdu muuten kuin vastaavien ruumiillisten ilmiöitten yhteydessä. Aivojen suuruudesta ja monimutkaisesta rakenteesta, hermosolmujen (gangliain) lukuisuudesta ja hermoston herkkyydestä se johtuu ihmisen etevämyys eläinten suhteen. Lapsen aivosto ja hermosto eivät heti synnyttyä ole likimainkaan nykyaikaisen sivistys-ihmisen kehitystasolla; niillä vaan, säännöllisissä tapauksissa, on mahdollisuus tuohon asteeseen kehittyä, mutta vasta täysikasvuaisena ne sen kehityksen saavuttavat.

Pikkulapsien hermoston suhteellisen tylsyyden voi nähdä esim. siitä, kuinka räikeitä väri-, valo- ja ääni-ilmiöitä niille pitää olla, ennenkuin ne niitä ollenkaan huomaavat. Puolikasvuaisinakin lapset vielä sydämensä pohjasta nauttivat mitä ilkeimmistä äänistä ja aika-ihmisen korvia vihlovasta melusta. Siinä he ovat villikansojen tasalla, niin nykyisten kuin entisten. Samaten näemme luonnonkansojen, ja sivistyskansoissakin kehittymättömimpien aineksien nauttivan mitä koreimmista väreistä; niiden "taiteellinen aisti" s. o. näköhermot vastaavine avokudoksineen

eivät ole vielä kehittyneet kyllin herkiksi kiihottumaan vähemmän räikeistä väri-ilmioista.

Puhetaito epäilemättä on vielä myöhäisempi saavutus kuin pysty käynti. Arvatenkin se on alkanut sängen yksinkertaisista äännähdyksistä, joille on ruvettu antamaan määrätty merkityksensä. Monet korkeammat eläimet näkyvät myös helposti osaavan crottaa toveriensa rauhalliset ääntelyt niistä varotushuudoista, mitä ne vaaran uhatessa päästelevät. Apinoilla sanovat niitä tutkineet olevan "kieltä" koko pitkälti. Ne oikein kokoontuvat istumaan ja jüttelemaan; samaa voisi sanoa eräistä lintulajeista. Kaikkein alhaisempain, vielä kivikautta elävien raakalaiden, joita on tavattu Suurten Sundasaarien ja Uuden Guinean sisäosissa, kerrotaan kielenkäytössä olevan ainoastaan vähän etevämpiä kuin "puheliaimmat" eläinkunnan jäsenet.

Pikkulapsen puhe alkaa myös lyhyistä epäselvistä ääntelyistä, kehittyen päivä päivältä selvemmäksi, monimutkaisemmaksi, täydellisemmäksi. Vanhempien mielestä niiden edistyminen voi tuntua hitaalta, mutta jos heidän oppiaikaansa vertailisimme niihin suunnattoman pitkiin aikakausiin, mitä yksinkertaisimmankaan puhetaidon oppimiseen on täytynyt kuluu rotumme esi-isiltä, on lastemme hitaisinkin edistys silti nopeampaa kuin pikajunan vauhti etanan kulkuun verraten. Muutamissa vuosissa täytyy lasten päästä siihen, mihin rotumme on päässyt kymmenissä, ehkä sadoissa miljoonissa vuosissa. Mutta lastemme aivo- ja hermorakenteessa on tälle kehitysteelle pääsemisen edellytykset, joita esivanhem-

millamme ei ollut, ja joiden hankkimiseen on niin pitkät aikajaksot tarvittu.

Kun lapset jo jotensakin osaavat puhua, huomaa asiantuntija useasti heidän käyttävän eräitä sana- tai taivutusmuotoja, joita kielentutkijat tietävät kielestämme alkuaan olleen, mutta joita ei enää vuosituhansiin ole käytetty.

Monasti tavataan lapsilla eräs "pahe", josta he varmaan ovat monta syytöntä tukkapöllyä saaneet, nim. maan syöminen. Ne erityisellä himolla syövät multaa, savea tai hiekkaa, kun vain saavat tilaisuutta. Sen ei välttämättä tarvitse mitään todistaa, sillä ahmivathan lapset suuhunsa mitä hyvänsä, samaten kuin muutkin elukat ihan nuorina. Mutta saattaa tuollakin omituisuudella olla ikivanhat juurensa. Hyvin monista nykyajan villikansoista tiedetään, että ne herkuttelevat mikä milläkin multa tai savilajilla. Joulakulla asteella ollessaan lienevät esivanhemmamme olleet samanlaisia maansyöjiä, joten tuo lapsissa ilmenevä taipumus olisi sen asteen ohimenevää uusiutumista. Raamatun mukaan tosin ei ihminen vaan käärme sai käskyn "käydä vatsallaan ja syödä maata", mutta mitä syömiseen tulee, se on tietävästi aina käyttänyt liharuokia. Ihminen sensijaan lapsena "käy vatsallansa ja syö maata". Olisiko "vanha Aatami" hätäpäissään luullut tuonkin kirouksen koskevan häntä ja hänen siementään?

Silmiinpistävimpiä todistuksia sukulaisuudestamme apinain kanssa on lastemme tavaton matkimishalu. Puhumaan, samaten kuin kaikkeen muuhunkin, he aluksi oppivat vain aikaihmiä matkimalla. Vuor-

sikaisia ovat kaikki heidän leikkinsä, koko heidän elämänsä aikuisten ihmisten tahi heille tunnettujen eläinten matkimista.

Apinoissa herättää huomiotamme myös niiden suunnaton uteliaisuus. Lapsillamme se ominaisuus on yhtä voimakas. Kaikkea niiden täytyy käsin koetella, joka paikka penkoa, leikkikalunsa purkaa nähdäkseen mitä niissä on sisällä, ja vanhemmat ovat aivan epätoivoissaan niitten alituisesta kyselemisestä. Ilman tuota uupumatonta uteliaisuutta, tuota sammumatonta tiedonjanoa eivät ne niin nopeasti edistyisi; siinä se on koko ihmiskunnan henkisen kehityksen salaisuus.

Vähitellen alkaa kuitenkin lapsissa, kaiken matkimis-elämän ohella, ilmetä itsenäistä henkistä elämää. Tuon sisäisen elämän ensi ilmauksista puolueettoman arvostelijan monasti täytyisi sanoa samaa kuin vastasyntyneen lapsen ruumiillisestakin ulkomuodosta: "ei näytä kovinkaan viehättävältä". Yleispiirteenä on mielialojen alituinen vaihtelu, yhtä nopea kuin aiheeton. Tuo viattoman miellyttävä pikkukenkeli saattaa seuraavassa silmänräpäyksessä muuttua mitä häjyimmäksi oikuttelijaksi. Hillitsemätön itsekkyyks, täydellinen välinpitämättömyys toisten oikeuksista ja mielitekojen tyydyttäminen seurauksista huolimatta ovat lapsiluonteen perusominaisuuksia. Samat piirteet tavataan villien luonteessa. Erotus on vain siinä, että meidän lapsistamme, kun ne "tulevat järkiinsä", tuo itsekkyyks sopivan kasvatuksen ja opetuksen avulla voi karista vähemmäksi, mutta villi vain aniharvoissa poikkeustapauksissa kehittyy antamaan arvoa toisten tunteille tahi tyyneesti

harkitsemaan tekojensa seurauksia. Niinkin myöhään, kun jo luulisimme lasten jossain määrin tajuvan mitä tekevät, meitä monasti loukkaa heidän luonteessaan silloin tällöin esiintyvä julmuus esim. pikkulintuja ja muita heidän käsiinsä joutuneita eläimiä kohtaan; kiusaavat ja kiduttavat niitä vain huvikseen. Säälän tunne toisen kärsimyksiä nähdessään on ihmisen myöhäisempiä saavutuksia, koskapa se sivistysihmisenkin lapsessa herää vasta verraten myöhään — alhaisimmissa yksilöissä ei ollenkaan, sillä näemmehän joskus raakaluontoisten aikaihmissenkin yhä vielä huvittelevat itseään pilkkaamalla raajarikkoja, härnäämällä mielivikaisia tai muuten kiusaamalla heikompiansa. Eläimen muodostuminen ihmiseksi ei ole läheskään loppuun suoritettu edes sivistyskansojen piirissä; viimeisten jälkijoukkojen voi sanoa henkisesti olevan korkeintaan metsäläistasolla.

Poikiemme ainainen tappeluhalu lienee perintöä entisiltä heimosotien aikakausilta; heidän helposti syttyvä seikkailuhalunsa on vain kansojen "sankaruus-ajan" etäistä kaikua. Mikä lumoava vaikutus senaikaisilla taruilla ja seikkailukertomuksilla onkaan nuorison mieleen! He aivan elävät niissä. Täällä Amerikassa tietysti enimmänsä leikkivät "indiaaneja". Mutta melkeinpä missä tahansa on nykyajankin pojilla mieluisimpana aseena jousi ja nuoli. Samaten on lastemme ensimmäisenä taideteollisuusalan esineitten muovaileminen savesta — siis sama ala, joka mitä erilaisimmissa oloissa eläneillä ja vielä elävillä villikansoilla on yhteinen ja monella ainoa minkään verran kehittynyt.

Jos ei itse muistaisi omaa lapsuuttansa voisi tuskin käsittää kuinka täydellisesti lapset elävät mielikuvituksensa mailmoissa. Yhtä hartaasti kuin me nyt aikuisina haluamme tietoja työoloista eri seuduilla maata, kapitalismin kehityksestä ja sosialismin leventemisestä kaikkialla, yhtä väsymättömiä ovat lapset kuulemaan ja vaatimaan lisätietoja omaan aatemaailmaansa kuuluvista asioista: noidista, haltioista, pienen pienistä menninkäisistä tai suuren suurista jättiläisistä. Sadut — etupäässä oman kansamme lapsuusajoilta säilyneet kansantarinat — ovat heille mieluisinta hengen ruokaa, kutä ihmeellisimpiä, luonaottomampia ja järjettömimpiä, sen parempi. Arvaa sen kuinka voimakkaasti tuollaiseen maaperään juurtuvat myös uskonnollisluontoiset ihmejutut, joshan sota- ja rikosromaanienkin roskainen kylvö.

Vertailun vuoksi leikkaan tähän toisenkin sanomalehdissä äskettäin kierrelleen uutisen:

P. Amaury Talbot ja hänen vaimonsa ovat palanneet seikkailurikkaalta matkaltaan Etelä-Nigeriasta, jossa tuskin kukaan valkoinen mies — ei ainakaan yksikään valkoinen nainen — ole koskaan ennen käynyt. He toivat muassaan enemmän kuin 2,000 kasvinäytettä, joista useat ovat kasvitieteelle uusia. Monet näistä kukista kasvoivat niin ylhäällä puissa, ettei niitä voinut saada muuten kuin ampumalla.

Talbot puoliset lähtivät matkalleen Elokuussa v. 1910 ja retkeilivät milt'ei tuntemattomissa osissa Etelä-Nigeriaa. He löysivät kuolleitten järven, jota alkuasukkaat uskovat koko maan kuolleitten olinpaikaksi. He myös tapasivat suunnattoman jonon suuria luolia, jotka ulottuivat niin kauas maan

sisülle, ettei ainoakaan ihminen ollut päässyt niiten perille; luolat täytti maanalaisten virtojen ainainen pauhu ja yölepakkojen kirkuna.

Talbot puolisojen enintä huomiota herätti alkuasukasten tavaton taikauskoisuus. Noituus on Länsi-Afrikan kaikkienkin alkuasukkaiden elämässä tärkeä tekijä; taikoja vastaan taisteleminen erityisillä palvelusmenoilla on heidän suurimpia huoliensa. Poppamiehillä, jotka käyttävät hyväkseen kansan pelonalaisuutta, on Talbot puolisojen tutkimusten mukaan hallussaan joitakin salaperäisiä voimia. He kykenevät joko hypnotismin avulla tai jollakin muulla keinolla, loihtimaan esim. saateenkaaren taivaalle.

Talbot herrasväki nähtävästi on hyviä kristittyjä ja omasta mielestään itse kaiken taikauskon yläpuolella. Jos he itse olisivat vähemmän uskonnollisia, eivät he yhtään ihmettelisi taikauskon ja poppamiesten erinomaista valtaa Etelä-Nigeriassa — seudulla, jossa poppamiehillä on käytettävänä sellaiset pelotuskeinot kuin tuo luolamanala outoine äänineen ja yksinäinen, kaameasti vaikuttava järvi päivän-pääsemättömän aarniometsän povessa. Olisipa vain Mooseksella Siinain korvessa ollut tuollaiset apuneuvot tulitusvehkeittensä lisäksi (joista viimeainituista jotkut uteliaimmat kaiketi silloin tällön pääsivät selville), niin varmaan kansa olisi pysynyt uskollisempuna "Jehovalle". Sitäpaitsi ei tuolla Afrikan aarniometsissä vielä ole kukaan Ingersoll, Payne, Locke tai Voltaire yrittänytkään mustien taikauskoa järkyttellä.

Mutta mitähän ajattelisi vuorostaan afrikkalainen musta poika, jos hän esim. täällä Amerikassa matkaillessaan sattuisi jollekin suomalaisseudulle,

jossa kourallinen "siirtokansaa" ylläpitää neljäkin kirkkoa pappeineen, vaikka heitä ei ole peljättämässä mitkään salaperäisen kamalat luola-äännet, joita voisi selittää vainajien henkien uhrivaatimuksiksi ja vaikka heidän poppamichensä eivät pysty laittamaan edes sateenkaarta taivaalle? Hänellä tosiaan olisi täysi syy ihmetellä valkoisen väestön herkkäuskoisuutta — väestön, joka monessa muussa suhteessa on päässyt hänestä niin paljon edelle kehityksessä.

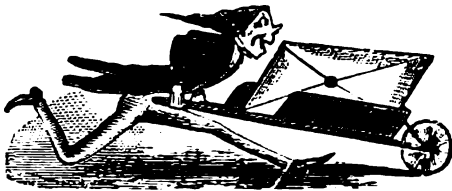
Edellä jo huomautin siitä, että ihmisen kehitys ei jokaisessa yksityiskohdassa merkitse edistystä tai parennyttä. Aivoja meillä on keskimäärin kolme senttvertaa kuin korkeimmillakaan apinoilla, mutta näiden aivojemme n. s. haistinliuskat ovat heikommin kehittyneet kuin koiralla; tämä tietenkin on johtunut siitä, että pysty käynti osottautui ihmiselle olemisentelellä edullisemmaksi kuin jälkien maasta nuuskiminen, joten hajuaistin kehitys tuli laiminlyödyksi — niin tarpeen kuin isot haistinliuskat tänäpäivänä olisivatkin esim. ruokatavarain tarkastajille ja poliisille.

Samaten näyttää ihmisen uskonnollisia mielteitä säilyttävä ja käsittelevä aivo-osasto jääneen hassusti jällelle muun aivokonciston kehityksestä. Amerikan löydön aikuiset Meksikon asukkaat, aztekit, jotka muuten olivat verraten korkealla sivistyskannalla, käyttivät juhlissaan julmia ihmisuhreja ja söivät niiden lihan. Nykyisissä sivistysmaissa on ihmisuhri herättänyt niin suurta ja yleistä vastenmielisyyttä, että papiston jo ammoin on täytynyt siitä luopua — mutta tässäkin asiassa vain puolittain eli kieräillen.

Yhä vielä väittää meidän luterilainen pappi Herran ehtoollisessa jakavansa Kristuksen "totista" ruunista ja verta. Muissakin kristillisissä kirkkokunnissa leipä ja viini jollain salaperäisellä tavalla edustavat samaa ihmisuhrin aatetta. Niissä kansoissa missä elukoita, etenkin pienempiä, uhrattiin, jäivät ne pappien saaliiksi, joten he perheineen sievästi pysyivät puuttumattomassa lihassa. Nyt katoollilainen pappi antaa ehtoollisvieraille ainoastaan leivän, mutta juo itse viinin; ei niin välitä leivoksista. Ja muissa suhteissa valistuneet ihmiset alistuvat kaikkiin tuollaisiin taikatemppuihin!

Kylläpä olisi aivojemme uskonto-kammio — tuojänikuinen rojun säiliö — perinpohjaisen suursiivouksen tarpeessa.

A. B. Mäkelä.

Pohjalla

Kirj. Mirian Finn Scott.

Ei ole miellyttävää elämä pohjalla. Mutta miljoonat ihmiset täällä laajassa ja rikkaassa Amerikassa kuitenkin elävät siellä, elävät yhteiskunnallisen kurjuuden pohjalla. He ovat verraten harvoja poikkeuksia lukuunottamatta reheliisiä ja ahkeroita työläisiä. Ja kuitenkin he huolimatta kaikista epätoivoisista ponnistuksistaan eivät ole kyenneet nousemaan tuosta elämän pimeästä kuilusta. Seinät ovat olleet liian jyrkät, heidän voimansa ovat olleet liian vähäiset. Jotkut heistä tosin saattavat onnistua kiipeämään kuilun laidan ylitse, ulos avarampaan elämään — ne ovat enimmäkseen lapsia, joita heidän vanhempansa ovat käsivarsillaan nostaneet ylös.

Mutta sittenkin on kuilu aina täyteen ahdettuna.

Nämä kuilun asukkaat eivät vaivoistaan ja kärsimyksistään tee suurta numeroa; he taistelevat hiljaisuudessa, "sulettujen ovien takana." Ulkopuoliselle maailmalle he saattavat vielä hymyilläkin. Teidän täytyy oppia tuntemaan noita ihmisiä, jos haluatte tietää heidän elämäntarinaansa. Nekin katkelmat hei-

dän kokemuksistaan ja taisteluistaan, mitkä tässä esitetään ja mitkä ovat kuvaavia kymmenientuhansien heikkäläisten elämälle, olen saanut tietooni vasta vuosikausia kestäneen läheisen tuttavuuden kautta.*)

Sellaisessa kaupungissa kuin New York, pienen palkka millä mies voi edes jonkunlaisilla siisteyden ja mukavuuden vaatimuksilla elättää vaimonsa ja kolme lastaan, on kuusitoista dollaria viikossa. Yksistään jo vuokran maksuun menevä erä on hirvittävän suuri. Manhattan saaren siinä osassa, missä köyhät ovat ahdistimmalle suloutuneet, nousee maan hinta, ilman että on pantu tikkuakaan ristiin sen arvon kohottamiseksi, 150,000—700,000 dollariin eekkeriltä. Mutta näiden korkeiden vuokrien ja yhäti kohoavien elinkustannusten suorittamiseen saa suurin enemmistö perheenisistä New Yorkissa vähemmän kuin edellämainitun viikkopalkan, eikä moni heistä edes lähimain sitäkään.

Silverin perhe on aina elänyt pohjalla. Silver on paidantekijä; tai tarkemmin puhuen häntä ei voi sanoa paidantekijäksikään, sillä hän valmistaa ainoastaan osan paidasta. Hänen tehtävänään on pallistaa paidan helma ja tästä työstä hän saa 1 ja kolme neljättäosaa senttiä tusinalta. Täten hän ansaitsee noin seitsemän dollaria viikossa.

Mutta kun tämä palkka on ollut aivan riittämä-

*) On huomattava, että kirjottaja on porvari, joka köyhälistön tarinoihin tutustuakseen tarvinnee vuosikausia, jotavastoin meikkäläinen tuntee niitä omasta kokemuksestaan ja toistekin kokemuksiin tutustuu muutamassa hetkessä.

tön hänen, vaimon ja neljän lapsen ylläpitoon, niin on vaimonkin oltu pakko ryhtyä auttamaan elannon hankinnassa. Hän on taitava, vaikkakaan ei mikään erittäin nopea ompelijatar. Ensi aikoina hän ompeli ja korjaili lasten pukuja. Nämä sirot, käsin tehdyt puvut, joita valmistettiin yläkaupungin palatsien lapsille, möi sitten liike, jonka työssä hän oli

Näköala lasten leikkikentästä suurkaupungin työväenkorkeissa

suurella voitolla. Mutta tästä voitosta sai Silverin vaimo vain mitättömän osan työpaikkana.

Myöhemmin hän hankki itselleen paikan pesulaitoksessa. Palattuaan raskaan päivätyön jälkeen työpaikastaan, oli hänellä edessään kotityöt, jotka usein kestivät aina puoleen yöhön, jopa myöhempäänkin. Ennen päiväkoittoa oli hän jälleen liikkeellä valmistaen ruuan ja tehden siivoamistyöt. Kuuden aikaan

oli hänen otettava lapset vuoteelta, usein puoliuunisina, ja puettava heidät kouluun menoa varten. Ja neljänestä vailla seitsemän hän oli jo menossa pesulaitokselle.

Joku aika takaperin sattui Silverin työ-alalla olemaan vähän työtä ja menetti paikkansa. Samaan aikaan sairastui yksi lapsista lavantautiin. Vaimon luonnollisestikin täytyi jättää paikkansa pesulaitoksessa voidakseen hoitaa pientä poikaansa.

Paraimmillaankin ollessa he olivat hädintuskin ansainneet elämänsä, joten heiltä ei ollut säästynyt ainoatakaan dollaria tällaisen hätätilan varalle. Heidän kohdalleen nyt sattunut tapaus oli samaa kokemusta mitä melkein jokaisen köyhän perheen on kestettävä: he lainailivat mistä saivat, panttasivat tavaroitaan ja menivät kaikenlaisiin sitoumuksiin tulevien ansioittensa varalle — ja sittenkin saivat he kärsiä purevinta nälkää ja epätoivoa.

Pienen ja sairaan lapsen tähden, jonka hyväksi he kykenivät niin kovin vähän tekemään, kärsi äiti enimmän. "Kun Willie alkoi parantua", kertoi hän minulle, "ja oli aina nälissään, ei minulla ollut hänelle annettavana muuta kuin palanen leipää. Kuinka hän rukoilikaan saadakseen hiukan lisää! Ja ainoa mitä voin tehdä, oli istua hänen vuoteensa ääressä ja kertoa hänelle tarinoita siksi kunnes hän unhetti nälkensä ja nukahti uneen."

* * *

Myöskin robinsonilaiset ovat myös aina eläneet pohjalla. Kerran heillä oli toivo päästä kuilusta ylös.

Robinson oli räätäli — hikipajan työläinen . Hänen kunnianhimosna oli kohottaa perheensä parempaan taloudelliseen asemaan. "Hän työskenteli ahkerasti, eikä koskaan valittanut; hän oli hyvä, kerrassa hyvä mies", sanoi Robinsonin vaimo minulle.

Kaksitoista tuntia päivässä ja kiireenä työaikana kuusikintoista tuntia, hän istui ummehtuneessa ja kuumassa työhuoneessa, tehden naisten päällystakkeja, koettaen pitää puoliaan sähköllä käyvälle neulomakoneelleen. Mutta ummehtunut ilma, pitkä työ-aika ja vinhaa vauhtia käyvän koneen hellittämätön pyörintä — ne kaikki alkoivat jättää merkkiänsä häneen.

Eräänä päivänä hän uupumuksesta luhistui työnsä ääreen. Työnjohtaja lähetti hänet kotiin ja toimitti lääkärin häntä katsomaan. Lääkäri tutki hänet, ei virkannut mitään, katsahti vain ikkunasta rakennuksen umpikujaan.

"Olenhan kai taas terve päivän parin kuluttua?" kysyi räätäli tuskallinen levottomuuden ilme kasvoiltaan. "Ei suinkaan tämä ole mitään sen vaarallisempaa, vai mitä?"

Lääkäri käännähti häneen melkein raakamaisesti: "Ei se ole muuta kuin keuhkotautia — hikipajan tautia," vastasi hän yrmeästi. "Työnne on kuluttanut teidät loppuun. Lopettakaa se ja menkää maalle, niin voitte saada terveytenne takasin."

"Mutta miten minä voin päästä maalle, herra tohtori? Minulla ei ole rahaa — ja millä minun perheeni sitte elää?"

Siihen kysymykseen ei lääkäri vastannut mitään.

— Räätitillä oli vaimo ja kolme pientä lasta elätettävänä, siksi hän palasi jälleen koneensa ääreen. Entistä tiukemmin yritti hän työskennellä. Mutta eräänä päivänä hän oli liian heikko kyetäkseen nousemaan vuoteeltaan ja sitten — niin sitten hän meni maalle. Hän lepäilee nyt varjoisella hautausmaalla lähellä Brooklyniä.

Tämä tapahtui kaksi vuotta sitten. Siitä saakka on leski saanut olla sekä isänä että äitinä pienelle perheelleen; toivo päästä kiipeämään pois köyhyyden kuilusta näyttää nyt olevan kokonaan mennyt. Hän ponnistelee urheasti, mutta kaikesta siitä huolimatta ei hän jaksakaan nousta tuumaakaan. Hänestä on tullut ränssityneen vuokrakasarmien hoitaja, josta toimesta hän saa palkakseen asua kahdessa pienessä huoneessa. — Ne saavat käydä hänelle kodin verosta. Kuin toimii ei tuota mitään rahatuloja, niin täytyy hänen hankkiakseen ruokaa ja vaatteita itselleen ja pienille lapsilleen käydä pesemässä ihmisten lattiaita ja vaatteita.

Heidän ruokanaan harvoin on muuta kuin leipää ja palan huuhteena kahvia tai teetä.

“Saan olla kiitollinen, uskokaa pois”, sanoi hän minulle, “jos meillä on senverran kuivaa leipää että juuri hengissä pysymme. Lihaa, voita, munia” — hän kohautti olkapäitään ja hymähti tuskallisesti — “tuskinpa enää niitä tuntisinkaan, jos sattuisin näkemään”.

Varsinkin viime talvi otti lesken lujille. Hän sai tuskin kylliksi työtä kyetäkseen pitämään perheensä hengissä. Koko pitkän talven aikana hänellä ei ol-

lut minkäänlaista lämmitystä asunnossaan muulloin kuin kaikkein kylmimpinä öinä. Näinä erikoisen kylminä öinä tosin oli heillä polttoainetta — paperia ja muuta palavaa romua, jota hän oli koonnut roska-astioista ja pannut säästöön. Mutta kun tällaiset roska-jätteet ovat perin keinoa polttoainetta ja kun niitäkään ei ollut edes riittävästi kunnollisen tulen pitämiseksi, niin täytyi äidin pysytellä valveilla koko yön ja pitää pientä valkeata teekattilan alla, panna siinä kuumentamansa vesi pulloihin ja niiden avulla lämmittellä pienokaistensa jalkoja.

“Raskaaksihan se käy”, sanoi hän, “mutta en minä siitä niin paljon välittäisi omasta puolestani, kunhan vain näkisin jotakin parempaa tulevaisuuden toivoa lapsilleni.”

Samoin kuin Robinsonin vaimo, on Freemaninkin vaimo leski, vaikka hänen miehensä tosin onkin vielä elossa. Molemmat he ovat joutuneet leskiksi miestensä ammattiin kuuluvien vaarojen tähden.

Freeman oli rautatyöläinen ja tuli hyvin toimeen. Hänen palkkansa oli riittävä takaamaan perheelle kunnollisen toimeentulon ja avioparin suunnitelmana oli antaa lapsilleen hyvä koulukasvatus, sekä valmistaa heille tilaisuus alottaa elämää sellaista, johon heillä itsellään ei ollut ollut mahdollisuutta. Sitten eräänä päivänä hänen työpaikallaan muuan ketju katkesi — teräskappale putosi — ja Freeman joutui kahdeksi kuukaudeksi sairashuoneeseen. Kun hän vihdoinkin pääsi sieltä pois, ei hänestä enää ollut työntekijäksi. Hänellä oli vielä jäljellä yksi toive johon hän suuresti luotti: hän toivoi voittavansa vahingonkorvausta yh-

töitä; mutta yhtiö voitti hänet helposti oikeudenkäynnissä. Ammattiyhdistys, johon hän oli kuulunut jäsenenä, auttoi häntä jonkun aikaa, mutta ammattiyhdistyksenkään rahavarat eivät avuttoman miehen ylläpitoon iankaiken riitä ja näinpä se taakka lopulta siirtyi Freemanin hennon vaimon hartioille.

“Ei kestä enitü kauan kun pikkulapsemmekin Jo kykenee auttamaan meitä kukkien teossa”, sanoi tämä äiti

Tapaturman sattuessa hän oli sievä nuori nainen vaikkakin heikkorakenteinen ja helposti hermostuva luonteeltaan. Hän alkoi ommella — yritti kaupustella kaikenlaisia pikku tavaroita — kokeili pitämällä

ruokavieraita. Mutta hänen miestään kohdanneen tapaturman aiheuttama säikähdyks, vuosikausien rasittavan työn huoli ja jännitys, avuttoman miehensä alituisen palveleminen — kaikki tämä on lopultakin hänet murttanut. Hänestä on tullut hermosairauden uhri; saapa hän ajottain kaatuvataudinkin kohtauksia.

Seurauksena tästä on ollut, että hän ei enää kykene säännölliseen työhön; ei kukaan halua ottaa työhönsä henkiöä, joka koska tahansa voi saada hermoheikkouden kohtauksia. Hän voi vielä ansaita hiukan silloin tällöin, mutta hänen ansionsa ei riitä muuhun kuin niukkaan ravintoon, jona pääasiallisesti on tuikahtunut leipä, sellainen, jota saa sentillä kappaleen. Vuokransa he saavat armeliaisuusyhdistykseltä.

“Voi kuinka alentavaa on elää armeliaisuuden varassa!” huudahti hän minulle. “Jos vain voisin olla samanlainen kuin muut ihmiset ja tehdä työtä, niin olisin onnellisin nainen maailmassa!”

Mrs. Freemanin onnettomuus on ollut syynä moneen pikku murhenäytelmään. Eräänä päivänä hän sai jonkun verran rahaa, rahaa, jota hän oli odottanut — rahaa, joka oli lieventävä hänen perheensä kiipeää puutetta. Kun hän riensi kotiin rahat mukanaan, oli siitä johtunut ilon-puuska liikaa hänen hermoilleen: Se aiheutti hänen taudinkohtauksensa uudistumisen ja sitä sairastaessa hupeni pieni varasto taas kuiviin.

* * *

Mrs. Goldman näyttää aina reippaalta ja siistiltä ja hänen kasvoiltaan säteilee iloinen hymyily silloin

kun hän näyttäytyy ulkona kodistaan. Mutta esiripun takana on maailma hänellekin katkeraa kamppailua — sitä tavallista taistelua. Perheeseen kuuluu kahdeksan henkeä ja näistä kahdeksasta kaikki muut paitsi kaksi nuorinta, jotka ovat vielä melkein sylilapsia, tekevät työtä kodin ylläpidoksi. Ja sittekään perhe ei ole onnistunut kiivetä pois köyhyyden kuilusta.

Perheenisä on kuleksiva lasinleikkaaja — ei ole onnistunut saamaan sen parempaa työtä. Kaiken päivää kanneksii hän puista työkalulaatikkoaan lasiruutuineen pitkin katuja katsellen mistä saisi särkyneitä ikkunan ruutuja korjatakseen. Hänen ansionsa eivät nouse yli kolmen tai neljän dollarin viikossa. Äiti neuloo kotona eikä parhaimmassakaan tapauksessa ansaitse enempää kuin viisi senttiä tunnissa. Neljä vanhinta lasta — vanhin ei ole vielä täyttä kolmeatoista — kaupustelevat koulusta päästyään helpohintaisia makeisia kaduilla. Ja sittekään kaikki nämä ansiot yhteenlaskettuna eivät riitä perheen niukan menoarvion korvaamiseen, jonka vuoksi heidän on tasattava kolmihuoneinen asunto erään lesken ja hänen tyttärensä kanssa.

Kun erään talvi-illan hämärissä kävin katsomassa goldmanilaisia heidän asunnossaan — kuudennessa kerroksessa, pihanpuolella, pitkän pimeän käytävän perällä — tapasin Mrs. Goldmanin keittiössä ahkeraan neulomassa ja kaksi nuorinta lasta leikkimässä lattialla. Huoneessa ei ollut muuta valoa kuin se mikä tuli keittiön uunissa palavista hiilistä ja siksi istuikin vaimo mahdollisimman lähellä ikkunaa voidakseen

käyttää hyväkseen talvisen harmaan päivänvalon viimeisenkin hämyä. Hän tervehti minua sydämellisesti ja hetkisen äänettömyyden jälkeen virkkoi:

“Te ette tainneet tietääkään, että minä osaan tehdä kuosikkaita pukujakin, vai kuinska?” Hän nosti ilmaan korkeasti puuvillakankaasta tehdyn pikkupojan takin.

“Minä valmistan näitä viimeisten Pariisin mallien mukaan — kolme kahdellakymmenellä viidellä sentillä — ja siihen hintaan panen itse napit”. Ja sitten hän lisäsi, siiminnähtävästi hämillään, lakkaamatta nopeasta ompelustaan: “Koetan saada nämä nopeasti valmiiksi, jotta voin ne lähettää tilaajilleni ja saada kaksikymmentäväsensenttiäni pannaokseni sen kaasumittariin. Sitte saamme valoa.”

Heti kun takit olivat valmiina sai vanhempi noista kahdesta kotona olevasta lapsesta lähteä viemään niitä tilaajille ja minä ja Goldman vaimo istuimme pimeässä jututellen asioista siihen asti kunnes lapsi palasi tuoden kaasua varten tarvittavan rahan.

Mrs. Goldmannin työpäivä alkaa neljän tai viiden aikana aamusella kestäen myöhään yöhön, jolloin hän vielä pesee, silittää, paikkaa ja neuloo noita pikkupoikien pukuja. Ja monena yönä on tapahtunut, että ainoan lepohetken minkä hän on saanut omakseen vuorokauden kuluessa, hän on nukahtanut istuallaan tuolilla pää käsien varassa pöydällä ja ompelus vielä käsissä.

“Mikäpä auttaa”, sanoi hän minulle, yhä vielä vaan hymyillen, “jos haluan elää, eikä halua lainata.

kerjätä tai varastaa? Työtä täytyy tehdä. Onhan minulla, jumalankiitos, edes kädet millä tehdä!"

* *

Milloin perheen luonnollinen leivänhankkijan ansiokyky on pieni tai kun sairaus tekee jo entistäänkin katkeran leipätaistelun vielä yhä katkerammaksi, niin raskain taistelun taakka useinkin lankeaa nuorten lapsien osaksi.

Singerin perheessä on perheenisä työssä miesten pukutehtaassa, pukujen silittäjänä. Hän on raitis mies ja ahkera työntekijä, mutta hän saa palkkaa ainoastaan kahdeksan dollaria viikolta. Tätäkään kurjan pientä palkkaa hän tuskin voi ansaita enempää kuin toisen puolen vuotta, lopun vuotta on hänellä vähän työtä — on sen työalan "hiijainen aika" — ja tänä aikana hän saa työtä ainoastaan kaksi tai kolme päivää viikossa. Ainoa muu apulähde perheen tuloissa on se, mitä kertyy vanhimman lapsen, kaksitoistavuotiaan pojan työstä; hän myy sanomalehtiä koulutuntien päätyttyä, sekä on lauantait ja sunnuntait työssä.

Mutta viime talvena syttyi perheessä uusi elämä ja kuten usein on laita niiden keskuudessa, jotka elävät pohjalla, on tämä syntymä, jonka olisi pitänyt olla suurin iotapahtuma, aiheuttanut katkeria koettelemuksia ainakin kahdelle perheen jäsenistä. Hento äiti, jo ennestään heikkoutuneena riittämättömästä ravinnosta ja liiasta työstä, menetti synnytyksessä viimeisetkin voimansa. Kymmenen viikkoa hän ensin sairasti kotona. Sitten hän oli jonkun aikaa sairaas-

lassa. Nyt hän on taas kotona, yhä vielä sairaana, eikä lääkäri tiedä, koska hän jälleen voimistuu kyliksi kyetäkseen ryhtymään työhön.

Sairaana äidin ja vastasyntyneen lapsen hoitaminen, toisten kolmen lapsen ruokkiminen ja pukemi-

Koko perhe elää pähkinän kuorimisella, asuen likaisessa kellari-kerroksessa. Isällä on suutarinpenkki huoneennurkassa, mutta ei ole työtä

nen sekä taloudenpidosta huolehtiminen on joutunut vanhimman tyttären, Rosien, hennoille hartioille, Rosien, joka päällisiksi yhteentoista ikävuoteensa nähden on pienikasvuinen. Eikä Rosien työ pääty vielä silloinkaan, kun hän puoliyön aikaan menee vuoteel-

leen vuoteelle, joka on tehty kolmesta seinää vastaan peräkkäin asetetuista tuoleista ja jossa patjama on vanha patto ja peitteenä hänen omat vaatteensa. Yön aikana on hänen noustava ylös useita kertoja katsomaan pikkulasta; hän osaa pidellä ja ruokkia sitä paremmin kuin isä, sillä hän on hoitanut pikkulapsia jo neljänestä ikävuodestaan saakka — jo neljän vanhasta.

Eräänä iltana, kun kävin heitä katsomassa, tapasin Rosien risaisissa pukimissa, hihat käärittynä korkealle luisille pikku käsivarsilleen, pesemässä perheen vaatteita, uupunut hento ruumis kumarruksissa höyryävän pesu-ammeen yli. Hän haluaisi kiihkeästi kehittää itseään ja voidakseen käydä edes osan päivästä koulussa hän koettaa iltasin saada tehdyksi niin suuren osan taloustöistä kuin suinkin. Mutta vaikeaksi käy olla äitinä, sairaanhoitajattarena, taloudenpitäjänä ja samalla vielä opiskella.

* *

Kun työläinen on taistellut tämän pitkällisen taistelunsa koettaessaan kohota hieman ylemmäksi pelkän kurjan olemassa-olon tasoa ja kun vanhuus on hänet saavuttanut eikä kukaan enää halua antaa työtä noille hitaille, heikkoudesta vapiseville käsille, jotka ovat menettäneet näppäryytensä, — niin julma on tosiaankin kuilun asukkaana edessä oleva kohtalo. Oli-pä hän miten uuttera tahansa, kuuden, kahdeksan tai kymmenenkin dollarin epäsäännöllisesti ansaitusta viikkopalkasta voi hyvin vähän säästää vanhojen päivien varalle varsinkin elinkustannusten alituisesti

kohotessa. Lapset, jotka vuorostaan alkavat ansaita — siinä vanhuuden ainoa toivo.

Mendelssohn ja hänen vaimonsa ovat kumpikin jo sivuuttaneet seitsemänkymmenennen ikävuotensa. Mendelssohn on ammatiltaan turkitsija, mutta jostakin syystä kukaan työnantaja ei enää halua häntä työhönsä. Silloin tällöin saa hän jonkun pienen toimen ja ansaitsee siinä muutamia kymmensenttisiä. Onneksi heillä on lapsia, vaikka hekin ovat jo naimisissa ja itsekullakin ovat omat kamppailut kamppailtavana, joten heiltä ei suuriakaan liikene. Vanhuksien asumuksena on huonepahanen erään kauppapuodin perällä ja heidän ruokaansa kuuluu pää-asiallisesti leipä, sillit ja tee. Pyhäksi saa vaimo kahden sentin edestä kermaa, josta hän tekee oman kosher-voinsa *).

Niin köyhiä kuin ovatkin, ilmenee näiden avuttomien vanhuksien käytöksessä onnellisuus, jota siinä asemassa tuskin voi ymmärtää. Kunkin päivän minkä he elävät, sanovat he olevan "lahjan Jumalalta". Ja köyhyydestään huolimatta harjottavat he itsekin hyväntekeväisyyttä: joka perjantai-iltana *) solahtaa pari senttiä "sokeiden kolehtiin".

Vierasvaraisia he myöskin ovat. Viime kerralla kun olin vanhusparia katsomassa, lähti ukko Mendelssohn kiireesti huoneesta palaten pian takaisin appelsiini kädessään. Sen hän kivenkovaan tahtoi minun syömään. Koko käyntini aikana ei heiltä kuulunut

*) Juutalaisten uskonnollisiin menoihin kuuluu syödä sabattina ja juhlapäivinä erikoisten määräysten mukaisesti valmistettuja ruokia, joita nimitetään kosher-ruoksi. On esim. kosher-lihaa, koshervoita, j. n. e. Suom. muist.

**) Juutalaisten pyhän aatto. Suom. muist,

valituksen sanaa. Lähtiessäni puristi tuo kumarainen, valkohapsinen ukko lämpimästi kättäni ja sanoi hymyillen: "Minua itseäni ei mikään vaivaa. Tuo taskuni: se vaan voi vähän huonosti."

* *

Mutta kun vanhuus on saavuttanut eikä ole lapsia, silloin asema on vielä paljon pahempi. Hauptman

Kolme sukupolven New Yorkin Itäkaupungin vuokrakasarmissa ja hänen vaimonsa ovat jo aikoja sitte sivuuttaneet työkykyiset vuotensa, mutta kun heillä ei ole säästöjä, eikä lapsia, ja kun he ovat liaksi ylpeitä pyytämään tai vastaanottamaan almuja, niin he yhä vielä yrittävät taistella. Yksi-²"huoneinen" kellari, jonka sisäkatto on tasolla kadun jalkakäytävän kanssa ja seinät

kylmät ja kosteat, pieni matala vuode-rähjä, puulaa-
tikko pöytänä, tuoli, josta selkänoja on katkennut,
pieni hiiliuuni, muutamia vakkoja keittoastioina —
siinä on tämän raskaasti raataneen vanhusparin "koti"
— tosiaankin sananmukaisesti pohjalta.

**Keuhkotautinen perheen emäntä kyökis-
sänsä kyökkipahassaan**

Ukko Hauptman, enää mihinkään muuhun kyke-
nemättömänä, on vanhoilla päivillään turvautunut jon-
kinlaiseen rääsysten kokoojan ammattiin. Hän kokoi-
lee pukutehtaiden lattioiden tilkkuja sekä lajittelee ja
myy ne; hän saa katsoa onnistuneensa hyvin ansaites-
saan kaksi tai kolme dollaria viikossa. Aina viime

vuoteen saakka oli vaimolakin vielä silloin tällöin työtä kätilönä ja saattoi siten osaltaan hieman ansaita yhteistä elannon apua. Mutta toissa talvena hän sai kylmästä luuvalon oikeaan käteensä; kuukausiin ei hän pannut mitään huomiota siihen, vaikka kipua yhä jatkui. Viimein hänet saatiin menemään lääkäriin ja kolme kuukautta takaperin tehtiin hänessä vaikea leikkaus. Maattuaan sairaalassa kahdeksan viikkoa palasi hän vuoderähjälleen kellariin, jossa hän nyt viettää kaiken aikansa, maaten siellä yksinään, päivästä toiseen, kellarin alituoisessa pimeydessä. Kaikki mitä hän näkee suuresta ulkomaailmasta, on ohikulkevien ihmisten jalat. Kapea vuoderähjä kun on vanhusten ainoa makuusija, makaa ukko kostealla kivilattialla hänen vieressään räsy pussit aiusinaan.

Äijä vanhus se nyt pitää huolta sekä talouden pidosta että leivänhankinnasta ja hän tekee parhaansa saadakseen luolansa näyttämään niin kodikkaalta kuin suinkin. Hän lakasee ja pesee kellarinsa lattiaa; hän kiinnittelee ympäri seiniä kaikenlaisia värillisiä paperipalasia, mitä sattuu keräämiensä räsyjen joukosta löytämään; onpa hänellä pahvista tehty kyyhkynenkin (sekin löytötavaraa) ripustettuna langasta kattoon.

“Tämä paikka on kaikki mitä muori näkee”, selittää hän, “siksi koetan tehdä sitä hiukan ilosemman näköiseksi.”

Jotkut näistä kurjuuden kuilun asujamista, kuten jo mainitsin, he eivät koskaan valita; he eivät ole koskaan tienneet mistään paremmasta ja siksi on heillä sydäntä hymyillä kurjuutensaakin keskellä. Jotkut ovat liiaksi väsyneitä, liiaksi työn

pökertämiä kyetäkseen valittamaan mistään. Toiset taas ovat liian kiintyneitä viime kuun vuokranmaksoon ja tämän päivän leivänsaannin suuriin kysymyksiin ehtiäkseen ajattelemaan mitään muuta. Mutta heidän joukossaan on yhä lisääntyvä lukumäärä niitä, jotka alkavat ajatella, alkavat kysellä.

Tämä kyseleminen panee jokaisen kaupungissa, kaivos- tai tehdasseudulla kurjuudessa elävän miehen

Tämä miellyttävä joukkue on juuri saapunut Ellissaarelle; minkähän sitä odottaa Manhattan saaren Eteläisessä osassa

ja naisen mielen levottomaan liikkeeseen. Toistaiseksi tämä kysymys jää enemmistöltä heistä vain kysymykseksi — sellaisenakin epämääräiseksi ja puolinaiseksi; toistaiseksi vasta aniharvat ovat mielessään laatineet sille vastauksen. Tuo yhäti kasvava, yhäti leviävä kysymys on pääpiirteissään samaa missä sen minulle teki hiilenkantajani — yksi noita kumarasel-

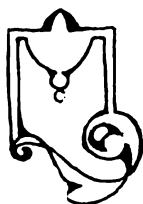
käisiä olentoja, jotka aamusta iltaan kantavat hiilipusseja ylös vuokrakasarmien portaita.

“Miksikä”, sanoi hän, “kun kerran tämä on maailman rikkain maa, kun kaikkea mitä tarvitsemme, on yltäkyllin saatavissa, kun olemme halukkaat tekemään työtä, ja lujasti työtä, kun koetamme parastamme — miksikä sittenkin kaikesta tästä huolimatta meidän täytyy raataa, elää ja kuoila täällä pohjalla, kurjuudessa ja puutteessa?”

Niin, miksikä?)*

(Suomensi. Wilho Boman.)

*) Vastauksen löydätte tutkimalla sosialismia.
Suoment.

RADIUM

sen ominaisuudet, käytäntö ja merkitys

Nimi *radium* on viimeisen vuosikymmenen aikana herättänyt suurta, melkeinpä voi sanoa tavatontakin mielenkiintoa, ei yksinään asianomaisissa tiedemiespiireissä, vaan myöskin n. s. suuren yleisön keskuudessa. Tietokäsikirjan lukijoistakaan ei tuo nimi varmaankaan useimmalle ole aivan outo. Ani harva kuitenkaan lienee ollut tilaisuudessa lähemmin perehtymään tätä nimeä kantavan, perin merkillisen kemiallisen aineen ominaisuuksiin ja sen käytäntöön, joten lyhyt, mahdollisimman helppotajuinen selostus niistä pystynee herättämään kylliksi mielenkiintoa puoistukseen paikkansa tässä juikaisussa.

RADIUMIN KÄYTÄNTÖ.

Radiumin keksi v. 1898 synnyltään puolalainen naiskemisti *Marie Sklodowska-Curie* yhdessä puolisonsa ja työtoverinsa Parisin Sorbonnen yliopiston fyysikalisen kemian professorin Pierre Curien*) kanssa

*) Nytemmin kuollut.

Keksintöön johtavat seikat ovat siksi kuvaavia huomattavampien kemiallisten keksintöjen kululle, että on syytä niistä tässä hieman laajemmin mainita.

V. 1896 oli saksalainen professori Röntgen keksinyt merkilliset X-säteensä (nykyään keksijänsä mukaan yleisesti tunnetut Röntgen-säteiden nimellä). Tämä käänteentekevä keksintö innosti tiedemiehiä eri maissa kokeiluihin tällaisilla "näkyttömillä" säteillä. Näiden tiedemiesten joukossa oli m. m. etevä ranskalainen fysikantutkija *Henry Becquerel*. Kokeillessaan eräällä pimeässä itsestään loistavalla ("fosforiseeraavalla") uraniumsuolalla*), hän sattumalta tuli huomaamaan että tästä uraniumsuolasta lähti säteitä, jotka pimeässä ja mustan käärepaperinkin läpi vaikuttivat valottamattomaan valokuvauslevyyn samalla tavalla kuin auringonvalo tavallisessa valokuvauksessa, vaikka tietystikin paljon heikommin.

Koettaessaan muiden tutkijain mukana löytää selitystä tähän Becquerelin tekemään havaintoon, teki rouva Curie — silloin vielä suurelle maailmalle tuntematon suuruus — muutamien aikehavaintojensa perusteella sen uskaliaan otaksuman (tai ehkä oikeammin sanoen ennakkojohtopäätöksen), että tuon uraniumsuolan säteilykyvyn täytyi johtua jostakin siinä pienissä määrin tavattavasta ennen tuntemattomasta aineesta, jolla täytyi olla tuollainen salaperäinen säteilyominaisuus. Otaksumansa pätevyYTEEN vahvasti luottaen ryhtyi rouva Curie pitkällisten ja vaivalois-

*) Suola-nimityksellä kemiassa tarkotetaan erästä luokkaa kemiallisia "yhdistyksiä", alkuaineyhtymiä, joista tavallinen ruokasuola on tyypillinen edustaja (siitä nimikin). Uranium on muuan raskas, verraten harvinainen metalli.

ten erittelymenettelyiden *) avulla "etsimään" ja erottamaan tuota tuntematonta säteilykykyistä ainetta eräästä "Pitchblende" (pikihohde)-nimisestä, Itävallan Tyrolissa tavattavasta uraniumpitoisesta kivennäisestä.

Miten kärsivällisyyttä-kysyvää tämä erottamistyö todella oli, siitä voi lukija saada jonkunlaisen käsityksen kuullessaan, että rouva Curie yhdestä tonnista eli 1000 kilosta radiumpitoista uranimalmia lopullisesti ei saanut *edes yhtä kymmenettäosa grammaa-kaan**) radiumkloridia (radiumin ja erään toisen kemiallisen alkuaineen, klorin, yhdistystä.) Saadaksesen yhden kilon radiumkloridia olisi rouva Curie tarvinnut vähintään *5000 tonnia* parasta pitchblende'ä.

Mutta pääasia oli että rouva Curie *pääsi* päämääränsä perille. Askel askeleelta hän tuosta suuresta lähtöainemäärästä erotteli tuota kummallista säteilykykyä osottavan, yhäti hupenevan osan. Mitä pienemmäksi tuon säteilykykyisen aineen määrä kävi, sitä enemmän lisääntyi toisaalta sen säteilyvoima, niin että rouva Curien lopulta päästessä puhtaaseen radiumkloridiin, hän voi todentaa sen säteilyvoiman ainakin miljoona kertaa suuremmaksi kuin alkuperäisen uranimalmiin säteilyvoima oli.

Keksimänsä uuden aineen rouva Curie risti radiumiksi, johtaen nimen latinalaisesta sanasta *radius*, joka merkitsee sädettä. Eikä siinä kyllä, että

*) Erittelyllä (analysillä) ymmärretään kemiasa eri kemiallisten aineiden joko täydellistä tai osittaista erottamista ainesosista tai toisistaan.

*) 1 gramma on yksi 1000:s osa kiloa.

rouva Curie olisi keksinyt tämän yhden säteilykykyisen aineen. Kerran kehitettyään tarkotuksenmukaisia menettelytapoja tällaisten eräitä vanhastaan tunnettuja kemiallisia "alkuaineita" — kuten ennen mainittua uraniumia, erästä thorium'ia y. m. — äärettömän pienissä määrin seuraavien säteilyvoimaitten (tieteellisellä nimellä: *radioaktivisten*) aineiden eristämiseksi, hän keksi*) erään toisenkin radioaktiivisen aineen, jolle hän kotimaansa kunniaksi antoi nimen *polonium* (Puolanmaa latinaksi: *Po'onia*).

Heti radiumin keksinnön tiedoksi tultua alkoivat kemistit kaikissa maissa innolla ja tarmolla tutkimaan tätä uutta merkillistä ainetta ja sen merkillisiä ominaisuuksia. Julkaisuja uusista havainnoista tällä uudella alalla, jopa laajoja teoksiakin, alkoi ilmestyä tuhka tiheään. Pian kehittyi ja paisui radiumin ja muiden radioaktivisten aineiden tutkimus niin laajaksi, että kävi tarpeelliseksi erottaa se kokonaan omaksi haarakseen kemiaa, mikä uusi haara sai nimekseen *radiokemia*.

Toiselta puolen koetettiin etsiä luonnosta muitakin radiumlähteitä kuin tuo ennen mainittu uranimalmi, ja kun kerran oli opittu tarkemmin määrittelemään radiumin ominaisuudet sekä kehitetty tarkotuksenmukaisia eristämismenettelyitä, ei tämä etsintä ollutkaan tuloksia tuottamatta. Nykyään tunnetaan radiumipitoisia mineraleja (kivennäisaineita) tai malmeja jo useampia eri lajeja pitkin maapalloa ja uusia yhä ahkerasti etsitään. Mainittakoon tässä yhteydessä ohimennen, että m. m. Coloradossa on äskettäin sanoma-

*) Oikeastaan jo ennen radiumia.

lehdissä kierrelleiden uutisten mukaan tehty uusia huomattavia radiumlöytöjä.

Onpa jo perustettu erääseen Nogent-sur-Marne nimeeseen kaupunkiin Ranskassa oikein tehdaskin — toistaiseksi ainoa laatuaan — jossa radiumia tehdasmaisesti erotetaan noista luonnossa löydettyistä radiumpitoisista mineraleista. Ainakin toistaiseksi on radium yhä vielä maailman kallein aine, 1 gramma (1 1000:s osa kiloa) radiumkloridia maksaen noin 40,000 dollaria ja täysin puhtaana vielä enemmänkin. Radiumia pystyvätkin ostamaan melkein yksinomaan vain valtiot ja hallitukset; yksityiset laboratoriot saavat tyytyä joko lainailemaan näiltä tai ostamaan halvempia radiumvalmisteita, jotka sisältävät vain hitusen määrän erottamatonta radiumia. Noiden valmisteiden arvo niiden radiumpitoisuuden kannalta lasketaan numeroissa 1:stä 2,000,000:aan, edellinen luku edustaen uraniumia ja jälkimäinen puhdasta radiumkloridia. Radiumvalmiste, jonka radioaktiivinen arvo siis esim. on 1,000, sisältää vain noin kahdennen tuhannennen osan puhdasta radiumkloridia, ja sen kauppahinta niin ollen myöskin on sen mukaisesti halvempi.

RADIUMIN OMINAISUUDET.

Varsinaisilta kemiallisilta ominaisuuksiltaan eroaa radium hyvin vähän eräistä toisista "sukulais"-alkuaineista, joiden ominaisuudet ovat olleet jo ennen tarkoin tunnetut. Niinpä esim. suhtautuu se kemiallisesti niin joka suhteessa samalla tavalla kuin muuan jo kauan tunnettu barium-niminen alkuaine, että tämä

osaltaan selittää sen, miksi radiumin erottaminen barium-pitoisesta uranimalmista kysyi rouva Curielta niin paljon aikaa ja vaivaa. Itse vapaa "alkuaine" radium on kiiltävän valkoista metallia, joka ilmassa melkein silmänräpäyksessä mustuu. Se sulaa noin 700 Celsiuksen asteen kuumuudessa. Sen suolat *) joista radiumkloridi on tavallisin, ovat alkuain valkoista mutta pian kellertyvää jauhetta, joka ulkonäöltään ei eroa tavallisista pulvereista. Se on kuitenkin suhteellisesti raskasta.

Mutta merkillisin radiumin ominaisuus — se ominaisuus, joka varsinaisesti on sen kuuluisuuden aiheuttanut — on sen *radioaktivisuus*, s. o. sen kyky säteillä itsestään erikoisia, vaikutuksiltaan mitä voimakkaampia säteitä. Tämän säteilyn varsinaisen laadun ja luonteen tutkiminen onkin radiumin kerran keksityksi tultua ollut tärkein tehtävä kemisteille. Heidän nyt jo kymmenisen vuotta jatkuneet tutkimuksensa eivät olekaan olleet tuloksia tuottamatta, vaan ovat suuresti auttaneet meitä oivaltamaan radiumin todellista luonnetta ja sen ensi siinäyksellä melkein satumaisilta näyttäneiden ominaisuuksien syitä.

Nykyään tiedetään, että radiumista lähtee kolmea eri lajia säteitä, joita vanhan kreikankielen aapiston kolmen ensimmäisen kirjaimen mukaan nimitetään *alfa*-, *beta*- ja *gamma*-säteiksi. Nämä säteet eroavat tarkalleen toisistaan erilaisten ominaisuuksiensa kautta. Niinpä esim. niiden läpätunkevaisuuskyky on niin erilainen, että kun alfa-säteet eivät jaksa tunkeutua edes tavallisen paperiarkin lävitse, niin beta-

*) Katso muistutusta sivulla 172.

säteet tunkeutuvat useita millimetriä paksun alumiiniumlevyn lävitse, ja gamma-säteet, jotka ovat kaikista kolmesta tässä suhteessa voimakkaimmat, jaksavat tunkeutua yhden viidesosan metriä paksun rautalevynkin lävitse. Tämä läpätunkeutumiskyky on siis ymmärrettävä siten, että esim. gamma-säteet voivat yhden viidesosan metriä paksun rautalevynkin lävitse (vaikkakin tietysti heikosti) vielä vaikuttaa valokuvauslevyyn.

Näiden eri sädelajien luonteen lähempi ymmärtäminen on tavalliselle maallikolle, jolla ei ole siihen tarvittavia perustietoja fysikassa ja sähköopissa, perin vaikea, melkeinpä mahdotonkin asia. Niiden lähemmästä selittelystä on sen vuoksi, jo tämän kirjoituksen suppeudenkin takia, tässä luovuttava. Myöhemmin puhumme kuitenkin vielä lähemmin näiden säteiden vaikutuksesta.

Mutta näiden kolmen eri sädelajin lähettämiskyky ei ole radiumin ainoa merkillinen ominaisuus. Tieteellisessä suhteessa yhtä mieltäkiinnittävä ja varsinkin suoranaiselle kemialle tärkeä radiumin ominaisuus on se, että se *itsestään hitaasti hajaantuu*. Tämä hajaantumisiilmiö keksittiin siten, että ryhdyttiin ottamaan selvää, mistä johtui se, että radiumkloridi veteen liuotettaessa menetti radioaktiivisuutensa. Englantilainen professori Rutherford, joka tätä iimiötä erityisesti tutki, huomasi että radiumista silloin poistui pieni määrä kaasumaista ainetta, jonka hän nimitti *radiumin emanatsiooniksi* (latinalaisesta sanasta: emanatio, poisvirtaaminen, pois virtaava aine). Tämä emanatio-

ni oli voimakkaasti radioaktiivinen*), selittäen siten, miksi radium itse oli menettänyt radioaktiivisuutensa. Mutta Rutherford ja hänen mukanaan Ramsay ja Soddy tekivät edelleen sen merkillisen havainnon, että kun tämän emanatsioonikaasun annettiin jonkun aikaa seistä umpeensulatetussa lasiputkessa, niin se itsestään hajaantui kahdeksi uudeksi aineeksi, joista toinen tunnettiin erääksi jo useita vuosia aikaisemmin ilmassa keksityksi *helium*-nimiseksi kaasuksi. *)

Se oli varsinkin tämä havainto, joka näytti antavan voimassa-oleville kemiallisille teorioille korvaustin. Helium oli yleisesti hyväksytyjen kemiallisten määritelmien mukaan luettu n. s. *alkuaineiden* joukkoon. Näillä alkuaineilla käsitettiin noin *kahdeksakymmentä* eri ainetta, jotka kaikista muista kemiallisista aineista erosivat siinä, että niitä ei enää millään keinoilla oltu kyetty hajottamaan tai jakamaan yksinkertaisempiin aineosiin. Myöskin radium itse oli kemiallisen suhtautumisensa perusteella luettava alkuaineisiin. Mutta näiden alkuaineiden oleellisin ominaisuus oli juuri se, että niitä ei voitu hajottaa sen yksinkertaisempiin osiin — ja nyt kuitenkin Rutherford näytti kumoamattomasti toteen, että *alkuaine radium hajaantui* ja että päälliseksi yksi sen hajaantumistuloksista oli *alkuaineiden joukkoon jo ennen radiumin keksimistä luettu helium-niminen kaasu!*

*) Painomäärien mukaan laskettuna noin 100,000 kertaa voimakkaammin radioaktiivista kuin radium itse.

*) Usimpion havaintojen mukaan radium jo suoraan hajaantuu emanatsiooniksi ja heliumiksi.

ATOMITEORIA JA ELEKTRON-TEORIA.

Oli selvää, että nämä uudet havainnot tekivät välttämättömäksi tarkistaa entisiä käsityksiä ja teorioita *) aineen luonteesta.

Alkuaine-luokittelu nojautui läheisesti n. s. atomiteoriaan, jolla radiumin keksintöön saakka oli ollut horjumaton valta-asema kaikkien kemiallisten teorioiden joukossa. Nimitys *atomi* johtuu kreikkalaisesta sanasta *atomos*, joka merkitsee leikkaamatonta, jakamatonta. Atomilla ymmärrettiin pienintä, *jakamatonta ja muuttumatonta alkuaineen osasta*, mikä saattoi ottaa osaa kemialliseen ainevaihdokseen. Alkuaine- ja atomiteorian mukaan oli siis olemassa noin 80 erilaista atomia, kun taas saman alkuaineen atomit kaikki olivat aivan samanlaisia. Näitä atomeja ei oltu käsiteltävä ainoastaan kuvitelluiksi suureiksi, vaan todella olemassa-oleviksi pienen pieniksi ainehiukkasiksi. Kullakin erilaisella alkuaineen atomilla oli m. m. oma erilainen painonsa, n. s. *atomipaino*. Nämä atomipainot oli jo kauan ennen radiumin keksintöä osattu laskea ja rohkeimmissa tiedemiespiireissä oltiin uskallettu lausua julki sekin ajatus, että ainoastaan mikroskopimme (suurennuskojeemme) vaillinaisuus esti meitä todeila *näkemästä* atomeja.

Mutta yleinen, vakaantunut käsitys kemistien kesken jo vuosikymmeniä ennen radiumin keksintöä oli ollut se, että atomeja ei voitu jakaa ja vielä vähemmän muuttaa toisiinsa. Keski-ajan kullantekijöille, alkemisteille, jotka tällaisen muuttamisen mah-

*) Teoria on yhtenäinen ja johdonmukainen selitys eräiden tosiperäisten havaintojen syistä ja luonteesta.

dollisuuteen uskoivat, naurettiin ylimielisesti ja heidän kullantekoyrityksiään pidettiin "hullujen houreina".

Siitä huolimatta ei kuitenkaan päästy minnekään siitä, etteikö johdonmukaiselle ajattelulle tuntunut oudolta ja selittämättömältä, miksi oli olemassa juuri 80 tai mahdollisesti 90 "alkuainetta", joiden kunkin muka piti olla jonkunlaisena itsenäisenä yhdistelyjen ja kehittelyjen lähtökohtana. Uskonnollisen maailmankatsomuksen hyväksyvä "tiedemies" kyläkin saattoi ratkaista tämän pulman muitta mutkitta sillä, että selitti nämä alkuaineet "alus" luoda sutkauteiksi muiden luotujen keralla, mutta järkeänsä käyttävää ajattelijaa ei tällainen selitys luonnollisestikaan tyydyttänyt. Nähtävästi asian oikean laidan aavistaen olivatkin selvänäköisimmät kemisti-teoretikot, jo ennenkun radiumista vielä mitään tiedettiin, muovanneet atomiteorian jakamattomuus- ja muuttumattomuus-opin sellaiseen varovaiseen muotoon, jossa sanottiin, että aineiden atomeja ei "tähän asti tunnetuilla keinoilla" oltu voitu jakaa yksinkertaisempiin aineosiinsa tai muuttaa toinen toisikseen.

Vaikka nyt radiumin keksinnön yhteydessä päivänvaloon tulleet tosiasiat näyttivätkin aluksi olevan auttamattomassa ristiriidassa alkuaine- ja atomiteorian kanssa, niin nykyään, kun radiumitutkimus jo on toistakymmentä vuotta vanha ja monta alussa arvotukselliselta näyttävää seikkaa on sen yhteydessä selvinnyt, myönnetään kuitenkin, että vanhan atomiteorian sittekin, kaikkesta huolimatta voidaan katsoa yhä vielä pitävän paikkansa kaikissa muissa suhteissa, paitsi siinä että atomi

olisi jakamaton. Radiumin keksintö ei siis ole kumonnut entisiä saavutuksia tässä suhteessa; se on vain sysännyt inhimillistä tietoa askeleen eteenpäin, tällä kertaa oikein harppa-askeleen. Ja kuten aina käy, että tiedon lisääntyessä jostakin asiasta asia käy yhä selvemmäksi ja yksinkertaisemmaksi, niin tässäkin. Vanhan, monimutkaisen ja keinotekoiselta tuntuvan alkuaineteorian sijaan on — kiitos siitä radiumin — voitu muodostaa paljon johdonmukaisempi ja yksinkertaisempi selitys aineen luonteesta. Tätä uutta selitystä sanotaan *elektronteoriaksi*.

Elektronteorian mukaan noiden entisten "alkuainesten" atomit ovat ryhmittymiä pienen pienistä sähkökeskuksista, *elektroneista*, jotka ovat ladatut (eli paremmalla suomenkielellä: varatut) tasapainotilassa olevalla positiivisella ja negatiivisella *) sähköllä. Nämä elektronit ovat kaikki samaa perusainetta,**) mutta ryhmittyessä lukumäärältään eri-suuriin

*) On olemassa kahta lajia sähköä, positiivista ja negatiivista. Sähköopin peruslain mukaan samankaltaiset sähkölajit pyrkivät erilleen toisistaan (karkottavat toisiaan), kun taas erilaiset sähkölajit pyrkivät yhtymään (vetävät toisiaan puoleensa). Kun sama määrä positiivista ja negatiivista sähköä yhtyy, katoavat sähköilmiöt näennäisesti kokonaan. Silloin sanotaan, että positiivinen ja negatiivinen sähkö ovat tasapainotilassa.

***) Tässä olisi sana "alkuaine" paljon paremmin paikallaan kuin se on vanhassa merkityksessään. Nyt kun tiedetään, että nuo 80 "alkuainetta" todellisuudessa eivät ole mitään alkuaineita, vaan ryhmittymiä vielä yksinkertaisemmasta perusainesta, olisi kielimestemme keksittävä "alkuaine"-sanan tilalle joku muu, vastaavaa käsitettä paremmin ilmaiseva nimitys. Vastaava englanninkielinen sana: element on paljoa onnistuneempi, se kun ilmaisee perusosasta, ja voidaan sitä elektronteoriankin valossa edelleenkin käyttää.

ryhmiin, ne muodostavat erilaisia "alkuaineiden" atomeja, joilla on omat eri atomipainonsa sekä erilaiset kemialliset ja fysikalliset ominaisuutensa.

Saadaksemme selvemmän käsityksen elektroniteoriasta, on meidän otettava huomioon, että jokainen tuollainen perusainehiukkanen, elektron, edustaa määrättyä määrää energiaa*). Mitä suurempi jonkun "alkuaineen" atomipaino on, sitä suuremman täytyy olla sen atomissa olevien elektronien lukumäärän ja sitä suuremman samalla myöskin atomiin sulkeutuneen energian (tai toisilla sanoin sanoen: sen energian, mitä tuo atomi edustaa). Tältä kannalta tuntuu johdonmukaiselle ajatukselle luonnolliselta, että mitä suuremman lukumäärän elektroneja atomi sisältää ja mitä suurempi määrä energiaa siis samalla siihen on sulkeutunut, sitä suuremman täytyy myöskin olla atomin taipumuksen hajaantumiseen, s. o. elektronien ja energian osittaiseen irrottamiseen, jos kerran sellaista taipumusta ensinkään on olemassa. Ottaaksemme vertauksen jokapäiväisestä elämästä, kuvitelkaamme me atomia huoneeksi: jos huone on sullottu täyteen ihmisiä, niin pian osa näistä alkaa pyrkiä pois. Vertaus tosin jonkunverran ontuu, mutta auttane se lukijaa saamaan suunnilleen käsitystä siitä, mistä tässä on kysymys.

*) Tätä vieraskielistä sanaa on jonkunverran vaikea tulkita suomeksi. Liikkipitäen se merkitsee samaa kuin suomalainen sana voima, mutta on merkitykseltään paljo laajempi. Nimitys tarmo teho, jota käytettäneen vastavana tieteellisenä sanana, ei sekään ole oikein tyydyttävä, sillä tarmo merkitsee etupäässä vain elimellistä energiaa (lihastarmo, henkinen tarmo j. n. e.) Sattuvampi olisi kenties voimateho, tai mahdollisesti teho voima.

Radium-tutkimuksen yhteydessä paljastuneet *tosiasiat* nyt merkittävällä tavalla tukevat elektroniteorian väittämiä; tai ehkä on paremmin paikallaan sanoa, että elektron-teoria pystyy johdonmukaisesti ja tyydyttävästi selittämään radiumtutkimuksen päivänvaloon tuomat tosiasiat, sillä sehän juuri on teorian tehtävä. Jos kerran pitää paikkansa se teoria, että mitä enemmän elektroneja "alkuaineen" atomi sisältää, sitä helpommin tai nopeammin se hajaantuu, niin pitäisi atomien hajaantumisolmiöitä olla odotettavissa etupäässä sellaisissa alkuaineissa, joilla on korkea atomipaino. Ennen radiumin keksintöä tunnetuista alkuaineista on korkein atomipaino uraniumilla: 238*) ja thoriumilla (232); seuraavat järjestyksessä näistä ollen vismutti ja lyijy, joiden atomipainot ovat 208 ja 206. *Hämmästyttävä seikka on nyt se, että sekä uranium, että thorium kumpikin ovat radioaktiivisia aineita, s. o. niissä tai niiden yhteydessä juuri esiintyy tällaisia atomin hajaantumisolmiöitä, joiden yhtenä seurauksena tai ilmaisumuotona on tuo itsestään tapahtuva säteily.* Edelleen: juuri uraniummalminrouva Curie erotti radiuminsa ja radiumilla, joka sekin osottautui "alkuaineeksi", *on myöskin korkea atomipaino, 226.* Se seikka, että radiumia pääasiallisesti tavataan juuri uraniumin yhteydessä, viittaa siihen, että se on uraniumatomin hajaantumistulos, mikä seikka olisi elektronteorian mukaan täysin selitettävissä.

*) Tällöin on vety-nimisen alkuaineen atomipaino otettu yksiköksi. Vety, joka on kaasumainen, on kevyin tunnetuista alkuaineista.

Vielä sitovammiksi käyvät radiumtutkimuksien ilmituomat, elektronteoriaa vahvistavat todistukset, kun tarkastelemme lähemmin kaikkia niitä energia-ilmioitä, mitkä radiumin ja muiden radioaktiivisten aineiden yhteydessä esiintyvät.

Elektronteorian mukaan pitäisi niiden atomien, joilla on korkea atomipaino, s. o. joissa suurempi määrä elektroneja on ryhmittynyt yhteen, sisältää tavallista suurempia määriä energiaa. Jo kauan tunnettu tieteellinen totuus on, että kaikissa sellaisissa kemiallisissa muutosilmiöissä, joissa aine hajaantuu tai jakaantuu yksinkertaisempiin aineosiin, aina irtaantuu energiaa, tavallisesti lämmön muodossa. Jos nyt kerran elektronteoria pitää paikkansa, olisi radiumatomien, samatenkuin muidenkin raskaiden atomien, hajoamisessa odotettavissa tavallista suurempien energiamäärien irtautuminen. Nähdäksemme, missä määrin radiumtutkimuksien yhteydessä paljastuneet tosiseikat todentavat tätä teoriaa, palatkaamme tarkastamaan radiumsäteiden vaikutuksia.

Sitä ennen on kuitenkin käsitteiden selvitykseksi sanottava jotakin energian eri ilmenemismuodoista. Energia voi ilmetä monessa eri muodossa. Se voi ilmetä sähkö-energiana, lämpö-energiana, kemiallisena energiana, mekanisena (koneellisena) energiana j. n. e. Kaikki nämä energialajit voivat muuttua toinen toisekseen. Luonnossa ja kaikkialla elämässä on tällainen energian kiertokulku alituisesti käymässä.

Kivihiiliin esim. on kerääntynyt verraten suuri määrä energiaa; se on niissä kemiallisena energiana; kivihiilten palaessa, s. o. niiden kemiallisesti hajoan-

tuessa yksinkertaisempiin aineosiinsa, osa tätä energiaa vapautuu lämpö-energiana. Kun tämän lämpö-energian annetaan vaikuttaa veteen, tai jokapäiväisemmällä kielellä sanottuna: kun vettä kivihiilillä kuumentetaan, niin se vesihöyryn välityksellä voidaan muuttaa mekaniseksi energiaksi, työksi, jonka vesihöyrykoneen sylinteriin johdettuna (vuorottaisella laajenemisellaan ja supistumisellaan) suorittaa sylinterin mäntää edestakaisin työntämällä. Höyrykone voidaan vuorostaan kiinnittää sähkönsynnyttäjäkoneeseen (generatoriin), jossa mekaninen energia hankauksen kautta muutetaan sähkö-energiaksi. Sähkö taas johdetaan sähkömoottoreihin, joissa se jälleen muuttuu mekaniseksi energiaksi, suorittamalla määrätyn määrän työtä.

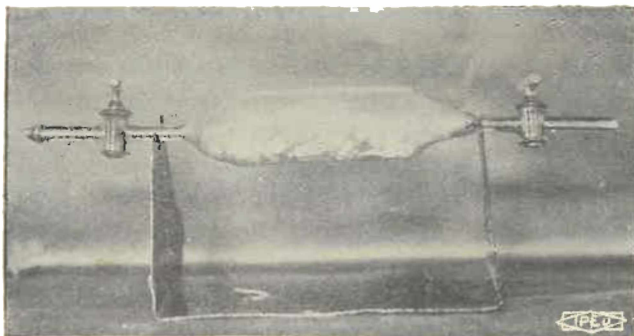
Useita aineita voidaan vasta lämmittämällä saada kemiallisesti yhtymään keskenään: sellaisessa tapauksessa lämpö-energia muuttuu kemialliseksi energiaksi. Jos kahta puupalasta hangataan kiiwaasti yhteen, lämpenevät ne tuntuvasti; mekaninen energia (lihasenergia) muuttuu lämpöenergiaksi. Ja niin edespäin loppumattomiin.

RADIUMSÄTEIDEN VAIKUTUKSET (ENERGIA-ILMAUKSET).

Sen energiamäärän runsaudesta, mikä radiumatomin hajaantuessa siitä irtaantuu, saa heti jonkinmoisen aavistuksen kuultessaan, että radiumin energia-vaikutukset ovat sekä mekanisia, kemiallisia, sähköettä lämpö-vaikutuksia ja lisäksi vielä fysiologisiakin*)

*) Fysiologinen - (elävää) elimistöä koskeva, elimistössä esiintyvä.

1. *Radiumsäteiden kemialliset vaikutukset.* Radiumsäteiden kemialliset vaikutukset ovat moninaiset. Niinpä ne esim. muuttavat ilman hapen otsoniksi, jonka basilleja hävittävään kykyyn perustuu esim. mäntymetsän terveellinen vaikutus keuhkotautisiin (mäntymetsän ilma on otsonirikasta.) Jos ne saavat vaikuttaa jonkun aikaa paperiin, tekevät ne sen hauraaksi ja hävittävät sen lopulta kemiallisesti kokonaan; samalla tavalla vaikuttavat ne viheriöihin kasvinlehtiin. Ne hävittävät myöskin siemenien itämis-

Willemiti-mineraalin sisältävä putki, jota käytetään radium-emanatsioonin ominaisuuksien osottamiseen.

kyvyn. Radiumsuolat hajottavat kemiallisesti veden aineosiinsa: hapeksi ja vedyksi.

Radiumsäteiden vaikutuksen alaisina värjäytyvät useat mineralit, sekä sellaiset aineet kuin lasi ja porsliini, erivärisiksi: lasi esim. punasinerväksi, jopa joskus mustaksikin. Tavallinen ruokasuola myöskin muuttuu radiumsäteiden vaikutuksesta ruskeantavan keltaiseksi. Omituista on, että kun näitä täten vär-

jääntyneitä aineita kuumennetaan, väri jälleen häviää, samalla synnyttäen häikäisevän valoilmion.

Muuan baryti-niminen mineraliaine, oltuaan radiumsäteiden vaikutuksen alaisena, kipinöi omituisesti pimeässä, kun sitä pudistellaan. Radiumsuolat itse muuttuvat omien säteidensä vaikutuksesta valkoisista keltaisiksi.

Juhlallisin tällaisista radiumsäteiden eri kemiallisissa aineissa aikaansaamista omituisista valoilmioista on epäilemättä se, minkä ne aiheuttavat eräässä *wil-*

Ylempänä oleva putki valokuvattuna pimeässä, siitä itsestä sätelevällä valolla. (Huomaa lasiputken hämärät piirteet.)

lemiti-nimisessä kivennäisessä. Tämä willemiti, jonka yhtenä kemiallisena aineosana on kaikille tunnettu sinkki-metalli, on vihertävän harmaata kiveä, joka näöltään hyvin vähän eroaa tavallisista samavärisistä kivistä, joita tapaa maantiesorassa tai rantahiekassa. Tällä willemitillä on omituinen kyky heijastaa radiumsäteiden (samatenkuin Röntgen-säteidenkin) vaikutuksen alaisena itsestään kirkasta vihertävää valoa, joka on niin voimakasta, että sen saattaa sel-

västi erottaa lampunvalolla tai heikolla päivänvalolla-kin. Tällainen radiumsäteiden vaikutuksesta loistava willemiti voidaan valokuvatakin pimeässä oman valonsa avulla (ks. kuvaa).

Professori Soddy — yksi etevimpiä radiumtutkijoita — kuvaa sitä vaikutusta, minkä tämän willemiti-valoilmiön näkeminen tutkijaan tekee, seuraavin innostunein sanoin:

“Radiumin emanatsionissa hehkuva willemiti on kauneimpia näkyjä, mitä tunnen, ja ajatellessa sen valon alkuperää sekä kaikkea sitä, mitä tuo ilmiö ihmiskunnalle kuvastaa, nousee povessa tunteita, joita vain runoilija pystyisi kyllin hyvin sanoiksi pukemaan.”

Tämän samaan ilmiöluokkaan kuuluu vielä myöskin radiumsäteiden vaikutus eräaseen toiseenkin sinkkihdistykseen, sinkkisulfidiin, johon vaikutukseen perustuu erään itsessään hyvin yksinkertaisen, mutta samalla sangen nerokkaan konelaitteen, *sprinthariskopin*, rakenne. Tämä sprinthariskopi, jonka keksijä on etevä englantilainen kemisti Crookers, on ainoa radiumin avulla toimiva konelaitte, mikä on säännöllisesti kaupassa saatavana ja vielä päälliseksi *muutamalla dollarilla*. Tämä radiumin tavattoman korkeaan hintaan nähden käsittämättömältä tuntuva seikka on selitettä-

Professori Crookes'in
Sprinthariskopi

vissä siten, että spinthariskopissa käytetty radiummäärä on äärettömän pieni niin pieni, että sitä on mahdoton edes nähdäkään, vielä vähemmin punnita.

Itse spinthariskopi on pieni messingistä tehty putki, jonka pohjaan on kiinnitetty edellämmainitulla sinkkisulfidilla päällystetty levy eli varjostin. Putken sisällä on vaakasuorassa asennossa neula, jonka kärjessä tuo pieni näkymätön radiummäärä on. Se on saatu tarttumaan siihen siten, että neulan kärjellä on kosketettu pieneen lasiputkeen, jossa joskus ennen on ollut (!) radiumia. Erityisen ruuvilaitoksen avulla voidaan neulaa siirtää mielen mukaan joko lähemmäksi tai kauemmaksi sinkkisulfidilevystä. Messinkiputken yläpäässä on kupera suurennuslasi, jonka läpi katsotaan putken pohjaan, sinkkisulfidilevyyn.

Neulan kärjessä olevasta näkymättömän pienestä radiummäärästä lähtevät säteet synnyttävät nyt tuolla sinkkisulfidivarjostimella suurenmoisen valoilmion, joka putken suurennuslasin läpi pimeässä katsottuna lähimmin muistuttaa tähtisadetta. Lukemattomia äkkinäisiä leimauksia liekehtii varjostimesta, ilmestyen, kadoten ja jälleen ilmestyen. Tuntuu kerrassaan uskomattomalta, että sellainen äärettömän pieni radiummäärä saattaisi synnyttää niin suurenmoisen juhlallisen valoilmion. Ja jos kuukauden päästä uudelleen katsahdetaan putkeen, nähdään samat tähdenlennot yhtä lukuisina ja loistavina. Myöhemmin, kenties vuoden perästä, on sinkkisulfidivarjostin itse todenteolla *kulunut* tuon alituisen pommituksen alaisena niin, että se ei enää kykene radiumsäteitä heijastamaan. Mutta jos sen tilalle asetetaan uusi veres

levy, alkaa valoleikki uudelleen, yhtä vilkkaana ja suurenmoisena kuin konsanaan ennen, ilman että sen loppua on näkyvissä.

Spinthariskopin salaperäiset valoilmiot selviävät meille, kun kuulemme hieman radiumtutkimuksen selvillesaamia atomien satumaisilta tuntuvia määräsuhteita. Erään nerokkaan laitteen avulla on radiumtutkijain onnistunut *todenteolla lukea radiumatomista sen hajaantuessa irtaantuvat alfa-säteet* eli -osaset ja niiden avulla on vuorostaan voitu laskea jonkun määrätyn painomäärän radiumia sisältämien *atomien todellinen lukumäärä*. Näiden laskelmien mukaan sisältää 1 gramma radiumia noin 170 miljoonaa biljoonaa tai numeroilla esitettynä 170,000,000,000,000,000,000 atomia. Kun radiumin "ijän" *) on laskettu olevan 2500 vuotta, hajaantuu näistä atomeista siis vuodessa noin yksi kahdestuhannes-viidesadasosa. Vuodessa on noin 32 miljoonaa sekuntia, joten joka sekunnissa hiukan vähemmän kuin tuhannen miljoonaa näistä radiumatomeista hajaantuu, kustakin irtautuen joitakuita alfa-

*) Radiumin ja yleensä radioaktiivisten aineiden ijällä tarkotetaan sitä aikaa, jossa niiden atomit täydellisesti hajaantuvat. Radiumin ikä on useiden yhtäpitävien havaintojen perusteella laskettu noin 2,500:ksi vuodeksi. Uranium esimerkiksi hajaantuu äärettömän paljon hitaammin, sen ikä ollen arvioitu noin $7\frac{1}{2}$ miljonaiksi vuodeksi. — Tässä yhteydessä mainittakoon vielä, että uusimpien tutkimusten mukaan radiumatomi lopullisesti hajaantuessaan kaiken todennäköisyyden mukaan muuttuu lyijyatomiksi. Tässä muuttumisessaan se käy kahdeksan eri väliasteen läpi, joista yksi, Radium C, esim. on niin lyhytikäinen, että se kestää ainoastaan $30\frac{1}{2}$ minuttia. Jokaisessa näistä kahdeksasta muuttumisesta irtaantuu aina uusi määrä energiaa. Radiumtutkimuksen tavaton vaikeus ja monimutkaisuus selviää itsestään ottaessa kaiken tämän huomioon.

ja betasäteitä eli -oassia. Kun lisäksi ottaa huomioon, että nämä säteet eli todellisuudessa pienen pienet ainehiukkaset irtautuessaan viskautuvat avaruuteen äärettömällä nopeudella, niin käsittää jo nuo spinthariskopin silmälle-näkymättömän radiummäärän aiheuttamat "tähdennennot".

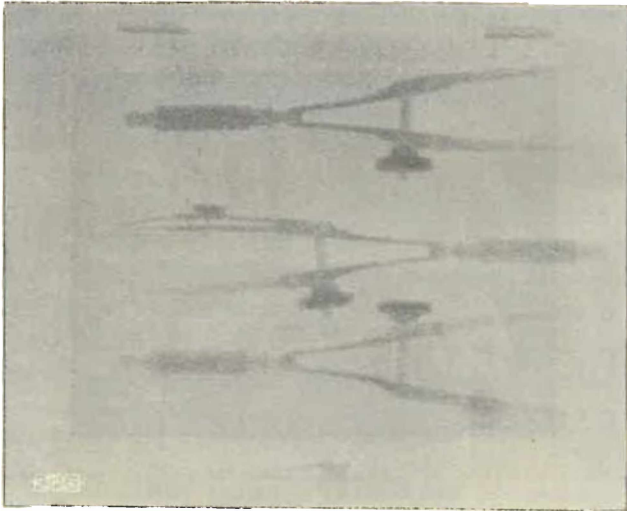
Myöskin radiumsäteiden vaikutus valokuvauslevyyn on yksi kemiallisen energian ilmenemismuotoja.

Sanat: Radium Writing (radium kirjotusta) ovat sanan varsinaisessa merkityksessä "kirjotetut" valokuvauslevylle pimeässä, kulettamalla radiumia hiljalleen levyn yli aivan kuin kynällä kirjoitettaessa.

Valokuvaus, kuten tunnettua, perustuu siihen, että auringonvalo kemiallisesti vaikuttaa eräisiin hopeasuoloihin, joilla valokuvauslevyt sivellään. Samalla tavalla kuin auringonvalo vaikuttavat myöskin kaikki radiumsäteet. Beta- ja gammasäteet, joista jo aikaisemmin on puhuttu, vaikuttavat sitä paitsi valokuvauslevyyn esteidenkin lävitse, samaten kuin Röntgen-

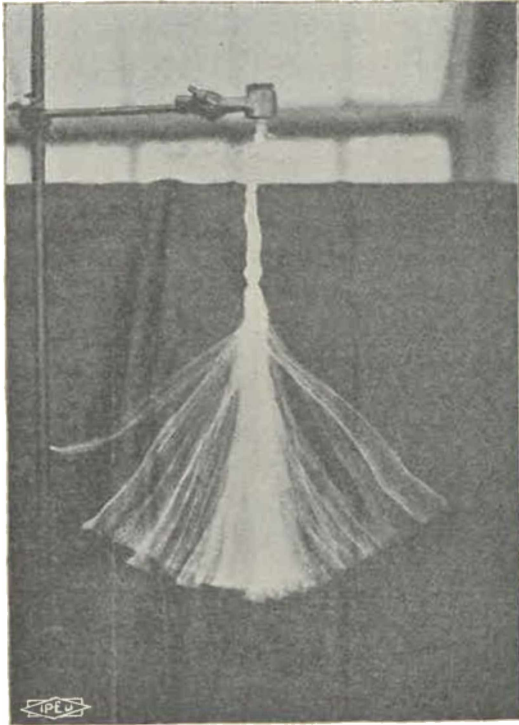
säteet. Ne eivät kuitenkaan sovellu "Röntgen-valokuvien" ottamiseen yhtä hyvin kuin itse Röntgen-säteet, sillä beta-säteillä ei ole kylliksi suurta läpäisevyyttä tunkeakseen paksujen lihakudosten läpi ja gamma-säteiden tunkeutuvaisuusvoima taas on niin suuri, että ne tunkeutuvat vaikeudetta ohuemman

Sulettu harppilaatikko valokuvattuna radiumin gamma-säteillä. luustonkin läpi, siten synnyttäen luista vain epäselvän kuvan. Oheen on liitetty pari radiumsäteillä otettua valokuvaa.

2. *Radiumsäteiden sähkövaikutukset.* Radiumista irtautuva sähköenergia ilmeneikse sekin monella tavalla. Niinpä esim. radiumsäteet pystyvät tekemään ilman, joka itsestään on huono sähkön-

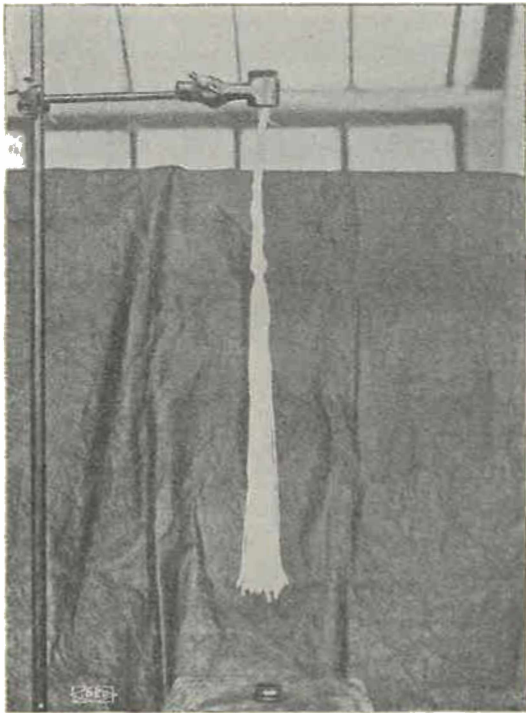
johtaja, jossakin määrin sähköä johtavaksi. Tämän voi nähdä esim. siten, että asettaa kahden vastakkaisilla sähkölajeilla varatun metallipuikon kärjet lähelle toi-

Silkkitupsu tehtynä sähköiseksi: silkkikuldut harrottavat mahdollisemman erillään.

siaan. Kun kärjet ovat kyllin lähellä toisiaan, tai virta kylliksi voimakas, iskee kärkien välillä sähkökipinöitä, mutta kun kärjet edennetään toisistaan kipinöi-

minen lakkaa, sähkö kun ei enää jaksa "lyödä" kärkien välillä olevan ilmakerroksen läpi. Jos tällöin pieni määrä radiumia lähennetään kärkiin alkaa kipinä

Silkkitupsun sähköisyys kadonnut heti kuin radiumi on tuotu lähelle: kuldut laskentuneet palkoilleen.

taas iskeä, radiumsäteet kun ovat tehneet kärkien välillä olevan ilmakerroksen paremmin sähköä johtavaksi.

Toinen tätä radiumin sähkövaikutusta valaiseva koe on seuraava. Jos pitkähöytyinen silkkitupsu tehdään sähköiseksi, esim. hankaamalla sitä kumisella tupakkakukkarolla, niin harrottavat kaikki sen höydyt mahdollisimman hajallaan (samanlainen sähkö tupsun eri höydyissä näet karkottaa toistaan). Mutta jos pieni määrä radiumia tai radiumemanatsionia tuodaan sen läheisyyteen, niin sähköisyys silmänräpäyksessä häviää ja höydyt laskeutuvat takaisin paikoilleen.

Radiumin (beta-säteiden) sähkövaikutukseen perustuu myöskin seuraava huvittava koe:

Jos sähköiseksi tehdyille ebonitilevyille*) asetetaan joku metalliesine, kuten esim. avain, ja annetaan siihen radiumsäteiden vaikuttaa noin 10—15 minutin ajan ja sitte poistetaan avain sekä riputellaan rikkikukkaa tai mönjää ("punamultaa") tuolle levyille, niin punamulta-hiukkaset ryhmittyvät sillä tavalla, että ne muodostavat selvän avaimenkuvan.

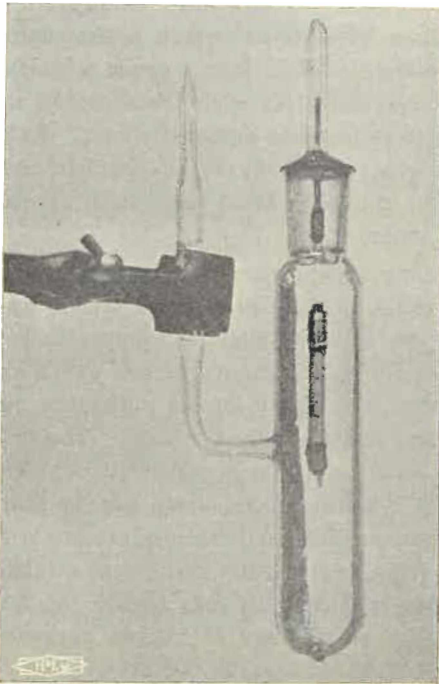
3. *Radiumsäteiden lämpövaikutukset:* Myöskin lämmön muodossa irtaantuu radiumista runsaat määrät energiaa. Herkkien lämpömittarien avulla on voitu epäämättömästi todentaa, että radiumin lämpötila aina on muutamia asteita korkeampi kuin sen ympäristön lämpö. Tämä radiumista irtaantuva lämpöenergia on voitu tarkoin mitata ja on se niin suuri, että kilo radiumia pystyisi yhdessä tunnissa itsestään kuumentamaan saman verran jäätä kiehuvaaksi vedeksi. Verrattuna painoonsa kivihiiltä irtautuu radiumista yhdessä vuo-

*) Eboniti on mustaa, kovaa guttaperkkaa (kumia), josta m. m. tehdään fonografilevyjä.

dessa noin sata kertaa niin paljon lämpöenergiaa kuin kivihiilestä kun se poltetaan. Mutta ei siinä kyllin, vaan kun kivihiilestä saa siinä olevan energiamäärän irtotetuksi vain kerran (s. o. kerran poltettua, ei kivihiilestä enää mitään lämpöä lähde), niin säteilee radiumista lämpöä lakkaamatta ja silti se näyttää pysyvän yhtä aktiivisena (vaikutuskykyisenä). Vuosikausia ovat kemistit jo olleet tilaisuudessa tekemään havaintoja samalla radium-määrällä voimatta huomata siinä pienintäkään nykyisissä vaaioissa tuntuva painonvähennystä tai radioaktiivisuuden vähenemistä.

4. *Radiusäteiden mekaniset vaikutukset.* Radiumsäteiden suorittama koneellinen työ (tieteellisellä nimellä: kinetinen energia) perustuu siihen, että nämä säteet, joista alfa-säteet muodostavat noin 90 pros., ovat pienen pieniä ainehiukkasia, jotka syöksyvät ympäröivään avaruuteen hurjalla nopeudella. Niiden nopeudesta saa jonkunlaisen käsityksen kun tietää, että kanuunankuulan korkeintaan nopeus ei ole muuta kuin pieni murto-osa engl. penikulmasta sekunnissa, kun sitävastoin alfasäteiden nopeus on 10,000 engl. penikulmaa sekunnissa ja beta-säteiden vielä sitäkin useita kertoja suurempi. Kun nämä näkymättömät ainehiukkaset sinkoavat tällaisella vauhdilla, niin ei ihmekään, jos ne vaikuttavat oikein tuntuvalta tavalla sysäävästi esineisiin, joita ne tiellänsä kohtaavat. Tämä voidaan nähdä seuraavan kokeen avulla: Sulettuun ilmatomaan lasiputkeen, jonka toisessa päässä on radiumia, asetetaan jonkunlainen lasiteline eli "rata", jolla poikkiteloin lepää herkästi liikkuva lasinen tanko, jonka keskeen on kiinnitetty jonkunlainen vesiratasta muistuttava, säteel-

lisesti ulkonevilla katinkultalevy-siivillä varustettu laitos. Radiumista sinkoavat alfasäteet sattuessaan tuon "rataan" siipiin saavat sen todella pyörimään ja luistamaan pitkin lasitelinettä.

Professori Struttin radium kello eli "ikiliikkuja."

Sekä radiumin sähkövaikutukseen että mekaniseen vaikutukseen perustuu professori Struttin keksimä "radiumkello", jota myöskin on sanottu Struttin ikiliikku-

jaksi. Se on todella täydellisin ikiliikkujalaite, mitä koskaan on lähimaillekaan keksitty. Sen rakenne on seuraava: Lasiputkeen, jossa on kaksi vastakkain olevaa kultalehdykkää, pannaan pieni hiukkanen radiumsuolaa. Se tekee kultalehdykät sähköisiksi ja ne eroavat toisistaan mahdollisimman kauas. Siinä levitessään lehdykät lopulta koskettavat putken sisäseinämiin kiinnitettyihin metallilevyihin, joista menee johtolangat maahan. Lehdyköissä oleva sähkö poistuu heti metallilankoja myöten ja lehdykät putoavat yhteen. Radiumsäteiden vaikutuksesta sähköttävät lehdykät heti uudelleen ja sama leikki niin ollen alkaa taas, uudistuakseen nähtävästi loppumattomiin.

Radiumsäteiden mekanismin vaikutuksiin on luettava sekin ilmiö, minkä Curiet jo aikaisin huomasivat, nim. että jos radiumia säilytetään umpeensulatetussa lasiputkessa, niin sähköjännitys putken sisällä voi kasvaa niin suureksi, että sähkö lopulta purkautuu putken seinämän läpi, todella siihen *reijän*. Tämän on selitettävissä siten, että kun negatiivisella sähköllä varatut beta-säteet kykenevät poistumaan putken seinämän läpi, niin pienemmällä läpätunkemiskyvyllä varustetut alfasäteet, jotka ovat varatut positiivisella sähköllä, jäävät putkeen ja siten positiivista sähköä lopulta karttuu putkeen siksi paljon, että se väkisin purkautuu seinämän läpi.

5. *Radiumsäteiden fysiologiset vaikutukset.* Radiumin fysiologisista vaikutuksista mainittakoon se omituinen valoisuuden tunne minkä se synnyttää suljetussa silmässä ja jonka sokeankin silmä tuntee*). Tämän valoisuusvaikutuksen tuntee mm. kun pimeässä

huoneessa lähennetään radiumvalmistetta katsojaan *pään takaakin*.

Tärkeämpi on se radiumsäteiden fysiologinen vaikutus, johon perustuu niiden käytäntö *radioterapiassa*, radiumparannuksessa. Ne näet pystyvät hävittämään eräitä syöpä- tai ihottumamuodostumia sekä yleensä vaikuttavat voimakkaasti ihon solukudoksiin.

RADIUMIN KÄYTÄNTÖ

Radiumia käytetään mm. otettaessa selville timanttien väärennyksiä. Radiumin alfa-säteet näet saavat timantin voimakkaasti loistamaan, jota vastoin väärennetyt timantit eivät loista joko ensinkään tai loistavat paljoa heikommin radiumsäteiden vaikutuksesta.

Tärkein on kuitenkin radiumin käytäntö radioterapiassa. Radiumin vaikutus ihmisiin huomattiin vasta v. 1901, jolloin alussa mainittu raskalainen fysikantutkija Becquerel sai kuuluisat "palohaavansa". Eräällä esitelmämatkallaan kantoi hän pientä määrää radiumvalmistetta useita päiviä liivinsä taskussa, mitään pahaa aavistamatta. Parin viikon päästä huomasi B. kuitenkin ihonsa tulehtuneen siltä kohdalta, missä radium oli ollut. Myöhemmin ilmestyi ihoon pahannäköisiä haavoja, jotka parantuivat hyvin hitaasti ja vaikeasti.

Viittä vuotta myöhemmin (v. 1906) oli tämäkin puoli radiumsäteiden tutkimuksesta jo kehittynyt niin

*) Aluksi, kun tämä huomio tehtiin, toivottiin että radiumin avulla voidaan tehdä sokoista jälleen näköviä, mutta myöhemmin havaittiin tässä suhteessa petytyä, sillä muuta vaikutusta kuin tuon valoisuuden tunteen synnyttäminen, ei radiumilla näytä sokean silmään olevan.

pitkälle, että mm. Pariisiin perustettiin erityinen biologinen laboratorio radiumtutkimusta varten.

Radiumia käytetään nykyään melkoisella menestyksellä eräiden syöpäajien, pahojen syyheliemien tai rohtumien y. m. s. parantamiseen. Joskus voidaan sisäininkin syöpä, esim. ruokatorvessa, parantaa siten, että radiumvalmiste työnnetään hienon kumiputken (sondin) avulla ruokatorveen ja pidetään sitä jonkun aikaa syöpämuodostuksen kohdalla.

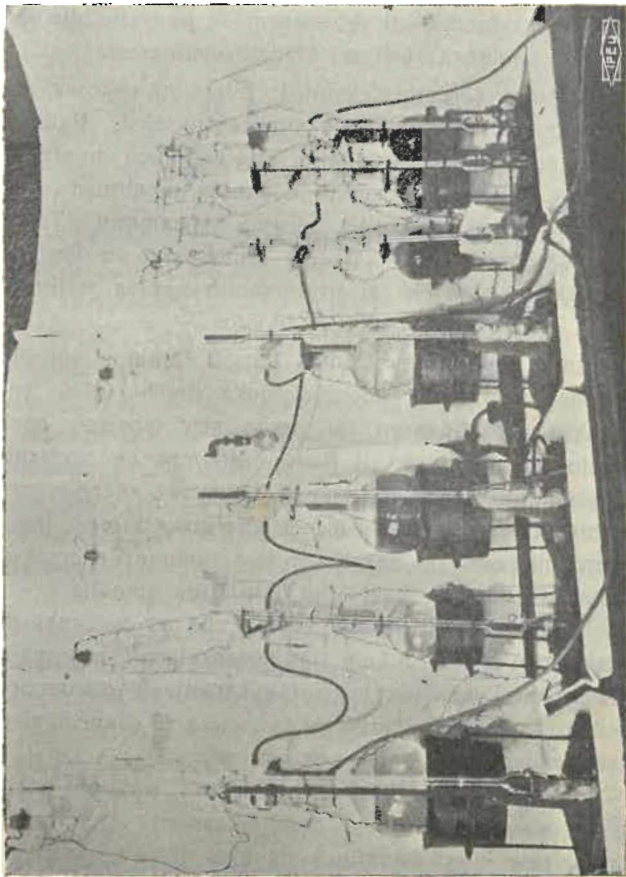
Radiumin menestyksellistä käyttöä tällaisiin tarkoituksiin on haitannut jonkun verran se seikka, että se (liian kauan tai liian väkevänä käytettynä) helposti vahingoittaa terveitä ihon paikkoja, saattaapa syöpiä tai rohtumia parantamisen sijaan vain ärsyttää pahemmiksi. Radiumin hävittävää vaikutusta kuvaa se, että väkevä radiumsäteily saa hiukset nopeasti lähtemään päästä, vieläpä pysyväisesti hävittääkin tukankasvun.

Toiselta puolen taas esim. eräiden kuuluisien terveyslähteiden on huomattu olevan voimakkaasti radioaktiivisia, joten on luultavaa, että niiden parantava vaikutus ainakin osittain riippuu niiden radiumpitoisuudesta.

RADIUMIN MERKITYS

Kerrataksemme vielä lyhyesti sen, mitä uutta radiumtutkimuksen kautta on ihmiskunnan tietomäärään lisätty, painakaamme mieleemme seuraavat kohdat:

Ennen radiumin keksintöä käsitettiin aineen perusmuodoiksi luvultaan noin kahdeksaankymmentä "alkuainetta", joita muka enää ei voitu jakaa mihinkään yksinkertaisempiin aineisiin. — Nyt tiedetään, että kaikkien noiden "alkuaineiden" täytyy vuorostaan olla ko-

Valokuva apparateista (kojelaita), joita käytetään todistettaessa heliumin syntymistä uranumiasta ja thoriumiasta. Tämä kuva osoittaa, miten monimutkaisia kojelaita radium tutkimuksessa tarvitaan.

kuonpantu samasta periaineesta, ja että ainoastaan tuon periaineen erilaisesta sisäisestä ryhmittymisestä riippuu "alkuaineiden" erilaisuus. Täten on tietomme ottanut jättiiäisaskeleen kohti yhtenäisempää ja ajattelulle johdonmukaisempaa käsitystä aineen olemuksesta.

Ennen radiumin keksintöä oltiin siinä uskossa, että "alkuainetta" oli mahdoton muuttaa toiseksi. Radiumtutkimus on meille osottanut, että sellainen muuttuminen on alituisesti käymässä luonnossa, tapahtuen toisissa tapauksissa hitaammin, toisissa nopeammin. Tässäkin suhteessa, kuten kaikessa muussakin, on ihminen varmasti ennemmin tai myöhemmin oppiva jäljittelemään, ehkäpä mestaroimaan luontoa.

Ennen radiumin keksintöä katseli ihminen suurella kunnioituksella sitä energiaa, joka ilmeni tulen, voimakkaan räjähdysten tai muun sen tapaisen energiailmiön muodossa. — Radiumtutkimus on opettanut ihmisen näkemään syvemmälle luonnon energiavarastoihin, aineen omaan sisäiseen energiavarastoon, jonka suuremmissuus on saanut entiset tunnetut energiavarastot näyttämään kääpiöiltä jättiläisen rinnalla.

Lyhyesti sanoen, radiumtutkimus on sysännyt ihmiskunnan tietoa oikein jättiläisaskeleen eteenpäin. Siksi onkin radiumin keksintöä katsottava käännteentekeväksi, yhdeksi ihmiskunnan kaikkein suurimmista keksinnöistä.

Saadaksemme käsitystä radiumin sisäisen energian suunnattomuudesta, kuvitellaamme, että kaikki se energia, mikä irtautuu, kun yksi *gramma* radiumia *täydellisesti* hajaantuu, irtautuisi yht'äkkiä, yhdellä kertaa. *Siten syntyvä voimavaikutus olisi yhtä suuri kuin*

jos räjäytettäisiin 1000 kiloa voimakkainta räjähdysainetta. Radiumin sisäinen energia on siis miljonan kertaa suurempi kuin suurin energiamäärä, mikä siihen asti tunnetuissa kemiallisissa ainevaihdoksissa esiintyy.

* * *

Lopuksi annan sananvuoron yhdelle etevimmistä radium-tutkijoista, professori Frederic Soddy'lle jonka mainiosta kirjasta "Radiumin tuikinta" allaolevat ovat otteita:

"Tarkastelkaammepa nykyisen tietomäärämme valossa alkuaineiden muutos-kysymystä ja katsokaamme mitä alkemistien yritykset koskivat. Voidakseen valmistaa jostakin kevyemmästä alkuaineesta, vaikkapa esim. hopeasta, unssin sellaista raskasta alkuainetta kuin esim. kultaa, vaadittaisiin kaiken todennäköisyyden mukaan joidenkin satojen kivihiilitonnien sisältämä energia, joten unssi kultaa olisi kalliisti ostettu. Toiselta puolen taas, jos olisi mahdollista keinotekoisesti hajottaa joku kultaa raskaampi alkuaine ja tehdä siitä kultaa, niin irtautuisi siinä luultavasti niin suuri määrä energiaa, että kulta itse ei sen rinnalla suuriakaan merkitsisi. Tuolla irtautuneella energialla olisi paljon suurempi arvo kuin kullalla itsellään. Vaikka me olemmekin vielä yhtä tietämättömiä kuin konsaan siitä, miten tuo alkuaineiden toisikseen muuttaminen olisi suoritettava, niin ei kuitenkaan voida kieltää, etteikö viime vuosina saavutettu tieto ole ollut suurena apuna tuon tehtävän ja sen lopullisen suorittamisen oikeassa ymmärtämisessä. Me oivallamme nyt selvästi ja tavalla, jota ei ennen käsitetty, kuinka suuremmoinen tuo tehtävä on, ja kuinka riittämättömät parhaatkin nykyisin käytettävissämme ole-

vat voimat sen ratkaisuun ovat. Katseltaessa taaksepäin niihin suuremmissiin tuloksiin mitä tiede jo on saavuttanut ja otettaessa huomioon tieteellisten menettelytapojen alituisen kehittyminen ja voimistuminen, voidaan tuskin enää epäillä ettemmekö jonakin kauniina päivänä kykenisi hajottelemaan ja yhdistelemään alkuaikaneita laboratoriossamme samalla tavalla kuin nyt hajotamme ja kokoonpanemme kemiallisia yhdistyksiä; ja silloin on maailman valtimo tykkivä uudesta voimasta, joka on yhtä mittaamattoman kaukana nykyään määrättävissämme olevista voimalähteistä kuin ne vuorostaan ovat olleet raakalaisihmisen käytettävänä olleista luonnonlähteistä.

Ensimmäinen askel siinä pitkässä kehityskulussa raakalaisuudesta sivistykseen, minkä ihminen on suorittanut, näyttää olleen tulenteon taito. Niiden villiheimojen, jotka eivät ole tätä taitoa oppineet, katsotaan olevan kaikkein alhaisimmalla asteella. Tulenteon taito on ensimmäinen askel niiden luontaisten energiavarojen hallintaan ja käyttöön, joista koko sivistynyt maailma vielä meidänkin päivinämmehdottomasti on riippuvainen. Alkuhämisen olemassaolo riippui kokonaan hänen päiväpäivältä auringonvalosta saamastaan elinenergiasta, kunnes hän oppi tekemään tulen itselleen. Voidaan kuvitella, että jo ennen kun tämä tapahtui hän tutustui tuleen ja sen ominaisuuksiin luonnossa esiintyvien tulielmiöiden kautta.

Äskettäin (nim. radiumtutkimusten kautta) selville saatuihin aineen sisäisiin energiavarastoihin nähden me olemme samassa asemassa kuin alkuihminen oli palamisilmiössä vapautuvaan energiaan nähden. Me voim-

me ainoastaan havaita sen olemassaolon, radioaktiivisuudessa luontaisesti esiintyvien ilmiöiden muodossa. Nykyään, kun sen sivistyksen, jota kohti ammoisessa menneisyydessä alkuihminen kerran otti ensimmäisen askeleen, voi katsoa olevan saavuttamassa huippukohtansa, ja juuri silloin, kun on käymässä selviöksi, etteivät nykyiset energian käyttövarastomme voi ijankaiken riittää korvaamaan tuon sivistyksen yhäti kasvavia tarpeita, alkavat kokonaan uuden aineellisen sivistyskauden mahdollisuudet häämöttää — sivistyskauden, johon nähden me vielä olemme kaikkein alhaisimmalla tasolla: pelkkinä katselijoina vain, kykenemättä siihen sen enempää puuttumaan. Se energia, minkä me tarvitsemme jo pelkän olemassaolomme takaamiseksi ja jota luonto antaa meille vain säästellen eikä suinkaan liian anteliaalla kädellä, on todellisuudessa äärettömän suurissa varastoissa lukittuna meitä joka taholta ympäröivään aineeseen, mutta meillä ei vielä ole hallussamme kykyä valita ja käyttää sitä niin kuin haluamme. Niitä energialähteitä, joita me kykenemme hallitsemaan ja tänään käytämme, katsomme me nykyisin vain pelkiksi tähteiksi luonnon varsinaisista perivarastoista. Noiden perivarastojen koko olemassaolokin oli tähän saakka pysynyt ihmisille tuntemattomana eikä kukaan ollut edes osannut aavistaakaan sitä.

Kun me olemme oppineet muuttamaan alkuaineita toisiinsa, vasta sitte eikä ennen, on meillä oleva käsissämme avain Luonnon salattuun aarreaittaan. Nykyisin ei meillä vielä ole vihjaustakaan siitä, miten tuo tehtävä olisi edes alettava”.

“Jos seuraamme ihmisen vaihtelevaa, mutta kokonaisuudessaan katsottuna yhtämittaista kohoamista alkutilasta nykypäiväisen voimansa kukkuloille, niin mitäpä muuta se on pohjaltaan ollut kuin taistelua luontoa vastaan energian saannista. Tietenkin on elämä riippuvainen myöskin keskeyttömästä aineen saannista, mutta kamppailu fyysisestä energiasta on arvatenkin syväperäisempi ja yleisempi käsitys olemassaolosta kaikissa muodoissaan. Sama aine, samat kemialliset alkuaineet palvelevat elämäntarkotuksia moneen kertaan, mutta uutta, verestä energiaa on alati saatava.

Kaikki luonnossa esiintyvät energiavaihdokset tapahtuvat samaan suuntaan, helpommin saatavissa olevat muodot aina muuttuen hyödyttömäksi hylkyenergiaksi eikä tämä kiertokulku, mikäli tähän saakka tunnetaan, koskaan tapahdu päinvastaiseen suuntaan. Sama energia on käytettävissä vain yhden ainoan kerran. Olemassaolon taistelu on pohjaltaan alituista taistelua verksen fyysisen energian saannista.

Tähän saakka ulottui tietomme viime vuosidalla. Miten on laita nyt? Alkuaikojen villi-asukas, joka ei tuntenut maanviljelystä eikä tulen sytyttämistaitoa, sai kuolla kylmään ja nälkään, jollei hänen onnistunut ryöstää ja tappaa muita eläimiä. Vaikka lämmön ja ravinnon saantimahdollisuuksia oli kaikkialla hänen ympärillään ja vaikka hänen täytyi tietää niiden olemassaolosta luonnonilmiöiden perusteella, ei hän vielä osannut käyttää niitä omiin tarkoituksiinsa. Samoin on suureksi osaksi laita meidänkin päivinämmä. Kaikesta sivistyksestämme huolimatta me yhä vielä taistelemme keskenämme saadaksemme kukin riittävän määrän saa-

avissa olevasta rajotetusta fyysisen energian varastosta, vaikka kaikkialla ympärillämme on suunnattomia toimeentulokeinojen mahdollisuuksia, joiden olemassaolosta me tiedämme luonnossa esiintyvistä prosesseista, mutta joita emme vielä osaa käyttää tai mielumme mukaan hallita. Radium on opettanut meille että maapallomme elämän ylläpitämiseen saatavissa olevalla energiamäärällä ei ole mitään muita rajoja kuin ne mitkä tietomme sille asettavat.

Ei voida kieltää, etteikö ihmiskunnan tulevaisuuteen nähden olisi avautunut kokonaan uusia näköaloja ja mahdollisuuksia. Näiden kokeellisen tieteen saavutuksien kautta on ihmisen henkinen perintö lisääntynyt, hänen pyrkimyksensä ovat kohonneet korkeammalle ja lopullinen elämänmääränsä ylevytnyt paljon suuremmassa määrin kuin ehkä nyt osaamme aavistaakaan. Maailman todellinen rikkaus on sen energiassa, ja näiden havaintojen ja keksintöjen kautta on ensi kerran käynyt selville, että se ankara, luonnossa tavattavan energian peikkien jätteiden äärellä käyty olemassaolon taistelu, johon ihmiskunta on ollut pakotettu, ei enää ole ainoa mahdollinen tai ikuinen osa ihmiselle. *On käynyt täysin oikeutetuksi uskoa, että hän jonakin päivänä on saavuttava kyvyn mielensä mukaan vallita ja käyttää niitä energian perilähteitä, mitä Luonto nyt niin visusti säilyttää tulevaisuuden varalle. Se aika, jolloin tämä päämäärä on toteutuva, on epäilemättä vielä kaukana, mutta jo sen saavuttamisen pelkkä mahdollisuuskin on muuttanut ihmisen suhdetta ympäristönsä ja lisännyt oman arvokkaan-juhlallisen piirteensä olemassaolon todellisuuteen.*

Severi Alanne.

Hieman numeroita S. S. järjestöstä

Lukijaa varmaan huvittaa silmäillä mitä numerot puhuvat S. S. Järjestöstä, kuinka se on kehittynyt j. n. e. Järjestön keskustoimiston, v. 1911 kokoomista tilastotiedoista esitän seuraavat yhteenvedot sekä koko järjestöstä että sen agitatsioonipiireistä:

Vuonna 1907, jolloin Järjestön keskusvirasto perustettiin oli Amerikassa suomalaisia sosialistiosastoja yhteensä: 133, joissa oli jäseniä 2,928.

Sittemmin on jäsenluku kasvanut seuraavasti:

Vuosi	Jäsenmäärä	Osastoja
1908	3,960	160
1909	5,384	180
1910	7,767	173
1911	8,474	217

Itäpiiri:

Kyselykaavoihin vastanneissa, 56 osastossa oli täysin maksaneita jäseniä 2,655 ja osastojen kirjoissa kaikkiaan 4,046 henkilöä, joista naisia 1,427 ja miehiä 2,530. Suomalaisen väestön luku arvioidaan olevan niillä paikkakunnilla, jota tilasto koskee 36,450.

Osastoihin kuuluvista oli unioihin kuuluvia 646. Jäseniä, joilla oli Yhdysvaltain kansalaisoikeudet oli 222:si ja ensimmäiset kansalaispaperit oli 610:llä.

Vuoden kuluessa pidettiin yhteensä 729 ohjelma-kokousta ja 1,176 työkokousta sekä pantiin toimeen yhteensä 1,183 huvitilaisuutta.

Agitatsioonitoimikunnissa työskenteli yhteensä 173 jäsentä; kirjallisuustoimikunnissa 108; naisko-miteoissa 78; näytelmäseuroissa 437: lauluseuroissa 101; soittokunnissa 162; ompeluseuroissa 384; voi-misteluseuroissa 577.

Toimeenpantuihin luentokursseihin otti osaa 3,038 henkilöä, ja kurssien yhteenlaskettu aikamää-rä tekee 28½ viikkoa. Samoin toimeenpantuihin eng-lannin kielen kursseihin otti osaa 209 henkilöä, joita pidettiin yhteensä 26 viikkoa. Sunnuntaikoulua lap-sille pidettiin yhteensä 142 viikkoa. Oppilaita niissä oli 245. Samoin kesäkouluja lapsille 49 viikkoa, 121:lle oppilaalle.

Kirjallisuutta ja sanomalehteä jaettiin ilmaiseksi \$463,31 edestä ja myytiin \$11,110.85 edestä.

Omia kirjastoja oli 32:lla osastolla, käsittäen yh-teensä 3,048 nidosta. Sitäpaitsi oli 17:tta paikkakun-nalla yleisiä suomalaisia kansankirjastoja, käsittäen yhteensä 6,818 nidosta. 11:sta osaston ylläpitämään lukutupaan tuli yhteensä 116 eri sanomalehteä ja ai-kakauskirjaa.

Kaikkien osastojen vuositulot yhteensä tekevät \$71,149.68 ja menot \$69,017. 75.

18:ta osastoa omisti kiinteimistön, joiden rahalli-nen arvo oli \$77,305.67.

Osakkeissa olevaa omaisuutta oli osastoilla yhteensä seuraavasti:

Työmiehen kust. yht.	\$ 800.00	arvosta
Raivaajan kust. yht.	12,325.00	arvosta
Toverin kust. yht.	130.00	arvosta
Työkansan kust. yht.	130.00	arvosta
Työväenopiston osak.	1,216.00	arvosta
Muiden yhtiöiden	340.00	arvosta

Irtaimen omaisuuden arvo yhteensä oli \$23,531,-63 ja koko omaisuus yhteensä \$194,013.62. Velat yhteensä \$112,041.94, jääden puhtaaksi omaisuudeksi \$82,964.42.

Keskiapiiri:

Niissä 86:ssa osastossa, jotka vastasivat tiedusteluihin, oli 3,370 täysin maksanutta jäsentä ja osastojen kirjoissa kulkevia kaikkiaan 5,735 henkilöä, josta naisia 1,359 ja miehiä 4,119. Suomalaisen väestön lukumäärä niillä paikkakunnilla, joilla osasto on olemassa, arvioidaan 52,365 henkilöksi.

Osastoihin kuuluviin oli unoitten jäseniä 415, Yhdysvaltain kansalaisia 898 ja ensimmäiset kansalaispaperit oli 1,053:lla jäsenellä. Työkokouksia pidettiin vuoden ajalla 1,805 ja ohjelmakokouksia 841 sekä iltamia ja huveja 1,316.

Agitatsioonikomiteoissa toimi 164 jäsentä; kirjallisuustoimikunnissa 164; naiskomiteoissa 19; näytelmäseuroissa 571; lauluseuroissa 172; soittokunnissa 73; ompeluseuroissa 565 ja voimisteluseuroissa 274.

Luentokursseja pidettiin yhteensä 20 viikkoa, joihin otti osaa 1,210 henkilöä. Samoin englanninkielen kurseja pidettiin 123 viikkoa, joihin otti osaa kaikkiaan 263 henkilöä. Sunnuntaikouluja pidettiin yhteensä 36 viikkoa 71:lle oppilaalle. Samoin kesäkouluja lapsille 20 viikkoa 38:lle oppilaalle. Kirjallisuutta ja sanomalehtiä jaettiin ilmaiseksi \$1,063.93 edestä ja myytiin \$9,894.38 edestä.

Omia kirjastoja oli 28:lla osastolla, joissa yhteensä 3,607 nidosta kirjoja. Yleisiä kansankirjastoja oli 30:lla eri paikkakunnalla, joissa oli 6,236 nidosta.

Yhteiset tulot oli \$72,476.12 ja menot \$64,666.68.

Kiinteimistöä omisti 35 osastoa, joiden rahallinen arvo oli \$131,654.04. Irtain omaisuus oli \$27,802.72. Koko omaisuuden arvo \$180,016.37. Velkoja kiinteimistöistä \$44,184.48. Puhdas omaisuus \$140,740.08.

Omaisuuksia oli osakkeissa:

Työmiehen kust. yht.	\$ 4,095 arvosta
Raivaajan kust. yht.	985 arvosta
Toverin kust. yht.	240 arvosta
Työkansan kust. yht.	330 arvosta
Työväen Opiston	2,544 arvosta
Muista yhtiöistä	17,215 arvosta

Länsipiiri:

Länsipiirissä oli kaikkiaan 54 osastoa. Niistä vastasi kyselykirjeisiin 47 osastoa. Täysinmaksaneita jäseniä osastoissa oli yhteensä 2,469 ja kaikkien, ei jäsenmaksunsa täydellisesti suorittaneiden kanssa 3,888, joista naisia 1,004 ja miehiä 2,730. Niillä paik-

kakunnilla, joilla on osasto olemassa, arvioidaan suomalaisia asustavan yhteensä 21,739.

Union jäseniä on osastoissa 1,256. Yhdysvaltain kansalaisia oli 577 ja ensimmäiset kansalaispaperit oli 657 :llä.

Työkokouksia yhteensä pidettiin vuoden kuluessa 1,472 ja ohjelmakokouksia 590 sekä huvitilaisuuksia toimeenpantiin yhteensä 835.

Agitatsioonikomiteoissa toimivia jäseniä oli 112; kirjallisuuskomiteoissa 122; naiskomiteoissa 34; näytelmäseuroissa 508; lauluseuroissa 126; soittokunnissa 151; ompeluseuroissa 410, ja voimisteluseuroissa 305.

Luentokursseja pidettiin yhteensä 11 viikkoa, joihin otti osaa 478 henkilöä. Samoin englanninkielen kursseja pidettiin 54 viikkoa, joihin otti osaa 143 henkilöä. Sunnuntaikoulua lapsille pidettiin yhteensä 80 viikkoa 105 :lle lapselle.

Kirjallisuutta ja sanomalehtiä jaettiin ilmaiseksi \$937.00 edestä ja myytiin \$1,762.65 edestä.

Omia kirjastoja oli yhteensä 20 :llä osastolla, joissa olevien nidosten luku tekee 3,475. Yleisiä kansankirjastoja oli yhteensä 16, joissa löytyi 7,515 kirjani-dosta. 10 :llä osastolla oli lukusali, joihin yhteensä tuli 103 eri sanomalehteä ja aikakauskirjaa.

Osastojen yhteinen vuositulo teki \$53,629.85 ja menot \$50,444.40.

Kiinteistöjä oli 23 :lla osastolla, ollen niiden yhteenlaskettu arvo \$110,015.36. Irtaimen omaisuuden arvo yhteensä oli \$27,329.35. Koko omaisuus \$184,171.15. Kiinteistöistä velkoja \$74,630.63.

Muita velkoja \$2,419.40. Velat yhteensä \$77,051.08.
Puhdas omaisuus \$107,210.05.

Omaisuutta oli osakkeissa:

Toverin kust. yht.	\$8,200	arvosta
Työmiehen kust. yht.	1,620	arvosta
Raivaajan kust. yht.	520	arvosta
Työkansan kust. yht.	210	arvosta
Työväen Opiston	2,368	arvosta
Muiden yhtiöiden	1,020	arvosta

..... **Yhteenvedo koko S. S. Järjestöstä:**

Osastoja koko järjestössä oli kaikkiaan 217, jakaantuen 29:sään valtioon. Kyselykirjeihin jätti vastaamatta 28 osastoa. Vastauksen antaneista 189:ssä osastossa oli täysin maksaneita jäseniä 8,474 henkilöä. Ja sen lisäksi osastojen jäsenkirjoissa kulkevia, ei täysinmaksaneita jäseniä niin paljon, että koko jäsenmäärä teki 13,667. Näistä miehiä 9,379 ja naisia 3,790.

Niillä paikkakunnilla, joilla sijaitsee suomalainen sosialistiosasto, arvioidaan suomalaisia asustavan yhteensä 110,554 henkilöä.

Osastoihin kuuluvista jäsenistä, kuului unioihin yhteensä 2,317. Yhdysvaltain kansalaisia oli 1,693 ja ensimmäiset kansalaispaperit oli 2,320:lla jäsenellä.

Vuoden kuluessa pidettyjen työkokousten luku teki yhteensä 4,433 ja ohjelmakokousten 2,160 sekä iltamien ja huvien 3,290.

Agitatsionitoimikuntia oli 86:lla osastolla, joissa jäseniä 394; naiskomiteoita 12:ta osastolla, niissä 131 jäsentä; näytelmäseuroja 107:llä osastolla, joissa jä-

seniä 1,516; lauluseuroja 23:lla osastolla, joissa 409 jäsentä; soittokuntia 28:lla osastolla, jäseniä 385; ompeluseuroja 91:llä osastolla, niissä jäseniä 1,359; voimisteluseuroja 53:lla osastolla ja niissä jäseniä 1,156.

Kirjallisuutta ja sanomalehtiä jaettiin ilmaiseksi \$2,464.24 edestä ja myytiin \$22,768.05 edestä. Omia kirjastoja oli 80:llä osastolla ja niissä yhteensä 10,121 nidosta kirjoja. Yleisiä suomalaisia kansankirjastoja oli 62:lla paikkakunnalla, joissa yhteensä 20,569 kirjanidosta.

Lukutupia on 33:lla osastolla, joihin yhteensä tulee 377 eri sanomalehteä ja aikakauskirjaa.

Luentokursseja on pidetty yhteensä 59½ viikkoa, joihin on ottanut osaa 4,776 henkilöä. Englanninkielen kurseja on pidetty 203 viikkoa 615:ta osanottajalla. Sunnuntaikouluja lapsille 258 viikkoa, ollen niissä oppilaita kaikkiaan 421. Samoin kesäkouluja 69 viikkoa, joissa oppilaita 159.

Järjestön osastojen yhteiset vuositulot tekivät \$197,255.65 ja menot \$184,128.83.

Kiinteimistöjä omistaa 76 osastoa. Kiinteimistöjen rahallinen arvo oli \$318,975.11 ja irtaimistojen \$78,663.75.

Omaisuuksia osakkeissa oli:

Raivaajan kust. yht.	\$13,830	arvosta
Työmiehen kust. yht.	6,515	arvosta
Toverin kust. yht.	9,570	arvosta
Työkansan kust. yht.	655	arvosta
Työväen Opiston	6,198	arvosta
Muiden yhtiöiden	18,575	arvosta

S. S. Järjestön koko omaisuus yhteensä tekee \$558,201. Ja velat kiinteimistöistä \$222,599.75, sekä muita velkoja \$10,739.16; tehden siis kaikki velat \$233,338.91. Puhdas omaisuus \$330,914.55.

Tämän lisäksi omistaa Järjestön keskusvirasto osakkeita eri yhtiöihin:

Työmiehen kust. yht.	\$90 arvosta
Raivaajan kust. yht.	85 arvosta
Toverin kust. yht.	110 arvosta
Työkansan kust. yht.	30 arvosta
Työväen Opiston	1,489 arvosta

Vanhin osasto S. S. järjestössä on Fitchburgin Saima-seura, perustettu v. 1894. Sitä seuraava on San Franciscon osasto, perustettu v. 1901. Vuotena 1902 on perustettu osasto Duluthiin, Hibbingiin, Norwoodiin ja Rockportiin. Seuraavina vuosina on osastojen lukumäärä kasvamistaan kasvanut.

Suurimmat osastot S. S. järjestössä, joissa v. 1911 lopussa oli enemmän täysinmaksaneita jäseniä, ovat: New York, yht. 344 jäsentä, Duluth 231 jäs., Fitchburg, Saima 222 jäs., Chicago, 217 jäsentä.

Jäseniä kirjoissa oli enemmän Quincyn osastolla; nim. 470, joista täysinmaksaneita vaan 200.

Katsauksessa esitettyjä numeroita emme voi pitää täydellisinä, sillä osastojen toimihenkilöt eivät vielä ole tottuneet antamaan tilastollisille kyselykirjeille sitä arvoa mitä niille pitäisi antaa. Tarkat vastaukset ja ne kaikista osastoista, ovat välttämättömät tarkan tilaston tekemiselle.

Arviolaskujen mukaan kuuluu järjestöömme yksi yhdeksäsosa tässä maassa asuvista täysi-ikäisistä kansalaisista niillä paikkakunnilla, joilla on suomalainen sosialistiosasto. Se olkoon osoituksena siitä, että agitatsionityötä on voimaperäisesti jatkettava, sillä paljon on vielä työmaata oman kansallisuutemme keskuudessa.

Ja numerot sitäpaitsi puhuvat, että järjestöemme kirjoissa kulkee runsaasti yksi kolmasosa sellaisia "annamennä" jäseniä, jotka eivät pidä asianaan noudattaa säännöllisyyttä jäsenoikeuksiensa pysyttämisen suhteen. Emme siis vielä tarvitse kohdistaa toimintaamme niinkään paljoa "toiskielisten pakanain" valistamiseen kuin oman kansallisuutemme kehittämiseen.

J. A. Partanen.

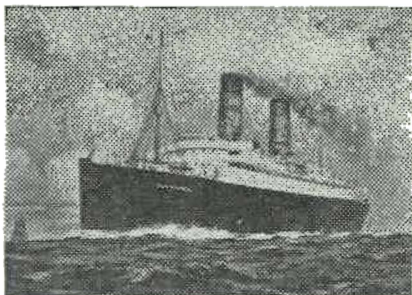

Vanha Luotettava

1840 — CUNARD LINJA — 1913

Uusi Canadian palvelus

Boston—Liverpool

New York—Liverpool

Uhkeat, oivalliset jättiläislaivat

FRANCONIA JA LACONIA

ovat uusimmat, suurimmat ja hienoimmät sisustetut laivat

Bostonin ja Liverpoolin välillä.

Jättiläismäiset, voittamattomat

MAURETANIA ja LUSITANIA

Maailman nopeus-recordin voittajat

Atlantin yli 4 päivää 10 tunt. 41 min., ovat hienoimmat, nopeimmat ja suurimmat 4 potkuriset turbiini linjalaivat maailmassa; ynnä kuninkaalliset posti höyrylaivat

CARONIA, CARMANIA ja CAMPANIA

New Yorkin—Liverpoolin välillä.

ULTONIA, ASCANIA, AUSONIA

Montreal—Southampton—London välillä

AQUITANIA, ANDANIA, ALAUNIA,

(Rakennuksen alla)

Kaikki 3:n luokan matkustajat sijoitetaan 2—4 hengen hytteihin. Jokaisella laivalla on omat lääkkärinsä, naispalveliansa ja tulkkinsa.

PUHTAUS — KOHTELIAISUUS — HYVÄ RUOKA!

Nopea ja suora välitys kaikkiin Pohjan Meren laivoihin, Scandinaviaan ja Suomeen sekä päinvastoin.

The CUNARD S. S. Co. Ltd.

Boston, 126 State St.

New York, 21-24 State St.

Chicago, 149 Dearborn St.

Minneapolis, Metropolitan Bldg.

Palkallisia-asiamiehiä kaikkialla.

Työväen
Opis-
ton.

KIRJEENVAIHTOKOULU

on Amerikan suomalaisen järjestyneen työväestön omistama, Työväen-Opiston yhteydessä oleva laitos, jonka kautta annetaan opetusta englannin- ja suomenkielessä sekä yhteiskunnallisissa tietoaaineissa: kuten taloustieteessä, yhteiskunta- ja valtio-opissa, yleis- ja sosialismin historiassa y. m. yleistiedoissa.

Englanninkielessä annetaan sekä alkeis- että korkeampaa opetusta. Yhdysvaltain kansallaiseksi pääsemisessä tarvittavat tiedot lähetetään oppilaille vapaasti läksyjen mukana.

Käyttäkää tätä edullista oppimismahdollisuutta hyväksenne ja oppikaa kotonanne työne ohella!

Lähempiä tietoja saa kirjottamalla osotteella:

T. O. KIRJEVAIHTOKOULU,
Box 1, Smithville, Minn.

S. AALTO,

37-39
Maiden Lane,
New York,
N. Y.

En tarjoa teille \$35.00 kelloja \$4.35, vaan tarjoan teille tavarat, joilla on aina hintansa arvo. S. Aallon välittämät tavarat täydellisesti taataan. Pyytäkää uutta hintaluetteloa, lähetän sen vapaasti kaikille.

S. AALTO,

37-39 Maiden Lane,
NEW YORK, N. Y.

NIELSEN & LUNDBECK

24 State St., New York

Valtuutetut suomalaiset asiamiehet:

CUNARD LINJA,
WHITE STAR LINJA,
AMERICAN LINJA,
SCANDINAVIAN-
AMERICAN LINJA,
HAMBURG-AMERICAN
LINJA
ANCHOR LINJA,
ALLAN LINJA,
CANADIAN-PACIFIC
LINJA.

Laivapilettejä

myydään aina halvempiin
hintoihin täältä

Suomeen sekä Suomesta
tännne.

**Vanhin ja Suurin Suomalainen
Pankkiliike Amerikassa
Rahoja** lähetetään kaik-
kiin paikkoihin **Suomessa**

Rahalähetykset ulosmaksavat

Suomen Yhdyspankki

Pohjoismaiden

Kansallis-Osake-Pankki

Osake-Pankki

Waasan Osake-Pankki

Me myymme vekseleitä lunastettavia kaikkien yllä-
mainittujen pankkien konttoreissa.

Rahoja yllämainittuihin pankkeihin sekä myös
Turun Osakepankkiin, Tampereen Osakepankkiin
voidaan sijoittaa meidän välityksellämme

SUOMEN RAHAA

on konttorissamme aina saatavana halvempiin hintoihin.

“Toveritar”

Amerikan suomalaisten työläis-
naisten äänenkannattaja, ilmestyy
Astoriassa, Ore., joka tiistai The
Western Workmen's Co-op. Pub.
Co:n kustantamana.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN

1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c.

CANADAAN

1 vuosikerta \$1.25, puoli vuotta 75c..

SUOMEEN

1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 80c.

Toveritar,

Box 99,

Astoria, Ore.

J. ALFRED ANDERSON,
Suomalainen Lakimies

Notario ja rauhantuomari

209 Washington St., Room 29,

Tel. Fort Hill 2912

BOSTON, MASS.

JOHN MYNTTISEN

Paikanvälitystoimisto

2107—5th Ave., New York City

HUOM.!

On varmaa, että tytöt saavat kauttani parhaita paikkoja. syystä, että olen ennen palvellut Mr. Blom'in, New Yorkin rouville parhaiden tunnetussa, Suomalaisessa Paikanvälitystoimistossa ja siten tullut tuttavaksi hienoimpien rouvien kanssa. Koska Mr. Bloom lopetti liikkeensä viime vuonna. niin nyt olen saanut kaikki rouvat, jotka ovat häneltä ennen suomalaisia tyttöjä hakeneet, myöskin paljon uusia. Voitte jo edeltäpäin päättää, että kun tulette konttoriini, niin paikka se on valmiina, sillä 16 vuoden aika liikkeelleni on tuonut suuria edellytyksiä. Jään elottamaan tuloanne.

John Mynttinen.

OSCAR SEPPELIN

- - ENSILUOKAN - -

Räätäli-Liike

502 6:th St.

Monessen, Pa.

Jos teille joskus -- --

tulee mammaa ikävä, niin tilatkaa

“Lapatossu”

Se on nähkääs **laajimmalle levinnyt Suomenkielinen pilalehti koko maailmassa**, ja se kun kahdesti kuussa ravitsee sielunne ja ruumiinne repäsevällä humorilla, niin silloin se elämä on ihanata kuin paidatta paratiisin penkin alla.

TILAUSHINNAT:

Yhdysvalloissa: \$1.00 vuosikerta ja 50 senttiä puoli vuotta. Canadaan, Suomeen, Kiinaan ja Giusamoon y. m. ulkomaille: \$1.25 vuosikerta ja 65 senttiä puoli vuotta.

Tilausosote:

“LAPATOSSU”

Box B., - - Hancock, Mich.

Tallettakaa Rahanne Suomen Pankkeihin

niin rahanne ovat turvatut ja saatte korkeamman koron kuin Amerikassa.

Suomen Yhdyspankki,
Vaasan Osake Pankki,
Pohjoismaiden Osakepankki,
Turun Osakepankki ja
Uudenkaarlepyyn Osakepankki
ovat luotettavat.

Talletuksia mainittuihin pankkeihin välittää

FINLAND STEAMSHIP CO. AGENCY,

E. A. HEDMAN, johtaja

15 State St., New York, N. Y.

Haarakonttorit: { 73 Hanover St., Boston,
128 St. Antoine St., Montreal.

Kurssi on Smk. 5.15 dollarista.

Lähettäessänne rahoja sukulaisille eli tuttaville Suomessa, tai ostaessanne piletin joko Suomesta Amerikkaan tahi Amerikasta Suomeen, niin kääntykää meidän puoleemme niin ette kadu.

Suurin suomalainen vekseli- ja pilettiliike Amerikassa, ainoa New Yorkissa.

Tilaa

joka räiskyvällä huumorilla seuraa Yhdysvaltain ja Canadian politiikkaa sekä Amerikan suomalaisten riitoja ja rähinöitä ja muita edistysrientoja.

“Leukaan” kirjoittavat **Kalle Aleksanteri**, **Hijoppi Rotilainen**, **Viipurin Hessu**, y. m. velikullat, runoilee **Jaakko Puuperä** ja kuvia värkkää “**SNT**” y. m.

Koko vuosik. tilaushinta \$1.25

Puoli vuosik. tilaushinta \$0.75

Osoite:

“VÄKÄLEUKA”,
Box 516, Port Arthur, Ont., Can.

— AINOA —

Suomalainen Apteekki

— IDÄSSÄ —

josta voitte tilata todellisia vanhan- sekä tämän maan lääkkeitä. Tutkinnon suorittaneet apteekkarit valmistavat lääkkeenne ja ovat aina tavattavissa. Tilaukset toimitetaan huolellisesti ja joutuin. Kirjeisiin vastaan joko suomen-, ruotsin- tai englanninkielellä. Meillä on erikoislääkkeitä, joista erittäin suositamme Aura-Matolääkettä, hinta 1 dollari kaikkialle. Kysykää meidän lääkeluetteloa, jonka lähetämme vapaasti osoitteellanne.

Kunnioittaen

Suomalainen Apteekki,

Söderström ja Heikkinen apteekarit

366 Main St., Fitchburg, Mass.

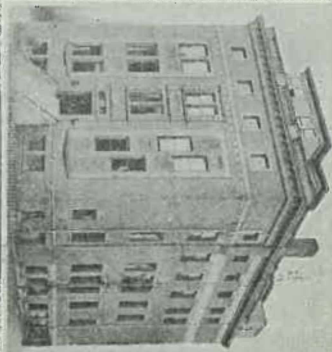
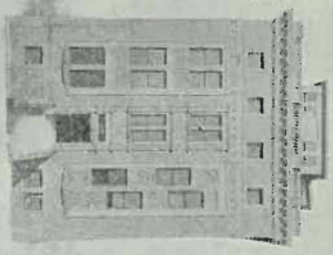
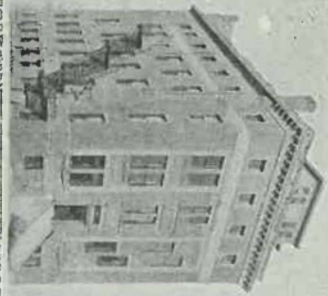
Tilat- kaa Säke- net

Ainoa tieteellinen ja kaunokirjalinen kuukausijulkaisu Amerikassa

Säkenien toimitus on saanut tunnustuksen osakseen nykyään kaikkialla. Järjestön edustajakokous määräsi julkaistavaksi sitä edelleenkin samaan tapaan. Melkein kaikki Säkenissä julkaistut artikkelit ovat olleet viime aikoina laimattuna Suomen lehdissä. Tämä kaikki puhuu suoraa kieltä Säkenien arvokkuudesta. Mutta te lukija, joko tälle tulee tämä halpa ja sisältörikas julkaisu? Jos ei vielä, niin tilatkaa viipymättä! Hinta ainoastaan \$1.00 vuosi. Nykyään tilattuna on se mahdollisuus että tulette saamaan sen puolta suurempana, kuin se nykyään on, hinnan ollessa entisellään. On nimittäin päätetty että koko laajennetaan niin pian kuin vaan saadaan tilaajamäärä kohoamaan riittävästi. Säkenillä 64-sivuisena tulisi varmaan olemaan paljon suurempi vaikutus monipuolisuutensa vuoksi ja siksi se onkin laajennettava. Teistä taas riippuu tämän laajennuksen toteuttaminen. Siis kohottakaa tilaajamäärä. Nyt on Säkenien vuoro.

RAIVAAJA, Box 468, Fitchburg, Mass.

Littykää Raivajain Kirjakaupparenkasaan!

Ostakaa kirjanne ja tilatkaa lehdenne 10 pros. alennuksella!

Perustakaa suuren ja täydellisen kirjakauppa Raivajain yhteyteen!

Tehkää koko ilke velattomaksi! Tulkaa ilmaiseksi osakkaaksi ja ottakaa koko ilke omiin käsiinne! Kaikki ylläolevat selkät tulevat toteutettua yhdeksi kertaa teidän menettämättä mitään. Käytkää perusteellisempia sellyksiä Raivajainia, tai lähettäkää kohti \$10.00 maksuunni kahdesta osakkeesta ja alkakaa tilaamaan kirjanne tässä huomattavalla alennuksella. Suomen kirjoja monipuolinen varasto nyt kohti käyettäväänne.

SUOMALAINEN KUSTANTAJAYHTIÖ,

Box 408, Fitchburg, Mass.